

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

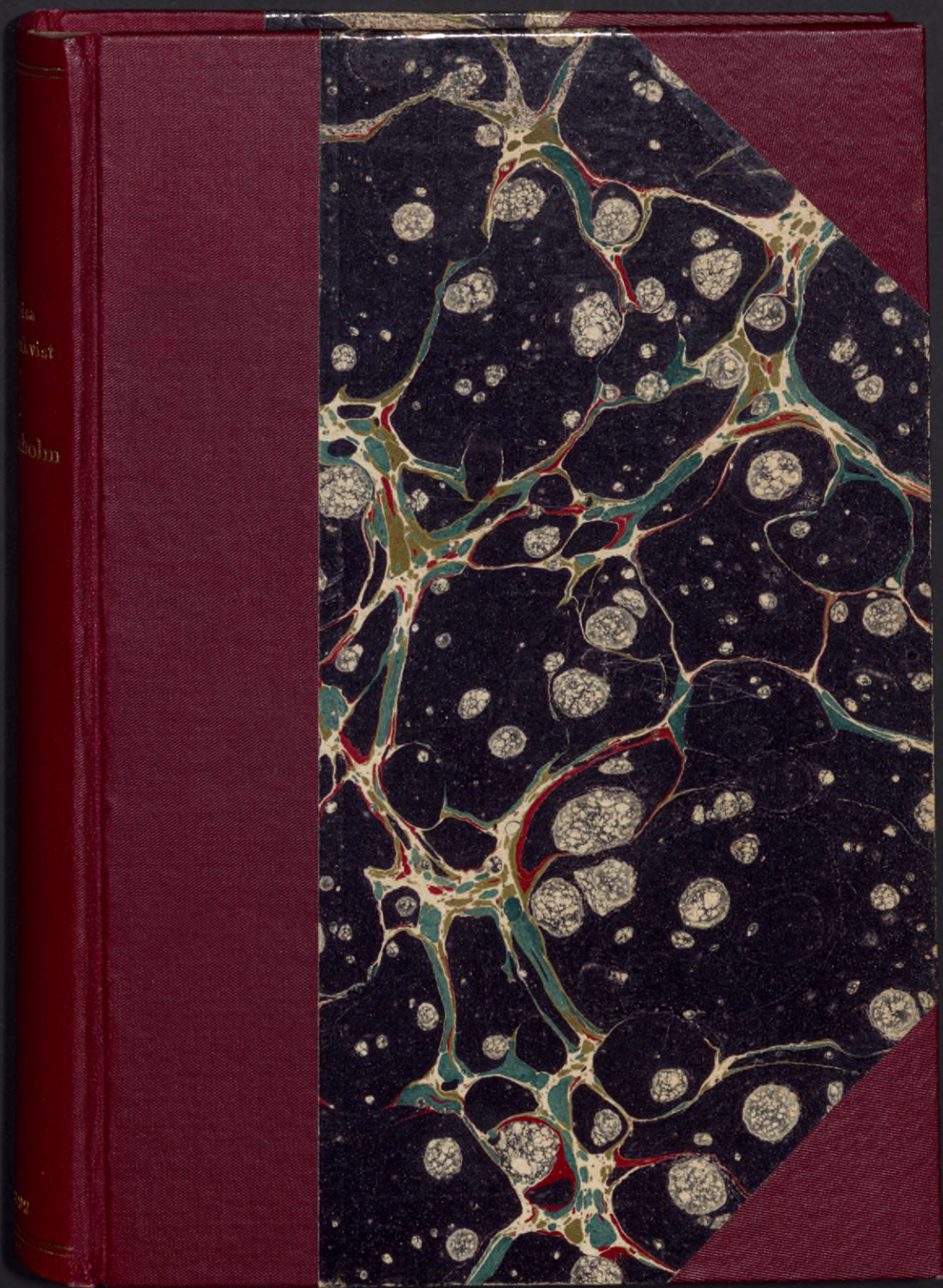
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

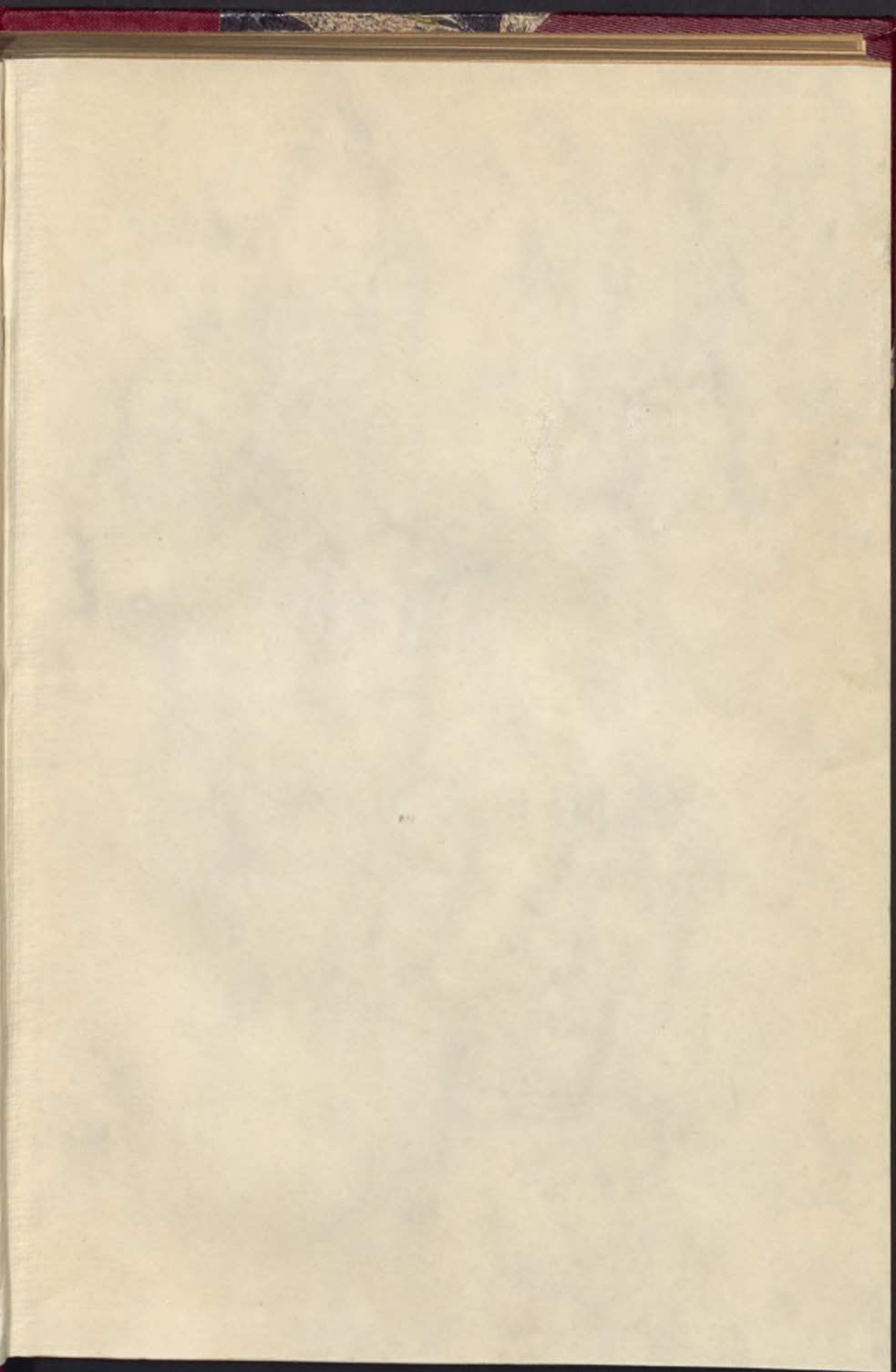

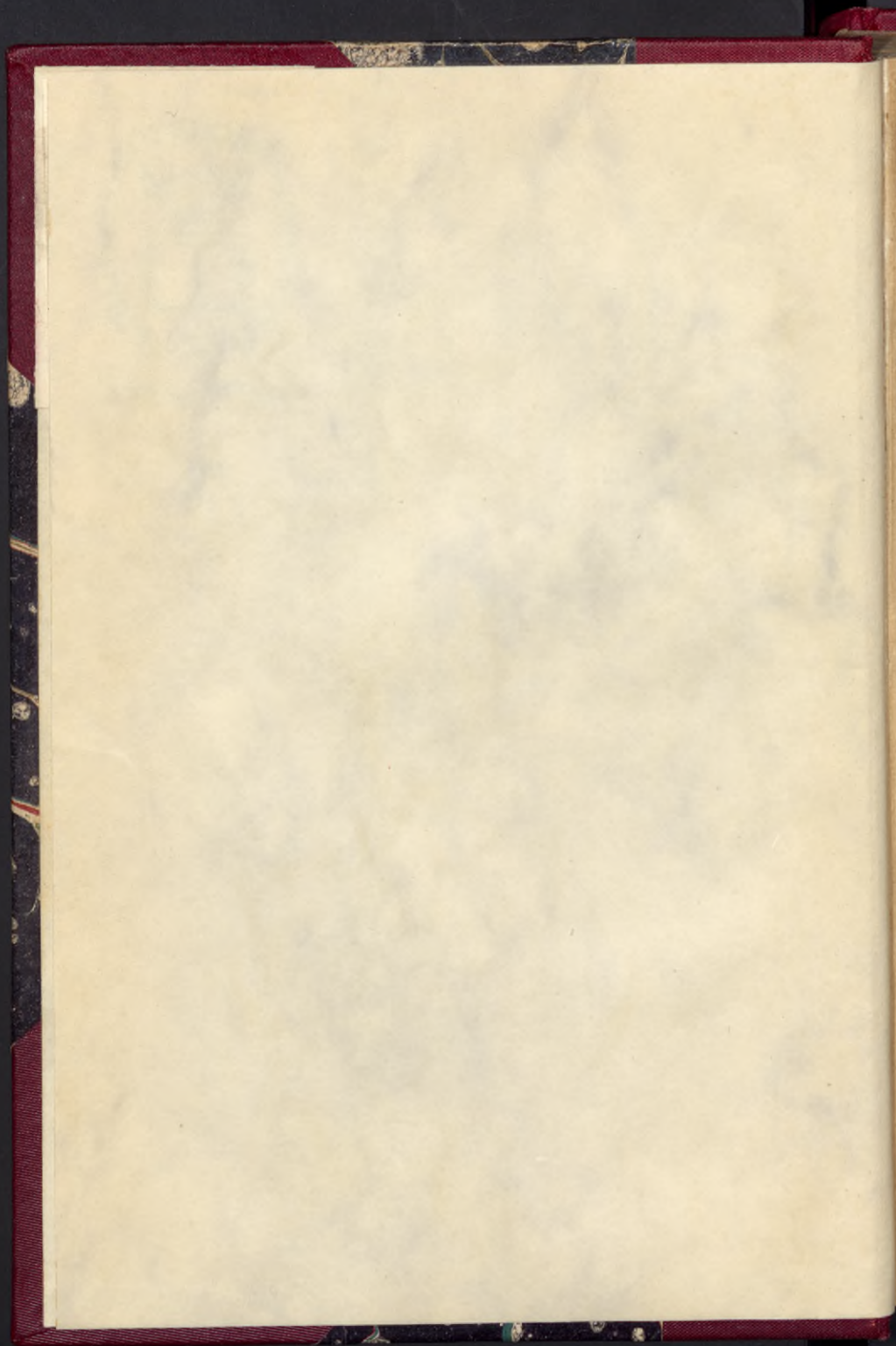
ia
ivist
ohn

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

[Agrell, Alfhild]
Lovisa Petterkvist

I STOCKHOLM

40
v. 40
1790

THE
STOCKHOLM

I STOCKHOLM

OCKSÅ EN

RESEBESKRIFNING

AF

LOVISA PETTERKVIST

A. Agrell

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

STOCKHOLM

ISAAC MARCUS' BOKTR.-ARTIEBOLAG
1892.

FÖRSTA KAPITLET.

Planer.

Ja, hvarför skulle en ann inte kunna vara så god som en ann? Det var min första tanke, när jag lade Buckholtskan ifrån mig på bordet och fick läsa på baksidan, att hon gått ut i Gud vet hur många upplagor och blifvit tryckt på Gud vet hur många språk.

Hvad har hon egentligen att svänga sig med?

En hyggelig mann? Det har jag med. (Jag måste stafva mann med två nn, eljest låter det ju, som om jag hade en hyggelig *hår-man!*) Två söta döttrar? Det har jag med. Båda två gifta med två *utmärkt* hyggliga karlar, som jag alls inte tål — alldeles som Buckholtskan. (Jag är inte riktigt säker på om det där: »två karlar» är som sig bör. Men skrifver jag *en* karl, så kan ju folk tro, att de slagit sig ihop om en mann, och det vore ju fasligt! För öfrigt är det väl inte så noga, hur man kokar ihop det nu för tiden, bara det blir något af. Hufvudsaken är att få öfning till större kommande värk!)

Ja hur var det nu?

Jo, se'n har Buckholtskan en polislöjtnantska att gräla med. En polislöjtnantska!

Är det en titel det? Jag har varit osams med borgmästarinnan i ett år, två månader och elfva dagar. Det

är ett strå hvassare, skulle jag tro. Och säge hon hvad hon *vill*, så säger jag hvad jag *såg*, och jag såg, att hennes Charlott torkade gräddkannen med en af borgmästarens snusnäsdukar på julkalaset, och det *står* jag vid, om jag så ska in i spiktunnan för besväret. Fara med lögn är inte Lovisa Petterkvists lag, och den, som tror henne om *det*, kallar hon för sin värsta ovän.

Spela skat — eller skata? Hvad är det för slag? Hoppa kråka kunde jag som ung, men nu skulle det allt bli litet besvärligt, ty jag har blifvit något fyllig med åren, och bara jag bockar mig, flyger knapparna ur lifvet på mig, alldeles som korken ur en sodavattensbutelj.

Ja, sedan tror jag inte, att Buckholtskan har stort mer att svänga sig med, utom den där onkel Fritz, förstås, som går omkring och är kvick, som om han hade betalt för'et.

Nå ja, någon sådan där onkel Fritz har jag *inte*, det måste jag erkänna, och inte tror jag det är så viktigt, håller, ty i Orienten tycker jag, och det tycker alla, som förstår något, att det tar alldeles slut med Buckholtskan, så lärd och tråkig blir hon, fast det förstås, det, nog måtte det kännas bra skönt att vara kommen så långt, att man både kan stoppa i sig och ge ifrån sig så mycket i intrycksväg som hon gör där. Men fasligt oanständig ser hon ut på åsnan, på boken med uppkafade kjortlar och ben. Och sådana ben! Nej i *det* fallet har då värkligen en gifmild försyn utrustat mig — — hm! Med ett ord:

Vissa kva-li-fi-ka-sjoner anser jag mig värkligen ägal!

Men nu gällde det att komma i väg, ty inte ens det sjudubblaste cheni kan skriva en resebeskrifning, utan att få resa.

Gustaf, det är *min* mann, det, har väl tio gånger lofvat, att vi skulle resa till Stockholm; men när öppet vatten kommer, så har han alldrig tid — han är ju kom-

misjonär för båtarna, vet jag, och inte har jag hållit stort på det, håller, ty Stockholm utan teatrar, är som en sol utan ljus. De sista *vårarna* däremot har jag inte kunnat komma ifrån, ty alla barnbarnen är vårblomster, men nu var vi lediga på alla håll, också var jag besluten att inte låta hindra mig af något.

I morse, när Stina kom in med kaffebrickan, jag dricker alltid kaffe på säng, det gör en så mild stämd för hela dagen, så stannade hon strax inom dörren och sa:

»Herre Jesses, är frun sjuk? Frun ser så konstig ut.»

Jag satt i funderingar — om sanningen måste fram, i de härligaste *litterära* funderingar, och så trodde hon, att jag var sjuk, det nötet!

Redan då fick jag en aning om författarskapets bitterhet och ljufhet. Jag hade glidit utom de minas sver! Jag kände mig, ja, Gud vet, hur jag kände mig — närmast lik en balkong, nej, balong, menar jag, som helt sakta fylldes med fantasiens gaser och nu svajade för vinden färdig att när som helst börja sin sköna flykt, (det stafvas bestämdt med g, och kommer af flyga? Jag ska titta efter i Akademiens sista. Nej, med k. Ja, då kommer det väl af flyktig då) således: sin sköna flykt, fasthållen vid jorden endast af ett rep.

Gustaf var mitt rep, han, och *fast* han är utmärkt rar, så måste han ändå behandlas med en viss varsamhet, ty säger han nej, så säger han nej, och ibland kan det vara riktigt besvärligt att få honom vänd på rätt bog igen! Ja, ingen vet så många krokvägar, så mycken list vi stackars kvinnor måste utveckla, för att någon gång drifva vår fattiga vilja igenom! Men det går ann, att vår Herre vet hvad Han gör.

Är mannen hästen, så är kvinnan betslet, dessutom är så vist inrättadt, att hvarje mann har sin *särskilda* lilla svaghet, som man kan sporra honom med, ifall han skulle bli *allt* för tröghörd.

Min herre och mans lilla svaghet består däri, att han alltid svarar på frågor i den ordning de kommer. Han liknar en sådan där maskin, som de förevisade på stadshuset här om dagen. När man stoppar in en femöring, så får man alltid ut sitt paket och ingen annans, hur många femöringar, som än blifvit instoppade efteråt.

Det är en litet besvärlig egenhet, men rätt skött har den också sina fördelar, hvilket jag hoppades nu skulle bevisa sig — —

Vi vet inte af något modärnt miss-masch med två sängar och sådant där krafs, utan Gustaf låg nu som alltid helt hyggligt och anständigt bredvid min sida och sof, och så gaf jag honom hans första lilla dufning.

»Gustaf», sa jag, och nöp honom helt litet i armen. (Alltid börja med mildhet, det är min princip.)

»Hm», sa Gustaf.

»Gustaf», sa jag om igen och nöp honom litet hårdare (alldeles som prinsessan gjorde med jätten i sagan).

»Aj för — —! Hvad vill du?»

»Jag ville bara fråga», sa jag honungsljuft, »om du vill ha stekt kalfnjure till frukost?» (Stekt kalfnjure är det bästa han vet!)

Gustaf sken till som en kopparkastrull träffad af solskenet, öppnade munnen för att svara, men sjönk i det samma tillbaka mot kudden med en sömning liten grymtning — alldeles som beräknadt var.

Ja, nog är det fasligt, att en hustru ska tala om beräkning, när det gäller hennes egen man, men hvad ska jag göra.

»Smygvägar är kvinnovägar», brukade min salig far säga, och det må så vara, det. Man går den väg som man vet, att man kommer fram på, och för öfrigt: dum den, som inte smörjer det hjul man vill ska rulla.

Gud, så slarfviga de pigorna är! Jag undrar, om jag ska få se något bättre i Stockholm?

Ack, Stockholm!

Soporna låg kvar i förstugan och i fönstret låg Kristin, kokerskan, och gafflade med skomakaren midt emot, medan njuren fräste öfver elden, så det var både synd och skam att höra på'et.

Det hade bara fattats det, att jag blifvit utan njuren den morgonen!

Hvad skulle jag då ha opererat med? Nej, förr hade jag då hundra gånger velat bli både svedd och bränd själf.

Hur fort jag fick en sjö grädde öfver den stackaren, det vet jag inte, och hvad Kristin fick öfver sig, det bryr jag mig inte om att berätta — fullt så lent som grädde var det inte.

Presis en timme efter sedan han »fått in», kom Gustaf, nyrakad och nyter — det var söndagsmorgon — ner till frukostbordet, som jag dukat med damastduktyg och blommor, för sådant tycker han om, dessutom hade jag bjudit människan (d. v. s. svägerskan) och hennes kräk till mann, för det tycker han *också* om.

Jag antar, att det nästan i hvar familj finns en »människa», med eller utan mann?

Vår människa är ett stycke gallblåsa, gift med en f. d. sjökaptén, som spekulerat ihjäl sig på omöjliga uppfinningar, — eljest stans allra förnämsta skvallersyster.

»Se så, gubben», sa jag nyttert, fast jag riktigt skakade invärtes, så upprörd var jag. »Kom nu och sätt dig, maten väntar.»

Njuren var gulbrun och läcker, Gud ske lof, och just som Gustaf förde första biten till munnen, lät jag minan springa.

»Nå du, Ruffen lilla», sa jag alldeles oskyldigt, »du vill väl, att vi ska resa till Stockholm *snart?*»

»Jaha, det vill jag visst det», svarade den raringen, redbart och ärligt på njurfrågan, fast han spärrade upp ögonen i den djupaste förvåning. Människan och hennes

mann spärrade också upp ögonen, men jag låtsade ingenting om, utan började att tala om annat, men hålla mig från att ge Gustaf ett par ordentliga smållkyssar midt bland njurfloppet, kunde jag inte, ty dem hade han ärligt förtjänt.

Strax efter frukosten flaxade människan i väg tvärs öfver torget, och nu visste jag, att nyheten skulle vara spridd kring hela stan innan altonen.

Ja, på det viset fick jag en anknytningspunkt, ty när Gustaf sedan sa nej, så sa jag:

»Du *har* svarat ja.»

»Du vet mycket väl, att det inte var på *det* jag svarade.»

»Det vet jag nog, men du har svarat ja *ändå*.»

När *det* inte hjälpte, så gick jag i »lurka» i tre hela dagar.

Lurkan är en hög, svart mössa, ett slags stridsflagg, som jag hissar, när Gustaf eller någon ann för mycket sätter sig på tvären.

I fjol förskaffade den mig nya gångmattor i salen och Ada — min äldsta — ett pianino, men den här gången var Gustaf ovanligt motsträfvig.

Han grufvade sig för resan, han grufvade sig för pängarna, han grufvade sig för allting.

Jag började just undra, om jag skulle bli tvungen gripa till mitt stora medel, men det begagnas bara vid utomordentliga fall, som till exempel när Gustaf inte ville släppa till pungen, och Beda, min yngsta, gick och sörjde sig både gul och grön, innan hon fick den där onosliga karlen, som nu är hennes mann.

Mitt stora medel består i att vara mild, tiga eller svara »som du vill» till allting. Då tror Gustaf alltid att jag ska dö och vore färdig att svara ja, till jag vet inte hvad.

Men som sagdt, det begagnades endast vid utom-

ordentliga fall, ty dels ska man inte missbruka Guds gåfvor, och dels är den där mildheten obegripligt tröttsam, när man inte är van vid'en.

Men jag slapp den här gången, Gud ske lof.

Stan hjälpte mig — alldeles som jag hoppats.

Alla människor talade om den där resan.

Till sist blef Gustaf riktigt utledsen, och då passade jag på och smidde medan järnet var varmt.

Ja, Gud signe mina höns, det säger jag! Hvilken glädje de djuren gjort mig, kan jag inte ens tala om. När flickorna växte upp och naturligtvis behöfde ett och annat, så hade det varit roligt att behöfva springa till pappa och be om hvar styfver! Nej, då skaffade jag mig en hönsgård i stället, och med hvad den inbringat mig och med räntorna på mina aktier, har jag redt mig riktigt godt, och kärleken med, ty om någonting gnager på kärleken, så är det det där oupphörliga käxet om kronor och ören!

Det var ett högtidligt ögonblick, ska jag säga, när det afgörande ordet väl var uttaladt, och Gustaf stoppat mina 500 res-bidrag-kronor i plånboken.

Jag satte mig ned och gret en skvätt vid tanken på hur många år jag gått här hemma och varit oförstådd, ty att jag varit oförstådd, tror jag bestämdt. Det skulle förklara så mycket.

Min närvositet; i synnerhet när Gustaf sitter på stadskällaren och glömmet att skicka hem bud; mina stora vyer för mina barn; mina från sömnen stulna timmar ägnade åt romanerna, mina stora kraf, framför allt på mina mågar, och allt sådant där, som gjort, att stugan ibland kännts mig för trång.

Så länge jag hade mina små kära gossar i lifvet, och flickorna var hemma, och vi inte fått ärfva den lilla smulan efter föräldrarna, hade jag minsann ingen tid att försjunka i spekulationer.

Men nu är det annat!

Fast man förstås alltid måste välja sina stunder.

Men här sitter jag och alldeles glömmer af hur mycket jag har att göra!

Tvätten ska ju in, och mycket annat.

Också raskade jag undan gråtandet så fort som möjligt.

Värst blir med mahognibenen, de kommer naturligtvis att bli alldeles igenpyrda af damm, innan jag kommer igen, ty att bildhuggerier måste *borstas* rena och inte suddas rena, har jag ännu inte lyckats att lära Stina. Hon är ett riktigt våp!

Väl att inte det här ska tryckas, för då fick jag allt hålla mig inom skacklorna, och framför allt måste jag då försöka att uttrycka mig changtligt, och det har allt sina svårigheter ännu.

Men det ska snart bli bättre — det lofvar jag! Jag lär mig utantill en sida i ordboken hvar dag, och det gör en säker, ska jag säga, i synnerhet i inkonsekvenserna, och *de* är ändå de allra svåraste att få i sig.

Ack, ack, ack! *Snart!*

Den *rara* Ruffen.

ANDRA KAPITLET.

Förberedelser.

I går kväll kvistade jag öfver till Alida Malm, sömmerskan, som har varit i Stockholm en tid, ty hur det än är, så känner jag mig allt litet kuslig till mods vid tanken på allt nytt jag går till mötes och ville gärna tala med någon, som har litet erfarenhet, fast helt apråpå, förstås!

Det vill minsann inte säga så litet, att vid mina fyllda 46 år för första gången pröfva världslivets frästelser, och hvad Gustaf angår, så kan jag inte räkna på honom en *smul*.

Hela *hans* praktiskhet sitter i boden, eljest är han inte mera värd än ett nyfödt barn.

Ja, det var också en historia, jag menar den där med Alida Malm!

Människan hade blifvit 40 år, utan att ha haft något slags kånk för sig, men då blef hon pin tokig i tapetseraren, som var här för att ställa i ordning sositetshuset.

Naturligtvis var karlen en skojare, ty när det vill otura sig så vill det. Han lurade åt sig hennes fattiga slantar och lofvade henne äktenskap, bara de kom till Stockholm. Pytt!

Sedan hon väl betalt hans resa *dit* och underhållit gunstig herrn *där* så länge hennes medel räckte, så — —

Ja, det värsta af alltsammans är, att hon rent sörjer sig fördärfvad, den stackaren, inte öfver att han lurat henne, men öfver att hon mistat honom.

Nu var det hälgdagskväll, och som vanligt satt hon i mörkret och ugglande, bara för att få gråta sig mätt

öfver den där toffshjälten. Det har nu varit hennes enda förströelse i fem hela år, d. v. s. allt sedan hon kom hem igen.

»Alida», sa jag strängt — vi ha varit skolkamrater, och jag visste, att det inte lönade att ta i med silkeshandskarna — »sitter du nu i mörkret och tapetserar igen?»

Hon teg.

Hon tiger alltid och ser så bruten och trött ut, att ingen människa kan stå ut med att vara sträng i mer än 5 minuter.

Nu kröp en påse kaffe och litet hembakta kringlor fram ur min pirat, och snart satt vi och språkade vid den rara kaffetåren i all sköns trefnad.

Men Alida visste ingenting.

»Stockholm var mycket stort, slottet var platt som en låda, paraden var så grann, och så hade hon varit på operan med *honom* och sett *honom*, och så hade hon varit i Blanchs salong, och där hade hon hört *honom*».

Nej hon var omöjlig!

Hon kunde hvarken beskrifva frälsningsarmen, spår-vagnarna eller några andra af tidens tecken. Hon hade inte ens sett Konungen och Drottningen, dem Gud allra nådigast täckes bevara, och som man ändå får se alldeles gratis!

»Alida, du är en gås», sa jag, »och det är alla kvinnor, som förgapar sig i ett par mustascher utan stolthet.»

Ja ja ja, stoltheten borde förstås ha stått före mustascherna, men ska man så där oupphörligt tänka sig för, så blir man *alldrig* någon författare.

Hade jag nu till exempel börjat fundera på *hvar* jag skulle sätta mustascherna, så hade jag också hunnit glömma af *hvad* jag ville säga under tiden. Och vet man inte *hvad* man vill säga, då är det väl kaf slut

att få ihop en bok, skulle jag tro, eller också måste man vara en ovanlig slängd person.

Hur det smakade att gå på afskedsvesiter!

Det var som om jag promenerat på skyarna!

Jag tyckte att alla hade blifvit så små, och jag såg också att alla tyckte, att jag blifvit så stor, och det, fast jag riktigt bjöd till, att inte på något vis förhäfva mig.

Hos Lundgrens träffade jag borgmästarinnan.

Hon var gulgrön af förargelse och snörpte på mun för hvart ord jag sa, som om hon fått ättika på läpparna.

Till sist kom det.

»Jaså, att herrskapet värligen ska hedra Stockholm med ett besök?»

»Ja—a», sa jag, »och sedan reser vi troligtvis vidare utrikes!»

Det var en lögn så svart som sot, men den hade sluppit ur mig rent innan jag hann blinka.

Och se'n så tänkte jag: »*har* du nu syndat, Lovisa, så kan du lika gärna ha nytta af'et.»

Och så bredde jag ut mig det värsta jag kunde, om både Köpenhamn och Paris, men det bekom henne inte en smul.

Till slut sa hon, utan att det *minsta* låtsa om utlandet.

»Jag är öfvertygad, att Stockholm ska bli mycket glad få göra bekantskap med ett par så originella och betecknande typer från vår vildmark.»

»Åhå», svarade jag, eldröd af förargelse, ty man är väl inte mer än människa håller, »de är ömse vana. Herrskapet var ju där i fjoll!»

Därmed svassade jag i väg ut, för att åtminstone få ha den glädjen att ha sagt sista orden, men jag frågar, bör en *sådan* människa, som narrar andra att säga osanningar, ha rättighet att höra till höga öfverheten om också bara på kjortelsidan? Nej, utrustas med en varnande etikett som en giftflaska, bör hon!

När jag kom hem, var jag riktigt fnurrig och sa, att jag inte brydde mig om hela resan, att vi mycket gärna kunde sitta där vi satt och mögla i fred, och Gud vet inte allt för smörja, men då var Gustaf så där öm och lugn och förständig, som han är ibland, och som ger honom ett sådant öfvertag, fast han hvarken har mina vyer eller min smak för det som är högre.

Ja, Gud välsigne honom, gamla Ruffen! Jag håller så mycket af honom, att jag skulle kunna göra som den där greken, som lade sin högra hand på ett halster och stekte den lefvande, bara för att — för att — — —

Ja, med ett ord, det var för någonting. Jag tror det var för att rädda sitt fosterland — och detsamma skulle jag kunna göra för Gustaf med, om jag också håller honom litet kort ibland — eller korrt? Eljest låter det som om jag höll honom med *kort*.

»Åh, den gramattikan!

TREDJE KAPITLET.

Skuggsidor.

Från vår lilla håla går naturligtvis ingen järnväg, utan måste vi knoga landvägen till Umeå och därifrån på tåg. På tåg!

Det är ett bra eget uttryck, men jag tycker om det. Det låter så hvardagsbekant, alldeles som om man vore uppammad vid de stora Europejska samfärdselmedlen, i stället för att inte ha sett några andra tåg än sina egna klädsträck.

Vi måste naturligtvis ta ett särskildt lass för sakerna, ty på kursläden kan vi bara surra fast *en* koffert, och hvad i all världen får man rum i *den*! Bara linnet åt mig och Gustaf för sirka tre månader, (ty så länge *hoppas* jag vi får bli borta), fyllde en stor kista, och sedan kom allting annat.

Man kan ju alldrig veta *hvad* man kan komma att behöfva, och att göra som Gustaf säger, bara ta med sig det allra nödvändigaste och köpa resten i Stockholm, är då så opraktiskt, att jag inte ens brydde mig om att höra på'et.

Min äldsta, gift med kronofogden, kom för att hjälpa mig att lägga ned klädningarna.

Stackars min vackra flicka, så blek och mager hon har blifvit! Men också! Fyra barn på fem år! Är det mänskligt det?

De sista är då visserligen tvillingar, men tvillingar sitter inte utanpå de häller, och när de kom till världen, så tog jag bladet från munnen och läste lagen för min kära herr måg.

Han ursäktade sig och skyllde på vår herre. (Jag skrifver hans vår herre med små bokstäfver, ty mer andakt låg det inte i'et.) Vår Herre! Ja, det är naturligtvis bra att ha någon att skylla på, men det första jag ska göra, när jag kommer till Stockholm, blir att ta reda på de där federasjonsdamerna, och får jag bara klart för mig att karlen är osedlig, så *lyckönskar* jag honom, när jag kommer hem igen!

Hvad hjälper det, att flickungen säger sig vara den lyckligaste människa på jorden?

Snygg lycka!

Nu kom hon emellertid, den älsklingen, för att hjälpa mig.

Min andra flicka, gift med en handlande, har ett så stort hushåll, att hon nästan alldrig kan komma ifrån.

Två betjänter, tre pigor och två drängar i maten!
Jo, *den* mannen vet ta rätt på hvad hon duger till, det är säkert!

Men det var ju om packningen jag skulle tala.

»Pappa skulle se efter tvillingarna, (kantänka!) så mamma skulle kunna vara ifrån dem med lugn.»

Jag önskade i mitt stilla sinne, att tvillingarna skulle öppna alla de dolda slussar till trefnad och glädje, som lindebarn bär inom sig, men högt sa jag: »Så ovanligt snällt!»

Och nog var det *ovanligt* alltid, emellertid var hon nöjd med berömmet, och så började vi rådpläga, sedan jag först bjudit henne på förmiddagskaffe med hennes favoritkransar till.

Efter kaffet tog vi oss en liten likör ur flaskan, som jag hade kvar sedan sista kalaset, och så började vi med packningen på fullt allvar.

Det kunde jag då aldrig *tänka* mig, hur mycket saker man går och drar med i hvardagslag, utan att ens veta om'et!

Två stora koffertar, utom kistan, blef så propp fulla, att både Kristin och Stina måste in och dunska på locken, innan vi fick igen dem, och sedan blef jag tvungen att rifva upp den ena kofferten nästan i botten för att se efter, om jag tagit ordentligt med näsdukar med mig.

Så sprack ena nattsäcken, och så gick botten ur hattasken.

Klockan var 12 på natten, innan jag hade matsäcks-skrinet och medikamentlådan klara; också var jag så utsläpad och förbi, att jag inte var mera värd än mina egna gamla tofflor. Ada hade naturligtvis blifvit efterskickad, just som vi höll på med den viktiga öfverläggningen, om vi skulle sprätta upp veckningen på min bruna sidenklädning eller inte.

Tvillingarna hade hedrat sig, och det till *den grad*, »att kronofogden var alldeles ifrån sig».

De älskade ungarna!

De ska få hvar sin silfverskallra i morgon, det *lofvar* jag dem, men nu var jag för trött att orka glädjas åt något, och så måste jag *till på köpet* ha en dust med Gustaf om sängkläderna.

»Det kan så vara», sa jag, »men förr än jag ligger på andras sängkläder, när jag kan slippa, så ligger jag inte alls, och hvad sängkammarnyckeln angår, så tar jag den med mig, du må säga *just — hvad — du — vill!*

Tror du kanske, att jag vill låta det här rummet, som är mig så kärt, bli en röfvarkula?»

Men här tystnade jag, ty Gustaf *ville* inte säga någonting.

Han sof.

Det har gjort mig riktigt godt att skriva litet, men nu är jag också så trött, att näsan litet emellan studsar mot papperet som, en smällkautsjuk.

Vi reser — usch, en sådan plump! i morgon bitida klockan 8.

Det förefaller mig ofattligt, otroligt! Mätte bara ingenting hända innan dess!

Mätte det inte det!

FJÄRDE KAPITLET.

Rent hjärtslitande.

Nej, märkvärdigt nog har det inte hänt någonting, fast jag legat vaken hela natten och väntat på att klockorna skulle klämta eldsvåda, eller det komma bud, att någon af barnen blifvit sjuka, men det säger jag, att själfva afresan var *förfärlig*. Det kändes rent hjärtslitande, när kurslädan körde fram, och vi skulle hoppa i!

Människan, som ska se efter huset, stod där så skadeglad med *min* nyckelknippa i handen; köksan gjorde minner åt skomakaren, som om hon velat säga: »pass på, nu ska det bli glada dagar af!» Solsken låg i rummen, blommorna doftade och hela vårt kära älskade hem tycktes ropa:

»Far inte, far inte!»

På bron stod båda mina älskade barn med hvar sin ljuslockig älskling vid handen, bestämdt hundra gånger vackrare och ljufvare än alla de där madonnorna, som jag läst om; och som jag så många Herrans gånger längtat efter att få se. Och hvem kom där smygande nerför gatan, om inte Alida Malm med en nejlika insvept i litet silkespapper.

»Hälsa», mumlade hon, »hälsa.»

Mer kunde hon inte säga, och mer behöfdes inte håller.

Jag lofvade mig själf, att om jag så skulle söka igenom hvarenda sadelmakar- och tapetserarbutik i Stockholm, så skulle han få hennes hälsning och så — litet extra från mig själf!

Gustaf i vargskinnspäls och så tätt lindad med ett rött resskärp, att han såg ut som en julklapp, föreföll

mig riktigt grufsamt främmande, ända till dess han vek ned kragen, så jag fick sikte på det kära trinda ansiktet med den lilla näsan och de märkvärdigt vackra blå ögonen, som tittar fram som ett par förgät mig ej mellan ett par vallmo.

»Välkommen igen, mamma!» ropade barnen.

»Välkommen igen, mo-mo!» sa barnbarnen.

Nej, jag kunde inte fara! Det kändes precis, som om jag slitit hjärtat ur bröstet på mig.

»Hvarför ska vi fara!» snyftade jag. »Kan du då inte nöja dig hemma, Gustaf! Vi ha ju varit så lyckliga förut! Hvad ha vi med världen att göra? Vår värld är ju här!»

»Kör!» sa Gustaf, ovanligt tjock i rösten äfven han.

»Töp någe vackert, mo-mo!»

»Adjö, adjö, mamma! adjö pappa!»

Näsdukarna fladdrade, bodbetjänarna viftade, till och med gamla buttra Hellin, som varit hos oss i 25 år, tog af sig mössan. Karo, som var instängd, tjöt också ett farväl, och så satte sig hästarna äntligen i rörelse.

»Ptro!» skrek jag efter ett par minuter.

Kusken höll in kamparna, och innan Gustaf ens hann öppna fotsacken, hade jag kastat mig ur, rusat tillbaka, kysst barnen och barnbarnen en gång till, hvarpå jag med näsduken för ögonen tog en sådan satts upp i slädan, att den rent knakade. Lyckligtvis tog kusken vägen förbi borgmästarens, och när jag såg borgmästarens röda nästibb — ty hon *har* en röd nästibb — sticka fram mellan neriebladen som en blomknopp, kände jag mig märkvärdigt lugnad. Jag vinkade förnämt med näsduken och böjde mig så långt fram som möjligt, för att se, om lasset med sakerna ordentligt följde efter.

Och så var vi på väg ut i vida världen, vi två gamla dufvor, som för första gången lämnade vårt bo!

Det hade varit ovanligt lite med snö det året, och

fast vi inte var längre än i sista dagarna af Mars, syntes bara fläckar här och där i bärigen.

Det luktade sol och vår. Jag var så märkvärdigt lycklig! Jag *måste* ge Gustaf en kyss, men så kände jag mig på en gång så förlägen, nästan lika blyg som den gången när han för 28 år se'n friade, fast egentligen friade han inte alls. Han bara slog armen kring lifvet på mig och kysste mig så där säkert och tryggt, som om han vetat på förhand, att jag hörde honom till för alltid.

Huru som helst, kysssen fick vara, men Gud, hvad det är härligt att resa!

FEMTE KAPITLET.

Jo, jag tackar, jag!

Härligt att resa! Jag hade inte mycket erfarit, när jag skref de orden.

Väglaget var *uselt!*

Bäst jag satt i mitt hörn, så slungades jag i Gustafs hörn och tvärtom. Ibland skar medarna igenom, så det ilade i tänderna, och ibland fastnade vi i riktiga bärg af snö. I backarna åkte hästarna kana och skjutsbonden »hängde bak» och bromsade med klackarna. Det var möjligt, att det var roligt för *honom*, inte var det roligt

för oss. Gästgifvargårdarna var iskalla, och hvad det där välsignade lasset angår, så passade det alldrig på. Än gick fimmelstången af och än hade hästen tappat ena framskon.

Jag minnes särskildt *en* kväll, när jag var så hungrig, att jag kunde dö, och så trött, att jag var färdig att gråta, men lasset kom inte *ändå*.

Hade jag nu för en enda gång fått min vilja fram, så *hade* vi haft matsäcksskrinet i vår släda, men Gustaf ville inte han, Gudbevars.

»Det skulle bli för trångt — och när man nu en gång hade lass, så!»

»Ja, men då skulle du också ha skaffat en skjutsbonde, som inte har för vana att litet emellan tappa framskon och bryta af fimmelstången», sa jag spetsigt.

»Vi få väl äta hvad som finns», föreslog Gustaf saktmodigt.

»För det första finns det *ingenting*», sa jag, »och för det andra, så kanske du vill vara så god och säga mig, hvad vi ska göra med matsäcksskrinet, om vi inte ska äta upp det?»

I detsamma kom värkligen det välsignade lasset uppkörandes på gården, och hur äggen, köttbullarna, skinkan och den rökta laxen smakade, kan jag inte ens *beskrifva*.

Min tro är, att det där fasliga fransk-tyska kriget alldrig blifvit af, om bara diplomaterna ätit sig mätta, innan de börjat förhandlingarna. Ingen människa vill slåss, då hon är mätt, och om så illa blir, att Ryssen en vacker dag ämnar sluka *oss*, så tror jag, att Hans Majestät, den Gud allra nådigast täckes bevara, bara behöfver hålla Kajsar-Storfursten med festmiddagar alltjämt, för att komma från saken. Det blir nog inte något lätt arbete, men om någon är villig att äta ihjäl sig för sitt folk, så är det Han, det har Han redeligen bevisat förut!

Nu var världen idel solsken igen, och åter var det förtjusande att resa.

Men så kom natten! — — —!

Det är möjligt, att det finns folk så utomordentligt milda, undergifna och allt sådant där, att ingenting biter på dem, men till dem hör olyckligtvis inte Lovisa Petterkvist!

Men nog undrar jag ändå, om det *kan* finnas någon människa *tillräckligt* mild för att inte bli upprörd, när ens egen skjutsbonde tapper ens egen tagelmadrass i en råk, så den blir pin våt, och så torkar den helt lömskt utvändigt i solskenet, utan att säga till, och man lägger sig på den i all sin oskuld och drömmer, att man träffats af en sprutslang, vaknar och trycker ner sig igen, förtjust öfver att alltsammans bara var en dröm, men trycker i detsamma upp lika mycket vatten som en vattenkonst, utan att man en *smul* begriper hvarifrån det kommer!

Det var just hvad som hände mig den natten.

Gustaf, som bara för att retas, sof som en stock på gästgifvaresängkläderna, hörde ingenting, och inte nändes jag väcka honom heller, fast Gud ska veta, att jag hade lust. Utan där satt jag på en stol och nickade och grät hela natten.

Jag skulle narras mer än jag kan stå till svars för, om jag sa, att mina känslor under de timmarna var kristliga och förlåtande, ty det *var* de inte, åtminstone inte förr än efter klockan 5, då den präktiga gästgifvarmor kom in med varmt kaffe och pin färska rån. Hur det kaffet smakade, kan ingen förstå, som inte befunnit sig i min situation.

Gustaf fick till och med en kopp med i glädjen, fast han egentligen borde ha haft alla mina under natten fallna tårar till morgondryck i stället.

De skulle ha varit de nektar, nej, tvärtom de marter — — —

Jag undrar, om det säger »surr» i hufvudet på andra poeter med, när de vill fundera ut något riktigt vackert?

Men det gör det nog inte, ty då skulle vi inte ha så många poesiböcker som vi har, eller också gå de på ändå, men *det* kan nog alldrig läras, utan måste vara en medfödd gåfva!

— — — Någoting rent *upprörande* var det med de där flickorna, som vi fick ibland till skjutsbönder. Som jag sa åt Gustaf!

Vi hade ju kunnat vara ett par otäcka profryttare i stället, och att sådana inte är att tro, det vet jag genom Anna på gästgifvargården.

»Ja, det förstås», sa Gustaf, »*alla* kan ju inte vara hederliga.»

Hvarför nu inte alla kan vara det, begriper jag inte, men när nu så är, så borde någon sedlig människa gripa in, tycker jag, till exempel de där som motsjonerade uppasserskorna här om året i riksdan. För det säger jag, att bör uppasserskorna vara 40 år — något som jag på det *allra* högsta gillar — så bör skjutsflickorna allra minst vara 65.

För min enskilda del, så tror jag, att det vore *ändå* mycket bättre, om det inte fanns några uppasserskor alls. För dem själfva vore det en riktig *välgärning*, och hur mycket det skulle bidra till familjelifvets trefnad och lugn — *lugn* framför allt, kan jag inte ens säga.

»Kära barn», sa jag en dag, när en frisk rödblommig nittonåring klättrade upp på bocken, »tycker du, att det passar det där?»

Hä?

Ja, så fick jag lof att förklara, hvad jag menade, och det var minsann inte lätt, och när hon slutligen begrep, började hon att skratta, så de hvita tänderna lyste.

»Jesses, så fnoskig frun ä!» sa hon. »Hva har man fått näfvar te, om inte för te å bärga sig!»

Ja, det var *min* skörd på sedlighetens område!

Mycket uppmuntrande var den inte, ty ingen människa tycker väl om att bli kallad för fnoskig, om det också bara var af ett af naturens okonstlade barn.

Jag undrar för öfrigt hvilkens barn vi andra är, och så *kan* jag inte hjälpa, att jag undrar, hur det går för de flickor, som inte har näfvar att bärga sig med?

SJETTE KAPITLET.

En vriden statsjon. Konstig stil och en ny bekantskap.

Sent en kvällstund kom vi fram till Umeå, omskakade och möra som ett par nybrända kaffeböner och så trötta, att vi knappt kunde kralla oss ur slädan.

Tåget gick påföljande morgon klockan 9, men hvem har väl någonsin hört något så galet! Statsjonen låg alldeles för sig själf *tre* mil utom staden! »Nå, du min värld», sa jag, »hvad ska man med städer att göra, när de bygger järnvägen midt i villande skog! Det vet bestämdt inte Kunglig Majestät utaf, ty då hade han satt p för ofoget!» Jag var vid riktigt misshumör, där jag satt i källarsalen och drack min skvalpiga tekopp.

Gustaf gick för att göra opp med skjutsbonden, som kört lasset, och som det var att vänta, skickade han efter en kvart bud att han ville tala med mig.

Han vill *alltid* tala med mig, när jag är som allra tröttast, men naturligtvis gick jag *genast*, ty att låta min mann vänta så att någon ser det, kan aldrig falla mig in. Hvarje kön har sina små egenheter!

Männen tycker om att styra så det syns, vi så det känns!

»Kan du låna mig en femma, Lovisa?» sa Gustaf.
»Jonsson och jag kan inte bli klara eljest.»

»Det kan jag visst det, kära du», sa jag, och därmed gaf jag honom en af riksbankens nya femmor, som jag just var riktigt glad att bli af med, ty ännu har jag inte lärt mig att skilja de pängarna från vanliga papperslappar, för att nu inte *tala* om, att de spricker midt itu, bara man ser på dem.

»Se så där ja», sa Gustaf. Nu är summan full. 48 kronor och sjutiosex öre.

»Hvad!» nästan skrek jag, »48 kronor för bara lasset?»

»Det är efter lega», sa karlen, som stod strax innanför dörren och såg riktigt *banditaktig* ut.

»Lega mig hit och lega mig dit», sa jag förargad.
»Präjeri är det, och du är tokig, Gustaf, om du betalar.»

»Ja, adjö då, Jonsson, och hälsa hem», sa Gustaf, och därmed nästan körde han ut karlen med hans dyrt tillroffade pängar.

Nu frågar jag, är sådant resonligt?

Det sa jag också åt Gustaf; inte att det var resonligt, utan oresonligt, och att jag aldrig skulle finna mig i, att på det viset bidra till husets ruin.

Gustaf gick fram och åter i rummet med armarna på ryggen och sa:

»Hm, hm, hm!»

Det *kan* bestämdt inte finnas något försmädligare till på jorden än en karl, som går rundt i ett rum och bara säger: hm, hm, hm! Till på köpet såg jag att Gustaf *menade* något, och det var ändå det retsamaste af alltsammans.

Till sist bad jag honom vara så utomordentligt hyggelig och säga *hvad* han menade, men då menade han ingenting alls förstås.

»Alla karlar är feqa, *alla* — hvar — eviga en! utan undantag!»

»Hm hm *hm hm!*» sa Gustaf igen. Nu kände jag, att humöret alldeles höll på att koka öfver, hvarför jag rusade in i det andra rummet och började att stoppa ned i säckarna allt jag fick tag i, för att skicka hem det med bakskjuts.

Någon valuta skulle man väl ha för sina afpräjade pengar! Fyratioåtta kronor och jag minnes inte *hvad!* Jo, jag tackar jag! Man ska väl inte låta bestjåla sig med öppna ögon håller!

Jonsson var inte mycket hågad att ta sakerna tillbaka, Gud bevars, men jag trumfade så pass på hans samvete, att han gaf med sig till sist.

När jag såg honom lämna gården med säckarna ordentligt fastsurrade, så drog jag en riktig suck af lättnad.

Ja, det säger jag, utan all slags förhäfvelse eller höghömod, att utan mig hade Gustaf varit ruinerad för längesedan, så förfärligt lättrogen och opraktisk som han är.

Nu fick Gustaf sig en klapp och en kyss, så han inte skulle tro, att jag var ledsen på honom längre, ty långsinnt är jag inte, och så gick vi ner och tog oss litet mat.

Uppasserskan såg mig just ut att vara en slarfva, hvarför jag af fruktan att hon inte skulle väcka i tid, lade mig med kläderna på. Följden blef, att jag var så sömnig och trött, när vi äntligen kom fram till den där *alldeles* obefogade statsjonen, så ögonen nästan föll ihop

af sig själf, och så reste vi mil efter mil, utan att jag hade den minsta besynnerliga känning, fast vi var på tåg.

Vi for öfver Sundsvall, så Gustaf skulle få träffa sin gamla faster, och först när jag fått sofva ut där riktigt, började jag på fullt allvar känna, att jag nu ändå var lösryckt från hemmets kust.

Sundsvall lär ska bli en vacker stad med tiden. Det är möjligt det, men som den nu presangerade sig, såg den minst sagdt besynnerlig ut, om man också beräknar branden.

Ett hus här och ett hus där, utmärkta hus, changtila hus, men jag tyckte inte om dem ändå. De såg så skrytiga ut, och skryt och flärd *fördrar* jag inte, inte ens hos hus, *än* mindre hos människor.

Stadshuset var som en stenkump, och järnvägsstatsjonen såg precis ut som ett rökt svinhufvud med pikerade öron.

Jag undrar, hvad det kan vara för stil?

Kanske romersk — eller kanske katolsk? ty nog bör *den* vara bra egen.

För öfrigt kilade alla människor om hvarandra som om de haft eld i kläderna. Det lär komma sig däraf, att staden ska vara så ovanligt framåtskridande. Nej, det är bestämdt inte en plats, där man odlar sin själ.

Också skulle jag inte vilja bo där för *alldrig* det.

Vi hade tagit in i ett hotell, som såg ut att ha mässlingen, så fullt var det af röda affischer och anslag.

Samma dag vi skulle fara, blef jag mycket ordentligt väckt klockan 6 på morgonen, som jag hade sagt till om. Det var storartadt skönt att vakna och veta, att inom en kort stund skulle jag ila i väg mot det stora okända!

Mätte bara inte människan hemma glömma att ömsa lake på salta köttet, för då blir det förstördt.

Men det får gå hur det vill.

Jag *kan* inte tynga mina vingar med en sådan prosa!
Hur ska jag då kunna lära mig att flyga!!!

Tåget gick inte förr än 8 och 45, hvarför jag lät
Gustaf sofva i ro till klockan 7.

Men då skulle han prompt raka sig och så skar
han sig.

Men som han *alltid* skär sig var jag beredd, men
i häpenheten kom jag att lägga en nypa engelskt salt
på skåran i stället för en nypa alun.

Nu ska jag säga det blef lif utaf!

Gustaf nästan gallskek och rusade kring rummet
som en besatt: jag efter med en svamp i hand.

Midt under den vildaste jagten, öppnade uppasser-
skan dörren och frågade helt näbbigt:

»Kanske herskapet behagar något!» Den *otäcka* slynan.

Minsann trodde hon inte, att jag och min rara
Ruffen *slogs*, det såg jag på henne!

Nog var det en förfärlig chikan att lämna ouppgjord
efter sig, men när jag fick se hvad klockan var, så gaf
jag mig inte tid med hvarken det ena eller det andra,
och än i dag är Gustaf okunnig om, för hvilken svart
misstanke hans Lovisa varit utsatt, bara för hans oför-
måga att fördra litet engelskt salt på orätt ställe.

Det kändes alldeles märkvärdigt att sitta i väntsalen
tillika med det öfriga resgodset, medan Gustaf köpte
biljetter och sådant där.

Portjären hjälpte honom, men Gud vet, hur det gick
till, ty *fast* vi hade 10 effekter lösa och jag skickat hem
ett helt lass, så fick vi *ändå* betala 18 kronor i öfvervikt.

Gud bevare mig att tala illa om *någon*, men hvem
kan hindra en sådan där herre i lucka att ta hvad han
vill och säga hvad han vill?

Finns det däremot öfvervikt, så säger jag, att *bort*
ska den!

Man reser för sitt nöje, och hvem kan ha roligt,

när man inte får ta med sig så mycket saker man vill, det frågar jag just.

Sedan, när jag bättre satt mig in i saken, förstod jag nog meningen, men jag tycker det är orättfärdigt ändå.

Räkna ihop vid årets slut de tillåtna kilogrammen på biljetterna, och jag tror inte det ska bli en, som behöfver betala öfvervikt.

Det är ju mest herrar, som reser, vet jag, och de stackarna har ju ingenting att kunna ta med sig, om de alldrig så gärna vill, utan reser alltid för lätta. — — —

Portjären sa ovänligt adjö, och det *störde* mig.

Gustaf trodde, att han fått för litet med dricks-pängar.

I så fall skedde det af oförstånd, ty ska det vara, så ska det vara, det tycker både Gustaf och jag, och i hvad fall som helst, så ska väl folk vara höfliga, om de så får mycket eller litet?

Emellertid är ett ovänligt ansikte som en ful fläck: man har ingen ro förr än man blifvit af med den.

Också hoppade jag ur vagnen i förhoppning att få tag i portjären och gnida bort honom med 1 krona, men han fanns inte, och när jag kom igen, höll konduktören redan på att stänga vagnsdörrarna, utan att jag en *smul* visste hvar jag var hemma.

Med eldröda kinder, flaxande hattband och hjärtat i halsgropen sprang jag hela perrongen (Perrongen! Så härliga de järnvägstärmerna är!) efter, utan att det föll Gustaf in att titta efter mig.

Det hade bara fattats det, att jag till på köpet inte hade kommit med på min egen lustresa!

I detsamma kände jag mig inknuffad i en vagn, som lyckligtvis var den rätta.

»Herr Gud, Gustaf», flämtade jag, »hur kan du — — —»

Men nu fick jag ögonen på »orsaken», en ung

vacker flicka, som kommit in medan jag varit borta och som Gustaf satt och stirrade på i lycksalig beundran.

Jag *sa* ingenting, men jag *tänkte*, att de skulle få betala kalaset båda två, bara jag hunnit hämta andan litet.

En sådan där dam, som reser ensam med en eldröd filtratt på hufvudet, är väl inte så mycket värd, kan jag tro!

Rödhårig var hon med!

I detsamma pep tåget så där långt, hvasst, genomskärande härligt som går genom märg och ben.

Jag tog Gustafs hand i min och tryckte den hårdt, hårdt.

Jag kände mig så lycklig, så tacksam! Jag skulle så gärna ha velat ge honom en liten puss. — — —

Men i detsamma fick jag se den där flickungens ögon glittra öfver kanten på boken, som hon höll i handen, glittra på ett riktigt *försämdligt* sätt.

Ja, om ett par ögon någonsin skrattat, så var det just hennes!

Därpå lade hon ned boken och sa med största lugn:

»Det är visst första gången som herrskapet åker på järnväg?»

Jag höll mig för god att svara, utan tog af mig hatten och friskade upp mig med litet å-dö-kologn.

Gustaf däremot rodnade af förtjusning, men var inte färdig med svaret än på en lång stund, det visste jag, och i ett hade jag min hämdplan färdig.

Gustaf och hon *skulle* få samtala så mycket de behagade, utan att jag skulle lägga mig i en smul.

Hon såg tillräckligt nyfiken ut för att göra frågor, och hjälpte inte *jag* Gustaf att spåra in — (ack, de järnvägstärnerna!) hvilket är den enklaste sak i världen — det är bara att upprepa samma fråga två gånger — så får vi väl se!

Det gick mycket riktigt efter beräkning — hon *var* nyfiken.

Det dröjde inte många sekunder mellan fråga n:o 1 och fråga n:o 2.

»Det är kanske tråkigt att ha fått sällskap?»

Nu lade hon hufvudet på sned och såg riktigt otäckt kokett ut!

»Ja, det är det», svarade Gustaf med eftertryck, besvarande fråga n:o 1, om det var första gången vi for på järnväg.

Rödlufvan såg litet förbluffad ut, men hon hörde tydligen till dem som inte ge tappat i första taget, utan återtog.

»Får jag kanske be er vara så god (naturligtvis *fortfarande* vänd till *Gustaf*,) och ge mig den där resväskan?»

Hon pekade på ett litet utstofferadt ting, som låg i nätet öfver hennes hufvud.

»Visst inte, visst inte», svarade Gustaf, den ängeln, med ännu större eftertryck än nyss, — besvarande fråga n:o 2, om han tyckte det var tråkigt att ha fått sällskap. I detsamma blef han eldröd i hela ansiktet — ty han märkte att något var på tok, och glömde i häpenheten att lyfta ned kappsäcken.

Nu tyckte Rödlufvan, att det gick för vida; hon gaf Gustaf en förkrossande blick, tog åter upp sin bok och började att läsa.

Men nu var också min hämdkänsla svalkad.

Det gjorde mig riktigt ondt om gamla Ruffen, där han satt och såg olycklig ut, och snart satt lilla Rödlufvan, som tydligen var en liten godlynt och alls inte långsinnt unge, och jag och pratade i all gemytlighet om både ditt och datt.

Hon var ganska söt och lik min Beda — fast den där röda tratten var *faslig!*

Men kanske att hennes pappa är brännvinsbrännare, och hon bär den som en slags skylt?

Bland annat kom jag att nämna något om människans likhet med djuren.

»Hvilket djur är jag lik?» frågade hon ifrigt och vände sig till Gustaf, *fortfarande* till Gustaf, men Herre Gud, — kanske är han lik någon, som hon håller af!

»En hare», svarade Gustaf, som nyss blifvit färdig med svaret på *min* fråga för en liten stund sedan, om hvilket djur det kunde vara som skuttade öfver vägen.

»Fröken vet kanske inte, att min mann nu sa en riktig artighet», inföll jag raskt. »Harögon är ju ansedda för att vara de värtaligaste ögon i världen, och det påstås, att den jägare, som får en blick ur *dem*, inte kan döda något djur vidare.»

Öfver lilla Rödlufvan, det är ju ett riktigt nätt namn, drog som ett solskens, och Gustaf gaf mig en tacksam blick.

Det är ändå trefligare att vara snäll än att vara elak! Ja, det är föröfrigt inte första gången jag gör den erfarenheten, fast humöret sjuder upp ibland, innan jag hinner sätta på locket. (Jag anser det vara min plikt tala om, att det bara är för direkta frågor Gustaf är sådär bångstyrig; eljest kan han nog reda sig minsann!) — Nu tog jag fram bakelser och vin, som jag fört med mig i min lilla reskorg, och så hade vi det så hjärtinnerligt trefligt i vår lilla 'salong', att lilla Rödlufvan påstod, att hon aldrig gjort en så rolig resa. Usch, jag riktigt skämdes, men hvilken människa har inte sina svaga ögonblick!

Att Gustaf krumbuktade sig litet, gjorde ju på det hela taget inte en smul. Sådant sitter lika fast i den mannligen naturen som rost i stål: arbeta hur man vill, så får man inte bort det ändå.

Nu nalkas jag det stora ögonblicket — vår ankomst till Stockholm.

Det är möjligt att Rom är Rom, som det heter; det vill jag inte uttala mig om, och naturligtvis *måste*

det vara oändligt intressant, att få se påfven kasta kägglor i Vatikanen och höra honom sjunga solo i St. Peterskyrkan, där tolket ju har pussat hål på hans stortå.

Stackars påfve!

Jag undrar, om han förstår sig på anikatinktur och repadt linne doppadt i ljustalg?

Visst är, att Vår Herres smorde har sina pröfningar de med!

Men nog kan jag bestå mig ett nytt kapitel, ty det är Stockholm värdt.

SJUNDE KAPITLET.

Ett högtidligt ögonblick. Studentmössor. Sjuglasvagn och bugande hofmän.

Det ryser ännu i mig, när jag tänker på, hur det kändes, när tåget helt sakta gled in på perrongen!

Egentligen började det i Upsala, ja, inte glidandet, förstås, men rysningen.

Lilla Rödlufvan satt och nickade bakom sin bok, lika känslolös för stundens högtidlighet som en — ja, Gud vet, hvad jag ska få fatt i, och hvad Gustaf angår, så hade han ögonen där han haft dem hela tiden — på brännvinstratten — eller kanske *litet* längre ned.

Jag låg halfvägs utom fönstret och bara såg och såg, som Tegner säger, fast jag inte minns, hvad det var han såg.

Hvad mig angår, så såg jag ingenting annat än ett oändligt mörker, men hur det var, så upptäckte jag några hvita prickar, hvilka flyttade sig fram och åter i skymningen.

»Gustaf», skrek jag; »det är bestämdt studenter!»

»Så'na har man väl sett förut», sa Gustaf.

»Ja, men inte sekelsgamla, du.»

Han förstod mig naturligtvis inte, men det kunde jag håller inte begära.

Hur skulle han kunna förstå, hvad som rörde sig i min själ, där jag låg i fönstret och insöp den luft, som skapat så många af våra stora skalder, som hvirfla i århundraden och som nog kommer att hvirfla i århundraden ännu, såvida det inte faller Vår Herre in att förflytta universitetet till Stockholm. Men hvarför skulle Han göra det? Stockholm har ju så många förlustelseställen ändå, och det är minsann inte roligt för gammalt folk att röra på sig. Man vet väl hur besvärlig en vanlig husflyttning är, mycket mindre då något sådant där. Tänk bara på dammet!

Och hvad skulle sedan alla herrar tala om, om de inte hade Upsala-lifvet? Och sången se'n! och punschen!

Och de Guddomliga serenaderna! — — — —

När tåget stannade, fick jag riktigt fröjda mina ögon åt studenter och studentmössor.

Hela perrongen var röd och hvit; hvita mössor öfver unga, rosiga ansikten. Det var en vacker syn, fast somliga af dem var *väl* rosiga. Men det kommer troligen af att vinden drar så skarp öfver slätten.

Lilla Rödlufvan, som bor i Upsala, sa visserligen, men hvad hon sa, bryr jag mig inte om att skriva ned. Jag håller på studenterna, jag, nota bene på de i Upsala, ty de är ändå de enda äkta.

De andra är bara skräp. Hemfyllda flaskor med påklustrade etiketter.

En lång herre med vaxade mustascher, som såg mycket militärisk ut, tog lilla Rödlufvan i famn och kysste henne. Det var troligen hennes pappa, och i en vagn med kusk satt antagligen hennes mamma, vit och fin, som om hon varit gjord af vax, och vinkade och vinkade.

När allt kommer omkring, så var inte tratten på hufvudet en skylt, utan ett *mod*, men ett bra fult mod!

Emellertid kysste mig den lilla älskade ungen riktigt vänligt på kinden till afsked och skakade hand med Gustaf, som blef riktigt studentröd, den gamla token.

Så pep det — så pep det om igen. —

Vi vinkade och studenterna viftade, alldeles som om det varit åt mig de viftat. — — —

Ja, så ilade tåget åter af med brusande fart ut i det stora obekanta!!!!

Klockan kunde vara ungefär 9, när jag såg de första husen i Stockholm. Usch, jag blef riktigt rädd, när vagnen kilade in midt bland hus och gator; men så saktades farten allt mer och mer, så stannade vi till sist helt sakta. Jag kände mig allvarlig som i kyrkan, men det dröjde inte länge.

Dörren rycktes upp, och en mängd karlar med plåtar i mössorna, skrek om hvarandra. Två hoppade upp i vagnen, *en* langade ut våra saker, den andra tog emot, och innan vi ens hade hunnit blinka, var den yngsta lastad med våra tio effekter, medan den äldre begärt och tagit Gustafs biljett, »för att hämta det större godset», som han sa.

»Sanna mina ord, Gustaf», sa jag, när jag äntligen hämtat andan, »nog få vi se oss om efter både koffertar och kista; bäst blir att anmäla saken genast för polisen.»

»Var inte fjollig», sa Gustaf.

Jag kom af mig, och det må då ingen människa undra på.

Att på det viset bli behandlad af sin egen man, på en vildt främmande perrong, bland idel skrikande och ropande människor, utan att man ens visste hvar man skulle lägga sitt hufvud till hvila för natten! Men som jag honettet mang inte kunde ställa mig att gråta, så fick jag nöja mig med att känna mig förorättad.

»Hvart ska herrskapet?» frågade karlen.

»Hvad säger du?» sa Gustaf vänd till mig.

Jag teg *naturligtvis*.

»Kanske till Germania, Sved, W-6 eller kanske till det allra nyaste: Prins Oskar?»

»Herre Gud», sa jag, glömsk af allt; »är det så illa stäldt för den söta prinsen, att han måste hålla rum för resande, så tar vi naturligtvis in där. Eller hur du, Gustaf?»

Gustaf hostade, karlen grinade. Men hvad brydde jag mig om det!

Ingenting kan förmå mig att svika den höga öfverheten, och riktigt *uselt* vore det att göra det, när den befinner sig i nöd.

Så blef vi instufvade i en stor, täckt, sammetsklädd vagn med rika förgyllningar, som kanske hade varit kunglig sjuglasvagn i sina dagar.

På brosteget stod en elegant herre i fullt livre, och så bar det i väg.

Midt emot satt en tjock rödbrusig herre, som just valt de här fattiga minuterna för att ta sig en lur.

Oupphörligt halkade han åt sidan, stötte mig i axeln med hufvudet, bad om ursäkt, somnade och bar sig lika galet åt igen.

Under sådana förhållanden är det inte särdeles lätt att komma i någon högtidlig stämning, men jag kan till min heder säga, att det lyckades mig ändå.

De luftiga målade pasachserna i statsjonen, den stora, i bländande ljus skimrande platsen utanför med dess plaskande vattenkonst, planteringarna — —

Ja, man kände, att man var i Europias hjärta — och något mer, i — i mærgen af Sveriges intelligens.

Genom stenlagda gator rullade sjuglasvagnen; lakejen, i sitt guldsmidra livre på fotsteget, såg lika högtidlig ut som en festarransjör, som väntar på att få införa sina gäster.

Gustaf teg och satt och blinkade som en ekorre i halsduken.

Ett ryck: kusken stannade, och en hel flock hofmän kom utrusande för att ta emot oss — alla klädda i hvita halsdukar och svarta frackar.

Ja, nu så här efteråt, när den där romantiska stämningen dunstat bort, så säger jag *ändå*, att de mycket väl hade kunnat *vara* hofmän, så vackra, elegantga och fint utlevade såg de ut.

En, tydligen den förnämsta af dem alla — med krusade lockar och västen hopknäppt, så att den tycktes oknäppt — frågade i hvilken våning vi behagade taga in.

Gustaf öppnade munnen som om han tänkte säga något, men jag nöp honom i armen, gjorde en förbindlig böjning på kroppen och svarade:

»I hvilken herrarna behagar, endast vi inte få för många trappor, för det konvenerar inte min ang-bong-poäng.»

Jag såg, hur jag imponerade på dem.

Den lockiga blef blodröd och bockade så djupt, som om jag varit drottningen själf — och så skred vi uppför den breda marmortrappan, belagd med purpur-röda mattor, föregångna af en hofman, som bar en klart skinande armstake i handen. Eller kanske hade han ingen armstake. Ja, det minns jag inte!

Åh, det var ett oförgätligt ögonblick!

Han stannade en trappa upp, vred på en knapp, och så strålade ett hvitt mänskenslikt ljus fram ur en

jättstor lilja af glas, hvilken grasjöst hängde ner från en starkt förgyld arm, som framsprang ur ena väggen.

Sedan han frågat om vi behagade något, och jag svarat: »te och ägg», försvann han med lika ljudlösa steg ur det praktfulla gemaket.

Ja, *naturligtvis* visste jag *hela tiden* att Prins Oskar bara var ett vanligt *hotellnamn*, fast Gustaf sen skulle göra sig kvick och gör sig kvick än i dag öfver mitt misstag.

Men så där är det! Hvilken poetisk själ med flygt — nej, k, var det — med flykt och fantasi har inte blifvit missförstådd!

Jag vet inte hvad klockan kunde vara, när vi vaknade morgonen därpå, det vill säga, när *jag* vaknade, ty Gustaf vaknar alldrig, utan att bli väckt, hålst tycker han om att bli väckt med en kaffetår, men som jag skämdes att störa folk så tidigt på morgonen, fick han nöja sig med en puss i stället.

Men tror någon att han var nöjd?

Nej, tänk alldrig det! *Jag* skulle naturligtvis ha varit *förtjust* om någon, nej Gud bevara mig, det menar jag visst inte! om Gustaf behagat väcka mig på det viset — men!

Jag undrar just, när en kvinnas ömhetstörst skall släckas! Kanske i grafven. Jag hoppas det. För *min egen skull!*

Fram på dagen, när vi fått en verklig god frukost på vårt rum — kotletterna var stekta *utan* rifvebröd — det ska jag införa — och så var det ansjovissås till — och det smakade verkligan ganska pikangt, så ville Gustaf par to höra efter hvad rummet kostade, men då tog jag i med allvar. Jo, det skulle just ha varit sättet att visa dem, hvilka »vildmarkstyper» vi är!

Nej, att låtsa förstå allt, vara hemmastadd med allt — det är sättet! Då *törs* de inte skörta upp en.

Ändtligen lyckades jag öfvertyga Gustaf — och så skulle vi gå ut och se på stan.

Skam till sägandes, men kände jag mig inte riktigt blyg, gamla människan, när jag tänkte på alla ögon, som skulle fästas på mig.

»Tror du inte, det blir så godt jag tar en slöja?» sa jag rent af litet förläget åt Gustaf.

»Så godt kan det vara», sa han, »du är bra rödplussig af vädret.»

Rödplussig!!!

Jag glömmmer alldrig den dagen och inte den näst-påföljande och inte den därpå följande, håller.

Gatorna, butikerna och *realisasjonerna* sedan!

Jag höll alldeles på att tappa andan, när jag såg hvilka priser här var. Minsann det var någon tid att förlora! Allt annat, som var fast, fick vänta.

Gustaf och jag gnodde ur butik och i butik.

Alldeles *obegripligt*, att inte där var mera folk.

Jag tycker, att hela *Stockholm* borde ha varit på benen för att köpa för sådana priser.

Jag fastnade för fyra klädningstyger, tre barnkostymer, tre angtokaer och två paraplyer; en mängd Tuavästar, strumpor och näsdukar, tre portmonäer, allt så godt som *för rakt ingenting*.

Gustaf skaffade sig en nattrock, två hela kostymer, nästan en hel skomakarbutik, fiskredskap, kräfhåfvar och tre stycken rägnkappor, som han fick för ett rampris, hängslen, resväskor och rakdon.

När vi räknade ihop våra utgifter, hade vi visserligen gifvit ut flera hundra kronor för sådant, som vi förstås egentligen inte behöfde — men det blir en dag efter denna, och när man kommer hem är det bra att ha litet på lager.

Så godt som hittadt är det ju ändå.

Men nu är jag så trött, att pännan faller ur handen på mig.

Jag ska inte skriva på åtta dagar, så jag *riktigt* hinner samla mig.

O, tänk att jag verkligen är i Stockholm!

Ack Lovisa!

ÅTTONDE KAPITLET.

Nattsvart. En räddande ängel.

Hinna samla mig!

Hvilket hån i de orden!

Ja, nog har jag hunnit samla mig alltid!

Om jag så varit sönderfallen i små bitar, så har jag haft tid att både samla, sinka och torka ihop bitarna. Så *utmärkt* godt om tid har jag haft.

Naturligtvis är det förtjusande att vara i Stockholm, men — —

Nej, fram med sanningen, Lovisa Petterkvist!

Du känner dig sviken, och det så det riktigt känns!

Jag behöfde visst vara blyg jag!

Lovisa Petterkvist är *ingenting*, precis ingenting; en vattendroppe i ett haf, det är alltsammans! Hemma, när man går ut, blir man åtminstone observerad, och har man ett nytt plagg på sig, så talar inte hela stan om något annat minst på en hel månad.

Det är alldeles inte behagligt att dunsta bort på

det här viset, och hur jag ska komma åt att odla min själ, begriper jag inte.

Inte kan jag väl ryka på vildt främmande folk och fråga *dem*, hur jag ska bära mig åt, och hvad Gustaf angår — —

Ja, här måste jag gråta en pärs, när jag tänker på allt elände.

Saken är den, att jag sitter midt i skötet af all lifsens öfverflöd som en skamligt öfvergifven hustru.

Inte har jag varit på teatern, inte på operan, inga taflor har jag sett, inga själsfränder har flugit mig till mötes, och *till på köpet* ha vi flyttat tre trappor upp med utsikt åt en gård, där två dalkullor sköljer buteljer dagen i ände.

Hvad de skulle ha tagit af oss, om vi hört oss för om priset, vågar jag inte ens *tänka* mig, när de så skamligt kunde skörta upp oss nu!

Det enda, som tröstar mig är, att *jag* gjorde allt hvad på mig angår för att förekomma präjeriet.

Jag ville vi skulle flytta vår väg genast, men Gustaf ville Gud bevars inte han, »för biljardens skull».

Gud ska veta att inte missunnar jag Gustaf ett nöje, tvärt om, men det ska vara reson i allting.

Olyckligtvis upptäckte han och en gammal stoffil, som han blifvit bekant med på kaffeet, att »de gjort ett par stötar i sin ungdom», och nu står de otäcka gamla stutarna, med biljardkön i hand och stöter och stöter dagen i ände, utan att en smul bry sig hvarken om mig eller den andra hustrun, ty stoffilen är naturligtvis också gift.

Ja, det säger jag, att bland »svaga sidor», är biljarder bland de värsta, ty för att rubba dem behöfs ångkraft, och hur många hustrur har sådan till sitt förfogande.

Naturligtvis är inte jag den, som ger mig utan strid.

Jag har försökt med både lock och pock, men jag vet inte hur det är; jag har inte fullt samma kurasch här som hemma, och försöka med »som du vill, min vän» gitter jag inte.

Gustaf säger oupphörligt:

»Vi hinner väl, vi hinner väl, gumman lilla! Vi ska väl bli varma i kläderna först.»

Om jag åtminstone haft lurkan med mig!

Men hvem kunde också tro, att jag skulle komma att behöfva *den*!

Här om aftonen satt jag tämligen modstulen och läste Sundens Svenska språklära, för att på något vis lägga grund till min blifvande bildning.

Men det säger jag, den som kan förstå *den* boken, måste visst vara doktor först och professor se'n.

För att underlätta saken, så föreställde jag mig, att stoffilen var ett subjekt, ett mycket *dåligt* subjekt, ty jag är säker på, att det är han som förledt Gustaf — och att jag var ett objekt, utsatt för subjektets verkningar. Men det var lika kvistigt ändå!

I detsamma knackade det på dörren, och som jag trodde, att det var den där obehagliga kyparen, som kommer med räkningen hvar lördag — jag är *säker*, att han skulle komma mycket *oftare*, om man inte höll efter honom — så ropade jag snäsigt nog:

»Stig in!»

Dörren öppnades, och en fullkomligt obekant ung man, med röda kinder och en liten början till mage, hvilken liksom stack sig in före honom i rummet, visade sig.

Han stannade strax inom dörren, stack de breda hvita händerna i byxfickorna och stirrade på mig med ett par pigga blå ögon, som riktigt glittrade af friskt lynne och själfbelåtenhet.

Unga män *i och för sig*, har jag rakt ingenting

emot, men när de kommer öfver en så där som en stört-skur, så känner man sig ändå liksom litet perplex.

»Med hvem har jag den äran?» frågade jag med all den värdighet jag hann samla ihop i en hast.

Nu skrattade han.

Nej, minsann om det fanns mer än en enda människa på jorden, som kunde skratta på det viset! En blandning af undertryckt frustande och trillande af ärtor med kluck, kluck, kluck, emellan. Och så blef han blodröd ända upp i pannan. —

Ja, visst var det *han!*

»Villy, är det verkligen *du!*»

Innan jag visste ordet af, hade den präktiga pojken tagit mig i famn, dunkat mig i ryggen, som om han trott jag hade haft ett ben i vrångstrupen, kramat och ruskat mig, så att jag alldeles tappat andan.

»Kära, rara tant Petterkvist!» Det var allt han fick fram, och minsann stod inte tårarna honom i ögonen.

Ja, det var inte torrt i mina häller! En del människor må prata så mycket de *vill* om, att det är bara de onda handlingarna, som drar följder efter sig, så säger *jag*, att det är osant.

Hvem kunde tro, när jag för många Herrans år se'n pysslade litet om Wilhelm Borggren och fick Gustaf att under moderns mångåriga sjukdom betala hans kläder och skolgång — hvem kunde tro, säger jag, att jag nu, 10 år senare, skulle träffa på honom så full af tacksamhet och glädje öfver att kunna vara mig till tjänst. När han gått igenom skolan hemma, flyttade modern till Upsala, där hon fick inackorderingar, och så afsade de sig all hjälp. Ibland, isynnerhet under den första tiden, skref han flitigt, men under de sista tre åren hade vi inte hört af honom alls, förr än nu, när han stod framför mig som en lifs lefvande, 26 år gammal fullväxt karll!

»Nå du, hur fick du reda på oss?» sa jag slutligen,

när jag väl fått veta, att modern lefde och fortfarande bodde i Upsala, att *hon* var frisk, att *han* mådde som en prins m. m. m. m.

»Jo, jag tittade af en slump in på biljarden, och hvem fick jag se där med kön i hand, om inte farbror Petterkvist!»

Jag teg och knep i hop läpparna. Man ska inte blotta folks svagheter, *allra* minst sin manns, fast nog brände det mig på tungan att få lätta mitt hjärta! Så slog vi oss ned i sammetssoffan — för vi ha en afdankad sådan, Gud bevars — och pratade om allt möjligt. Jag hann bara svara, så förfärligt nyfiken var han. Men slutligen kom det också min tur att fråga.

»Nå, min kära Villy, hvad gör du nu för tiden? Har du fullföljt din plan att bli lärare?»

»Nej tant, det blef för dyrt, och så kokade blodet för oroligt i ådrorna på mig. Jag tyckte det var så förbannadt dumt, att jag först skulle stufva i mig en massa smörja för att sedan i min ordning stufva in den i andra. — Nej, det låg inte för mig!»

När han blef ifrig, brukade han som gosse allt emellanåt upprepa ett par ord, det satt i honom ännu, fast hela stan brukade härna honom för att få bort ovanan. Och så svor han *så!* Det sa jag åt honom.

»Gör jag?» skrattade han.

»Nej, tant lilla, jag *svär* inte — jag bara *stryker under*, som det heter på yrkesspråket.»

»Yrkesspråket. Hvad betyder det? Jag menar, hvad har du för dig?»

»Åh litet af hvarje. Jag är författare, litteratör och konstkritiker — ibland!»

Det blef alldeles svart för ögonen på mig.

Den där pojkvasken, som jag kom i håg så godt som ofödd — författare!

Den där skolrättan, som kunde svänga i sig 40 plät-
tar i gången — litteratör!

»Ja, på det hela taget är författarskapet en öfvervun-
nen ståndpunkt», fortsatte han och lade benen bekvämt i kors.

»Ser tant Lova, jag hade inte råd att svälta ihjäl,
och så blef jag så förbannadt nedskäld!»

»Villy!» sade jag alldeles förfärad. »Det var ett
fasligt språk du för. Är det kanske modärnt?» tillade
jag spetsigt, ty han hade nyss nämnt, att han hörde till
de modärna.

Villy såg litet förlägen ut.

»Vi är en klick artister, som håller ihop, och då
sällas inte orden så noga, ska tant veta», sa han slutligen.
»Färg måste det finnas både i lifvet och i konsten.»

»Använder du sådan 'färg' i din bok, så undrar jag
visst inte på, att du blef »nedskäld», som du uttryckte
dig», sa jag skämtande. »Hör du, är det värkligen sannt,
att du skrifvit en bok?»

»Jaha.»

»Och fått den tryckt?»

»Jaha.»

»Och omtalad i tidningarna?»

»Jaha — och det så det kändes.»

Mitt mod steg hundra procent. Hvad skulle inte
jag vid mina 46 år kunna åstadkomma, när han, som
var bara 26, kommit så långt! Jag tänkte delge honom
mina planer — men så — nej — det gick inte — jag
kände mig för förlägen ännu och beslöt att vänta.

Villy satt och stirrade framför sig. De röda kin-
derna hade blifvit bleka, och de breda händerna ryckte
omedvetet i soffransen.

»Det var en förbannadt bra bok, ska jag säga
tant», kom det slutligen tvärt och afhugget. — »En så-
dan, som man bara skrifver en gång i sitt lif. Erfaren-
het hade jag, svultit och slitit hade jag för att kunna

skrifva den — allt som var sannt och äkta i mig fanns där. Jag hade inte varit rå, som de sa, bara sann på mitt vis — och så begrep de inte ett dugg af allt sammans, utan korsfäste både mig och mitt sjäslif! Det ska tusan utsätta sig för sådant! Då är det bättre att vara bödel än offer. För öfrigt så — är det inte alla som bär i sig uppståndelsens frö, som de så vackert uttryckte sig. Är man död, så är man död; det är i hvad fall som hälst bra att åtminstone *ha* lefvat.»

»Du skulle ha skickat boken till mig», sa jag och klappade honom tröstande på handen. »Jag skulle nog ha förstått den jag.»

Han såg på mig och kisade med ögonen. Så ruskade han mig i axeln och skrattade, men något svar gaf han mig inte, den ohöfliga krabaten!

Jag tror, eller rättare trodde, ty nu är jag van vid honom, att han måste ha ett helt magasin af lifslust i sig, den karlen. Bäst han satt, så rusade han upp, mätte golvet med små korta steg, kikade ut genom fönstret, hvisslade, bläddrade i mina böcker eller ryckte stickorna ur min strumpa. Jag höll på att bli riktigt närvös, så hjärtans glad jag än var att se honom — men så kom vi att tala om konst, och då blef han stilla med ens.

»Hör du», frågade jag litet elakt, »hvad behöfs det egentligen, för att bli en sådan där konstkritiker — som du? —»

»Jo, det behöfs ett normalt synsinne och en viss förmåga att välja vänner.»

»Välja vänner!»

»Ja, konstnärsvänner. Man får inte vara ensidig och bara hålla sig till höger eller vänster. Bäst är, om man lämnar ett öra till de *nya* och det andra till de *gamla*.

»Åh!» sa jag. För sannerligen jag kom mig för att säga något annat.

»Ja, det är alldeles sannt», fortfor han lugnt. »Mitt

fördömda fel är, att jag är ensidig. Jag *vill*, men jag *kan* inte bry mig om de där gamla perukstockarna, som kan åka skridsko på sina egna dukar. Jag tycker om klimpar af färg; jag tycker om, att när man står nära intill en duk, ser den ut som en enda röra af klatsch, ratsch — men att för hvart steg man tar bakåt, det framstår något nytt ur kaos — till dess det slutligen bildar sig ett stycke lif midt framför ens ögon, så sannt och äkta att — ja, det kan tusan tänka på feleu då, och inte jag! För öfrigt så ser jag inga fel. Om Larsson bara stryker af pänseln på en vägg, så är det mer genialitet i det strecket än i Kungliga akademins alla professorsdukar.» (Nu var han uppe och trafvade igen.)

»Du får förlåta», sa jag med värdighet, »men jag håller på Kungliga akademien och professorerna. Jag skulle tro, att hvad som *framför allt* behöfs, för att man ska kunna njuta af konst, är *garanti*, garanti, att man inte kastar bort sitt intresse på arbeten, hvilka icke bär i sig de konstnärliga principer utan hvilka all konst endast blir ett hastverk, ett vanhälgande, ett skämt, som väl kan passa i den enskilda kretsen, men icke inför en allmänhet, hvars uppfostran framför allt bör ligga en samvetsgrann konstnär om hjärtat.»

»Det var tusan, tant Lovisa!» Han stod framför mig bredbent med händerna i byxfickorna och ögonen klotrunda af förvåning.

»Ja ja, du», fortfor jag lugnt. »Om du tror, att tant Lovisa är bortkommen, så tror du betydligt miste. (Hvad behöfde jag säga honom att jag läst allt det där i tidningen?) Med mig har försiggått stora förändringar.»

Men så kom det på mig en sådan längtan att få tala ut, att jag inte kunde hålla mig längre.

»Ser du», sa jag och hostade litet förläget, »egentligen har jag kommit hit för att odla min själ.»

»Det var tusan!»

»Kanske du inte tror, att jag har någon att odla?»
sa jag, stucken öfver tonen.

»Jo naturligtvis. Det förefaller mig bara så förbannadt komiskt —»

»Hvilket?»

»Jo, att tant Lova kommer *hit* för det ändamålet.»

»Hvart skulle jag eljest ta vägen? Kanske till Kina?»

»Ja kineserna är inte dumma de! Nå ja, vi ska göra det bästa af det, tant lilla, men så mycket ska jag då säga, att om själen och hjärtat är ett, som jag nästan misstänker, så har tant Lova den mest uppodlade själ jag känner.»

»Skämtare!»

Men nu nöjde han sig inte med mindre än han fick kyssa mina händer, tacka för sist, och så pratade han en hel mängd nonsens — men som ändå bevisade, att om någon har hjärtat på rätta stället, så är det han.

Blir jag bara van vid hans besynnerliga sätt och trafningar och svordomar, så tror jag nog jag ska få mycket roligt af honom, fast jag *fruktar*, att så särdeles *bildande* är han inte!

I morgon ska vi ut tillsammans. Gustaf får säga hvad han *vill*.

En mann, som inte vaktar uppå sin hustrus önsningar, sin hustrus *rättvisa* önsknings, är sitt öde värd! Jag undrar, hvad jag ska få se i morgon? Gud ske lof, att det är slut på min bot- och fastevecka i Stockholm!

Glömd blir den alldrig!

Nu ska jag lägga mig och hvila litet. Samtalet med Villy har riktigt stärkt mig!

NIONDE KAPITLET.

Hvad en hårfrisör kan! Rojalismen.
Ack Ödman!

Trött är jag, men rysligt roligt har det varit!
Ja, det var något till skillnad mot hemma!
Hvilka färger!

Riktiga mästervärk — och hårfrisören sen! Jag nästan skäms att titta mig själf i spegeln, så nästan löjligt ung ser jag ut, sedan han vridit upp håret midt på hjässan och stuckit i en kam, som ser ut som en valknut.

Jag har haft håret uppsatt på samma vis, sedan jag var sexton år. I en korg i nacken, fastsatt med 14 hårnålar, för hår har jag, alldeles som Kraka, som klädde sig i sitt hår och ändå var oklädd. Ja, ingen af flickorna kommer dit, hur söta de än är, men det är så godt jag börjar från början, eljest blir det ingen ordning af. Således:

Presis klockan 10 knackade Villy efter öfverenskom-
melse på dörren och trädde in.

Jag har hållit i mig med att ingenting nämna åt Gustaf, hur svårt det än har varit. Vill *han* öfverge mig, så nog kan *jag* vara öfvergifven alltid!

Det enda en misshandlad hustru *kan* göra är att hålla i sig med att vara misshandlad. Det ger henne en viss moralisk öfvervikt, — den *enda* öfvervikt jag gillar.

Således, som jag sagdt: Villy trädde in fin och putsad som en kammarduksnål — fast det var inte fritt han såg litet bortkommen ut i sin vida kuskrock, men det lär vara modärnt att se bortkommen ut, och glad blef jag

åt det, ty jag var just rädd, att han varit tvungen låna sig fram, stackaren, ty hur det är med den där litteratur, *fet* blir man väl inte på den.

När vi skulle gå, så sa Villy:

»Hör nu, tant Lova, hm — hm —» — vid Gud var inte pojken förlägen — »det är inte så varmt ute, håller, och *de där* korta koftorna — har inte kommit i bruk i Stockholm än — —. Har inte tant en vinterkappa — en sådan där lång — som klär alla så bra?»

»Nej, kära du», sa jag undergifvet. »Jag har ingen vinterkappa med mig.»

»Åkt från Jockmock» — han kallar alltid vår lilla stad för Jockmock — »utan vinterkappa!»

»Nej», — nu talade jag mildt som en flöjt — »jag skickade hem den från Umeå. Gustaf tyckte att vi hade för mycket saker med oss.»

»Hm!» sa Gustaf.

»Och så har jag haft min gamla päls förstås», tillade jag fogligt.

»Ja, men tant *kan* inte gå i den där pjäsen», sa Villy förtviflad.

»Hvasa», sa jag. »Pjäsen! Hvad är det för fel med koftan? Nysydd, tyg, som kostar 12 kronor metern. Skräddar Lund har själf skurit till den.»

»Jaha, det tycker jag med», sa Gustaf och knäppte igen rocken, som han alltid gör, när det är fråga om pengar. Men det skulle han alldrig ha gjort, ty nu kokade de åtta dagarna öfver.

»Jaha, *naturligtvis*», sa jag. »Det är dig aldeles likgiltigt, om din hustru ser ut som en fogelskrämma eller inte! Men *så* illa är det väl ändå inte, att *det* behöfver ske. Dum den hustru, som inte behåller en slant till nödens stund! — — Vill Villy följa mig, så ska jag gå och skaffa mig en kappa, så jag ser ut som *folk*, för det är det minsta jag har rättighet att fordra.»

Så märkvärdigt lätt jag kände mig och så märkvärdigt skamsen!

Men *det* aktade jag mig nog för att erkänna.

Ja, så tog Villy och jag oss en droska och kuskade i väg på upptäcktsresa efter en kappa. Märkvärdigt hvad en stor stad utvecklar unga män!

Villy frågade efter alla möjliga slags kappor — utom vinterkappor, den spjufvern! alldeles som han stått i bod i all sin tid, och till sist fastnade jag för en lång, rödbrun dolma med *sidenfoder* i krage och ärmar, som värligen är utmärkt vacker. Så narrade Villy mig att köpa en riktigt kokett vårhatt med en bukett violer i, och därtill ett angtoka i samma färg som kappan, handskar och ett flor, som knyts jäms med näsan och som klär mig *särdeles*, det måste jag erkänna, fast jag först sa alldeles nej för en sådan fåfängelse.

Hatten ville inte sitta på riktigt bra, och då var det vi for till hårfrisören.

Att tänka sig, att en vildt främmande karl har rifvit i mitt, Lovisa Petterkvists hår!

Det skulle någon ha sagt mig för bara en månad sedan! Men jag tog det märkvärdigt lugnt. Jag kände, att jag redan börjat att odla min själ och önskade bara, att barnen kunnat se mig i all min glans.

Nu sa Villy, att tant Lova var så bussig, att hon kunde visas för pengar, och föreslog, att vi skulle äta middag på Rydbärg tillsammans.

Nog kände jag mig bra hågad att låta Gustaf *riktigt* få känna hur *fullkomligt bra* jag kunde undvara honom, men ändå — — —

Att äta middag på tu man hand med en ungherre! Nej, *så* modärn var jag inte ännu — dessutom så längtade jag hem.

»Nå, då ska vi, ta mig tusan, åtminstone dricka choklad tillsammans», afgjorde Villy, och så förde han

mig till ett kaffe, där vi fick den raraste choklad med de utsöktaste tortor till. Jag tyckte det kändes riktigt syndigt att äta något så rart midt på blanka hvardagen, men förfärligt godt var det.

Så gick jag till mitt och Villy till sitt, sedan han först varit så förfärligt snäll och lofvat att skaffa oss biljetter till operan på kvällen.

Inte tänkte jag göra't, men hur det var, så köpte jag ändå en fin ljus halsduk åt Gustaf, och tack vare det, kom jag hem så sent, att allihopa redan gått ner till middagen.

Bäst jag satt i matsalen, ty jag skyndade mig dit sådan jag var, fick jag se Gustaf börja stirra på mig som en riktig tok, och ju mer han stirrade, ju blidare blef han i ansiktet.

»Skål, Lovisa!» sa han till sist, nästan rörd.

Jag begrep inte en smul hvar skon klämde. Men så gick det upp ett ljus! Jag hade glömt af *hårfri sören*, och där satt minsann Ruffen och småförälskade sig på nytt i sin gamla Lova, bara därför att hon råkade att se litet yngre och bättre ut än vanligt.

Och ändå pratar karlarna så mycket om kvinnornas fåfänga! Jag undrar just, hvilka det är som lägger hyende under lasten — om den finns, hvilket jag *alls* inte är säker på.

Jag undrar bara!

Klockan 12 på natten efter åhörande af Romeo och Julia.

Himmel, hvilken kväll!

När han, Romeo, ligger på knä i månskenet och hon, Julia, sitter på en pall i hvit sidenklädning, alldeles som om hon vore den vackraste målade tafla och inte en mänsklig varelse — och de sjunger — — och orkestern trimulerar!

Jag gret. Det kunde inte hjälpas, tårarna trillade som ärter, och när hon drack giftflaskan så alla människor såg det, och ingen enda hindrade det söta barnet, så skrek jag till.

Villy påstår, att jag kommer i morgontidningarna under rubrik: naiv angustiasmen. Det *må* jag, men hur folk kan sitta som stenbeläten inför något sådant, det begriper jag inte.

Och i grafkapellet sedan!

Jag var tvungen att hålla Gustaf riktigt hårdt i hand hela tiden för att ha någon att krama, när det blef för mycket hämskt.

Nog är det fasligt, att de ska dö — båda två. Stackars unga, vackra varelser!

Alldrig hade jag kunnat haft hjärta att låta det ske, om jag skrivit pjäsen, och jag tror att hela publiken, så stenbelätsaktig den än var, skulle ha blifvit *riktigt glad*, om de stigit upp, sedan de väl varit döda en stund, och sjungit en kärleksduett till, och prästen sedan hjälpt dem att fly genom fönstret.

Det hade ju *alldrig* någon behöft veta af — — och jag hade kunnat sofva i natt, i stället för att sitta här, uppfylld af det hjärtinnerligaste deltagande, utan att få en blund i mina fattiga ögon och utan att kunna hjälpa en smul.

Finns det väl något skönare på jorden än kärlek, i synnerhet sådan kärlek satt i sådan musik!

Tra la la, tra la la la!

Ack, att en gång i sitt lif ha blifvit älskad så, med vattenkonster, månsken, blommor, dueller och trikå!

Det vore någonting att *minnas* — att *gömma*!

Gud, så söt han var med sina små mustascher, sammetsjacka och hvita silkesben! Och när de omfamnade hvarandra se'n! Det var som om de varit af luft, så fint och vackert gick det till.

Jaha Lovisa, nu har du lärt hvad kärlek är.
O! O! O!

Och på morgonen, när solen går upp och han sjunger:

»Väl hä-ä-ä-ä-lsad du sköööna morgonstuund!»

Ja, det gick rakt in i hjärtroten på mig. Jag förstår inte riktigt, hvarför de där Kapulettarna var så förfärligt onda på de där Montaguerna, eller hvad de hette, men *märkvärdigt* var det att se, hur lugnt folket stod och stack ihjäl hvarandra. Det bekom dem inte mer, än när jag späckar en oxstek.

Men de är väl vana vid det, kan jag tro, och det *stora* i konsten är väl att kunna åstadkomma något som alldrig sker i naturen.

Och den där fursten se'n! Så *orimligt* fet han var! Ja, det är annat det, än till exempel våran älskade Kronprins. Han ser ut som en lilja, och hvad vår älsklige Konung anbelangar, så — —

Herre Gud, Kungen!

Villy hade sagt, att det var deras dag.

Affischen låg på barjären, men när hela första akten gick, blef jag rädd att Han inte skulle komma. Men Han kom — — och när Han stod där och såg ut öfver mängden, så hade ingen behöft säga: »detta är din Konung, Lovisa!» *Just* så och inte annorlunda skall en Konung se ut, och min tro är, att om man också klädde Honom i skarpskytteuniform och gaf Honom ett muskedunder i hand, så skulle man ändå se kronan öfver Hans hufvud, ty den är Honom medfödd, ja, det är den!

»Sätt sig tant!» hviskade Villy och drog mig i klädningen.

»Skulle *jag* sitta, när min Konung står? Nej tack!» Och så neg jag ett tag till.

Men parketten är tydligen inte afsedd för fylliga

personer med lifliga rojalistiska känslor, ty fasligt trångt är där.

»Sätt sig, tant lilla», hviskade Villy en gång till och drog mig åter i klädningen, fast nu något kännbarare.

Men jag gjorde en nigning till, och nu hade jag den obeskrifliga nåden att se Hans Majestäts ögon fästade på mig.

Han log och vinkade nådigt med handen, ja, det gjorde Han!

Hvad kunde jag hjälpa, att en skallig jude framför oss i detsamma vände sig om och så råkade att få min sista nigning rakt i ansiktet på sig?

Han såg så arg ut som en tjur och tog sig om hufvudet, som om han fått bulor.

»Kluck, kluck, kluck», frustade ett af Villys ohjälpliga skratt fram. Snart fnittrade hela bänken och till sist hela parkett.

Jag såg på Gustaf, att han önskat sig hundra mil därifrån, och det var inte fritt att jag gärna skulle ha velat göra honom sällskap, men ändå var det ett bland de stoltaste ögonblicken i mitt lif.

Jag hade lidit för min Kung!

Undrar just, hur många af de där spolingarna, som skrattade, hade gjort *det!* — Ja det var en underbar afton — minnesrik — uppfostrande — och skön!

Tra, la la, tra la la la, tra la la la!

Tänk, när vattnet sa, dropp, dropp, dropp — och månen silfverskyar blänkte! Ack, hvarför ska lifvet vara så tarfligt, tomt — och mörkt. O säg, o säg!

»Gå och lägg dig, Lovisa.»

Det var *min* Romeo som talade.

Öde! Nattsvarta öde!

Emellertid kan jag inte neka till, att jag kände mig litet bättre, när jag väl fått af mig snörlifvet och ätit upp några smörgåsar.

Han borde låta bära sig i Padalkin och vifta på sig af hvitklädda flickor med påfågelsstjärtar eller af svarta slafvar med guldringar i öronen.

Ack, Ödman!

Ingenting alldagligt — tra la la, tra la la, — bör komma åt honom.

Ödman? Bah! Han borde heta något — något som ingen kunde säga ut, med ett ord — något obeskrifligt. I morgon köper jag honom och henne i kabinett!

Tra la la tra la la la — —

Lampan slocknar, men hvad gör det!

I mig är det ljusst.

Nu kan du inte klaga, Lovisa! Också klagat jag inte, jag nj-ut-er med hela min själ.

TIONDE KAPITLET.

Konststudier i ölkällare. Hasselbacken och tra la la, tra la la la!

Klockan presis 11 förmiddagen därpå var vi färdiga för Museum, dit Villy lofvat följa mig.

Jag säger vi, ty till min stora glädje hade Gustaf förklarat att han ville gå med.

Om han nu blifvit osams med stoffilen, eller om

hårfrisören värkade ännu — eller hvad orsaken var. Jag aktade mig noga att fråga, ty då hade det kunnat hända, att han kommit på dåliga tankar igen. Alldrig väcka den björn som soffer, det är min prinsip.

Nära en kvart öfver tiden, kom Villy ramlande upp för trapporna. Han var svettig och röd och hade fickorna fulla af böcker, som han lade ifrån sig på bordet.

»Litet själaspis, som jag fått låna på byrån», sa han och blinkade.

»Tack du», svarade jag, sedan jag ögnat i böckerna, »men jag bespisar inte min själ med Strindberg.»

»Svenska öden och äfventyr måtte väl duga!»

»Måtte vara snygga äfventyr!» sa jag.

»Har tant läst något af honom?»

»Gud bevara mig! Men jag har läst resensjoner.»
Villy hvisslade.

»Jag ska säga dig, min gosse, att det är både det mest praktiska och mest lämpliga sätt att följa med sin tid. Hvem tror du har råd köpa böcker? Och så är det så bra att veta hvad man ska tycka.»

»*Det erkännes*», sa Villy.

»Och det vet jag då, att se'n jag läst hvad C. D. W. säger, så känner jag mig riktigt upplyftad.»

»Som af en lyftkran», ifyllde Villy.

»Nej, som af en mästare», sa jag strängt.

»Skulle inte mästermann vara bättre?» föreslog Villy med en grimas.

»Du kan väl inte begära, att *alla*, som kritiserar, ska vara spolingar häller», sa jag spetsigt.

»Tackar mjukast», skrattade Villy.

»Ska vi inte gå nu?» frågade Gustaf.

»Strax, gubben», sa jag. »Villy och jag kan tala om litterära saker sedan.»

»Nej, tant Lova är mig för styf», skämtade Villy.

Märkvärdigt hvad en liten komplimang kan värka uppiggande ibland.

Jag kände mig riktigt stolt öfver Villys nederlag, och när jag kom ut och fick se hvilken vacker dag det var, blef jag alldeles förtjust. Himlen såg ut som klarblå sidenvådor spända mellan husen, solen sken och luften var alldeles ljum. Hemma ha vi bara låga en vånings hus, öfver hvilka himlen stjälpes sig som en punschbål.

Inte är det någon poesi i sådant!

Punschbålar är bra, men med innehåll uti, hälst brylå, en vintermånskenskväll på toppen af en backe, medan källkarna ilar och ungdomen skrattar och snön gnistrar i stora fält och granskogen rundt omkring tycks röra på sig som en hel här spöken. Men det kommer så sällan på.

Alla människor såg nöjda och solvärmda ut, och vi med.

Det är otroligt hvad en fin toalett gör en säker!

Här gick jag och tyckte precis att jag hörde till de andra, fast jag ju naturligtvis bara var den jag var.

Hvad Gustaf angår, så riktigt sken han af belåtenhet, isynnerhet när han såg på mig. Han var stolt öfver Lovan, det var tydligt!

Men jag undrar just, hur pass stolt han skulle ha varit, om han fått punga ut med 150 kronor? Fast egentligen börjar jag tro, att det inte skulle ha gjort honom någonting *det* håller, bara han hade fått se mig fin.

Hvilken kunde tänka sig, att gamla Ruffen gick och drogs med så mycken fåfånga!

Så många söta och vackra flickor vi mötte! Men det *måste* jag säga, att fasligt ovänliga såg de ut, isynnerhet när de hälsade på herrarna, och hvad det ska tjäna till, begriper jag inte.

Ingen människa blir sämre af litet vänlighet, och *blir* de det, så är de minsann häller inte värda den lilla knyck de fick, ja, nu menar jag herrarna förstås!

Många kuskrockar mötte vi, och många militärer.

Bra bleka och medtagna såg de ut, men Villy sa, att det kom sig af vinterns ansträngande arbete.

Stackare!

Ja, kampen för brödbiten är nog tung litet hvarstans, men nog är det bra hårdt att behöfva arbeta så man mistar både hull och hår, ty flera af dem såg ut som biljardbollar i hufvudet, när de lyfte på hatten.

Hvem skulle vi möta i ett hörn, om inte lilla Röd-lufvan, som eljest heter Ester Lindesen.

Det blef ett pratande och ett frågande, ska jag säga!

Hon var i Stockholm på besök hos en moster och skulle stanna ett par månader. Hon tog vår adress och lofvade att *snart* komma och hälsa på. Hon såg så söt och täck ut i sin blå promenaddräkt med ljus sidenväst, att det riktigt värmdde mitt hjärta att se på henne.

Och Gustaf? Ja han reste upp hufvudet som en häst, hvilken fått en extra portsjon hafre, och trafvade iväg så vi knappt kunde följa honom.

Jag hann bara få höra af Villy, att Esters bror, som nu var död, och han varit mycket goda vänner och att han umgåtts i hennes hem, innan han blef »press-slaf» i Stockholm, som han fasligt gärna tycker om att kalla sig själf.

»Ptro!» sa Gustaf och stannade framför en källare, utanför hvilken det låg två dugtiga ölfat på medar.

»Hvad säger du, Villy?»

»Alltid med, farbror!»

Så dök de nerför en ljus trappa, och jag efter förstås.

Trefligt var det här under jorden, och det med besked.

Ett stort lågt rum med tvärbjälkar i taket, tunga

bord öfverallt och nätta tjänsteflickor i hvita mössor och mörka kjortlar med kulörta förkläden, som sprang omkring och serverade öl ur stora stånkor.

Villy och Gustaf tycktes riktigt hemmastadda här, och så fick jag höra, att Villy 'lärt' Gustaf det här stället såsom lämplig hviloplats mellan biljardspelet.

Och *ändå* säger Villy, att han håller af mig, och det *gör* han!

»Du är som du är, du Villy», sa jag, »men skål på dig ändå, min gosse!»

Det var ett märkvärdigt öl. Godt, sött, och *alls* inte starkt.

»Den här sorten har jag komponerat ihop själf», sa Gustaf. »Hva tycks?»

»Utmärkt», sa Villy.

»Ta dig en klunk du med, Lovisa.»

Jag tog både en, två och tre klunkar, och därpå drack jag en sort, som smakade honung och var *utsökt*.

Herre Gud, så skön världen var, och hur märkvärdigt med den där medeltiden, när alla människor hade tvärbjälkar i hufvudet och riddarna bar handskar i hjälm-buskarna och fruntimren viftade med guldbroderade hästar ut genom tornfönstren!

»Ta dig en klunk till, Lovisa», sa Gustaf.

Det gjorde jag, och allt tydligare blef medeltidsstämningen.

Jag riktigt hörde harnesk rassla, och såg väpnare kila om hvarandra i hörnen.

»Ja, tant Lova», bröt nu Villys röst in i mina drömmar: »vi ska väl sta och odla vår själ då!»

»Strunt i min själ», sa jag.

»Hurra för humle, hurra för malt!» sjöng Villy.

»Hvad nu!» sa jag.

Men det var alldeles omöjligt att bli ond: han såg *för* tokig ut!

»Skål din gåsunge!» sa jag i stället, och så gap-skrattade vi alla tre, fast jag nu egentligen inte kan förstå hvarför, ty inte var väl gåsungen så *förfärligt* rolig håller!

»För öfrigt», sa Gustaf, »är det inte mycket bevändt med Museum. Utom Holländarna och några modärna dukar förstås».

»*Hvad för slag!* —»

Jag blef så häpen, att jag reste mig upp, men jag satte mig tvärt igen: det kändes presis som om benen varit ett par bomullstappar.

»Hva gumman, trodde du kanske, att jag skulle rusa sta som ett yrt höns?»

Yrt höns!

Nu kände jag, att jag *borde* bli ond, men det var alldeles omöjligt.

Hela världen var så treffig och Gustaf så roligt rosenröd på halsen, alldeles som en barnunge.

»Pip, gutten!» sa jag, i stället, och pep honom.

»Kluck, kluck, kluck!» skrattade Villy. Vi instämde, så tårarna trillade. Ja, det var en märkvärdigt rolig stund.

»Jag föreslår Panoptikon», sa Gustaf.

Nu gick det för långt!

Hade han reda på Panoptikon med? Det var mer än jag hade. Men jag *trodde*, att det var någon slags begravningsplats för storheter.

»Ingenting sorgligt» sa jag.

»Är det sorgligt det?»

»Ja, kanske det inte är, Villy?»

»Jag håller med», sa Villy.

»Sådana där lik», sa jag.

»Alldeles min åsikt», instämde Villy.

»Apråpå, gubben», sa jag. »Du har skamligt bedragit mig. Hvar har du fått din lärdom ifrån? Bekänn!» Gustaf drog fram en liten röd bok ur fickan.

»Ur den här», sa han. »Läs själf: Vägvisare i Stockholm». Du var ju så lärd förut, du så!»

Nog var det skamligt af honom att ha hittat på det där alldeles *för sig själf*, men det gjorde heller ingenting.

Han var rar *ändå!*

»Jag för-ör-låter dig», sa jag, »men då ska vi också ha något roligt!»

»Middag på Hasselbacken!» skrek Villy. »Festmiddag, hva?»

»Utmärkt», sa jag.

Gustaf drog ihop läpparna, som när man drar ihop en pänningpung, och såg betänksam ut, men så slappas bandet af, och ögonen riktigt tindrade af vänlighet.

Pungen var öppen, det såg jag.

»Du *är* en raring, Ruffen!» sa jag, och gaf honom en kyss, till stor fromma för uppasserskorna, som haft nästan lika roligt som vi, ända se'n vi kommit in, och det håller jag *af* dem för.

Finns det väl något vackrare än att glädjas åt andras glädje! Också gaf jag dem litet extra drickspängar, när vi gick.

En festmiddag på Hasselbacken! Det var ju något som jag önskat mig så förfärligt länge, men jag hade varit beredd på en långvarig belägring, och så gaf sig fästningen för några sejdlar öl. Jag trodde mig knappt själf.

Hur underbart är inte lifvet! och telefon se'n!

Antag till exempel, att någon vill gräla?

Pang! så hänger man upp luren, och så står han där. Och allt annat!

Men det borde finnas *fick*-telefoner. När man så släpper ut sin mann på kvällen — pling, pling, ringer man på litet emellan och frågar hvad han har för sig.

Först *då* anser jag, att uppfinningen fått verkligt stor *mänsklig* betydelse.

»Om vi raskar på, så hinner vi nog ta en titt på Hammers Museum, innan vagnen kommer», sa Gustaf.

»För att se på gamla grytor, väfskedar och sådan där smörja», sa jag föraktligt. »Nej, tack du!»

»Det är på Etnografiska Museum det», svarade Gustaf orubblig.

Inga människor är odrägligare än de, som nyss lärt sig någonting. De ska' prompt visa't, vare sig de kan eller inte.

Emellertid så lofvar jag, att världen inte ska bli mycket äldre, innan jag har satt i mig den där röda boken från pärm till pärm, och se'n får vi väl se, hvem som är den lärdaste!

Jag var otroligt törstig, fast jag druckit så mycket, men en flaska kolsyradt vatten gjorde hvad den kunde. Men det tog också medeltidsstämningen med sig.

Kort därpå kom vagnen, som Villy telefonerat efter, klädd med grått siden, toffsar och resårer så mjuka, att det kändes, som om jag setat i min egen förmakssoffa. Kusken hade fin blå frack, som han var så rädd om, att han bredde ut skjörten öfver bocken, och det gjorde mig riktigt godt att se, ty eljest vet man väl hur tjänstfolk är med husbond's ägendom, och så hade han stora kokarder vid öronen, eller var det hästarna, som hade kokarderna?

Ja, obegripligt fint var det i alla fall!

Och promenaden se'n!

Den var förtjusande att gunga fram bland trädens späda grönska och sjöns spegelblanka spegel; att se vägens krokor och — villornas rika bladverk, ryttarna och med mera sådant.

Om jag bara hade haft någon att tala med!

Men herrarna hade blifvit så märkvärdigt tysta.

Gustaf satt och sög på käppknappen hela tiden, och

Villy nickade hit och dit, alldeles som om han varit sömnig.

Men hur det var, så kvicknade han till som *väl* var, så han kunde visa mig både Bellmans hufvud och Rosendals slott, med urnan, där Hennes Majestät Drottningen brukar rida på åsna, när vädret är vackert, Uddmanns Villervalla och hvad de hette alla dessa för nätta byggnader.

Vi åkte långt, långt, men jag skulle ha önskat, att vi åkt ut i oändligheten, så härligt var det.

I en backe satt ett par och åt ur en korg.

En middag så där i naturens sköte; och endast »han och hon». *Finns* väl något skönare!

Slutligen stannade vagnen: vi var framme.

Det var allt med högtidliga känslor jag skred upp för trappan, ska jag säga.

Ännu var det inte mycket folk, fast det milda vädret gör, att här eljest brukar vara lika fullt som på sommaren, sa Villy. Vid borden stod herrar i eldröda mössor, som tog sig ut alldeles som flugsvampar bland det gröna.

Det var kyparna!

Eldröda mössor!

Så Europejskt *bara* det!

Hemma hade de blifvit satta i finkan som farliga för kreaturen.

Villy valde ett bord på öfre verandan, och så skulle jag beställa middagen — *allt* hvad jag ville — medan herrarna gick och tog sig en snaps, hvilket här sker litet afsides, för att inbilla främlingarna, »att vi är en hyfsad natsjon med ofördärfvade vanor», som Villy uttryckte sig.

Det var första gången jag höll en hotellmatsedel i handen.

Också kände jag mig nästan lika andäktig som när

jag var barn i världen och fick gå till Grandells och välja mig en leksak. *Hvad* skulle jag ta!

Här fanns lyckligtvis en hel mängd saker, som jag alldrig ens hört *talas* om. Jag klämde fast pängsneen på näsan, för att se litet mera hemmastadd ut, och började peka ut det mest tillkrånglade jag kunde få fatt i.

Kyparen tecknade upp, men bäst det var så rusade han i väg med serveten för ansiktet, som om han fått eld på sig.

En fet, lugn herre kom genast fram och bad om ursäkt — kyparen hade fått näsblod — och frågade hvad jag befalld.

Han skref upp allt jag sa till om och lämnade sedan förteckningen med en djup bugning åt Villy, som först bet sig i läppen, men sedan skrattade.

Nu befanns det, att jag begärt mellanrätter till soppa, fisk till stek, grönsaker till efterrätt — och allt möjligt galet.

Visst kändes det litet förargligt först, men så sa jag, ty blygas för det jag inte rår för, är inte mitt lag:

»Kära du, man kan väl vara folk, om man också inte kan Franska! Värre är det, tycker jag, att det på ett sådant här ställe inte finns någon som kan *Svenska*, ty hvad ska väl de där utländska namnen tjäna till eljest, när vi *har* våra egna?»

»Det har, fan ta mig, tant Lova rätt i. Men ser tant Lova, det är för utlänningarna!»

»Då kan de göra något för inlänningarna med», sa jag. »En matsedel åtminstone. Inländska pängar är väl lika goda som utländska, skulle jag tro!»

»Mycket bättre, mycket bättre, tant Lova! De ha bara *ett* stort fel».

»Hvilket då?»

»De räcker inte till, de räcker inte till!»

»Herrn begriper väl skämt!» röt han i detsamma

till kyparen, som blifvit märkvärdigt fort bra från näsbloden och nu kom med soppan. »Eljest är herrn dum!»

Den hederliga Villy!

Han skulle såvera apparangserna!

(Hör bara, så vacker Svenskan låter!) Men hvad bryr sig Lovisa Petterkvist om litet kyparfin! Alldrig en smul.

Vi fick en utsökt middag.

I allmänhet föredrar jag nykokt buljong, men den här var alldeles ovanligt väl hopkokad. Den smakade nästan inte *alls* lim.

Så fick vi Gös à la Soto Mayor.

Hvad det betyder vet jag då inte en smul, men *utsökt* var det.

Därpå kom köttträter melée: d. v. s. rostbiff och tunga med grönsaker.

Villy påstod, att rostbiffen var seg, men den som vet, hur svårt det är att få tag i mörkt rostbiffskött, säger annat. Det enda *jag* skulle vilja anmärka var, att den föreföll litet torr, men så var ärterna och blomkålen så mycket saftigare, fast vi fick fasligt litet af dem.

Så kom det kyckling.

Ja, hvad det är uppfostrande att resa!

Där ha vi nu i alla år setat hemma och trott att nystekt kyckling med gräddsås var någonting rart.

Pytt också!

Den ska stekas, stekas och stekas om igen, till dess den blir alldeles knaprig och torr och nästan inte *alls* smakar höns.

Först tyckte jag inte att det var godt, men när jag tugga på det en stund, tyckte jag det smakade *fint*.

Jag undrar, hur många gånger de steker om dem?

Det vore *bra* roligt att få veta, men sådant hör nog till kökshemligheterna!

Därefter kom kronärtskockar — nej, de kom *före*

kycklingen — men dem förstod jag mig inte alls på, och därefter jordgubbar med frusen grädde.

Det var godare än godt!

Bären eldröda, grädden tjock och kall, och så var det så förnämt! Jordgubbar i Aprill! Sådant kostar min-sann inte hvad knaperherrskap som helst på sig!

Rödvin och Scherry hade Villy kommenderat på samma gång som maten, men hvem ropade in en hel champagne, om inte Gustaf!

Nu först blef det *riktig* fest utaf! Jag är alldeles tokig i champagne!

»När pärlorna skumma,

En skål för min gumma!» sa Gustaf.

Är han inte söt, när han får vara i fred, så säg!

»Stockholms skål!» sa jag.

Den dracks i botten.

»Jockmocks skål!» sa Villy.

Den dracks också i botten.

Och se'n kom en hel rad af skålar.

Vi drack för barnen, för barn-barnen, för Villys mamma, för allting, till och med för människan och hennes mann.

»Lilla Rödlufvans skål!» sa Villy till sist.

Gustaf stälpte i sig sitt glas med en sådan fart att han storknade.

Vi skrattade och bultade honom i ryggen, och därpå gick vi ner i trädgården, alla tre vid ett riktigt fest-humör, för att dricka kaffe med avecker.

»Härligt, hva?» sa Villy och tände en cigarr.

»Härligt!» instämde jag.

»Det mest ut-om-or-dent-liga sätt att odla sin själ, jag varit med om.»

»Vänta du», sa jag, »allt ska gå gradvis. Genom — genom kroppen är vägen till själen, och så — — — och så — Ja, du förstår!»

»Briljant!» sa Villy. »Chatrös eller Råslikör.»

»Rås förstås», sa jag. »Allt ska vara rås. Lynne — och likör — och kinder med, fruktar jag?»

»Något högre än rås», sa Villy och gaf mig en kisande blick.

»Skarlakan, menar du?» skrattade jag.

»Det är för utslitet. *Stil* det är bara att hitta på något nytt. Jag föreslår tuppkam. Hennes kinder flammade i tuppkommens varma glöd — — — Låter inte det bra?»

»Utmärkt bra», sa jag.

Men inom mig så önskade jag, att champagnen skulle vara så innerligt hygglig och ta samma väg som ölet, för hvad *det* tog sig före syntes åtminstone inte.

Nu kom Gustaf, som varit och betalt räkningen, hvilken han tagit emot utan att blinka.

Det trefliga med honom är, att lika svår han är att få till en utgift, lika lätt tar han den se'n. Alldrig något käx, inga sura miner dagen efter.

Hade *jag* fått se summan, så hade jag bestämdt dånat på fläck. Isynnerhet hade jordgubbarna fastnat mig i halsen som en syndig lyx.

Men nu visste jag af intet och njöt ostörd min tillvaros poesi.

»Snygg trädgård det här. Hva?» sa Villy och släppte ut cigarröken i ringlar.

»Jaha—ja—a—», svarade jag.

»Hvad för något! Är inte tant Lova nöjd?»

»Jo, *naturligtvis!*» sa jag. »Allt är ju så förtjusande. Den där skomakarpojken, som håller vatten ur sin stöffel, är ju tör söt, och allt annat med. Men tycker du inte att allting är bra in på näsan?»

»Hå hå! Tant Lova vill ha vyer!»

»Just det ja! Här finns ju ingen utsikt och —»

»Den bästa på jorden», sa Villy bestämdt. »Utsikten till en god middag, om det vill sig väl.»

»Ja, det förstås, men ser du den där höstacken, jag menar paviljongen —»

»Hysch!» sa Villy hemlighetsfullt.

»Hvad är det?» hviskade jag lika sakta, ty jag trodde, att det allra minst var fråga om en samman-svärjning.

»Man talar inte illa om Hasselbacken.»

»Och hvarför det då?»

»Det vete fan! Det strider mot folkmedvetandet.

Ser tant Lova, våra reståranger är vår stolthet och våra källarmästare våra största män — våra *allra* största män!

Om en sådan målar om sina förstugor, ger han »lyftning åt konsten», bygger han ett snyggt hus, för hvilket han tar styfva hyror, så är han »stadens välgörare», och dör han, så följs han till grafven af spaltlånga artiklar i tidningarna och af hela Stockholm i tårar.»

»Men hvarför i all världen?»

Villy hvisslade.

»Ja, se det vet ingen. Kommer kanske att lösas i en annan värld.

Skål emellertid, hederliga, präktiga tant Lova!»

Därmed klappade han mig i ryggen, så jag höll på att slå näsan bland glasen.

Men hvem bryr sig om sådant, när afsikten är god.

I detsamma brusade musiken öfver våra hufvuden —

Det kändes som om Lovisa Petterkvist hvilat på ett rosenrött moln och blåsts mot skyn af trumpetare och andra osynliga blåsinstrumenter.

Jag slöt ögonen — — —

När jag vaknade upp ur min musikaliska berusning, hvilket allt dröjde en stund, ty jag *fruktar*, att jag tog mig en liten lur med detsamma, hade den snälla Gustaf

spännt upp parasollen, »för att inte solen skulle pina mig», och Villy var försvunnen.

Nu passade jag på och tog mig en påtår, hvilket jag inte vågat förut, af fruktan att det skulle förefalla småstadsaktigt — och det gjorde Gustaf med.

»Nå — hvad tycker *du?*» frågade jag.

Gustaf smackade.

»Det är starkt», sa han.

Men sådana är karlarna! Hade han fått *det* kaffet hemma, så hade han sagt att det smakat »jock» — d. v. s. hopkokt sump och förbrändt kaffe, men nu, Gud bevars, var det »starkt».

Efter en stund kom Villy paddlande.

Han »ror» med båda händerna när han går, på det allra kostligaste vis i världen, men själf är han riktigt småstolt öfver vanan.

»Det är tydligen meningen, att jag ska ro upp mig», brukar han säga, »och det ämnar jag också göra.»

Han hviskade ett par ord till Gustaf.

Gustaf nickade och föreslog att vi skulle röra på oss.

Det hade jag ingenting emot, ty jag började just känna mig litet domnad i benen af att sitta stilla så länge.

»Parasollen, var så god», sa Villy, »handskarna och väskan? Fy, att tant Lovisa, som är så »skick», går och drar med en pirat!»

Men Herre Gud, hvad ska man göra, när modet är sådant det är! Just där på Hasselbacken såg jag en fru vända ryggen åt sin mann, medan han halade upp näsduken ur hennes ficka.

Det såg minst sagdt besynnerligt ut, ty man kunde ju rakt inte veta, hvad det var för hvitt som kom fram!

Nej, då föredrar jag piraten, om den också är litet antik.

Kan det finnas något ljufligare än att komma från en glad middag, lagom mätt, lagom varm, lagom röd — för det kände jag att jag var nu — i kärt sällskap och utan bekymmer?

»Hvad är det där för ett skåp?» frågade jag, när vi väl kommit ut på slätten.

»Kasperteatern, lilla tant.»

»Den måste vi titta på!»

Du min värld, så jag skrattade!

Det såg *för* galet ut, när han vek henne midt itu och gaf henne dask, så allt folk såg'et.

Men så blef jag helt tvärt melankolisk.

»Jo, så går det till», sa jag och nickade.

»Var det *han*, som fick stryk?» frågade Gustaf.

»Hvad befalls?» sa jag. »En *han* får alldrig stryk!»

»Det vore tusan!» sa Willy. »Tänk bara på målar Hallin hemma!»

»Det förstås», sa jag, »men tror ni, att det är något lätt arbete för henne, lilla pyret, att trumfa på honom, stora, starka jätten?»

»Jaså, på *det* viset taget!» skrattade Willy.

»Ja, där ser ni», sa jag triumferande.

»Äfven i de *undantagsfall* där han får stryk, så är det ändå alltid *hon*, som får stryk, på den grund, att hon alltid måste sätta efter mera krafter än han.»

»Åh, de kan slåss på många vis», sa Gustaf.

»Hvad *menar* du, gubben?» frågade jag saktmodigt.

»Med nya kappor, till exempel», sa Willy hastigt.

»Och, och — hårfrisörer se'n», sa Gustaf.

»Ni skämtare där»! sa jag och hotade dem med fingret.

Vi hade stannat framför en port, som såg ut som en upprest saffranskringla bestänkt med lingonsaft.

»Morisk stil», sa Willy.

»Ja, morerna var några baddare», sa jag för att visa, att jag inte var alldeles bortkommen i historien.

Under tiden köpte Gustaf biljetter, och så var vi inne i Tivoli.

»Ack, du Ruffen, så roligt!» sa jag och tryckte hans arm intill mig.

»Trodde just det skulle roa dig att se på djuren!» småmyste han.

Om det roade mig.

Jag blef alldeles kär i elefanten och tokig i lejonparet.

Men ingenting gick ändå upp mot utsikten.

Se *det* kallar jag något!

Holmarna, broarna, vattnet, som var både rödt och blått, Söder med husen liksom fasthängande vid bärgen, själfva staden — — och — — —

Ja, alltihopa var så vackert, att tårarna prompt ville fram i ögonen.

När jag får se något så där riktigt härligt, så är det som om hela hjärtat fyllde sig som en svamp, och skulle jag då inte få gråta en liten skvätt, tror jag bestämdt jag dog där jag stod.

»Nej, men se då, Willy», sa jag. »Och stå inte där som en stock!»

»Kära tant, jag står just och funderar på, om det inte vore skäl, att känna sig stolt öfver att vara Svensk. Det lär vara den högsta grad af angustiasmen man kan komma till!»

»Hvarför skriker de inte om det här i stället för om Hasselbacken?»

»Vet inte. Antagligen därför att det inte är »skick».

»Är det inte »skick», så blir det väl», sa jag. Eljest voro Stockholmsborna några narrar. »Men hvar i all världen är Gustaf?»

Gustaf var försvunnen, men jag tog saken lugnt.

Hade han gifvit ut en krona för att komma *in*, så skulle han nog ta valuta, innan han gick ut.

Villy och jag gick tillbaka till djuren.

I en bur satt en grön papegoja med röd näbb och afgnagda fjädrar i nacken.

Hon var så förfärligt lik, jag vet väl hvem, att jag blef riktigt rörd.

Så här på färdvägar vore man sannerligen glad att få träffa sin värsta ovän, om han bara vore från samma stad!

Jag gaf papegojan en sockerbit, som jag hade i fickan, och då högg hon mig i fingret och gallskrek af ilska, *presis* som den andra nog också skulle ha gjort, om det varit hon, som setat i buren.

I det ögonblicket kände jag mig så hjärtnupen, att om papegojan, borgmästarinnan, menar jag, trädte fram, så hade jag bestämdt fallit henne om halsen och sagt: »förlåt mig!» fast jag då rakt inte kan räkna ut, *hvad* jag har att be om förlåtelse för, ty inte råar *jag* för, att hennes Charlott bar sig åt som hon gjorde.

»Hur är det, kära tant Lova?» frågade Villy.

»Hemsjuka, kära du», sa jag och torkade mig i ögonen.

Samtidigt fick vi höra ett förfärligt brummande från isbjörnarna, som vi nyss lämnat, visserligen magra och ruggiga, men lugna.

Jag rusade dit naturligtvis.

Några tarfligt klädda pojkar roade sig med att kasta stenar i vattenbasängen, i hvilken björnarna sedan gång på gång glupskt plumsade ned, tydligen i den förhoppningen att finna mat.

Inom ett ögonblick var jag midt i pojkhoppen.

»Låt björnarna vara i fred, små barn», bad jag.

»Sa hon, ja!» flinade en fräck 12-åring, och kastade en stor sten i hufvudet på den magraste björnen.

»Vill ni ha karameller, små gossar?» frågade jag så lugnt jag förmodde, fast jag kände, att jag blef eldröd af förargelse, ty när jag ser någon plåga djur, är det som om de plågade någon af min egen släkt.

Pojkarna stirrade.

»Sök ni här, var så god!»

Därmed höll jag fram min öppna väska, i hvilken instoppades jag vet inte hur många snåla händer.

»Sök ni bara», sa jag, så falskt och vänligt som jag någonsin förmodde.

Fingrarna sökte, utan att naturligtvis finna något.

»Se så», sa jag och knäppte med en duktig smäll ihop låset, »nu vet ni hur det känns. Och för sådana där ska folk anstränga sig och skaffa pengar för att de ska få krafter under sommaren! Ni behöfver visst krafter, ni? Nej stryk behöfver ni! Jag ska anmäla er hos djurskyddet, för dit hör också jag, och hvad det se'n blir af i sommar, men kullerbyttor i höet, bärplockning, bad och springande i skogsbackar blir det *inte*. Åt djurplågare är stadsluften god nog!»

Det var som om en åskby gått öfver pojkhoppen, och allra bedröfligast såg den fräcka 12-åringen ut.

Han tittade på mig — — —

Ja, det är någonting märkvärdigt med barnaögon. Bomma för hur väl man vill, så tränger de ändå alltid igenom.

Ett par ögonblick senare stod jag ensam på slagfältet, varm och röd och stolt.

»Hur känns det *nu* med hemlängtan, tant Lova?» skrattade Villy, som stått bredvid mig med upplyft käpp, färdig att rycka in till undsättning, om det hade behöfts.

»Åh, utmärkt, kära du», sa jag och torkade mig i

pannan. »Ingenting går upp mot att komma i svettning, när man är ledsen, det har jag erfarit förut.»

Gustaf hittade vi i ahuset.

Han var alldeles tokig i aporna.

I synnerhet i en liten skär otäcka med svart kalott, som vaktaren rådde om.

Men jag trufdes här inte alls.

Apor är så gement lika människor och så är de — så — så förfärligt, hm — naturliga!

Nej, då var det bra mycket roligare att irra omkring bland de romantiska klippblocken och tänka sig hur härligt allt ska te sig här, när Luna öser med sina silfverskopor öfver näjden!

På tombolan vann jag en brödkorg, som jag gaf åt flickan, som väfvade hjulet, efter som jag inte kunde räkna ut hvar jag skulle göra af den, nu, när man inte begagnar tornyr. Därpå vägde jag mig på en själfvägande våg, men den narrades *bestämdt*, och det kan då ingen undra på, när den får stå där och sköta sig alldeles ensam. Man vet väl hur svårt det är att få tag i redbart *folk*, mycket mindre då i redbara vågar utsläppta så där vind för våg!

Jag undrar, om inte det där var en smula myggkvickt, som man säger? Men hvad hjälper det, när publiken är van vid författare, som äro kvicka som elefanter!

Jag slog mig ned på en bänk, medan Villy gick och tog reda på Gustaf, som slunkit ifrån oss igen.

Bredvid mig hade nyss en ung fru i nött sorgdräkt slagit sig ned. Hon såg trött och betryckt ut.

Det gjorde mig så innerligt ondt om henne.

Kanske hade hon nyss mist det käraste hon ägde!

Hon var minsann inte lätt att komma till tals med, men hur det var så lyckades det ändå, och då fick jag veta, att hon nyss blifvit änka efter en lägre tjänstemann,

att hon hade det mycket mycket smått — stackare, det behöfde hon då visst inte säga mig! — och att hon försörjde sig och sina fyra små barn genom att sticka på maskin.

Jag beställde genast ett dussin strumpor, som jag bad att få betala på förhand, men jag gjorde också upp, att hon *inte* fick köpa något garn, förr än jag skickat prof. Skickar jag nu inte något prof, så förstår hon väl — — —

Så hjärtans nöjd och glad hon såg ut, när hon stoppade ned de 24 kronorna i portmonän! Och hur vänligt hon tackade mig sedan! Tårarna stod henne riktigt i ögonen. Änka och fyra barn! Tänk om jag — —

Om det är möjligt, ska jag försöka att hjälpa henne litet mer längre fram. Det går ann att jag har adressen, som hon lämnade mig.

»Det var tusan, så tant Lova setat här och vackrat till i ensamheten», sa Villy, som kom i detsamma, hållande Gustaf stadigt fast under ena armen.

»Men nu måste vi skynda oss! Det börjar om en kvart.»

»Hvilket?»

»Teatern. Jag var där och vek ett bord, medan tant Lova njöt af musiken efter middagen.»

»Nej du, Gustaf!» sa jag. »Du är värd din vikt i guld!»

Därmed gaf jag honom en kyss. Och det kunde jag, ty vi stod bakom en buske.

»Ideen var min», sa Villy. »Ergo —»

»Ja, men *han* hade kunnat säga nej», sa jag.

»Nej, hade han!»

Villy spärrade upp sina runda ögon och såg så toktigt förvånad ut, att jag började skratta, fast i botten var jag allt litet sårad. Andra människor ska inte för-

söka spela på den sträng, som är spänd mellan två, som håller af hvarandra, för då kan lätt missljud uppstå.

Viktorateatern är egentligen ingen teater, utan bara en stor sal, späckad med bord, och med en estrad, läktare, eller hvad det heter, afdelad i bås, i hvilka jag såg flera af de utarbetade herrarna vi mött på förmiddagen.

Det gjorde mig just *godt*, att de fått komma ifrån litet, ty ingenting friskar så upp ungdomen som ett oskyldigt nöje!

Dörrarna sa oupphörligt klipp klapp, klipp klapp, och människorna ringlade sig i salen som en lång orm.

Litet emellan sa kyparna, att det inte fanns några bord lediga, men oupphörligt kilade de in nya ändå. Willy sa, att det finns kypare, som genom att lägga sina egna visitkort på borden och säga att de är upptagna och sedan hyra ur dem, ibland kan förtjäna ända till 25 à 30 kronor extra på en kväll.

Jag kallar sådant för skoj, jag, men Stockholmarna lär vara så vana att låta skörta upp sig af kypare, att de skulle anse sig för några riktiga knusselmånsar, om de gjorde uppror.

Ja, hvar och en har sin smak, men nog *kan* det hända, att sådana där frikostiga herrar *ute*, knusslar på hushållspångarna *hemma*, i stället.

Men det *sa* jag inte, ty om Gustaf också inte behöfver ta åt sig, så är det så med männen, att trampar man *en* på tårna, så skriker allesammans, och nu var vi ju *ute* för att ha roligt.

Vi hade ett förfärligt changtillt bord på en liten upphöjning, fast där drog som om jag haft en öppen ventil i ryggen.

»Hvad vill du ha, Lovisa?» frågade Gustaf.

»Ha?» sa jag. »Vi ha ju nyss druckit kaffe.»

»Hjälper inte, lilla tant», sa Villy. »Här *måste* man förtära något.»

»Kors», sa jag, »är det lag på'et, så inte är Lovisa Petterkvist den som sätter sig upp mot höga öfverheten. Litet te kan man väl då alltid orka med.»

»En te med tårtor och en iskall», kommenderade Gustaf.

Märkvärdigt hvad han lät van, men så har han också haft öfning hemma på stadskällaren!

Brickan kom nästan strax.

Sedan jag satt mig på väskan för att vara riktigt säker mot ficktjuftar, och hängt min röda schal öfver ventilen, började jag att titta mig omkring litet.

Salen var nu proppfull, *mest* af herrar.

Bredvid oss satt en pappa med två halfvuxna söner, och strax bakom oss en hel handtvärkarefamilj, ty att fadern var snickare, syntes på tummarna, som var polityrbruna, om än *döttrarna* lika väl hade kunnat vara stadsrådsdöttrar, så fina var de.

Här och där syntes ensamma fruntimmer, alla vackra och fasligt elegant.

Jag frågade Villy hvilka de var, men han hörde mig inte, och samma kan det vara.

Alla herrar rökte och hade hattarna på, och så — —

»Hör du, Villy», sa jag lågt, »det är väl ett riktigt anständigt ställe det här?»

»Nej, tant Lovisa, var inte rädd», sa Villy muntert, »det är det inte!»

»Ha ha ha!» skrattade Gustaf.

»Ja, men då — —»

»Se så, lilla tant, inte ska vi vara småstadsaktiga nu!»

»Föröfrigt vid mina år» — sa jag —. »Dessutom, hvarför behöfver alltid *vi* vara anständiga.»

»All-de-les min åsikt», sa Villy. »Skål, tant Lova!»

Kyparen hade taget in tre glas, och så tog jag mig en tår punsch jag med, mest för cigarr-rökens skull.

Nu knuffade sig ett litet sällskap herrar fram.

Anförelaren, en lång, grann, mörk karl, med blossande kinder, rödsprängda ögon och hatten i nacken, var alldeles ursinnig öfver att hans vanliga bord var upptaget.

En silfvertvåa kastad i luften — och strax därpå kilades värkligen ett bord in mellan vårt och handtvärksfamiljens, hur mycket herrarna än opponerade sig.

Fasligt bråkiga och illa uppfostrade var de att ha så där in på näsan.

De talade om oss, ungefär som om vi varit af *trä*, skrattade och gjorde narr af både våra utseenden och toaletter.

Slutligen föreslog en liten blek löjtnantsgosse, som såg ut som om han nyss blifvit afvärd, ett vad om, hur många kilo jag väjde, men då rusade Villy ursinnig upp.

»Håll mun, drummlar!» skrek han eldröd i ansiktet.

»Lugna dig, min gosse», sa jag. Den, som inte fått lära vett, är heller inte värd ovett.»

Den mörka stirrade på mig, men så reste han sig upp så godt han kunde, böckade sig och sa: »Madam har rätt: vi är inte ens värda ovett.»

Därmed hälsade han med sitt glas och drack ur det i botten.

Nå ja — hvad var han väl annat än en stackars pojke, som kommit på afvägar! Jag tänkte på hans mor, jag, och så höjde jag mitt glas och drack tillbaka.

Sedan var det riktigt rörande att se, hur noga han både aktade sig själf och höll efter de andra, att de inte skulle puffa madam (det var jag det!) i ryggen.

»Den här Varieten är den anständigaste vi någonsin haft», sa Villy.

»Åh, är den», sa jag litet snopet, ty jag erkänner, att jag hade hoppats att få se någonting — åtminstone liten smula — vågadt! Hemma finns det en såkallad »fröjd» på stadskällaren allt emellanåt, men dit får vi naturligtvis

inte ens sticka näsan — och ingen vill håller, ty då skulle man bli ansedd som ett lättfärdigt stycke i all sin tid, och hvem vill utsätta sig för sådant!

Annat vore, om man kunde komma dit maskerad — som i romanerna! Men det går alldrig till som i romanerna.

Ett par herrar började bulta med käpparna, och snart följde minst hundra exemplet.

Det blef oväsen af, ska jag säga!

Också flög ridån i luften med en fart.

Det är för märkvärdigt med det där seniska! Hur bra allt tar sig ut.

Det här föreställde en yfvig äppelskog med stora eldröda äpplen, som borde ha varit nedfallna för länge sedan, och i fonden var ett vattenfall, eller var det kanske en landsväg?

En fet herre i frack och en sådan där väst, som inte är någon väst, utan bara en öppning, steg fram och sjöng.

Visst klickade rösten litet just i de där kvintelin-fina tonerna, som gör Ödman så **gudomlig!** (*O, Ödman!*) Men bra lät det ändå, tyckte jag. Också blef han applåderad, isynnerhet af fruntimren, som satt ensamma.

Villy sa, att det var en mycket framstående talang, som halkat utför, just när han börjat klättra uppför.

Nå ja, det är väl inte så lätt håller, när man vet hur människorna är efter den, som har den allra minsta röststump.

»Näst att vara född stum, är det värst att vara född tenor», säger vår klockare hemma, och han har nog reda på saken, han, ty han är själf ett sådant där ihjälfradt cheni.

Efter den herrn kom ett par mycket söta flickor, klädda i några slags utländska natsjonalkostymer.

De hade inte en *enda smula* röst, men sjöng och agerade alldeles som om de varit riktiga sångerskor.

Jag förstod att det var hvad man kallar en parodi, och rolig var den, det är säkert.

Efter de söta flickorna kom två kläns intumlande, med hvar sin fiol under armen.

Gud, så galna de såg ut, och när de började spela se'n!

De spelade på hvarandras nackar — med fiolen bak, med fiolen fram, under hvarandras armar — med höger hand, med vänster hand.

Jag har aldrig *sett* något så galet!

Också riktigt tjöt salongen af förtjusning, och när slutligen den ena klånen trillade omkull, och den andra satte fiolen på hans bakdel och frambringade några högst konstiga ljud — orkade man inte ens skratta, så befängdt var det.

Nu var äppelskogen tom ett ögonblick, men så började människorna att applådera som om de varit vridna.

Framme vid rampen stod den allra kostligaste sprätt från mina morföräldrars tid och bockade sig. Han hade grön frack, storblommig brokadväst, knäbyxor, pudradt hår och stångpiska.

Han tryckte sin lilla trekantiga hatt mot hjärtat och började sjunga.

Karlen var ju ett fruntimmer, vet jag!

Gud vet hvad hon sjöng, men förfärligt roligt måtte det ha varit, ty allt hvad herrar hette riktigt vek sig i skratt.

Efter hvar värs svängde hon omkring så vigt, att jag blef anfådd bara af att se på henne.

»Hör du», hviskade jag åt Villy, »hvad sjunger hon?»

»Tyska folksången», svarade Villy, och tog sig en klunk.

»Nej pass, min gosse», sa jag, »den gubben går

inte. Nog är jag dum, men inte *så* dum. Förstår du något, Gustaf?»

»Åh, sådant där förstår man alltid», sa Gustaf och tog sig belåtet om hakan.

»Det är möjligt», sa jag, »om man är karl, men som jag — — —.»

I detsamma började hon en värs till, som tydligen var den *allra* roligaste.

Min svarta granne steg upp på en stol och skrek: »bravo!» Kamraterna drog ned honom, men hon hade redan fått ögonen på honom och sedan riktigt agerade hon bara för oss.

Nå ja, galen och rolig var människan, det kan inte förnekas, och när hon sista gången svängde kring och vände ut och in på hela kroppen, så att bröstet kom bak, och ryggen kom fram, ja då skrattade jag med, och det så tårarna rann.

Hon blef inropad, jag vet inte *hur* många gånger, och fick ett par buketter, stora som tunnband, en korg, fylld med rosor, en kärra, packad med jasminer och slutligen på en stång en kolossal krans med band i Tyska och Svenska färgerna.

»Hvad var kransen af?» frågade jag, som inte såg riktigt bra. Villy föreföll litet chenerad.

»Af lagerbärsblad», sa han slutligen.

»Tänk, hvad kalopps hon kan koka!» sa jag.

»Tant Lova», sa Villy högtidligt, »du har sagt det. Från *den* sidan tagen, blir lagern hvad den bör vara nu för tiden: en köksfråga.»

Min svarta granne till höger hade inga blommor, men han skref några rader på ett visitkort, troligen för att tacka henne, och skickade af det med kyparen, som såg märkvärdigt menande ut.

Så blef det en paus, och så anmälde en herre, att fröken Flora blifvit sjuk, men att Mister Bull och Miss

Rås i stället skulle utföra sin berömda »Dans Exsen-trick».

Det lät som hela salongen klappat kläder, så slog de i händerna.

Villy bet sig i läppen och såg arg ut.

»Ha vi inte fått nog af det här nu?» sa han tvärt. »Det afbrännes ett fyrvärkeri uppe på platån om en kvart. Skyndar vi oss, så hinner vi dit.»

»Kommer alldrig på fråga», sa Gustaf, »här är bra».

»Tack du», sa jag, »men nu stannar vi allt till slutet.

Det var något som sa mig, att just nu skulle jag få vara med på någonting mindre vanligt. Också hade jag inte velat gå för något pris.

Villy stack händerna i byxfickorna och hvisslade. Det stärkte mig i mina misstankar. — —

Nu trimulerade orkestern, och så kom en ung dam, iklädd en riktigt *fasligt* anständigt lång rägnkappa, som slog henne på hälarna, in från äppelskogen till höger, nästan på samma gång som en lång, skranglig herre i alnshög hatt, fadermördare och lång burnus, kom in från äppelskogen till vänster.

Härskapet hälsade på hvarandra. Damen gäspade.

Herrn slog sig för pannan, som om han slagit ihjäl en broms, men så fick han tydligen en ingivelse, kastade af sig sin burnus och visade sig i en galen frack med alns-långa skört.

Han knäböjde, tiggde, bad. — Hon tvekade, men så kastade hon i sin tur af sig sin rägnkappa och stod där klädd eller rättare oklädd i halfalens långa kjortlar, två tum högt lif af siden och en öfverklädning af svarta spetsar, besatt med förgyllda fjärilar, som vippade upp och ned, när hon rörde sig.

Hon fick en skallande applåd, och så började dansen.

Först svängde de omkring riktigt anständigt och finurligt, men så ökades farten.

Hvilken figure!

Han med flaxande frackskört, hatten i nacken, krokiga knän, nypanande i byxorna som ett fruntimmer i kjolen. Och hon!

Något hade jag varit beredd på, men på det här hade ingen människa kunnat vara förberedd. Det var så tyst i salen så man hade kunnat höra en fluga surra.

Usch!

Handtvärksdöttrarna såg riktigt uppeldade ut, pappan och hans två gossar stirrade i kapp, och våra högergrannar lutade sig framåt med ett slags slött intresse — utom den svarta, som tycktes sofva, och det håller jag honom räkning för.

Värst var ändå att se på Gustaf!

Ögonen riktigt stod i starr på honom och munnen var halföppen. — —

Han såg riktigt *ful* ut!

Villy försökte se ut som om hvad han såg var det naturligaste på jorden.

Men det *var inte* naturligt.

Hon sparkade sin kavaljer på magen, på bröstet och måttade *än* högre upp. Kjortlarna hvirflade som ett hjul kring den ända upp till medjan nakna kroppen. — — —

Jag kunde inte, jag kunde inte se på det!

»Tänk, Gustaf», sa jag sakta och tog hårdt hans hand i min, »tänk, om det vore en af våra egna!»

»Fy fan!» sa Gustaf.

I detsamma gjorde hon en ansträngning och lyckades att sparka sin meddansare på näsan.

Publiken applåderade ursinnigt, men då reste jag mig upp.

»Det förefaller mig», sa jag så lugnt jag förmådde,

fast jag hörde, hur rösten darrade, »som om det här inte vore syn för mödrar och fäder och knappt borde vara det för bröder och söner häller, men hvar och en dömer i sitt. Vi väntar dig utanför, Villy.»

Därmed tog jag Gustafs arm och gick mot dörren.

Det blef skratt och hyssjningar bakom oss, men så ropade en stark röst:

»Tyst!»

Och hvem reste sig upp och följde oss med raglande steg genom salen, om inte den svarta.

Han öppnade dörren och bugade sig så djupt han kunde, när vi gick igenom.

Ögonen var fuktiga — Villy påstår, att det var af punsch, men jag håller mig vid, att det var af en bättre vätska — men så skrek han:

»Åt fanders med all sentimentalitet!» och återvände med ett skallande skratt till sina kamrater.

När Gustaf och jag väl var ute i det fria, drog vi omedvetet in en hel massa frisk luft — men sedan kände jag på slappheten i Gustafs arm, att han började bli förargad — inte på *henne* därinne — men på mig, som fört honom därifrån.

Vi satte oss på en bänk.

Jag skulle inte ha kunnat säga ett ord, om det så gällt alldrig det. Tårarna stod och pockade i halsen, och hjärtat slog så hårdt, att det knakade i klädningslifvet.

Efter en liten stund kom Villy.

Han var mycket röd, gick med hastiga steg och såg förargad ut.

»Här är väskan och schalen», sa han kort, »som tant Lova inte hade tid att ta med sig.»

»Tack min gosse», sa jag.

Hjärtklappningen gaf med sig, och jag kände, att jag började få bugt med mig själf igen.

»Jag ska säga, tant Lovisa», sa Villy och började promenera fram och åter, »att det är förbannadt obehagligt det här. Först att bli utskrattad af en hel salong och sedan kanske komma i tidningarna med både nann och allt. När man gifvit sig i leken, så får man leken tåla, heter det. Inte hade tant Lovisa dött, om tant Lovisa setat kvar till slutet.»

»Nej», sa jag saktmodigt, »det antar jag, att jag inte hade gjort.»

»Nå, hvad skulle det då tjäna till att rusa sin väg som en galning? Jag ber om ursäkt, att jag är ohöflig, men jag är arg, och då har jag inte tid att vara artig.»

»Det behöfver du inte håller, min gosse. Jag förstår mycket väl, att det kan vara förargligt för dig, som är känd, och allt sådant där, men ser du, den *mor*, som kan se sådant, utan att bli upprörd ända in i hjärtrötterna, ger jag inte mycket för.»

»Åh, jag antar, att de få se värre saker än så i det dagliga lifvet», sa Villy vårdslöst.

»Det är möjligt», svarade jag med darrande läppar. »Att vara mor kan nog ha sitt svåra med sig, men det är annat det, än att betala för att se på andra barns skam.»

»Bah», sa Villy, litet mindre säker på rösten än nyss, »tror tant Lova verkligen, att *hon* känner det där som en skam?»

»Så mycket värre om hon det inte gör», sa jag med eftertryck, »ty då har hon sådant bakom sig, som man hälst inte vill tänka sig.»

»Kära tant, inte lär tant kunna omskapa världen!»

»Nej, men vara ärlig mot mig själf, *det* kan jag, Gud ske lof.»

»Åh, får bara tant vara här en tid — så —»

»Tant Lovisa har vuxit upp i frisk luft, och då blir man frisk, du.»

»Frisk!» blossade Villy upp igen. »Man behöfver väl inte vara *skämd* för att tycka om Varieten, skulle jag tro.»

»Tycker du om den då?»

»Ja, det gör jag», sa han trotsigt. »Det är det enda nöje som passar för vår tid.»

»Åh — hå!» sa jag.

»Bara jag kan få in det i någon tidning, hvilket nog inte blir så lätt, — ty nu är det Gud bevars modärnt att skälla på allt som inte är »sedligt», — så ska jag skriva ett försvar *just* för Varieten, och det ett dånande ändå.

Det dras fram i både tid och otid, att den stora konsten dör af brist på uppmuntran.

Förbannad smörja!

Om den stora konsten dör, så är det därför att den är utlevad — därför att vi inte *behöfver* den längre —

Vi går här allihopa mer eller mindre söndertrasade invärtes, och då ger man fan att bli upphöjd så där på kommando. Men det förstår inte folk — — — Idioter!

På teatern sticks vi af en replik, på operan blir vi sentimentala. *Vi får med ett ord inte vara i fred.*

Men det får vi vara här. Varieten är ett tidsandans barn, den ger oss hvad vi *behöfver*: en stunds glömska. Därför: Lefve Varieten! Det är *just* den, som har rättighet att vara till!»

»Ja, men inte genom oanständiga medel», sa jag.

Villy stannade midt i sitt trafvande — han hade nämligen hela tiden trafvat fram och åter — stack händerna i byxfickorna och såg mig stinnt i ansiktet.

»Om tant Lovisa kan säga mig hvad som är och hvad som inte är oanständigt, så skulle tant Lovisa inte allenast göra *mig*, utan hela mänskligheten en stor tjänst.»

»Det man känner vara oanständigt är oanständigt»,
sa jag.

»Duger inte, när man känner så olika.»

»Nåväl då — det ett barn inte kan göra inför sin mor, en kristen inte inför sin Gud, en kvinna eller mann inte inför sin älskade — *det* är oanständigt.»

Villy hvisslade.

»Minns du det där lilla vackra elfenbensporträttet af din mor, Villy, som du aldrig ville tillåta henne att sälja?»
sa jag.

»Ja visst.»

»Tänk dig, *den* unga flickan där inne på senen nyss i stället.»

»Det är skillnad», sa Villy häftigt.

»Hvarför det? Jag antar, att Varietedamer inte växer på trån de håller, utan ha mödrar som andra ärliga barn, mödrar och fäder, som gladts åt dem, som kanske varit stolta öfver dem. Eller hvad säger du, Gustaf?»

»Man ska aldrig ta fruntimmer med sig», svarade Gustaf.

Den kom så löjligt fram den där gamla trosartikeln, att både Villy och jag började gapskratta.

»Lefve farbror!» sa Villy. »Han har kvinnofrågan på sina fem fingrar. Men nu ska vi inte gruffa längre. En treflig dag ska ha ett trefligt slut, eller hur, tant Lovisa! Jag blef så sju hundra fördömdt arg, därför att tant Lova hade så förbannadt rätt. Nog kan Villygossen få en puss på kind så här i skumrasket — hva? Jag känner mig inte vara förlåten förr, men det där jag sa om *Varieten*, det håller jag *urstyft* på.»

Visst fick han en puss!

Inte en utan två, en på hvardera kinden, därpå tog han tant Lova under armen, och så larfvade vi utför backen i den bästa sämja, följda af Gustaf, som tydlig

gick och grundade på den märkvärdiga sanningen, »att man aldrig bör ta fruntimmer med sig».

Ja, ett roligt slut fick dagen.

Vi åt kväll på Grill, och — — —

Men det är för långt att tala om.

Klockan var nära 1, innan Gustaf och jag var i vårt rum igen, mycket glada efter de sista »aveckerna».

»Tack Ruffen lilla», sa jag hjärtligt och tog honom i famn.

»Hm, hm», sa Gustaf. »Roligt om du har haft roligt.»

»Det *har* jag. Riktigt gräsligt, förfärligt, ohyggligt roligt!»

Så började vi klä af oss.

»Tra la *la*, tra la *la*, tra la *la la!*» sjöng Gustaf. (Nu var det hans tur att vara i tagen!)

»Gumman du — —»

»Jaha.»

»Det var ändå märkvärdigt du — —»

»Hvilket?»

»Tra la *la* tra la *la la la!* Ingenting!»

»Minns du kungstigern?» sa *jag*.

»Kungstigern! Bä!» Gustafs ton lät riktigt föraktlig.

»Och hon där, som svängde sig ut och in! Ha ha ha — och pajatsona sedan! Jag undrar, hur högt han sparkade?» (Det var Gustaf som talade.) »Gjorde han inte så här?»

Därmed kastade Gustaf hatten i nacken, nöp i byxorna, knäade och började att figurera mot spegeln på ett sätt så jag trodde jag skulle gå åt af skratt.

Jag har aldrig sett något så galet! Gustaf — Ruffen — eldröd, svettig med hopknipt mun, uppblåsta kindben och blinkande ögon, alldeles som den andra dansören!

Sanningen framför allt.

Minsann kände jag mig inte frästad, där jag stod i min korta broderade underkjöl, att börja figurera emot honom.

Det hade bara fattats *det!*

Hvad skulle man då ha kunnat begära af andra.

»Gustaf du», sa jag, »vi är ett par gamla narrar!»

»Pu!» sa Gustaf och sjönk flämtande ned på en stol.

Efter en stund hade mörkret bredt sin slöja kring våra bäddar.

»Gumman — — —»

Det var Gustaf, som talade långsamt — liksom sökande orden.

»Jaha», svarade jag sömnigt.

»Tra la la, tra la la la.»

»Sof, din toker!»

»Tra — — la — — — la la — — la la la.»

Det var det sista jag hörde på en af de händelse-rikaste och härligaste dagarna i mitt lif!

ELFTE KAPITLET.

Dagen efter. Fru Susanna och »de gamle». Inte så lätt som man tror.

Morgonen därpå vaknade jag med en känsla af olust och tyngd i nacken.

Jag hade drömt, att jag låg i en stor basäng och simmade, medan det regnade stekta kycklingar i hufvudet på mig.

Det *borde* ha förberedt mig, ty när jag drömmer om vatten, sker det alltid något förargligt, men det gjorde det inte. Jag kände mig för slö att orka tänka.

Gustaf tycktes håller inte ha stigit med rätt fot ur sängen, och där satt vi och gäspade i kapp i soffhörnen, när lyckligtvis Villy fram på förmiddagen kom uppkilande med ett spel som heter Halma.

Herrarna satt sig genast i arbete, sedan Villy gjort en hel del förklaringar öfver de små träpjäsernas betydelse.

»Det är fasligt hvad du trafvar, Lovisa!» sa Gustaf efter en stund retligt.

»Åh, man får väl gå», svarade jag, ungefär i samma ton, fruktar jag. »Jag söker för öfrigt efter portmonän.»

»Ser farbror», sa Villy, »nu är meningen den, att
— — — —»

Och därmed rabblade han upp en hel ramsa, af hvilken jag är *säker*, att Gustaf inte förstod ett dugg.

Hvem kan begripa något, när en människa fvfvar ur sig en sådan där lång harang i ett enda kör!

»Jag förstår inte hvar portmonän kan vara?» sa jag.

Därmed skakade jag ut näsduken och vände ut och in på fickan väl för *tionde* gången.

»Har du inte sett den, Gustaf?»

»Nej.»

»Nej, naturligtvis *inte*. Om han så satt på din näsa, så såg du den nog inte ändå.»

»Kluck, kluck, kluck», sa Villy.

Han har ett bra försmädligt sätt att skratta, den karlen! Det låter alldeles som om han skulle skratta baklänges. Det är riktigt irriterande.

»Jag vet då *bestämmt*, att jag hade portmonän i morse», sa jag. »Kanske du har tagit den af tankspriddhet, Gustaf lilla?»

Gustaf slog för syns skull på fickorna.

Jag skakade ut hans näsduk, öppnade hans plånbok,

vände ut och in ut på hans bakfickor och hällde snuset ur hans snusdosa.

»Kluck, kluck, kluck», sa Villy igen.

»Jag får be dig vara så *snäll* och inte skratta», sa jag med värdighet.

»Kanske den finns i »enskilda banken»?» föreslog Gustaf.

Jag knäppte upp klädningslifvet och kände efter.

Nej bevars. Ingen portmonä!

Nu tittade jag bakom möblerna, sökte igenom båda sängarna ända ner till botten, vände upp och ned på byrålådorna och spände upp min parasoll. Sedan rakade jag med eldgaffeln *under* möblerna, öppnade lavoarlådan, skakade *alla* mina kängor och dök med en käpp till botten i spottlådan.

»Kluck, kluck, kluck-uck!» sa Villy igen.

Nu var det som om han skrattat i en bomullstapp, men det lät lika försmädligt för det.

»Ja, det ska jag då säga dig», sa jag, »att *finner* man saker som är borta, så är det alltid på de mest obegripliga ställen. Titta efter under sängmattorna, är du snäll, Gustaf.»

Gustaf lydde motsträfvigt.

»Männτρο den kan vara kvar i väskan, sedan i går afton?» sa Villy försiktigt.

Det klarnade för mig med ens. Visst låg den i väskan! Jag hade ju aldrig sett den i dag!

Jag öppnade glad väsklåset men — ingen portmonä!

Jag tittade mellan skinnets och tygets, skakade, ruskade, men väskan var tom *ändå*.

»Villy», sa jag matt, »om du ville känna efter i dina byxor.»

»Hå hå, tror tant, att jag hugger portmonäer!»

»Nej, det tror jag presis inte, men sedan jag själf en gång hittat en vildt främmande gulfingerborg i min

egen ficka, utan att jag än i dag vet hur den kommit dit, så — — —»

Villy vände ut och in på fickorna, men såg stött ut.

»Snälla Gustaf lilla», sa jag, »*ifall* du kan slita dina tankar så pass länge från det där intressangta spelet, så försök påminna dig, om du sett portmonän i dag. Jag hade den bestämdt i väskan i går, när jag gaf kronan åt pojkarna.»

»Kanske att de tog den?» sa Gustaf.

»Nej», sa Villy bestämdt, »det gjorde de inte. Men det är ju möjligt att någon ann knyckt den.»

»Om du med »knyckt» menar stulit», sa jag, »så vill jag helt enkelt säga dig, att det är omöjligt. I går *satt* jag på väskan hela tiden, och i dag har den inte varit ur rummet.»

»Talade du inte med någon främmande i går?»

»Inte med en katt — utom med en förstås, men för henne går jag i borgen som för mig själf.»

»Henne?» sa Villy lifigt. »Var hon sorgklädd?»

»Jaa.»

»Änka efter en lägre tjänsteman?»

»Preset.»

»Hade tre barn att försörja?»

»Fyra — —»

»Och behöfde pengar till en symaskin?»

»Nej, hon stickade strumpor», sa jag förargad.

»Gör också detsamma. Jaså, tant Lova, de skulle komma åt att plocka dig ändå.»

»Plocka? Hvilka?»

»Ficktjufvarna. Jag ska genast kila af till polisen och anmäla saken. Hur mycket pengar var det i portmonän?»

Men jag kunde inte få fram ett ord.

Ficktjuf, den där hyggliga, söta människan! Alldrig!

»Du tar *alldes* miste», sa jag. »Hon är lika ärlig

som både du och jag tillsammans. Här är för öfrigt hennes visitkort som hon lämnade mig.»

»Betyder ingenting, lilla tant. Alla bedragare nu för tiden lämnar visitkort. Det ligger en slags galghumor i deras artighet. Narrade hon inte tant att släppa väskan?»

»Visst *släppte* jag den ett tag — men —»

I detsamma kom jag ihåg alltsammans. Hur jag tappade väskan, hur hon tog upp den och med ett litet skri narrade mig att vända bort ögonen.

Jag började storgråta.

»Så gumman, så!» sa Gustaf och klappade mig tröstande. »Var inte ledsen nu! Du ska nog få se, att polisen kniper henne —»

»Ja, så ta mej fan!»

Därmed ryckte Villy till sig rocken och ämnade rusa i väg.

»Vänta li-i-te», snyftade jag. »Jag ska ba-a-ra gråta lite me-era — hos — Ru-uffen först!»

Och det gjorde jag också, och det grundligt. Där-efter sa jag:

»Tack gubben lilla, och lämna oss nu, är du snäll, för jag har litet särskildt att tala med Villy om, just angående den här saken.»

Gustaf tog sin hatt och gick, utan att se *allt* för missbelåten ut, men så var portmonän heller inte hans.

»Ser du, Villy», sa jag. »Det får vara, jag menar — det är inte värdt att anmäla saken.» (Jag kunde inte tala riktigt stadigt ännu.) »När man känt så för en människa som jag kände för henne den gången, då vill man inte göra polissak af'et.»

»Tant Lova!»

»Jaha, det må vara dumt och allt sådant där, men pängarna var mina, och jag gör med dem hvad jag vill. Gustaf är affärsman, så det är inte värdt att säga något åt honom. Hon får göra upp saken med sitt samvete

— jag vill inte bidra till någon människas fördärf. Jag vill bara minnas, att hon gaf mig en lycklig stund på en lycklig dag. Ja, det var bara det jag ville säga dig.»

»Tant Lova, du är en prima mumm!»

Innan jag hunnit hindra honom, hade den präktiga pojken tagit mig i famn och gastkramat mig på sitt *förfärligt* vänliga vis.

»Hvad är en mumm förslag?» frågade jag, allt för glad att få skämta litet!

»Prima blandning af öl, porter, champagne och sodavatten.»

»Värst blir, att jag nu inte får nå'n trymå», sa jag nedslagen, ty jag hade allt gladt mig *förfärligt* åt att få se borgmästarinnans min, när hon upptäckte trymån mellan våra förmaksfönster.

»Trymå? Asch!» sa Villy. »Hvilken människa begagnar något så anti-di-vu-» (nej, det var för svårt att stafva!) »Nej, små speglar, ska det vara, tant Lova! Sådana där små, präktiga, antika ena, som tant Lova redan har.»

»Nej, hvad säger du?» sa jag förtjust. »Nå, men då var det ju riktig tur då, att hon tog pängarna, eljest hade jag kommit hemdragandes med ett gammalmodigt spektakel, som jag sedan fått äta upp i all min tid.»

»Brrrrrr!» sa Villy och ruskade på sig. »Du åskade riktigt bra.»

»Visst inte», sa jag. »Om du nu stannar, så ska jag bjuda på förmiddagskaffe med tortor till. Jag känner mig just behöfva litet brunt.»

Men han hade inte tid, Gud bevars, utan rusade nedför trapporna med en sådan fart, att han inte ens såg Ester, som just kom i detsamma.

Hvem blef glad, om inte jag!

Jag ringde genast och sa till om kaffet, och sedan

den söta ungen tagit af sig sin hatt, och jag fått henne ned i soffan, så började vi att språka helt förtroligt, fast egentligen är det ordet inte det rätta, när det gäller Ester.

Hon är både söt och uppriktig, och *ändå* har man en känsla af att man bara får skummet.

Det som finns innerst anar man bara. Kanske är det just det, som gör henne allra sötast.

Emellertid så drack vi tant-skål, och så fick jag veta, att hon var fader- och moderlös, stackars liten.

Den där ståtliga herrn, som tog emot henne i Upsala, var hennes äldsta bror, och den där fina frun, hennes svägerska.

När vi mötte henne, kom hon från ett besök hos en annan syster, gift med en riktigt hög ämbetsmann. Så nog har hon fin släkt alltid. Men jag *tror* inte, att hon är riktigt lycklig ändå, för en gång senare, så sa hon: »kära tant, det är inte alls roligt att i all sin tid ha varit ansedd som en falsk ton i en vacker harmoni.»

Inte ville jag fråga hvad hon menade, ty förtroenden ska strömma fram, inte pumpas fram, fast nog var jag *bra* nyfiken!

Just som vi ämnade ta oss en påtår, så hvem kom inspatserandes med en stor påse bakelser i handen, om inte min kära Villy!

»God dag, fröken Ester», sa han med sin allra mest oskyldiga uppsyn. »*Var* det verkligen *er* jag mötte i trappan? Jag såg inte riktigt. Var så god, tant Lova, här är bakelserna du bad mig köpa!»

»Din spjufver!» sa jag skrattande. »Tack ska du ha emellertid!»

Nu hade vi ett det allra lilla trefligaste förmiddagsrep i världen, fast jag satt med hjärtat i halsgropen, att Villy skulle nämna något om morgonspektaklet, men han teg som ett godt barn, hvilket han också är. När

jag begravd en sak, tycker jag inte om att få den uppgräfd igen.

Det var för roligt att höra på Villy och Ester; det var som om de varit från en annan värld. De talade om allt och hade reda på allt.

Slutligen sa Ester:

»Hvad har tant Lova tänkt att göra i dag?»

»Åh, just ingenting.»

»Då föreslår jag, att vi går ut tillsammans och ser oss omkring litet.»

»Det är jag med om», sa Villy lifligt.

»Kors, du hade ju så förfärligt brådtom, du så», sa jag oskyldigt.

»Jag har telefonerat.» Villy blef helt röd. »Kom nu bara, tant Lova, och sitt inte där och var kitslig!»

Därmed tog han fram min kappa, min hatt, och skulle nog ha dykt ned i byrålådan efter mina handskar med, om jag inte hindrat honom.

»Men Gustaf?» sa jag dröjande.

»Han sitter på ölkällaren.»

»Trösta mig, sitter han nu där igen!» sa jag.

»Vi tar väl honom i förbifarten», föreslog Villy, men Gustaf ville inte låta ta sig.

Han hälsade att han var för trött. Nu stred jag allt en liten strid med mig själf.

Jag visste, att om han fick höra att Ester var med, så skulle nog tröttheten jämkas med sig, — men det ville jag inte.

»Apråpå», sa jag en liten stund senare, mest för att trösta mitt samvete, som knorrade, »talade du om, hvilket rart sällskap vi hade att bjuda på?»

»Nej — det — glömde jag alldeles!»

Villy såg litet flat ut.

Ännu hade det varit tid att vända om, men jag vände inte om, jag, och så fick stackars, gamla he-

derliga Ruffen sitta där alldeles ensam, bara därför, att jag är en svartsjuk, dum, elak gammal katta!

Vi var på många ställen, bland annat på Läsesalongen och Handarbetets vänner.

Jag var alldeles *hänryckt* i Läsesalongen!

»Tänk», hviskade jag med riktig vördnad åt Ester, »att allt det här tryckpappret först gått igenom olika människohjärnor. Och alla tankar se'n!»

»Tror inte tant Lova, att det behöfs tankar, för att sula ett par skor då?» frågade Villy.

»Joo», sa jag, »men inga konstiga.» Jag menade konstnärliga, men det kom på ett ut.

»Det vete fan, om det inte behöfs större konst för att åstadkomma ett par goda halfsulor än för att åstadkomma en dålig bok.»

»Det vet herr Villy bäst», sa Ester med ett litet leende.

Villy hostade till.

»Ska vi inte gå nu?» sa han sedan tvärt.

Förfärlig karl att vara orolig!

Handarbetet förstod jag mig inte alls på.

Jag tycker om blommönster i glada, klara färger. Det är så treffligt att ha en liten påminnelse om sommaren i soffhörnet, och framför allt är det treffligt att folk ser, att det är ett *nytt* arbete man skaffat sig och inte tror, att det är några gamla murklor man letat fram ur sina ärfda gömmor.

Emellertid narrade Ester mig att köpa en ful, ful gungstolsbeklädnad i fornnordisk stil. Jag *undrar*, när vikingarna begagnade gungstolsbeklädnader?

Kanske när de satt i vikingabalken och drack mjöd.

Nå ja, åt tvillingarnas pappa kommer den då *alltid* att duga.

Sedan tog vi vägen till Museum.

Vattnet glittrade, båtarna flåsade och små ulliga moln seglade med vinden.

Det var för rart.

»Nej, men titta på Strömsborg», sa jag. »Hela holmen gungar på vattnet som en riktig bukett! Ja, det säger jag, Vesuvius må spruta så mycket eld det kan, och Neapel glittra bäst det vill, (jag håller just på att läsa en Italiensk resebeskrifning), så Gud ske lof för hvad *vi* har! Det skäms inte för sig minsann.»

»Nej — inte ännu. Men vi får väl se, när dårhuset kommer», sa Villy.

»Dårhuset!» sa jag förfärad. »Ska de bygga ett dårhus på den där förtjusande holmen?»

»Joo, och det ett jubeldårhus ändå.»

»Då borde det finnas lag mot naturplågeri lika väl som mot djurplågeri», sa jag bestämdt. »För öfrigt, tror du, att Hans Majestät, som haft den obeskrifliga nåden att hälsa på mig, skulle gå in på något så gement? Tänk alldrig det!»

När vi kom fram till Museum, hade jag alldeles mist lusten att gå in. Det var för innerligt vackert utanför.

»Ja, då går vi väl en annan dag då», sa Ester vänligt.

»Nej», sa jag med en suck, »visst ska vi gå in. Men det säger jag, att nog kan man vara *glad* att inte vara artist, ty nog har de en förfärlig konkurent i den här vår luften.»

I förstugan stod en herre bakom en kordong och såg bister ut.

»Parasollerna», sa han buttert.

»Behöfs inte», svarade jag fryntligt, »dem behåller vi själf.»

»Förbjudet.»

»Förbjudet? Jag vill just se den människa i ansiktet, som kan förbjuda Lovisa Petterkvist att hålla sin egen parasoll i sin egen hand.»

»Parasollerna», sa han en gång till och räckte mig en *alldeles* värdelös mässingsplatta med nummer på.

»Pass!» sa jag. »Behåll ni den där, så behåller jag det jag har.»

»Snälla lilla tant», sa Ester lågt — Villy hade redan kilat uppför trappan — »vi får verkligen inte ta parasollerna med oss upp.»

»För hvem?»

»För Nationalmuseinämnden, antar jag.»

»Nationalmuseinämnden!» sa jag föraktligt. »Det finns industririddare öfver allt, kära du, *öfverallt*, äfven där man *minst* anar det. Det vet jag af erfarenhet, af egen *dyrköpt* erfarenhet. Också släpper jag ingenting ur händerna vidare, det är en föresatts.»

»Om själfva Drottningen kommer hit, så lämnar hon ifrån sig sin parasoll», sa Ester.

»Åt den där karlen?» frågade jag misstroget.

»Hysch! Ja visst, snälla tant. Han är ju Museets vaktmästare.»

»Jaså», sa jag långsamt. »Nå ja, kan Landsens Moder lita på honom, så kan jag. Men det var också det enda som kunde öfvertyga mig.»

Därmed lämnade jag parasollen åt karlen, som ryckte den till sig så snålt som om den varit af guld och slängde åt mig mitt »kontramärke». Sedan jag öfvertygat mig om, att han lyckligt och väl blifvit upphängd, så gaf jag honom — ja karlen förstås, en sträng blick för att visa honom, att Lovisa Petterkvist inte tänkte låta lura sig *en gång till*, hvarpå vi steg uppför den breda, snöhvita marmortrappan, som med ens förde mina tankar till Prinsessan i Skogens förtrollade slott.

Ja, hvad jag sedan såg och inte såg, det vetе Gud. Det var bara som en röra alltsammans, och hvad Villy pratade om stil hit och skola dit, rann ut och in i öronen på mig som ett forsande vatten.

Men två taflor såg jag ändå, som jag *alldrig* glömmer.

Den ena hette: »Fru Susanna». Jo, det var en snygg fru, till och med för att härstamma från Babylon, ty till den slakten hör hon förstås.

Spritt naken och med en liten nattmössa på ena örat, klifver hon upp i en hög, hög säng, vändande den delen till, som väl ingen anständig människa visar upp, sedan man väl kommit från risbastaåldern.

Därtill är hon så röd och plussig, att jag rakt inte begriper, hur den där otäcka gubben, som står bakom sängstolpen och tittar, kan se så förlipt ut. Såvida han inte är hennes mann och vill försöka göra sig till för att slippa ifrån henne så fort som möjligt?

»Hör du», sa jag till Ester, som satt sig bredvid mig (Villy hade Gud ske lof stannat hos en herre, som målade orrar), »det var ett fasligt fruntimmer att se ut.»

Ester kikade på henne genom handen.

»Litet för röd i färgen», sa hon sedan likgiltigt.

Ja, *så* ska det tas! Men innan man kommer så långt, har man mycket att gå igenom, det kände jag.

I ett annat rum satt en annan snygg tafla: »En Jagtnymf», tror jag den heter.

Hvad hon egentligen ska orka jaga, så pass angbong-po-ängt som hon är, begriper jag inte. Emellertid tycks hon nyss ha varit ute, efter som hon är så smutsig om benen, och hvilar sig nu i en skog, omgifven af de skönaste blomster.

Men *hur* hon hvilar!

»Jag tycker hon är rent oanständig», sa jag åt Ester.

»Det finns ingenting oanständigt i konsten», svarade den lilla vishetsbrunnen lika bestämdt, som om hon varit Villy själf.

»Jaså», sa jag, »anständigheten sitter således i tygbiten, inte i tanken? Ty om en sådan där mamsell satte sig på ett sådant där vis i en skogsbacke på Djurgården,

så skulle polisen ta henne, medan den här däremot hänger här ärad och aktad som »skön konst».

»Det är också skön konst», log Ester.

»Prat!» sa jag förargad. »Det som äcklar en i lifvet, har också rättighet att äckla en i konsten. Såvida inte en målare är *för mer* än Vår Herre! Och det vill du väl ändå inte påstå. Kom nu, så går vi ifrån den där madammen och hennes gubbar, ty så vidt jag ser, har den här damen *två*, som står där och tittar.» (Hur glad jag är, att inte Gustaf var med, kan jag inte ens säga, ty eljest hade han nog mer än gärna blifvit »tredje mann!»)

Ester skrattade och förde mig till »En Hjaltes Död» och till Kung Saul.

Nu fick jag lif i mig, ska jag säga. Herre Gud, sådana taflor!

Jag har alltid ansett Kung Saul för en *dålig* person, *fast* han var Kung, men här fick jag en annan tanke om honom. Här ser man, att han lider af sin ondska, och när en människa *lider*, så kan hon linda Lovisa Petterkvist kring sitt lillfinger.

Davids ögon, ack!

Sådana ögon!

De kan värma en sten, och hur de glittrar sedan! Alldeles som päremoknappar i en sammetsväst.

Hvad En Hjalte angår, så tog den mig så, att jag satt alldeles tyst en lång stund.

Det var ju lifslevande människor allihopa. Ja, till och med han, som höll på att dö, lefde, och kyrkan — ja, den lefde den med!

Naturligtvis är jag medlem af kvinno föreningen hemma, och naturligtvis ha vi, som alla andra, haft försvarsfester med Svea i tablån, festtal, inskrifning i föreningen, jubel och förlofningar efteråt och allt sådant där. Flickornas kusiner gick åt båda två på det viset, den ena som

Blenda, den andra som Värends flicka, så äfven från *den* sidan sedd är försvarsfrågan af betydelse. Men jag *erkänner*, att det ändå kändes upprörande att stå så där ansikte mot ansikte med krigets följder.

»Hå hå, ja ja», suckade jag.

»Hvad suckar tant Lovisa för?» frågade Ester.

»Åh, det är inte alltid så lätt att veta hvad som är rätt. Hade nu den där karlen till exempel inte blifvit skjuten, så hade han kanske lefvat än i dag, och hans hustru och barn sluppit att gräta och kanske svälta.

Om jag begriper, hvarför de ska behöfva döda så förfärligt *många*, innan de blir nöjda?» tillade jag. »Hvart land kunde ju skicka ut sin bästa slagskämpe och låta dem trumfa på hvarandra till dess slaget vore afgjordt. Tänk, hvilken lätt armee det vore att underhålla, och *tänk* bara, hvilken småsak det blef att sörja för *hans* hustru och barn, om han så hade 12!»

»Tant Lovisa borde lämna in ett förslag till Riksdagen», föreslog Ester allvarsamt.

»Säger du det», sa jag tänkfullt. »Men då vore det ju som om jag skulle vilja kritisera höga öfverheten, och därifrån bevare mig Gud.»

»Krig kan aldrig kritiseras för mycket», sa Ester häftigt. »Medge, att det är rätt! grymt!»

Ögonen blixtrade, och näsborrarna skälfdde, men så häjdade hon sig.

»Minst sagdt rätt», tillade hon sedan lugnt.

»Visst visst», sa jag fegt, ty *allra innerst* så kände jag, att jag kommer att hålla fast vid försvaret *ändå*, ty dels ligger det i min natur att försvara mig när jag blir anfallen, och så fastnade lektor Kulls ord — att det inte allenast gällde vårt lif, utan också våra lagar, vår utveckling och våra barns frihet — i mitt hjärta, och

hvad som sitter där kan inte komma bort, om man så bänder med häfstång.

I detsamma kom Villy brådiskande.

»Sitter ni framför det där jolmet?» frågade han.

»Jolmet!» sa jag förnärmad.

»Nej kom och se på hans Jagtnymf i stället. Det är det enda han har målat som duger.»

»Tack du», sa jag, »men det fruntimret är inte i min smak.»

»Är det jolm det där med?» frågade Ester och pekade på Hjärten.

»Åh — nej — bevars — den har sina sidor. Men alldeles förbannadt öfverskattad är taflan, det är visst. Slickmanner är det i alla fall.»

»Herr Villy är bra lycklig», sa Ester med en liten krökning på läppen.

»Hur då?»

»Som förstår *allt* så i grund.»

Villy skrattade.

»Är det meningen att vara nedrig, hva sa?»

»Inte alls. Jag bara afundas er.»

»Hvad då?»

»Er stora ungdom.»

Hon reste sig upp.

»Ni menar att jag är grön?»

»Nej rosenröd. Det är barnfärgen, som ni vet.»

»Fröken Ester!»

(Nu lät han ond på fullt allvar.)

»Jag är lika röd som ni.»

»Det är möjligt, men min färg sitter i blodet, då däremot er är litet krigs-smink, påsmetadt af en klick.»

Phu! Som en stormvind var han borta utan att ens ha sagt adjö åt tant Lova.

»Kära barn», sa jag, »nu var du orättvis. Villy är ärlig.»

»Det är han», svarade Ester, »åtminstone tillräckligt

ärlig för att arbeta sig in i den tron, att allt han säger och gör är rätt, men hans chargång är odräglig ibland. Emellertid är jag ledsen för tants skull, att jag retade honom. Men man *kan* bli ond, när man hör något sådant här» — hon gjorde en rörelse med hufvudet — »kallas »jolm.»

»Kom gå vi», sa jag nedslaget.

Det ligger nu en gång för alla utom *min* förmåga att kunna ha roligt när en ann är ledsen, och att stackars Villygossen var *riktigt* ledsen, det kände tant Lova på sig.

När vi kom nedför trappan, stod Villy och bråkade med karlen i hörnet, hvilken *mycket riktigt* nekade att lämna ut hans käpp, under den futtiga förevändningen, att Villy tappat den där bleckbiten.

»Skynda sig, snälla lilla fröken», sa jag, i häpenheten glömmande att vi var du, »och gör honom glad igen.»

Ester drog ihop sina mörka ögonbryn — hon hade vackraste mörka ögonbryn till sitt röda hår och hvita hy, men så gick hon fram till Villy och sa:

»Jag är ledsen, om jag sårade er mer — än ni förtjänar. Jag vet att ni menar ärligt — fast ni är så förfärligt — —»

Hon log till, ett sådant innerligt vackert och älskligt leende.

»Hvad då?» frågade han med käppen under armen, som han ändtligen tillskansat sig af den där *högst* miss-tänkta karlen.

»Ja, det talar jag inte om förr än nästa gång vi träffas, för att inte störa vår sköra vänskap», skrattade hon. »För tant Lovas skull?»

Hon räckte honom handen.

Han låtsade tveka litet, men så tog han den, och så var molnet öfver, Gud ske lof!

Nu såg vi på möbler, porseliner, akvareller, till dess

det kändes som om jag haft en stor sillsalat i hufvudet, och jag riktigt flämtade af trötthet.

»Stenmuseum bryr vi oss väl inte om», sa Ester.

»Bäst ta alltihopa på en gång», sa jag matt, »så slipper jag sedan.»

»Dit går jag inte med», sa Villy.

»Åh, kom ni», skrattade Ester. »Det kan just göra er godt.»

Så förde de in mig i ett stort galleri, fullt med bildstoder och byster.

Jag stannade och riktigt drog efter andan.

Det var som om jag kommit i en helt och hållet ny värld, så högtidligt och lugnt och svaltt var det härinne — och alldrig hade jag tänkt mig, att det kunde finnas så förfärligt vackra människor till i världen.

De stod på sina pelare och riktigt såg ned på oss, stackars kryp.

Jag kände mig till mods nästan som om jag blifvit presangerterad på hofvet, och det var för märkvärdigt att se på Villy.

Han kom in med händerna i fickorna, småhvislande som han brukade, men hur det var upphörde hvisslingen, och sedan gick han omkring så tyst och stilla, som om han varit i kyrkan.

»Hvad är det för ena?» hviskade jag slutligen åt Ester.

»De flesta är afgjutningar efter de gamle», svarade hon.

Jag kände mig ungefär lika klok som förut. Visst hade jag ett hum om »de gamles konst», men det var också bara ett hum.

För att inte dumma mig en gång till, gjorde jag inga vidare frågor, men när vi kom in i ett rum, där en yngling låg och sof på sin marmorbädd, kunde jag inte hålla mig tyst längre.

Han var för *mycket* vacker!

»Är han inte söt!» sa jag. »Man skulle vilja kyssa honom under hans sömn som man kysser sitt eget barn.»

»Usch, tant Lova», sa Ester med ögonen glittrande af odygd, »han är ju så förfärligt oanständig.»

»Hvad pratar du för slag», sa jag häftigt. »Är *han* oanständig!»

»Han är ju alldeles spritt naken!»

»Det är han *visst* inte», sa jag med en knyck på nacken.

Ester klappade sakta min hand, och så skrattade hon ett sådant där klingande friskt skratt, som ibland liksom bryter sig fram ur henne med våld.

Men så började jag att skratta, jag med.

Visst var han naken, och det med besked, fast jag inte sett det förut.

»Men de är nakna på ett *annat* vis», sa jag, »det *håller* jag på!»

»Naket som naket», sa Villy afklippande och bestämmt.

»Styf karl för öfrigt han som har gjort den där, men det är också, ta mig tusan, det enda som duger! Eljest är det bara onatur och perukstockeri.»

I det ögonblicket var jag riktigt *trött* på att vara så dum och okunnig som jag är.

Men så tänkte jag: villig häst gör tung börda lätt!

I morgon köper jag mig en konsthistoria och så ett sådant där konversationslexikon, som Villy talat om. Se'n får vi väl se!

När vi kom ut, spände jag ögonen så pass i karlen, att han inte vågade annat än att ge mig parasollen, men därmed var det också alldeles slut med mina krafter.

Jag kände mig så rent förbi, att jag knappt orkade tacka Ester för hennes stora vänlighet att först hälsa på mig och sedan så snällt och tålmodigt följa mig öfver-

allt. Ty naturligtvis måtte det ha varit bra tröttsamt för en så rutinerad person som hon att gå och dra på en sådan här dum småstadsbjörn som jag, fast det märktes då inte en smul.

Villy föreslog, att vi skulle göra en promenad till Skeppsholmen.

Undrar just, om det inte var för den promenadens skull han gifvit sig så god tid?

Ack, den ungdomen!

Den lyckliga ungdomen!

Men han *hade* kunnat missträka sig. Jag *skulle* ha kunnat orka följa med. Men Gud vet, om jag gjort det ändå!

Man ska unna ungdomen deras korta sommartid.

Tids nog kommer höstdagar, fettbildning och andfäddhet, och adjö då med romantiken!

Ack, romantiken!

Den är ändå den vackraste poesi som finns.

Det var med riktig afund jag såg Villy och Ester svänga af nedåt Skeppsholmen med steg så lätta, som om de inte visste hvad trötthet ville säga.

Men så hade de heller inte börjat sin dag med att tappa 100 kronor och bli uppskakade på alla vis!

Besynnerligt nog höll spårvagnen stilla den här gången till dess jag kommit på med *båda* fötterna. Det brukar den eljest aldrig göra.

Ja, jag erkänner, att i fråga om spårvagnarna känner jag mig sviken.

De *står* alltid när de bör *gå*, och *går* alltid när de bör *stå*, och så måste hvar och hvarannan konduktör vara blind eller döf, ty endera kommer man inte med alls, eller också blir man upphalad som en mjölsäck, hvilket alls inte är behagligt.

För att inte komma ur tagen, så ringde den här konduktören af, innan jag hunnit att sätta mig.

Jag i knä på en fru med en mopps.

Moppsen tjöt, och det kan man då ingenting säga om, ty moppsar är inte afsedda till stoldynor.

Frun blef inte alls ond, men en herre, som satt midt emot, svor öfver oskicket att »dra in »rackor» i vagnen».

Jag tänkte svara honom, att det inte var stort roligere att få in »rackare», men så teg jag vid tanken på mina nedsatta krafter. Det hade just varit snyggt, om jag börjat gråta inför en sådan där djurplågåre!

Hem kom jag, men uppför trappan hade jag aldrig kommit, om inte så lyckligt händt, att jag träffade Gustaf i förstugan. Han sköt mig framför sig i trapporna som en barnvagn, och det *fast* jag narrat honom på Ester.

Den rara Ruffen!

Nästa gång ska han få ha henne alldeles för sig själf, det *lofvar* jag.

Usch, hvad jag är trött.

Jag ligger i soffhörnet med ett ättiksomslag kring hufvudet, eldröd och echåfferad.

Det är minsann inte så lätt att odla sin själ som man tror!!!

TOLFTE KAPITLET.

Ett hämskt broräcke. Gamla bekanta, På Dramaten. Olika resultat.

Villy gaf sig inte förr än han fått oss i väg till »hissen».

Men det säger jag, att en otäckare tillställning har jag inte varit med om.

När karlen ryckte i linan, och vi började att dingla mellan himmel och jord, så trodde jag att jag skulle dö, så rädd blef jag.

»Sanna mina ord, Villy», sa jag, »det kommer att hända något! Det är att pröfva Vår Herre alldeles för mycket! Gud! Aj! Nu står vi!»

Men vi stod inte.

Vi bara ragglade litet hit och dit.

»Om vi faller», fortsatte jag, »så — aj, Gustaf! — samla ihop bitarna — hu, Villy! — så godt du kan, och — —»

»Tala inte så okristligt, Lovisa!» sa Gustaf, som var lika hvit om näsan som jag.

Knyck, Knyck! sa det i detsamma.

Nu var jag *säker*, att min sista stund var kommen.

Men så öppnade karlen helt lugnt dörren och vårsolen tittade in som om hon velat säga:

»Titta ut, Lovisa!»

Och Gud ska veta, att jag tittade ut och det med en fart.

»Det var otäckt», sa Gustaf, och torkade svetten ur pannan.

Men Villy sa, »att det är en förbannadt bussig tillställning».

Det må den vara, men inte för småstadsfolk, som är van att begåna sina egna kristliga ben och inte flyga genom luften som höns.

»Titta på utsikten, tant Lova», sa Villy. »Den är styfware än på själfva Tivoli.»

»Gärna för mig», sa jag och knep ihop ögonen det värsta jag kunde och tog Gustaf under armen.

»Men så titta då, tant Lova!»

»*Utmärkt*», sa jag och tittade rakt fram på några smutsiga husgafflar.

»Nej men tant Lova måste vända sig om.»

»Och se på buren? Nej tack du, den har jag fått nog af.»

Villy skrattade.

»Hvad skrattar du åt?» frågade jag.

»Åt tant Lovas sätt »att se». Det är urstyft!»

I detsamma observerade jag en karl, som riktigt spände ögonen i oss.

»Hvad är det där för en?» frågade jag. Han tycks då inte ha sett folk på länge.»

»Åh, han går här och vaktar själfmordskandidater.»

»Hu så fasligt!» sa jag.

»Ja, ser tant Lova, det är inte alla som har råd att köpa sig revolverar, och så — — Vipps öfver bro-räcket! Vanligen är det nog.»

Villy satte näsan i vädret och hvisslade.

»Myndigheterna borde gripa in», sa Gustaf.

»Det är ju hvad de gör, fast ta mej fan jag tycker de har rättighet att hindra folk att *slå* ihjäl sig, när de inte kan hindra dem ifrån att *svälta* ihjäl sig.»

»Prata inga syndiga ord», sa jag. »Myndigheterna gör nog hvad de *kan*, det är jag säker på, fast människorna inte gör hvad de *bör*. Lifvet har vi fått af Vår Herre, och ingen kan få i mig, att man under *några* förhållanden har rättighet att kasta bort det öfver ett bro-räcke. Nu vet du det, min gosse!»

Så åt vi frukost på Restårasjonen, och en förbåldt treflig frukost var det.

Rummet var rundt och måladt med vinblad och blommor, så det alldeles såg ut som en fågelbur, och genom fönstret syntes sjön, som just där vidgar ut sig till en blå halfrundel.

Riktigt god mat fick vi med, men inte kan jag skriva om mat nu igen! Alltnog: *bra* var den!

När Gustaf skulle göra upp, så sa Villy:

»Nej stopp, farbror! Hvar och en för sig. Nog kan jag med godt samvete låta bjuda mig på en festmiddag allt emellan, men någon snyltgäst är jag inte.»

Därmed betalade den hederliga pojken sin andel, och det sätter jag värde på honom för, men nog ska tant Lova laga, att han på ett eller annat vis blir skadeslös för de utgifter han får genom oss.

Som hvarken Gustaf eller jag på *några villkor* ville in i buren igen, så gick vi hem.

Söder har sina sidor, men någonting Europejskt är det inte.

Också kände jag mig inte en smul imponerad.

Bäst vi promenerade i all sköns lugn, så vek Villy tvärt af in på en bakgata.

»Titta hit litet, tant Lova», sa han.

Utanför ett hus med stängd port stod ett par hundra fattigt klädda karlar med hungriga ögon och trött uppsyn.

»Hvad är det där för ena?» frågade jag.

»Själfmordskandidater», svarade Villy kort.

»Kära!» sa jag häpen.

»Eljest arbetslösa, som väntar på den tallrik soppa barmhärtigheten ger dem.»

Det var som om ett moln gått öfver solen.

»När jag var mycket ung», fortsatte Villy och slog sig på benet med käppen, »så hade jag några slags omogna ideer om att man borde bilda en natsjonalbank, eller något dylikt. Ingen borde få ha större inkomst än så och så — räntan skulle delas ut och då skulle — Ja, med ett ord, då skulle det inte finnas några fattiga vidare.»

»Jaha», sa Gustaf. »Men det var för opraktiskt. »Ty om man betänker — —»

»Visst fan var det opraktiskt! Det är alla utmärkta ideer, därför är det också som det är. Jag ville bara visa tant Lova, att det *kan* finnas förhållanden, när man föredrar — ett broräcke!»

Men det hade han just kunnat låta bli att visa mig, ty i flera dagar förföljdes jag af de bleka, hungriga ansiktena och var riktigt störd till min själaro, bara jag tänkte på vaktaren på bron, om han också bara var dinställd i största allmänhet.

Men så tog jag Gud i hågen och försökte att göra mig fri från alla sorgliga spekulationer. Det man inte *kan* hjälpa, det *kan* man ju inte hjälpa.

Men först skickade Gustaf och jag dit 100 kronor anonymt, eljest kändes det som om vi inte skulle haft rättighet att roa oss en enda smul, fast jag nog förstod, att det var som en droppe i hafvet.

Hvem mötte Gustaf i går, om inte doktor Holzen; vår förra provinsialläkare, som slagit sig ned här i Stockholm och som lär vara alldeles förfärligt rikt gift!

Doktorn hade riktigt *kastat* sig ur droskan, när han fick se Gustaf, så glad hade han blifvit, och varit hvarken stram eller högfärdig på något vis.

Nå ja, det hade jag håller alldrig trott han skulle kunna bli — en så hygglig människa som han är, men när *Villy* har kunnat bli *författare*, så är det inte godt veta hvar haren kan ha sin gång.

Holzen hade sagt, att han och hans unga fru skulle komma på visit och talat om en bjudning litet längre fram.

Förfärligt snällt, men nog känner jag mig bra ängslig att ta emot en sådan där fin-fin Stockholmsdam, och så blir jag naturligtvis tvungen att skaffa mig en ny klädning till kalaset.

Ester föreslog, att jag skulle tala med en sömmerska om den bruna, och sömmerskan sa, att den är alldeles *omöjlig* sådan den är men rådde mig att köpa

sammet till ärmor och framvåd, så skulle hon försöka att få ut ett nytt lif ur kjolen.

Hela dagen i dag har Ester och jag sprungit i bodar efter sammeten.

Slutligen fick vi nere i stan tag i en bit, som kunde passa, men den var för dyr.

Jag fick pruta 1 krona på metern, men jag ville pruta 1 och 25.

Betjanten och jag riktigt slogs om den 25-öringen.

»Jag kan inte», sa han.

»Visst kan herrn», sa jag.

»Jag har redan, just för att färgen är litet gammalmodig, lämnat tyget till hvad det står oss själfva.»

»Då har herrarna betalt som narrar», sa jag, »men det ämnar inte jag göra.»

»Något måste man förtjäna», sa han.

»Inte mej emot», sa jag, »bara det inte blir på det här! 6 kronor jämt och därmed basta.»

Karlen höll i sig än en stund, men hur det var så gaf han med sig.

Han var alldeles svettig, och håret stod i vädret på honom som en borst; och svettig var jag med, men när jag slutligen spatserade min väg med paketet på armen — de ville *skicka* hem det, men hvem kan då veta hvad slags vara jag skulle få! — kände jag mig så nöjd, som endast medvetandet om ärligt uppfyllda plikter kan göra en.

»Tant Lova är en riktig prut-artist», skrattade Ester, som på sin stol följt vår strid, fast hon lät mig sköta hela arbetet ensam.

»Ja, kära du», sa jag, »den som inte håller på öret får alldrig riksdalern. Kom nu, så ska vi gå någonstans och dricka chokolad och äta bakelser!» tillade jag. »Jag känner mig riktigt medtagen efter kampanjen.»

Hon förde mig till ett fint konditori i Storkyrkobrinken, och när jag satt där tot söll, ty utan Gustaf

känner jag mig alltid tot söll, så kom det underliga tankar på mig.

Bibeln *må* säga bäst den vill att en hustru ska blifva när sin mann, så säger jag ändå, att det är rent omöjligt — åtminstone ibland.

Visst är, att när *den* förordningen kom ut, så måtte det inte ha funnits några ölkällare och biljarder till i världen, ty *då* hade nog Vår Herre kastat om saken och sagt:

»Mannen ska blifva när sin hustru.» Hur olika hade inte mycket sett ut då mot nu!

När jag skulle betala, befanns det att vi ätit upp precis hvad jag lyckats pruta in på tyget.

»Där ser du», sa jag belåtet åt Ester. »Hade jag nu inte hållit i mig med prutandet, så hade det här varit en ren utgift, i stället för att nu vara en ren förtjänst.»

Ester skrattade och påstod, att jag borde bli finansminister.

När vi kom på Gustaf Adolfs torg, så fick jag se en snyggt klädd arbetsmänniska, med vänligt, trefligt ansikte, som gång på gång vände sig om och såg på mig.

»Ursäkta», sa hon till sist, »men är det inte fru Petterkvist?»

»Jo, alldeles, men — —

»Minsann är det inte Fia! Nå, jag måste säga! Hur mår Fia nu för tiden?»

»Jo tack, med hälsan är det ingen fara.»

»Fia har tjänat hos oss», sa jag vänd till Ester, »och är sedan 10 år gift med en maskinarbetare här i Stockholm. Hvar bor Fia?»

»82 Regeringsgatan in på gården.»

»Ja, då kommer jag snart och hälsar på Fia! Det var riktigt *roligt* att träffa Fia!»

Fias hela ansikte strålade.

»Får jag kanske be frun vara så god och komma

en söndagsförmiddag?» sa hon, »för de andra dagarna står jag vid tvättbunken.»

»Det ska jag visst det», sa jag. »Adjö så länge, kära Fia. Hälsa mann och barn.»

Fia neg och gick.

»Den präktigaste tjänare jag någonsin haft», sa jag. »Hon gick utanpå sex vanliga husor.»

»Hon såg ut att ha lidit», sa Ester enkelt.

»Visst inte», sa jag ifrigt, ty jag vet inte något värre än när folk ser olyckliga ut. »Hon har kanske haft många barn. Men hvad? Tänker du öfverge mig?»

»Ja, moster väntar. Hon kan bli orolig, och det får hon inte.»

»Förbjuden af läkare!» skämtade jag.

Ester log med en liten darning i mungiporna.

När jag lärde känna henne bättre, förstod jag hvad den darningen betydde, men nu var jag blind som en nyfödd kattunge och trodde värkligen, att det var med lika lätt hjärta som lätta steg hon vek af åt Östermalm till.

Gustaf var inte inne när jag kom hem, men på bordet låg två teaterbiljetter från Villy.

Han skref, att han, för att lugna min oro för hans plånbok, ville nämna, att han fått biljetterna till skänks, och glad var jag åt det. Det finns nästan ingenting värre än att ta emot artigheter af någon som inte har så god råd. Åtminstone känner jag mig som en riktig ficktjuf.

När Gustaf kom hem, så var han knarrig. Han ville inte gå — han hade fått alldeles nog af »Kärleken», sa han. (Vi hade nämligen sett »Kärlekens komedi» ett par dar förut, och då hade Gustaf gäspat i ett gäspande.)

Men som Villy sagt mig, att den här pjäsen, »Du-

valls Skiljsmessa», skulle vara alldeles förfärligt rolig, så höll jag i mig, och så sträfvade vi strax efter 7 i stormen och rägnugget förbi Jacobs kyrka, framåt Dramatiskan till.

Ja, hvad nu den där Kärleken angår, så vill jag erkänna, att något *roligt* stycke är det inte, fast nog tyckte jag, att det var offantligt intressant, mest därför att de talade på värs, och så därför att man satt hela tiden och kände att hvad de sa inte var en smula sannt.

Det behöfver *visst inte* gå på tok för alla som håller af hvarandra, om man också måste pruta litet, och har man bara älskat hvarandra af *hjärtat* i ungdomen, så kan det minnet lysa upp den värsta prosa, åtminstone för oss kvinnor — det är *min* åsikt.

Också gjorde det mig riktigt *ondt*, när den rara Svanhild, som talat så vackert hela kvällen, kastade Falks ring i sjön och tog Fredrikson under armen. — — —

Men kanske hon tyckte, att Falk inte var stort att lita på, och det tror jag håller inte att han var. — —

Han föreföll mig just som en riktig spelevink, där han slank omkring hela kvällen i sin hvita pjarrotträkt, utan att tyckas ha hvarken rötter eller fötter, som man säger.

»Åh, du Gustaf», hviskade jag snopet, när vi väl kommit i ordning på parketten, och jag hunnit att studera affischen litet, »Fredrikson spelar inte med!»

»Gör han inte».

Gustaf lät ungefär lika intresserad som om han talat om kall palt, hvilket är det värsta han vet.

Jag *undrar*, hur det skulle kännas att ha en mann, som förstod alla ens känslor?

Troligtvis obeskrifligt!

Saken är den, att jag är alldeles tokig i Fredrikson, nästan lika tokig som i Ödman.

Jag har sett honom fyra gånger, och bära sig åt

hur han vill, den mannen, så ser han ut som en grefve ändå!

Och hur han talar se'n!

En tum mellan hvar bokstaf, och när han ska säga något roligt, så känner man af det, både innan det kommer och sedan det har kommit — Det ilar efter hela ryggraden, alldeles som när man sätter en stämgaffel mot tänderna.

Men hvad brydde sig Gustaf om Fredrikson!

Han bara kikade på fruntimren, som just den aftonen till min glädje var stryk fula hvar eviga en.

För öfrigt såg publiken ut som om den vore färdig att skratta redan på förhand. Märkvärdigt hur gärna den skrattar!

Det har jag sett förut — sist just i »Kärleken».

Skrattade inte nästan hela teatern, bara pastorskans och hennes kull visade sig, fast jag snarare tyckte det var att gråta åt, jag, när man betänkte, hvad det ville säga att hålla en sådan skara hel och ren. För att nu inte tala om, hvad hon måste ha slitit, stackars människa, innan hon födt dem allihopa hit i världen, ty så vidt jag kunde se, måste de ha varit trillingar och fyringar allihopa, så *presis* lika stora var de.

Bom! sa det i detsamma på senen.

»Jag hoppas», hviskade jag till Gustaf, »att den där otrefliga människan, som spelade gamla fästmän i »Kärleken», inte är med. Hon var alldeles för naturlig. Natur har man nog af i hvardagslag.»

»Ja ska det vara, så ska det vara», sa Gustaf.

Du min Gud, hvad vi skrattade!

I synnerhet när svärmodern kom infigurerandes i smutsiga tyllkjortlar och trikåben.

Gustaf skrattade så högt, att människorna började titta på honom.

Då försökte han att hålla sig, men blef alldeles kittelblå i ansiktet i stället.

»Skratta du ut», sa jag tämligen högt, »ty ges sådana stycken på Kunglig Majestäts teater, och med Hans Allra Nädigaste Tillstånd, så är det häller inte meningen att folk ska krevera.»

Lika galet var det alla akterna igenom, och när ridån föll för sista gången, var vi öfver förtjusta med vår afton.

Men det säger jag, att skulle *jag* bjuda till att uppträda på det viset inför tvillingarnas pappa och bodbetjänanternas prinsipal, så blef jag inspärrad på ett dårhus.

Där ser man skillnaden mellan natur och konst!

I naturen behöfs så förfärligt *litet* för att det ska bli något af, i konsten så förfärligt mycket.

En enda tum trikå och en half tyllkjol hade varit nog för att störta *mig*, medan däremot den här svärmodern fick gå fri alla tre akterna igenom, gifta bort sin dotter *två* gånger och slutligen resa sin väg med en stor pänningssumma, som hon fått af sin måg.

Äfven *här* ser man skillnaden mellan konst och värklighet, ty i värkligheten är det ju nästan alltid *mågarna*, som reser i väg med pänningssummorna.

När vi väl kom ut i det fria, så sa Gustaf:

»Vet du, jag känner mig riktigt sugen.»

»Inte fritt med mig häller», sa jag.

»Ja, då slinker vi väl in på Grill då, och får oss en bit.»

(Märkvärdigt hvad det här Stockholmsspråket är lätt, bara man blir van vid det!)

Och så »slank» vi in på Grill, men hvad som senare hände ska få sitt eget blad.

Visst är, att *kunde* människan se in i framtiden, skulle hon alldrig ha en glad stund.

Alldrig! *En!*

Hade jag vetat, hur den kvällen skulle *sluta*, hade väl ingenting kunnat locka fram ett leende på mina läppar, *ingenting!* Men nu visste jag intet — lyckligtvis — och var glad.

TRETTONDE KAPITLET.

Krycke. Allt för intressangt konversation och någonting obeskrifligt på slutet.

Den första vi fick se, när vi väl trädde in i salen, var vår kära Villy, som satt där, rödblommig och pigg som vanligt, i sällskap med en annan herre.

»Nej, se det kallar jag flax!» sa Villy och gnuggade händerna. »Nu föreslår jag att vi slår oss i hop: bordet räcker till.»

»Inte mig emot», sa jag, ty ungdom tycker jag nu en gång för alla om.

Och så »slog vi oss i hop».

Härpå presangerade Villy sitt sällskap såsom litteratör Krycke.

Krycke var framåt trettioårig, med framskjutande panna, tätt lockigt hår och skarpa grå ögon, som tycktes se tvärs igenom folk.

Han drog sin stol närmare min och sa:

»Jag har så länge önskat att få göra herrskapets bekantskap».

»Åh, verkligen!» svarade jag.

Det var då inte något vidare kvickt, men hvad skulle jag hitta på i en hast.

»Ska du inte ha dig en sup?» ropade Villy från smörgårdsbordet, dit Gustaf och han tvärt begifvit sig.

»Nej tack. Som du vet är jag absolut, äfven i fråga om spirituosa — — —. Jag har släktingar i samma stad där herrskapet bor», fortsatte han sedan, vänd till mig, »och vore glad få höra litet från dem.»

»Nej, hvilka då?» frågade jag intresserad.

»Borgmästarens. Herrskapet umgås naturligtvis?»

»Jaha-a-», sa jag litet långdraget. Herr Krycke gaf mig en blick, som trängde ut i ryggmärgen med ens.

»Borgmästaren är utmärkt hygglig», skyndade jag mig att tillägga,

»Jag föredrar hans hustru», svarade han kort.

Jag teg.

Nu fick jag mig en blick, som trängde ända ut i klädningslifvet den här gången.

»Har ni någonsin sett vackrare ögon än hennes?» frågade han sedan lugnt.

»Hva ba?» sa jag häpen.

»Så sorgsna och så oändligt milda.»

»Milda, hennes!»

Min blöda stämning i Tivoli var öfver för länge sedan och att sitta här och höra hennes tekoppar till ögon med grådaskiga kinder inunder till tefat, berömmas, var mer än jag stod ut med.

»De döljer hvad få människors ögon döljer: en vacker historia.»

»Hvilken historia då?» frågade jag nyfiket.

Nu förvred han ansiktet på ett riktigt styggt sätt — jag känner på mig att jag aldrig kommer att tycka om den människan! — och sa så hjärtinnerligt retsamt, att jag skulle haft lust ge honom en örfil:

»Tror ni kanske, att jag är ogrannlaga?»

»Hå hå», sa jag rappt, ty nosighet lider jag inte, allra minst hos ungdom, »har man sagt a, så är det också så godt att säga b, eller också är det så godt att tåga alldeles.»

Nu fick jag mig en blick, som gick tvärs igenom mig som en pistolkula, men så drog ett det allra behagligaste leende öfver de nyss så fula dragen.

»Ni har rätt», sa han. »Också talade jag inte, jag bara tänkte högt.»

Därmed började han att prata om litet af hvarje, och det så hyggligt och vänligt, att jag just började undra, om jag inte möjligen skulle kunna komma att tycka om honom ändå, efter allt.

Men så fick jag mig litet borgmästarinna igen.

»Vill ni vara god och hälsa min kusin», sa han, »att hon i mig har samma varma beundrare som förr. Jag bodde hos dem några år under min skoltid, och fast hon är 15 år äldre än jag, flammade jag redan då, fast på helt andra grunder än nu.»

Jag öppnade läpparna för att säga något ampert, men så häjdade jag mig.

Hvarför skulle jag berätta för honom, att småstads-luften och åren af hans idol gjort en långsinnt och grälsjuk kvinna?

Men du min Gud, *hvad var i sådant fall jag.*

Den tanken tog mig så förfärligt, att jag riktigt sjönk ihop på stolen, och jag blef gladare än ord kan säga, när Villy och Gustaf i detsamma kom tillbaka med hvar sin smörgås i handen, eller heter det händerna? Men då låter det ju som om de höll *en* smörgås med *två* händer, eljest låter det som om de höll hvar sin smörgås med *en* gemensam hand!

Åh, den gramatiken, den gör mig gråhårig!

»Nå, tant Lova», sa Villy med munnen full, »var skiljsmessan rolig?»

»Förfärligt», sa jag ännu litet dufven. »Tack ska du ha, min gosse.»

»Herr Petterkvist var väl också road?» frågade Krycke.

»Alldeles min konfekt, tackar, hä hä», svarade Gustaf till min *häpnad* på rak arm.

Om det är umgänget med stoffilen, eller hvad det är, men visst är, att Gustaf reder sig bättre med frågorna dag efter dag, och det *unnar* jag honom, om jag också ibland tycker, att det är som om han skulle *behöfva* mig litet mindre väl än förut.

»Du min je, så trött hon ska vara», sa jag, ryckande upp mig.

»Hvilken?» frågade Villy.

»Svärmodern, vet jag. Hade jag skuttat på det viset, så hade det inte funnits ett helt ben kvar i min kropp, det är då säkert.»

»Tant Lova, ja!» skrattade Villy. »Men så har tant Lova håller inte gnistan.»

»Jag trodde inte att gnistan satt i benen», sa jag stött.

»Jo», sa Krycke släpigt, »enligt nyare forskningar lär den ha sin plats där nu för tiden.»

Burrr—hrrr—urrr!

Det var som att tutta eld på en halmstack, och innan vi visste ordet af, hade Villy nystat ur sig hela sin långa harrang om »Varietens välsignelser», med diverse tillägg, som alls inte gjorde saken bättre, ty nu riktigt *kände* jag att allt han sa var falskt.

»Du har orätt», svarade Krycke lugnt, när Villy ändtligen höll upp af brist på luft. »I nödår äter man barkbröd, men därför är det alls inte sagdt att barkbröd är hvad man behöfver.»

»Alldeles!» sa jag förtjust, ty tige *riktigt*, kunde jag inte.

»Nå, hvad *behöfver* vi då?» frågade Villy med retsam tonvikt.

Krycke öppnade munnen, som om han ämnat säga något, men så slöt han den ånyo och gjorde en liten axelryckning.

»Säg det åt mig», bad jag hjärtligt. »Jag *vet*, att Villy har orätt.»

Krycke såg på mig, och så drog samma behagliga uttryck som nyss öfver hans ansikte.

»Vi behöfver skönhet», sa han sedan kort.

»Skönhet? Jolm!» svarade Villy med hetta. »Det måtte vi väl ha haft nog af under den gångna krimskramsperioden.»

»Jag menar inte skönhet i form, utan skönhet i förhållandena», svarade Krycke i samma ton.

»Man ska just vara en sådan där hyper (?) idealist som du, för att — —»

»För att hvad?»

Krycke såg Villy stadigt in i ögonen.

»Ja, det är för märkvärdigt med den skönheten», inföll jag nu hastigt, ty jag kände på mig att vi var på hal is, »den kommer öfver en alldeles som nysa. Man kan gå förbi en fläck hundra gånger utan att se något märkvärdigt i den, och så en vacker dag kan lite sol — en blomma, ja, man vet inte hvad det är, göra den till något för innerligt vackert. Och lika dant är det hemma. Ibland är det, som om det kom någonting nytt öfver allting, och man tycker att det prompt måtte vara söndag, fast det bara är hvardag. Och — — jag menar, det är så vackert, det med.»

»Ja», sa Krycke och gaf mig en god blick, »det är livets oändliga rikedom att det gömmer skönhet öfverallt, äfven under ens egen fot, hur hårdt man än trampar.»

»Fast det förstås det», sa jag, *bra* förlägen öfver att ha talat så där alldeles ur mig själf, men det gjorde jag rakt i häpenheten, »det kan bli för mycket af *den* med, som till exempel i Hedda Gabler.»

»Hvad vet tant Lova om Hedda Gabler?» sa Villy och spärrade upp sina runda ögon.

»Joo du», skrattade jag, ty det glädde mig allt att få visa dem, att jag inte var *fullt* så bortkommen som de trodde. »Lektor Kull höll ett föredrag, som ingen förstod» — —

»Det är han van vid», inflickade Villy.

»Men så lånade jag boken, och då begrep jag genast, att författaren bara velat drifva *just* med skönheten.»

»Aj, aj, aj! tant Lova», sa Villy och stack händerna i håret.

»Så *kan* det tas», inföll Krycke.

»Af *mycket* djupsinniga naturer, ja.» Villys ton var riktigt försmädlig.

»Jag vet inte, om du räknar fru Petterkvist till dem», svarade Krycke säffligt.

»Men det gör jag», inföll nu Gustaf och gaf mig en vänlig klapp på handen.

Den rara Ruffen, som så ofta vet att säga ett af sina få ord, just när det behöfs som bäst!

Herrarne skrattade och sa »att de instämde», och sedan hade vi den allra trefligaste lilla efterpratstund vid kaffet.

Plötsligt kom två herrar inrusandes och stälpte i sig hvar sin kopp skällhett kaffe med ytterrockarna på.

»Hvad är det där för ena?» frågade jag sakta.

»Resensenter», svarade Krycke likgiltigt. »Det har varit premjär på Söder och nu ska de hem och vara snillrika.»

»Midt i natten!» sa jag.

»Åh, det invärkar ingenting. De är alltid lika kvicka.»

»Hugga på resensenterna, det kan nog litet hvar», sa Villy uppblående, »men så ta mig fan det är så trefligt håller att rusa hem med hufvudet fullt af osmälta

intryck och så vefva ur sig på rak arm hvad man »tycker». I nio fall af tio minns man inte ett dugg morgonen därpå hvad man har »tyckt», och upptäcker nästan alltid, att man, både skulle ha *tyckt* och *sagt* något helt annat, om man bara haft tid på sig!

»Hvad ska ett sådant fjäsk tjäna till?» sa jag. »Om folk får goda i stället för hastiga resensjoner, så måste väl — — — —»

»Nej, akuratess måste det vara», inföll Gustaf.

»Jag för min del tycker», sa nu Krycke, »att hela det där resensentskapet är en ogrannlagenhet. När en artist gör sitt bästa, och det gör han nästan alltid, så borde han, lika så väl som hvarje annan ärlig arbetare, vara skyddad för ett publikt bedömande.»

»Prosit!» sa Villy. »Inför *det*, och artiststammen ska vara utgången inom ett par år! Får inte en artist se sitt namn minst tre gånger i veckan i tryck, så krymper han ihop och dör, lika visst som en planta, hvilken beröfvats solljuset.»

»Visst inte», afbröt jag lifligt.

Ja, då var det jag sa det där om »konstens fana» som de fick så roligt åt, fast jag riktigt lärde mig det utantill, när jag läste det i tidningen, så vackert tyckte jag det var.

»Tänk dig, Krycke», skrattade Villy, »Fredrikson med konstens fana högt lyft öfver sitt hufvud, och hela den öfriga personalen drapperad i dess veck! Kluck, kluck, kluck!»

»Blefve alltid något nytt», svarade Krycke. »Publiken är i allmänhet inte van att se konstens fana i *den* ställningen. Men nu måste jag gå.»

Så tog han mycket vänligt och hyggligt adjö och bad att få titta upp någon gång för att få höra litet mer om sina släktingar.

Naturligtvis fick han den tillåtelsen och fick den

gärna, ty jag börjar tro, att jag ska komma att tycka riktigt *bra* om honom, fast inte är han så treflig och lättfattlig som *Villy*.

»En förbåldt hyggelig karl», sa jag, sedan han väl aflägsnat sig.

»Åh ja, han har sina sidor», svarade Villy vårds-löst, »om han bara inte vore en sådan förbannad öfver-sittare.»

»Hm, hm!» sa jag.

Kort därpå gjorde också vi uppbrott, och *nu kom-mer det där andra!*

»Det rägnar som om himlen vore öppen», sa Villy i detsamma han tände cigarren och tittade ut genom fönstret.

»Då är det skönt att ha sitt paraply och sina galoscher», sa Gustaf belåtet.

Men när vi kom ut i tamburen, fanns paraplyn, men inte galoscherna.

Vi snodde och vi letade öfverallt, men förgäfves.

»Förlåt», sa jag åt vaktmästaren, »men har det varit någon sorgklädd änka här?»

»Hä?» sa karlen.

»Eller någon manns-person bakom en kordong?»

Nu såg karlen alldeles vild ut.

»Jaså — *inte* — det!» sa jag och gaf honom en betydelsefull blick.

»Nå ja, det finns väl *fler* af samma sort.»

Detta sa jag så långsamt och med ett sådant efter-tryck, att det borde ha väckt hans samvete, om han haft något, men antagligen var han utan, ty vid en ny genomgående letning fanns inga galoscher *ändå*.

»Det har alldrig händt förr», sa vaktmästaren.

»Jaså — *inte det?*» sa jag försmädligt. »Nå ja,

någon gång ska bli den första. Kära Villy», tillade jag, »ansträng dig inte.» (Villy letade nämligen fortfarande.)

»Galoscherna har nog gått och hört efter den där saken, du vet, som jag mistade den där morgonen, du vet.»

»Se så, tant Lova, var nu inte — —»

»Har du betalt den där herrn, Gustaf?» frågade jag högdraget.

Gustaf hade betalt, och så lämnade vi tamburen.

Det rägnade inte, det öste ner.

Gustaf vek upp byxorna och såg olycklig ut.

Om det finns något på jorden han afskyr riktigt hjärtligt, så är det att bli våt och smutsig om fötterna.

»Förbaskade åkare, som alldrig finns, när man vill ha dem», puttrade Villy, som rusat ner till torget för att skaffa en vagn.

»Bäst ge sig i väg», sa Gustaf undergifvet.

Då såg jag till min *fasa*, att han hade sina allra tunnaste handskskinnsskor på sig.

»Herre Gud, Gustaf», sa jag, »hur *kan* man klä sig så oförståndigt, när man vet, att man ska mista galoscherna!»

»Kära gumman, inte kunde jag veta — —»

»Kära gumman hit och kära gumman dit. Det borde väl inte ha varit så svårt att räkna ut. Det är ju tydligen ett vidt utgrenadt band, vet jag. Nu *fattas* det bara, att du ska gå och förkyla dig och kanske lägga dig ned och dö från hustru och barn.»

Villy gjorde ett mycket matt anbud att följa oss hem, men inte kunde *han* ersätta ett par galoscher!

Det sa jag honom rent ut, och så kilade han i väg med händerna i fickorna och rockkragen uppslagen, lämnande oss åt vårt öde.

»Kom nu, Lovisa», sa Gustaf, och försökte se lugn ut, fast nog hörde jag att han darrade på rösten.

»Vänta lite», sa jag, »du kan gärna ta mina galoscher! Jag har tjocka kängor och reder mig nog.»

Därmed sköt jag honom mot en vägg och ställde galoscherna framför honom.

»Se så», sa jag, »försök nu.»

Gustaf försökte, men det gick inte, fast han har ovanligt små fötter — *dess värre!* Han är nämligen förfärligt fåfång öfver dem, eljest —

»Bättre brödlös än rådlös», sa jag. »Låna mig din pänknif.»

Nu opererade jag galoscherna så ledigt och nätt öfver vristen som en den värsta liktornsoperatör.

»Se så», sa jag, »försök *nu!*»

Nu gick de på, och så begaf vi oss i väg, men det gick inte fort.

Gustaf sköt galoscherna framför sig, som om han åkt skidor i smörjan.

Bäst det var, så stannade han.

»Aj!» sa han, »nu sprack en!»

»Krök på tårna, så följer den nog med ändå», sa jag.

Så gick vi en bit igen.

»Aj», sa han jämmerligt, »nu sprack den andra!»

»Så mycket bättre», sa jag, »så blir de lika.»

(Och under allt det här inte en åkare! Men så gick också klockan på 1!)

Plötsligt fick jag se Gustaf svänga benen i luften som en lindansare, och så — pladask i smutsen, där han låg och sprattlade som en fisk.

»För Guds skull, stig upp!» sa jag förskräckt. »Eljest kanske polisen kommer och sätter dig i kurrän för fylla!»

»Hu!» sa Gustaf.

Och därmed kilade han i väg nerför gatan med en fart som jag alldrig trott honom om.

Hvad var att göra?

Inte *tordes* jag låta honom vara ensam — han lider ju af svindel, vet jag — utan jag flaxade i väg efter honom, som om jag varit på jakt efter en gåskarl.

Jag *kände*, hur klädningen föll ned, men jag gaf mig inte tid att hala upp den.

Också kom vi fram till hotellet i ett tillstånd, så Gud sig förbarmal!

»Det får — jag — då — säga —», flämtade jag, »att först låta stjäla bort sina galoscher och — sedan springa sin hustru lungsot på halsen, det — det — är — just — alldeles — likt en — mann», *tänkte* jag säga, men stannade i stället med gapande mun.

Hvad hade Gustaf dragit fram ur sin ytterrocksficka i stället för sin reservnäsduk, som han ämnade putsa af sig med?

Jo, en galosch!

Nu stack han handen i den andra fickan och, mycket riktigt, hvad kom fram?

Jo, en galosch!

Gustaf stirrade på galoscherna, jag stirrade på honom och portvakten, som nyss öppnat porten, stirrade på oss båda två.

»Herre Gud, Gustaf», stammade jag till sist, »det är jag — nu kommer jag mycket väl i håg — det var just för att skydda dem för fick-tjufvar som — ock så — glömde jag alltsammans, när det blef så trefligt!»

Nu sa Gustaf något som ingenting på jorden kan förmå mig att skriva ned. Alltnog det börjar med *n*, och slutar med *t* och har den *sista* bokstafen i alfabetet emellan.

Därpå stöflade han i väg uppför trappan med en galosch i hvardera handen, lämnande spår efter sig, som jag med min blöta klädning gjorde allt för att utplåna, men hotellvärden var inte nöjd ändå, utan fick vi veckan

därpå en ganska pepprad post för »förstörda gångmattor».

När en hustru blifvit behandlad så som jag blifvit, så kan hon väl inte, såvida hon har den minsta själfkänsla, undgå att känna sig djupt förolämpad.

Också kan jag till min stora heder säga, att jag inte förlät Gustaf förr än klockan 3 på morgonen.

Kanske hade det blifvit litet tidigare, men vi var inte rena förr, och *någon* sysselsättning skulle jag väl ha, medan jag gned och tvättade.

»Och nu lofvar jag dig heligt», slutade jag, »att om de också vill stjäla från oss rubb och stubb, så ska jag inte lyfta min hand för att hindra förstörelsen ändå, ty att otack är världens lön, därom vittnar mina rödgråtna ögon och sönderskurna guttaperkagaloscher, där de sitter fast i smörjan bredvid gasröret på Regeringsgatan. — — — Jag känner mig fasligt uppskakad och altererad, men *om* jag blir sjuk, så ska du *alls* inte oroa dig, ty felet är helt och hållet mitt eget, *helt och hållet* mitt eget!

Jag hade ju kunnat *låta bli* att ta af mig galoscher-na, jag hade ju kunnat *låta bli* att springa efter dig, när jag var rädd att du skulle falla omkull, jag hade ju kunnat *låta bli* att nästan oroa ihjäl mig för din skull. Sof godt, Ruffen lilla! Sof *mycket* godt — och tack för i dag! Det har varit mycket roo-o-oligt!»

Det sista försvann nästan i en snyftning, som min-sann inte var tillgjord.

Närverna gaf efter som en sprungen gitarrsträng.

Surrrr! sa det i hela kroppen, och — — — — Alltnog, först vid 5-tiden somnade vi riktigt godt båda två, men först hade Gustaf varit tvungen att dra sin säng så tätt intill min, att han kunde hålla min hand i sin.

Alldrig har jag så väl som då förstått hvad som menas med *en kristlig* äkta säng, att *två* är någonting *alldeles* okristligt, det kan jag svära på från och med i dag.

FJORTONDE KAPITLET.

Ett rättvist straff. Ett besynnerligt möte
och en Uppståndelsekolifej.

Ett par dagar därefter var det söndag, och som jag inte kände mig hågad att gå i kyrkan, beslöt jag mig för att hälsa på Fia.

Hon hade varit min stora favorit, och jag riktigt längtade att få se hur hon hade det.

Men jag hade vaknat med en stygg hufvudvärk, och kände mig så trött och olustig, att jag riktigt måste tvinga mig, innan jag kunde förmå mig att sätta på mig hatt och kappa.

Men när jag väl varit ute en liten stund, så blef jag bättre, och när jag kom dit jag skulle, hade jag bara en liten tyngd i nacken kvar.

Fias glädje att få se mig var riktigt rörande.

Hon hade ett stort kök och ett litet rum.

Rummet hade hon hyrt ut, och i köket bodde hon och hennes tre barn, af hvilka nu bara den yngsta, en rar liten flicka, var hemma.

Fasligt litet med möbler hade hon, men rent och

snyggt var det öfverallt, och i fönstren hade hon sina favoritblommor: pelagonier och myrten.

När jag frågade efter mannen, så förde hon förklädet till ögonen och började att gråta.

»Kära barn», sa jag, »är det så illa, att du redan är ensam?»

»Ja», snyftade hon, »men inte som frun menar det, Gud ske lof. Han lefver, men han har rest ifrån oss.»

»Se så», sa jag, »sätt nu på kaffe pannan så går det så mycket lättare att prata sedan! Bort med tårarna, nu! Jag är riktigt kaffe hungrig.»

(Det var jag då rakt inte, tvärtom, men det påstår jag, att den människa, som inte kan narras litet, när det behöfs, just är ett riktigt beläte!)

Nu fick hon brådtom, ska jag säga!

Hon torkade ögonen i en hast, sprang efter grädde och bröd, och så fick jag veta hela historien, medan jag tvingade i mig litet kaffe, ty besynnerligt nog smakade det mig alls inte, fast det var riktigt godt.

Ja, hvar och en har sitt kors här i världen och Fias hade inte hört till de lätta.

Det säger jag, att om sådana där herrar, som ställer till strejker och sådant där elände, ville tänka på hvad de på samma gång ställer till för hustrur och barn, så skulle de kanske betänka sig två gånger, innan de tog munnen så full.

Hvad Fias mann angår, så hade det gått på tok rent i grunden. Han hade mist smaken för *arbetet, och hvad är en arbetare då värd!* Det var förstås trefligare att uppträda som herre, domdera och prata, och så hade den hyggliga karlen, ty att han *var* hygglig från början, det vet jag säkert, slutat som supare.

Jo så går det, så går det!

»Jag arbetade så mycket jag kunde förstås», slutade Fia sin bedröfliga historia, »men hvad tog det.

»Värst var, att han bar bort allt ur huset och sålde för brännvin. Gömma bäst jag ville, så hittade han reda på'et ändå, och till sist var vi fattigare än de uslaste. En kväll, när jag kom hem från arbetet, var rummet tomt. Han hade burit bort rubb och stubb, både sitt och mitt, och barnungarna låg på bara golvet och gret, så de var mest fördärfvade. Nu gick jag till polisen för att begära hjälp, men där fick jag veta, att hustrun inte har någon ägendom —»

»Åh hå», sa jag.

»Att mannen har rättighet till allt som finns i boet.

»Åh hå», sa jag en gång till. »Skulle Gustaf ha rättighet till mina höns!»

»Poliskommissarien var mycket snäll. Han sa, att som det *nu* var, så kunde han ingenting göra, men blef Andersson *för* svår, så skulle han försöka hjälpa mig att få in honom på »inrättningen». Men förr än *det* skulle få ske så — —

I min nöd kom jag nu att tänka på doktor Holzen, och det var en välsignad tanke. Först gaf han mig litet pengar, så jag kunde få lösa in det allra nödvändigaste, och så kom han hit tidigt en morgon, medan Anderson låg och sof.

Ja, hvad han sa honom, vet jag inte, ty jag tog barnen med mig och gick ut, så de skulle slippa höra något ondt om far sin, men det måtte ha varit kraftiga ord, ty — — — Herre Gud, frun mår bestämdt illa!»

»Ja lite, men fortsatt bara.»

»Anderson gret som ett barn, när doktorn väl var borta, och den kvällen var han hemma och vi firade en riktig fest, så snäll var han, och hela veckan var det lika dant, och så for han till Amerika, se'n doktorn hjälpt honom med biljett. Jag har haft flera bref, så rara bref, de sista med litet pengar i. — Han har fått anställning och — — Herre Gud!»

De sista utropet gällde mig, ty här lär jag ha svimmat af helt beskedligt, och när jag efter en bra stund vaknade till sans, var jag så yr och matt, att Fia måste ta en droska och följa mig hem.

Fjorton dagar senare.

Jag har verkligen varit sjuk, och det riktigt ändå.

Doktorn, som Gustaf genast skickade efter, sa att det var lite influensa försakad af förkylning. Men jag vet nog, hvad det var, jag! Ett straff för mina syndiga ord den där kvällen, var det!

Inte hade jag en *smul* mening med att bli sjuk; det sa jag bara för att uppröra Gustaf, och så tog mig Vår Herre på orden, och det gjorde han *rätt* i. Jag behöfde just knusas ihop litet.

Jag har alldrig legat till sängs förut — utom när barnen kom till — och det kan spåka en människa, ska jag säga. Jag kände mig så innerligt usel och ödmjuk de första dagarna, som om jag varit den värsta synderska på jorden, och hade ingen ro förr än jag gång på gång riktigt hjärtligt fått be Gustaf om förlåtelse, fast jag nog såg, att det bara chenerade honom. Men ju kryare jag blifvit, ju mindre syndig har jag känt mig, och nu har jag riktigt svårt hålla fast vid, att jag varit syndig alls, ty hade inte han sprättat i väg i tunna balskor som en tok så — — —

Men de där stygga orden borde jag alldrig ha sagt, *det* erkänner jag!

Hur goda alla varit mot mig, kan jag inte ens säga! Gustaf har rent varit som en ängel!

De första dagarna ville han inte ens lämna mig så pass lång stund, att han kunde få litet mat i sig.

Villy har tittat upp en och två gånger om dagen och varit så ifrig att pyssla om mig, att hufvudvärken alltid blifvit sämre efter hvarje besök, men det kan inte hindra, att han gjort mig stor glädje ändå. Ester har

hållit mig med de vackraste blommor, och när jag blef litet bättre, har hon setat timal vid sängen och läst högt för mig.

Gud signe hennes goda hjärta!

Visst är, att jag aldrig kommer att glömma hennes stora godhet mot mig, gamla, tråkiga människan, därtill nästan en främling!

Bra roligt har det varit att så att säga komma henne en tum närmare för hvar dag. Hon hör nog till dem, som man vinner sakta och säkert. Jag *tror* bestämdt, att hon är bra häftig, ty ibland flammnar hon upp som en blåntapp, men strax därpå talar hon så lugnt och stilla, som om hon vore en helt annan person. Hon har sig själf i tyglarna, det är säkert.

Fia har vakat om nätterna och varit så snäll.

Ja, en märkvärdigt lugn och vacker tid har det varit, se'n hufvudvärken gick.

Om Gustaf också sagt, att han huggit nacken af alla mina höns, så skulle jag ha tyckt att det var vackert gjordt ändå, men när jag blir frisk, så ska jag litet närmare ta reda på den där saken. Det förefaller mig som — —

Det är alldeles solklart, att Villy är förtjust upp öfver öronen i Ester, men inte tror jag, att han får något för de kol han bränner, stackars Villygossen!

Det är för konstigt!

De *borde* stämma öfverens så väl, ty när de talar hvar och en för sig, så märker jag, att de ha så lika åsikter i mycket, men ändå låter det precis som när mina flickor spelade på samma piano som barn. Det är samma toner och ändå ljuder det falskt!

»Herr Villy ser på lifvet genom förminskningsglas, jag genom förstoringsglas», svarade Ester en dag, när jag frågade henne.

»Ja kanske är det däri skillnaden ligger!»

Hemifrån har jag haft bref på bref, och där står allt väl till, Gud ske lof, utom det att människan inte rör på köksan, men det visste jag förut.

För att rå på tjänstfolk, måste man först kunna rå på sig själf, och det är just hvad människan *inte* kan. Hon är alltid ond i orätt ände. Jag menar: hon vet alldrig när det bär sig att vara ond eller inte.

Människan skref också, att Alida kommer ned-smygandes litet emellan i skymningen och frågar efter »nytt».

Det gjorde mig riktigt *ondt!*

Här har jag setat i öfverflöd och yppighet som Lukullus — (Ja, Gud vet hvar han satt! Jag tror det var vid eget bord och åt kräsliga rätter hos sig själf!) utan att ens så mycket som kasta en tanke på henne och hennes ohängda tapetserare!

Fy skäm ut dig, Lovisa Petterkvist! Men bara jag får komma ut, så ska det bli annat af, det lofvar jag. Men ve karlen, om jag får fatt i'n. Nu anser jag det som en dubbel plikt att inte lägga fingrarna emellan!

Tvillingarna har fått tänder, och min måg numro två har behagat öppna bod i Kyrkbyn (naturligtvis för att stjäla bondhandeln från oss!) och skaffat sig en ny betjänt.

Det vete Gud, när den karlen ämnar sluta med att utvidga sig, och allihopa ska min stackars unge passa upp på!

Men det är då också *bra* svårt att räkna ut, att när man gifter sig med *en* karl, man ska få 4 betjänter på halsen!

Några dagar senare.

Nu har jag varit ute och åkt, och i går hade vi en den allra lilla trefligaste »uppståndelsekolifej», som Villy kallade den.

Jag låg på soffan i min nya, vackra nattrock, som

den rara Ruffen i samråd med Ester skaffat mig. På bordet stod frukt och bakelser samt en bricka med trefligt höga glas. Vid fönstret satt Gustaf och läste tidningar, och kring bordet hade Villy, Ester och Krycke slagit sig ned.

Krycke har varit här uppe ett par gånger, sedan jag blifvit bättre, och fast han inger mig en viss respekt, för det *gör* han, så tycker jag *så* bra om honom.

Öm och finkänslig är han som en kvinna, det märkte jag i första taget.

Han kom så tyst och lugnt, lade en liten bukett violer han fört med sig, alldeles lagom långt ifrån mig, så jag skulle må väl af doften, och sa enkelt:

»Jag blef så ledsen höra att ni varit sjuk.»

Hade det där varit Villy, så hade han naturligtvis stuckit blommorna under näsan på mig och bedt mig »lukta», om jag så skulle ha dödt på kuppen!

Men jag håller ändå mest af honom. Dels af gammal vänskap och så därför att jag *förstår* honom bäst. Krycke är ofta så tyst, och så har han ett sätt att vända afvigsidan till ibland som är riktigt försmädligt, fast det gör han inte, utan att bli retad, det erkänner jag gärna.

Men Villy är alldrig hårdbjuden, han!

Jag *önskar*, att Villy vore litet mindre bråkig af sig, och framför allt önskar jag, att han ville låta Krycke vara i fred, men det tycks vara omöjligt.

Troligen är han svartsjuk, stackars pojke, och inte utan skäl, fruktar jag.

Om inte Villy och Ester förstår hvarandra, så förstår hon och Krycke hvarandra så mycket bättre.

Det är alldeles märkvärdigt! Bara den ena *ser* på den andra, så kommer svaret lika säkert som »hvad är det» på husförhören, fast Gud ska veta, att det allt var både si och så med dem med ibland. Hvad mig angår, så hängde jag alltid upp mig på »Hedningarna, som

inte hafva lagen», och fick stå där med skammen många gånger om.

Bra eget var det också första gången de möttes här uppe.

Krycke hade suttit och språkat om litet af hvarje, som han kunde tro skulle roa mig, men utan att till min förvåning nämna ett *ord* om borgmästarinnan, när Ester kom in, frisk och skär som en törnrosknopp.

Han blef alldeles krithvit i ansiktet och lika blek blef hon med.

»Jag ber er tro», sa han och bugade sig stelt, »att jag inte hade en aning om att jag skulle träffa er här.»

»Det är jag säker på», svarade hon lugnt.

Så stod de alldeles stilla och bara såg hvarandra in i ögonen.

»Jag är så glad att ha träffat er», sa hon slutligen, litet osäker på rösten, och nu kom blodet tillbaka med en fart som när man vänder upp och ned på ett timglas. »Eljest hade jag skrivit», tillade hon.

»Fast jag är mig lik?»

»Ja, *fast* ni är er lik.»

Gud vet hvad det låg i de orden, ty karlen blef som förklarad, och när han nu tog hennes hand, så var det så fast och hårdt, som om han aldrig velat släppa den mer.

Sedan satte de sig hos mig för att prata, men orden liksom hoppade och dansade öfver hufvudet på mig rakt i famn på dem.

Ja, sedan ha de träffats ett par tre gånger och — Men jag glömmer ju alldeles af uppståndelsekolifejen!

»Sitter tant Lova prima nu?» frågade Villy, sedan han väl för tionde gången kört kudden snedt under hufvudet på mig, svept filten så hårdt kring mina ben att jag kände mig som ett lindebarn, och »uppskrakat»

mig så grundligt med å dö kologn, att mina ögon sved som eld.

»Utmärkt», svarade jag blinkande efter den sista duschen, »alldeles som en prinsessa.»

»Undrar just, om de ha något privilegium på att sitta bra», smålog Ester.

»De gör allting bra, det är jag säker på», sa jag med eftertryck.

»Nå, tant Lova», frågade Villy, som bäst i fart med att skala en apelsin, »hvad tycker du om Giftas?» Jag blef alldeles blodröd.

Det var då också en förfärlig pojke, som skulle blotta våra små hemligheter så där!

»Tycker du att det är en lämplig konvalesentlekyr?» frågade Krycke.

»Åh, det är mitt fel», inföll jag ifrigt, rädd att de skulle komma i lufven på hvarandra igen. »Jag kom alldeles händelsevis att titta i de där Äfventyren, men ska man lära något af en sådan där omoralisk person, så — —»

»Så ska det vara något omoraliskt!» inföll Villy.

»Alldeles», sa jag, besluten att hålla god min i elakt spel. »Eljest kan man ju läsa hvad som hälst af hvem som hälst.»

»Tant Lovas logik är o-om-kull-runke-lig», skrattade Villy, »också bar jag bums dit allt det värsta — och bästa han har skrivit.»

»Nåå?» sa Krycke vänd till mig.

»Hå-jo-jo-bevars», sa jag. »Men min tro är, att hade den karlen inte varit så plump af sig som han är, så hade han håller aldrig blifvit så omtalad. Råsten är då bara smörja.»

»Bravo! tant Lova!» skrattade Ester.

»För att nu inte tala om att han saknar reson», tillade jag, modig af berömmet.

»Reson!» flammade Villy upp. »Jag ska säga tant Lova, att Strindberg, fan ta mej, hvarken behöfver *ta* eller *ha* reson. Han är ett snille!»

»Nå, behöfver inte snillen ha reson de då?» frågade Krycke med sin lugna röst.

»Snille! Basch!» sa jag. »Hade karlen haft snille, så skulle han väl veta från den ena sidan hvad han säger till den andra, och framför allt så skulle han väl inte kalla sin egen mor för *hona*, för hvad blir han då själf?»

»Ta mej böfveln aldeles rätt, gumman», sa Gustaf.

De andra skrattade, och så började de att tala om musik.

Villy tyckte mest om en musikerherre, som heter Gunå; Krycke om en, som heter Wagner.

»Det borde vara tvärtom», sa Ester. »Herr Villy borde tycka om Wagner, vi om Gunå.»

Villy bet sig i läppen och såg ut, som om han fått en portsjon starkpeppar att svälja. Kanske var det därför att hon så sött och omedvetet sa: »vi»? Svartsjukt folk tål ju rakt ingenting.

»Villy behöfver, hä hä, kanske litet olja på vågorna, herrskapet litet vind i stiltjen», sa — —

Gustaf!

Ja, det måtte jag säga, att Ruffen förvånar mig mer och mer för hvar dag. Att tänka sig, att han hade reda på komponistherrarna, med!

Visst spelade flickorna allt möjligt, men hvem hade tid att ta reda på af hvem. Inte jag åtminstone!

Allra minst trodde jag att det skulle vara fallet med Gustaf, som bara brukade promenera upp och ned i rummet med armarna på ryggen, utan att säga ett knytt.

Men jag börjar märka, att i det lugnaste vattnet, går de största fiskarna!!!

Bäst det var, så rusade Villy i väg mot kvinnofrågan, och nu var det jag, som spärrade upp öronen.

Jag ville så förfärligt gärna veta hvad det var för en fråga.

Allt jag visste var, att alla böcker, som afhandlade det ämnet, är dåliga, och att rent opassande pjäser gifvits på Dramatiskan med hjältinnor ur det läget.

Som till exempel den där Nora, som sedan hon förfalskat växlar och dansat kaschuckan för sin mann, begaf sig ensam ut i höstmörkret, utan att en *smul* tänka på sina små söta barn.

Lektor Kull sa, att det var för att finna sig själf, men det var bara basch.

Hvad man kan här i världen, men springa ifrån eller fatt sig själf, det låter man allt vackert bli.

Och lika tokigt tyckte jag det var, att hon skulle ha gifvit sig i väg därför att Helmer inte *förstod* henne.

Nå, du min värld, skulle alla hustrur rymma huset af *den* orsaken, så skulle väl af hundra män inte *två* ha sina hustrur kvar efter en vecka!

Nej, något annat måste det vara!

Och så tog jag mod till mig och frågade:

»Hör nu, hvad är kvinnofrågan för slag?»

»Det är en lifssak för halfva mänskligheten», svarade Ester efter en liten paus. »För öfrigt ett ord som man kan göra hela Stockholm ursinnig med!» tillade hon leende.

»Det är en förbannad smörja», sa Villy.

»Det är en omogen idee med ett mycket aflägsset idealmål», sa Krycke.

»Herr Krycke är således ingen vän till kvinnofrågan?» sa jag, ty hur det är, så känner jag mig ovanligt hägad att *tro* på den människan.

»Inte i dess nuvarande skede! Låt kvinnorna kämpa vid vår sida för hvad de anser vara rätt, låt deras arbete

och personligheter bli en verklig *insatts* i kulturarbetet, låt dem framför allt begagna de privilegier de redan har, innan de begär mer — — —

För öfrigt: det är inte genom att *fordra*, utan genom att *ge*, som kvinnorna ska nå sitt mål.»

Ester såg hastigt upp och rodnade snabbt. Sedan sa hon lugnt:

»Det ligger storhet i den tanken, men ni glömmer, hur få kvinnor *kan* vara stora ännu. Förtryck skapar i allmänhet inte hjältar.»

»Nej», kom svaret långsamt — »men martyrer! Men kvinnorna vågar inte ens lidå så det syns.»

»Floskler!» (slås upp!) skrek Villy. »Kvinnorna må vara stora eller små, feqa eller modiga, så blir ändå alltid resultatet detsamma! *Vi* är det, som får den äran att föda härskapet, på den grund, att vi händelsevis råkar till att vara de starkaste.»

»Hå hå, min gosse», sa jag, »ligger landet åt det hållet! Då vill jag säga dig, att om den starkare nekar att hjälpa den svagare, så är det en *omänsklighet* och alls ingen kvinnofråga.»

»Men tant Lova — —»

Villy lät ångerfull.

»Prutas inte på, min gosse.»

»Ja, men tant Lova *vet* inte, hur det känns att slåss med kvinnor om brödbiten! En karl kan man sparka undan — —»

»Men det går inte för sig med en kvinna?» ifyllde jag.

»Nej, de vill inte veta af någon likställighet i det afseendet.»

Han sa det där i en så kostlig ton, att det var alldeles omöjligt att hålla sig för skratt.

»Vänta du, din spelevink», sa jag. »Får jag bara klart för mig att du är en hjärtlös egoist, så ska jag —»

»Nu tror jag det kan vara tid på att få en liten läskedryck», sa Gustaf. »Herrskapet tycks vara lagom heta, hä hä.»

Och så kom kyparen in med en hel champagne, och så drack de med mig allihopa och sa mig så många hjärtliga ord, att jag just hade den största möda att hålla tårarna i styr — —

»Mätte tant Lova lefva i 50 år», slutade Villy högtidligt sitt tal, »och måtte Gudarna skydda henne från att bli en indignasjonskvinna! Jag tycker hon visar miss-tänkta symptom. Amen.»

»Hvad är indignasjonskvinnorna för ena?» frågade jag skrattande.

»De är gamar, som lefver endast genom att hacka på männen», hviskade Villy, men tillräckligt högt för att bli hörd af de andra.

»Hu!» sa jag, »det var fasliga fruntimmer!»

»De är kvinnor, som har hjärta nog att känna harm och mod nog att visa hvad de känner», sa Ester med en käck liten knyck på hufvudet.

»Som ni?» log Krycke.

»Nej, inte som jag!»

Ansiktet fick ett vackert uttryck.

Krycke nickade, som om han förstätt, och det är jag *säker* att han gjorde!

»Jägerylle och allmän rösträtt? — Hva fröken Ester?» sa Villy. »Därtill — »Han räknade på fingrarna:

»Alla ogifta mäns beskattande.

Kvinnans äktenskapsålder framflyttad till 40 år, på det inga gamla fröknar vidare må förekomma.

Gifta mäns kuschande — —»

»Och Blåkullafärder på kvastkäppar hvar torsdagsnatt för att hämta hetvägg åt okynniga ungdommar», ifyllde Ester skrattande. »Men nu måste jag bryta laget.»

»Hvart ska ni gå?» frågade Krycke ifrigt.

»På en föreläsning.»

»Då följer jag med.»

Men det är märkvärdigt så trött jag blir. Jag tror jag ska lägga mig litet på soffan och försöka få mig en blund. Det är soligt och treffigt härinne och tyst och lugnt.

Här om dagen kom Villy med en så innerligt välkommen present — ett par kanariefåglar i en bur — »så det skulle bli som hemma.» Nu kvittra de så sött bland blommorna, ty blommor har jag skaffat mig, men det är inte som hemma ändå.

Jag längtar fasligt efter barnen, och så börjar jag att känna mig så hjälplös — alldeles som en spån kastad i en ström. Hemma hade jag reda på allt, här har jag inte reda på något.

Det går rundt, rundt, rundt i hufvudet på mig. Och inte vet jag *ändå* en smul hvad kvinnofrågan är!

FJORTONDE KAPITLET.

Uppfostrande böcker. Tidningsplaner och andra planer. En ryslig händelse i Gripsholms slott.

Nu är jag, Gud ske lof, alldeles frisk igen, men med sömnen är det allt litet knaggligt.

Nå ja, den kommer väl, om den bara får betänka

sig. Doktorn vill ge mig sömnmedel, men det har jag rent sagt nej för. Man vet aldrig hvart det första steget kan föra.

Det syns bäst på Gustaf det, som nu *helt och hållet* återtagit sina gamla vanor. Han *bor* på ölkällaren och *arbetar* på biljarden.

Jag höll i mig så länge som möjligt med att inte orka gå uppför trapporna ensam, men så såg jag så frisk och röd ut, att jag skämdes för folket att låta pjäska med mig så där. Hå hå, ja ja!

Det var minsann ingen dumbom, som sa de orden: »att lyckligast de äktenskap, som inte blir utaf!»

Nu ljög du som en turk, Lovisa. Skulle du vilja vara ogift, du?

Nej inte för *alldrig det!*

För att göra någon nytta medan jag legat här, så skickade jag till Läsesalongen och bad om en laddning goda och värkligt uppfostrande böcker.

Men nog är det *bra* svårt, att värkligt goda och uppfostrande böcker ska vara så *förfärligt* tråkiga!

Om man åtminstone slapp de där otäcka »fakta», hänvisningar till böcker, som ingen människa känner till, och alla konstiga namn, som det är alldeles omöjligt att reda sig med! Men kanske att böckerna inte *blef* så uppfostrande sedan?

Vår egen tidning, Idun, är ju *utmärkt*, men inte *lär* man sig mycket af den.

Modjournaler finns ändå, och hvad de där läkarråden angår, så måste jag säga, att jag tycker de är rent *ekivåka*. (Hur nå'n doktor för öfrigt tors ordinera så där i luften, förstår jag inte!) Se'n kommer matlagningen förstås, men det får fru Stenia ursäkta, att för hennes rätter stiger jag inte ens upp sedan jag väl satt mig!

Porträttgalleriet är nog det allra bästa — mest därför, att det så ofta innehåller personer, som man aldrig

hört talas om hvarken förr eller se'n, och för innerligt små söta berättelser finns det ju med — men som sagdt, *nå'n slags behållning får man inte!*

Också tror jag det vore en riktig välgärning, om någon ville ge ut en *uppfostrande* tidning för kvinnor.

I vanliga fall läser jag, skam till sägandes, aldrig någonting annat i Vårt Land än födda, döda, polissaker, skandaler, bokanmälningar, när de inte är *för* långa, och små notiser.

Men fick jag nu en tidning aspassad för mina förståndsformögenheter, med korta politik-notiser och rediga utdrag ur de där uppfostrande böckerna, ja, då skulle det vara någonting helt annat.

På det viset kunde man ju få i sig litet bildning rent utan att veta om'et!

I går hade vi ett kärt och fruktadt besök — doktor Holzen och hans unga fru.

Han är lika lång och grof, skrattar lika bullrande och ser lika genom rar ut med sina nötbruna ögon och sitt stubbiga, rakt uppstående hår, som någonsin förr.

Frun ser *mycket* bra ut och har ett par ögon som sitter ovanligt skilda åt och glittrar som ett par stjärnor.

Hon var förfärligt elegant — handskarna satt som om de varit klistrade — och hade ett märkvärdigt lugnt och komm-il-få sätt.

Jag tycker nu en gång för alla om att ungdom är ungdom, men det här var nog mycket finare förstås.

Mot mig bjöd hon till att vara riktigt vänlig, och det sätter jag *värde* på. Man kan väl inte tvärt *känna* vänlighet för en vildt främmande människa håller!

Doktorn blef riktigt sårad när han fick höra, att jag varit sjuk utan att ha skickat bud på honom.

»Kära doktor», sa jag, »jag var så yr i mössan, att jag inte visste till mig en smul — och inte var det stort bättre med Gustaf.

Vi tog första bästa doktor vi fick tag i, och bra var han — det syns, ty på benen är jag.»

Doktorn skrattade, men doktorinnan såg litet besynnerlig ut.

Kanske var det opassande att tala om benen?

Jag kände mig riktigt förlägen och var nästan glad, när de reste sig upp för att gå, men ändå gladare blef jag att se, hur svårt doktorn hade att komma i väg.

Han vände om, Gud vet hur många gånger, från dörren för att fråga efter den och den och den.

»Du kan alldrig tänka dig, Hilma», sa han till sist, »hvilka fraspannkakor fru Petterkvist kan laga! Man kunde äta ett pund, och en sådan sjuksköterska hon är se'n, och hur gästfritt man blef mottagen! Jag glömmer det alldrig!»

»Prat», sa jag, »glädjen kom med doktorn, det var hela saken.»

Frun smålog, men såg inte riktigt belåten ut. Det var nog för fraspannkakorna!

Det *finns* ingenting värre än att höra andra berömmas för något som man inte kan göra själf, och naturligtvis — inte kan *hon* baka fraspannkakor! Jag skulle bra gärna vilja lära henne, om jag bara tordes erbjuda mig.

Så förde jag talet på Fia och nämde några ord om hennes stora tacksamhet.

Nu strålade den unga frun upp på ett riktigt vackert vis.

»Ja, mannen tycks ju arta sig bra», sa hon. »Det var en något dyrbar kur för Karl, men hvad gör det — åtminstone för en gång», tillade hon leende.

Nå ja, inte kan man väl begära, att hon ska ha lust att se *hela* sin förmögenhet använd till Amerikabiljetter åt supare.

Emellertid sa mig de där orden, att doktorn ingen-

ting företar bakom sin hustrus rygg, och då kan jag också vara lugn för hans lycka.

Förtroende är kärlekens stödjepelare, *isynnerhet* när det är mannen, som har förtroende för sin hustru!

Några dagar senare.

Sömnen är fasligt hårdjuden, och det är inte fritt att jag börjar känna mig litet dufven till humöret.

För att friska upp mig litet, föreslog Villy, att vi skulle göra en utfärd till Gripsholm, och det var både Gustaf och jag med om.

»Då stöter jag på Ester med», sa jag. »Jag tyckte just, att hon såg litet blek ut här om sisten.»

Sannerligen tror jag inte, att jag börjar förstå »tal utan ord», jag med, ty begrep inte jag, lika tydligt som om jag läst det i tryck, hvad Villy menade, när han stack händerna i byxfickorna och såg på mig — *bara såg*, så vill jag inte heta Lovisa Petterkvist.

Nå ja, han ska få sin vilja fram för den här gången, fast det är skamligt gjordt både mot Ester och den andra, som också varit så utmärkt snäll!

Allt gick efter beräkning.

Ester kom strålande söt i sin ljusa vårdräkt, men när jag såg med hvilka ifriga blickar hon följde alla som skyndade ner till båten, började jag just skämmas för min Villysvaghet.

»Kommer inte Krycke med?» frågade hon till sist med hufvudet bortvänt.

»Nej, kära du», stammade jag, »vi trodde — jag tänkte inte, hm, att det skulle roa honom.»

Nu vände hon sig snabbt om och såg mig rakt i ansiktet.

I min häpenhet tittade jag på Villy litet *för* menande fruktar jag, ty med ett leende fullt af skälm slog hon armen kring min hals och hviskade:

»Kära tant Lova, det hjälper inte ändå!»

Nej, stackars Villygossen, det hjälper nog inte ändå, men tant Lova har åtminstone bjudit till att göra hvad hon kan, och när jag såg att inte Ester visade skynt af humör — för det gjorde hon inte — kände jag mig riktigt lätt om hjärtat igen.

Visst är, att hon är en ovanligt *rar unge!*

Hade jag varit hon, så hade jag naturligtvis slagit till att gråta, jag! — — — Också tycker jag just, att Gustaf kunde visa sig litet mera intresserad af henne än han gör.

»Hva sa?» frågade Gustaf, där han satt bredvid mig på akterdäcket. »Ska — — jag — —.»

»Ja, just du.»

»Men du sa ju.»

»Hvad för slag?»

»Att jag tittade för mycket.»

»På Ester?»

»Ja, just på Ester!»

»Det har jag aldrig sagt», sa jag, »och *har* jag sagt det, så är det så längesedan, att det just är riktigt *fullt* af dig att påminna mig om'et — — —

Men det är nog så att du inte *tål* henne! — — —
Hade hon nu varit svart och ondsinnt som en tattarunge, så hade du nog — — —»

Men här häjdade jag mig lyckligtvis.

Hvad hade Gustaf egentligen för *orsak* att inte tåla henne, och *när* hade han någonsin visat det?

Men sådan är jag alltid.

Så snart jag är riktigt förtjust i en människa, så vill jag att alla andra också ska vara lika förtjusta — alltid med undantag af Ruffen, likväl, ty honom har jag i alla tider velat behålla för mig själf!

Gud vet, hvad Villy gjort åt sig den dagen, men han var riktigt vacker. Han hade en ny blågrå värkostym,

och mustascherna, som eljest brukade stå ut som ett par borstar, var uppsvängda i de finurligaste spetsar.

Men det allra vackraste var ändå uttrycket! Han såg så ung och lycklig ut, att mitt hjärta riktigt värmades, och *något* måste Ester ha känt med, ty de språkade som ett par riktigt goda vänner, utan att det som vanligt »skar i» hvar 5:te minut!

Tänk ändå, om! Om!!!

Det värsta är med pängarna, ty Esters 600 om året (hon har anförtrott mig att hon har 600 om året), räcker inte långt, och Villy förtjänar nog inte så mycket. — —

Naturen i Mälaren är för innerligt smånätt; en riktig docknatur med dockhus, och det kändes riktigt ljust att få i sig så mycken ren luft utan all ansträngning, ty hur *förtjusande* Stockholm än är, så nog är luften *bra* litet lik vår sköna fjällluft!

En mycket ung herre med stora, genomskinliga öron, högröd färg och små hvita mustascher, hade fått fatt i Gustaf, och som jag såg, att Ruffen kände sig olycklig, ryckte jag in till undsättning.

Fem minuter senare hade jag kandidat Barnell — han hade presangterat sig själf — till min enskilda förlustelse, ty skam till sägandes, smet inte Gustaf, gamla karlen, i väg som en skolpojke!

Värst rolig var nu inte kandidaten, men bättre någon än ingen, och så tyckte jag — med ett ord, jag tyckte det var bra att de unga fick vara i fred.

Men så märkte jag uträkningen. Kandidaten hade attackerat Gustaf för att komma i språk med mig och genom mig få komma i språk med Ester.

»Nej, pass, min gosse!» tänkte jag. »Däraf blifver intet! Har jag burit mig illa åt mot Krycke, så ska också Villy ha sin solskensdag för sig själf.»

Därmed slog jag mig på att »bli treflig», och det

med så godt resultat, att kandidaten såg nästan lika missbelåten ut som Villy, när Gripsholm kom i sikte.

Jo jo, Lovisa, den gången firade du allt en liten triumf, och Gud vet om det var den eller sjöluften, men märkvärdigt upp-piggad kände jag mig.

Det var en riktigt grann syn att se Gripsholms mäktiga stenmassor höja sig bland de omgivande löfdungarna, som en pug — pyg — (Nej, jag måste slå upp och se efter hvad det hette!) Pu-py-pyg-pyg-meer, »små människor», *således*: som en jätte bland pygmeer.

»Hvad det är för stil?» sa Gustaf.

»Jag skulle vilja kalla den för kalottstilen», sa jag och tittade på tornens svarta hufvor.

Ester och Villy stod nu också vid relingen, och i stället för att skoja som vanligt, gaf oss Villy en riktigt liten nätt bit slottshistoria, men som skulle bli allt för lång att skriva ner här.

»Ursäkta», sa i detsamma kandidatens bråkiga röst bakom oss, »men det där var inte precis korrekt. Bo Jonsson Grip — — —»

Nu *var* det ju ingen annan råd än att presangtera, vet jag, och sedan följde kandidaten oss i land med min schal på armen, som han laggt sig till utan vidare. Men jag lofvade mig själf, att han inte skulle ha en *smul* för sina konster!

Vi hade kommit med en tidigare båt, och som slottet inte öppnades förr än den egentliga lustbåten var kommen, så slog vi ett slag nedåt stan medan vi väntade.

»Herre Gud, Gustaf!» skrek jag, »titta! Jag tror rent att vi är hemma! Ser du där! Tornet på rådstun, med klockan på sned, gräs på torget och inga människor på gatorna! Det fattas bara ett par kor! Ack du, så roligt, så *förfärligt* roligt!

»Och se, där står en herre. Hvad kan det vara för en?»

»Det är borgmästaren», upplyste kandidaten.

»Ser du», sa jag triumferande till Villy. »Hade han nu stått i Stockholm, så hade ingen människa sett att han är en borgmästare. Och då är det du som påstår att personligheten inte kommer till sin rätt i en småstad?»

Nej, men se då, Gustaf! *Vår* bod där borta i hörnet, fast vi skyltar med en sockertopp. Vi *måste* gå in!»

Och så gick vi in allihopa.

Herre Gud, så glad jag blef!

Borstar i taket, bomullsväf på disken, yxor, kabiljo, sill, blomstervaser, kumminost, fotogen och ylletröjor.

Här fanns *allt*, precis som hemma hos oss. Ja, *det* kallar jag en bod!

De där specialistmagasinerna må vara hur utmärkta som helst, men *hemtrefliga* är de inte! Också står folk mycket hällre utanför och tittar än går in och köper.

Jag tror det är ett *stort* misstag med de där storståtliga butikerna, som bara fördyrar priserna i onödan, men det förstås det, den ena vill väl inte vara sämre än den andra — — —

Vi köpte kax, russin och mandel, en butelj portvîn och 4 glas, och så satte vi oss i en backe och rumlade.

Åh, hvad det smakade!

»Vet du, Gustaf», sa jag, »det är som om jag andats några munnar hemlandsluft. Nu kommer jag bestämdt att bli alldeles kry igen, det känner jag på mig.»

»Men vill inte kandidaten slå sig ned här bredvid mig?» tillade jag hastigt. »*Var* så god.»

(Han hade naturligtvis passat på och satt sig bredvid Ester! Men pytt fick han!) Jag bjöd honom russin och

mandel, och när han slutat med det, narrade jag i honom så mycket käx och vin, att han bara hann säga: »tackar, jag ber — åh det är alldeles för mycket» — och så slutade jag med att be honom hjälpa mig på med schalen »efter som jag tyckte det drog», (jag var röd som en pion och varm som ett stryklad!) och så var det tid att bryta upp. Men minsann följde han oss inte *ändå!*

Det var en förfärlig karl!

Men när vi kom i närheten af slottet, så sa jag:

»Nu får vi visst lof att säga farväl åt kandidaten, som väl har sett slottet många gånger, och *naturligtvis* inte vill göra sig den mödan en gång till!»

»Åh — jag — ber — det är ingen möda — tvärtom — i ett så angenämt sällskap — det är mycket kärt — hm!»

Den som visste hvad han är för slags kandidat!

Troligen prästkandidat, ty in i himmelriket vill han prompt, men så går det an, att Lovisa Petterkvist är van att agera ängeln med det bart huggande svärd.

Man har väl inte haft två vackra döttrar för intet — och själf också sett ut som folk!

Utanför slottsporten stod nu en liten skara främlingar och väntade.

Bland dem en dammgrå dam med dammgrått ansikte, och en dammgrå herre med förfärliga vador, *knäbyxor* och kikare öfver axeln.

»Engelsmän», hviskade Ester.

»Nej, hvad säger du?» sa jag intresserad. »Lifslevande?»

»Ja, inte annat än jag ser», log Ester.

»Din otäcka», sa jag, »nog vet du att jag menar — —»

I detsamma kom just Engelsmannen fram till oss, lyfte en tum på mössan och sa något till Villy.

Villy blef blodröd, öppnade munnen, harklade sig — och teg.

Nu vände Engelsmannen sig till kandidaten i stället,

men med samma resultat. Men nu sa Ester något på sitt lugna, förbindliga sätt, och efter en kort stunds samtal drog sig Engelsmannen tillbaka med en bra mycket höfligare bugning än den han nyss bestått oss.

»Herre je, Villy», sa jag, »kan inte *du* engelska?»

»Har inte haft tid: läste för mycket latin.»

»Och inte kandidaten håller?»

»Ne-*ej* — inte — att tala. Men lite latin tror jag nog — —»

Nu kom en förfärligt gammal vaktmästare med röda ögon och darrande knän, skramlande med en nyckelknippa.

»Han ser nästan ut att tillhöra kalottperioden», hviskade Ester skalkaktigt åt mig.

»Gud vet, kära du», sa jag, »jag tror att det är en peruk.»

Så gick vi öfver en borggård, där ett par riktigt snyggt skurade kanoner låg och solade sig. Därpå uppför en trappa, så uppför en till och så öppnades dörren till — ja, hvad rummet hette, det minns jag inte, men fasligt grannt var det.

På ena väggen hade jag den oskattbara nåden att få se Högt Salig Konung Carl den 14 Johan i familjelif.

Det var *ofantligt* lärorikt.

SjälF var han iklädd sin allra grannaste Kungsuniform, och Högt Salig Drottning Desideria hade för minst 150 kronor plymer på hufvudet.

»Kung Oskar» står där också i nedvikt krage och blomma i handen och är för *söt!*

Bra besynnerligt är det ändå att tänka, att till och med Konungar har måst vara små, innan de kan bli stora!

Så kom vi in i en sal full af märkvärdiga män och kvinnor.

Alldrig hade jag tänkt mig, att det fanns en sådan massa märkvärdiga män i Sverige, och ändå sa kalotten,

att de fört bort *lasstals* till andra slott, ty på senare tiden lär det ha varit nästan alldeles missväxt på utmärkta män.

Kalotten talade, som om han varit uppdragen, och till sist blef jag så trött, att jag inte fattade en smul.

»Söta du», sa jag sakta åt Villy, »hvad är det där för en hisklig, alldeles afklädd karl, som sitter uppe vid taket?»

»Det är en poet», sa Villy.

»Men kära du, hvar har han kläderna?»

»Antagligen hos pantlånaren. Den där tafan, är, fan ta mig, den kvickaste satir han kunde lämna efter sig.»

Nu var kandidaten framme hos Ester igen, men så ropade jag Ester till mig, och så fick han stå där.

»Hör du», sa jag sakta, »hvar är de utmärkta kvinnorna?»

»Det finns bara fyra», sa Ester, lika sakta, men tror någon människa att inte Villy hörde henne ändå.

»Jag kunde säga något elakt, fröken Ester», sa han, »men jag är inte hågad i dag.»

»Åh chenera er inte!» svarade hon käckt. »Om ett par århundraden är kanske förhållandet omvänt.»

Fru Schröderheim, som jag mycket *väl* kände till från Sylvias historiska romaner, var för söt och inte *alls* ful i mun, åtminstone utvändigt.

Fru Nordenflykt såg allt mycket ledsen ut, men det *kan* då ingen undra på, när man betänker hvilket be-
dröfligt slut hon fick i Utili Dolce!

Den heliga Brigitta föreföll mig märkvärdigt kullrig i hufvudet och såg allt fasligt sträng ut, men efter som katolikerna prompt ville ha henne till hälgon, så *antar* jag, att hon var ett utmärkt fruntimmer.

Den fjärde märkvärdigheten fick vi inte se, ty nu blef vi utkörda af kalotten, och det tyckte jag just var tråkigt, ty Svensk historia har alltid varit min förtjusning.

Kandidaten var riktigt *led!*

Han hängde efter Ester alltjämt, och Willy började just att se ledsen ut. Men så ropade jag gunstig herrn till mig och frågade om han inte ville vara så god och bjuda mig armen, »efter som jag var så trött», och sedan hade jag mossjön i godt förvar — åtminstone för en stund.

»Finns rikssalen i den här våningen?» frågade Gustaf.

Han gör mig förtviflad, den Ruffen!

Han har ju reda på *allt*. Han till och med var så djärf, att han frågade efter Konungens sängkammare.

»Hysch!» sa jag. »Sådant passar sig inte att fråga efter.»

I blå salongen fick vi nypa i öfvertyget, och att det var prima vara, det är säkert.

»Titta på väggarna, tant Lova», sa Ester. »De är väfda.»

»I gobbeläng», sa jag, ty jag hade nyss läst om gobbelängarna i min konsthistoria.

Den här gobbelängen föreställde ett herrskap, som satt vid sin frukost i gröngräset och hade det riktigt småtrefligt. Men så kommer två förfärliga bofvar ridande, och ropar:

»Pängar eller lifvet!»

Nog är det alldeles märkvärdigt, att man kan väfva sådant i ansiktet på folk! I tapisseri går det sämre.

I ett annat rum hängde nämligen en sydd tafla föreställande Jungfrun med Barnet. Men Maria var allt fastligt rutig i ansiktet, och hvad Barnet angår, så kunde det då alls inte väcka några andäktiga känslor, så misslyckadt var det i chatteringen.

Här släppte jag kandidaten, ty jag kunde väl inte stå ut med att gå och dra med honom i all min tid, men nu måste han ha förstått hvad jag menade, ty nu vallade han med riktigt snällt, utan att ens så mycket som kasta en blick på Ester.

»Kung Johans fängelse», sa kalotten.

Engelsmännen tittade sig omkring med belåten uppsyn.

Det är också ett allt för sött fängelse. Blommor i taket, frukter på väggarna och de små sötaste nakna pojkar i sängen. *Därtill* en riktigt rar öppen spisel med ett stort spjäll i.

»Här skulle jag riktigt kunna trifvas», sa jag.

»Ja», svarade kandidaten, som numera inte ens för en sekund vek ifrån mig, »men då bör man allt vara — *två*. Inte sant?»

»Hälst två, som älskar hvarandra», sa jag svärmiskt, ty jag tänkte på Kung Erik och Katarina Månsdotter, på Kung Johan och Katarina Jagelonika, och kände mig riktigt hjärtnupen.

Kandidaten tog min hand och tryckte den hårdt, hårdt!

»Tror ni inte att jag har förstått», mumlade han.

»Var trygg. Jag föredrar den mogna frukten framför karten. Hysch, någon kan höra oss!»

Hvad i all världen menade karlen? Men det behöfde jag inte grubbla på länge. När vi skulle gå ur rummet, hviskade han i nacken på mig:

»Så vacker ni är — jag älskar er!»

Naturligtvis borde jag ha gifvit den valpen ett slag på mun, men jag blef alldeles som afdömd i hela kroppen.

En kärleksförklaring framsprungen så där oemotståndligt ur ett rent ynglingahjärta, var det inte storartadt! Vid min ålder till — i ett gammalt slott fullt med stämningar — alldeles oförmodadt! Jag trodde jag skulle svimma!

Om det bara hade varit månsken och en plaskande vattenkonst till — och en liten smula musik! Naturligtvis älskade han mig *vansinnigt*, eljest hade han nog hållit mun! *Hvad skulle jag göra! Hvad borde jag säga!* — — — — —

Hvad jag sedan såg har jag inte stort reda på.
Det är minsann inte så lätt att sköta sina historiska studier med en stor passjon i hälarne på sig!

Bäst det var så hviskade kandidaten:

»Hysch — hör — ingen ser oss — vänd er inte om — ge bara ett litet tecken — med er förtjusande, hvita nacke. När får jag komma?»

»Hvart?» frågade jag förvirrad.

»Hem till er, naturligtvis. Jag menar — när är gubbstuten borta?»

»Hvilken gubbstut!» nästan skrek jag.

Kandidaten blinkade åt Gustaf till, och med ens ramlade mina romantiska drömmar i hop som en ihålligt laggd vedtrafve. Hvad hade en vildt främmande pojklummel vågat säga åt mig, en aktningvärd hustru, som älskade sin mann! Hvad hade jag tillåtit honom säga? Det var ju alldeles *rysligt!* — — — — —

Hvad jag sa *honom*, skulle kanske bli litet för kraftigt att skriva ned. Alltnog, jag läste lagen för gunstig herrn, och det så pass, att nog kommer det att dröja, innan *han* glömmet sin »mogna frukt», det *lofvar* jag!

Kan man nu tänka sig något förfärligare, än att *bara* därför att jag försökte hålla den spolingen kvar hos mig, så trodde han — Husch!

Jag undrar hur gammal man ska vara för att i Stockholm gå fri för chikanösa uttydningar!

Emellertid slog jag mig ned i en fönstersmyg och gret som om jag haft ett pumpvärk i hufvudet, och där hittade mig Ester och Villy, som vändt om för att ta reda på »hvad det i all världen blifvit af tant Lova!»

Men fråga bäst de ville, så inte ett ord kom öfver mina läppar ändå om hvad som händt. Jag skämdes så fasligt, allra mest öfver mig själf.

Men i hvad fall som helst, *intressant* var det på *sitt* vis, ofantligt intressant! — Isynnerhet det där första,

när jag domnade och nästan kände mig som om jag varit Julia! — — —

Kalotten med sällskap hittade vi i rikssalen.

Gustaf, stackare, var riktigt blek. Han trodde att jag blifvit sjuk! (Raringen!) Till och med Engelsmannen grinade helt vänligt och sa:

»Hao do jo do?»

Svara: »verry vell», hviskade Ester.

»Verry vell», sa jag nytert.

Så glad han såg ut!

Jo, hemlandstoner är kära för litet hvar, de må vara alldrig så skrala.

Rikssalen var ett mycket stort rum, fullt af, ja det säger jag rent ut — af de *förfärligaste* gubbar.

Att kunna sitta och regera omgifven af *sådana* ben, till det måste man vara född och uppfödd för att stå ut me't!

För öfrigt taflor, taflor i alla hål och vrår!

Till sist började jag just att känna mig litet mörkrädd.

»Tänk du», hviskade jag åt Ester, »om alla de här steg ned och höll jakt efter oss.»

»I så fall», log Ester, »skulle de nog hålla jakt efter skyldigare personer än vi.»

Sinnesrörelsen nyss, och så allt tittande gjorde att jag började känna mig litet matt. Men Gustaf, han var outröttlig!

Med käppknappen i mun gick han från tafla till tafla och säg ut, som om han inte gjort annat i hela sin tid än tittat på gamla taflor.

Ingen människa hade sett, att kandidaten försvunnit, och glad var jag åt det, så jag slapp chenera mig med att ljuga.

»Påfven Pius», sa kalotten.

Nu ryckte jag upp mig.

Att få se en Påfve, som setat på en stol och låtit måla af sig alldeles som en annan lifslevande människa, det var något det!

Påfven var klädd i hvitt siden som ett fruntimmer och hade en förgyld krok på hufvudet. På händerna hade han hvita handskar — troligtvis därför att det inte skulle gå med hans händer som med hans tå — och såg för öfrigt ut som en bättre person. Men något *särskildt* påfviskt kunde jag inte märka hos honom.

Tänk, hvilka kunnskaper det fordras för att på ett sådant där slott plasera allt på sin rätta plats!

Alldrig hade jag kunnat räkna ut, att en säng ska stå midt i ett förmak, eller att den *älskliga* kronprinsessan Josephina med två cheruber bredvid sig, en svan under sig och Tegnér's vackra värs i ena hörnet, skulle hänga alldeles utom familjen i ett herr-rum!

När vi slutligen kom ut igen, kände jag mig bra yr och trött, men efter några munnar frisk luft kryade jag fullkomligt till mig igen.

»Teatern var ändå det *allra* intressangtaste», sa jag, »eller hvad tycker ni?»

»Jag är af tants åsikt», svarade Ester. »Den väckte så många tankar — —»

»På honom, teaterkungen, naturligtvis», fräste Villy. »Alla människor anser sig lika förpliktigade att tänka på honom när de sitter där, som att tänka på Vår Herre när de sitter i kyrkan. Men nog tusan tycker jag, att *ni*, fröken Ester, kunde låta bli att vara banal!»

Ester såg på honom tankfullt med sina klara ögon.

»Ja, jag tänkte värkligen på honom», sa hon sedan. »Han är en af de mest tragiska personer jag vet.»

»För det han blef skjuten, hva?»

Ester log nästan omärkligt.

»Nej, inte för det», sa hon sedan. »Min tro är, att om han fått välja dödssätt, skulle han ha föredragit det

han fick, framför alla andra. — Människor är i allmänhet mycket orättvisa emot Kungar», tillade hon efter en liten paus.

»Hä! Orättvisa?»

Villy stannade, så häpen tycktes han bli.

»Ja, furstebarn eller rättare — konungabarn — och tiggarbarn är ju de enda hos hvilka man inte får bry sig om anlagen.

Tänk er, till exempel, just han, teaterkungen! — —

Han var nog en full-lödlig konstnärssjäl, och så ställer historien sig till doms öfver hans fel utan att beräkna hvilken kraft, hvilket öfvermått af intelligens han förbrukade bara under kampen att tvinga konstnären till ro under purpurkappan.»

»Purpurkappa — konstnärssjäl — tvinga till ro?» sa Villy. »Hvar fan har ni fått de gamla flosklerna ifrån, fröken Ester?»

Ester teg.

»Och så är ni *rojalist* därtill! Förr kunde jag ha trott att månen skulle bli ärtgrön!»

Villy slog förargad med käppen mot benen.

Ester teg fortfarande.

Villygossen, Villygossen, nu skar du i, och det så att själfva tant Lova kände't!

»Nej», sa slutligen Ester i sin vanliga lätta ton, »jag är fortfarande *inte* rojalist, i dess vanliga bemärkelse.»

»Lefve den stora världsrevolusjonen!» väsnades Villy och kastade käppen i luften, *naturligtvis* bara för att reta oss. »Då ska man få se underliga ting.»

»Det ska man», instämde Ester lugnt. »Och bland de allra underligaste blir kanske dessa skaror från höjden, som tågar ner i dalarna, tackande Gud att deras pröfvotid är slut.»

»Det måste jag säga», sa Villy litet kort, »att ni har ett sätt att läsa baklänges, fröken Ester, som —»

»Vill man förstå en sak rätt, så måste man allt läsa den baklänges», afbröt Ester muntert, »eller hvad tror tant Lova?»

Men tant Lova trodde ingenting.

Det kändes precis som om min röst skulle ha »skurit i», den med, och så teg jag; men efteråt, när jag tänkte öfver saken, så tyckte jag allt, att Ester hade bra orätt. *Hur* svag en människa än må vara till förståndet, så inte lär hon väl ändå kunna *vilja* bli komediant, när hon eller han *kan* få vara Kung! Och hvad de där höjderna angår, så begrep jag inte riktigt.

Blir det revolusjon, det Gud förhindre, så får man väl hålla till litet hvar stans, tänker jag.

Nu åt vi middag på Stadskällaren, som har den allra näpnaste trädgård, fast där inte fanns stort med grönt att skryta af ännu, och så for vi hem med den sista båten.

Det blef en färd som Lovan sent glömmert!

Skymningen kom, inte så där på en gång, utan som om den smugit sig fram. Vattnet var så blankt och stilla. Slottet försvann uti ett stort rödgult moln, och allt var så märkvärdigt tyst.

Ja, obegripligt härligt var det!

Få människor fanns ombord, och ingen enda tycktes hågad att prata.

Jag satt och höll Gustafs hand i min, och kände mig så ung och lycklig, att jag nästan skämdes.

En bit från oss satt Ester med ansiktet vänt mot solnedgången, och bredvid henne stod Villy och höll handen stödd mot soffans ryggstöd.

De var bleka båda två.

Kring Esters läppar låg ett svagt leende, och hennes ögon var så ovanligt djupa och mörka. — Och Villygossen? Ja, kanske skulle han neka om jag frågade honom *nu*, men då *kände* jag, att han var både »sentimental» och lycklig!

När vi kom i närheten af land, hvem fick jag se stå där, trygg och lugn, med de spejande ögonen dubbelt spejande mot vanligt, om inte Krycke!

Ester lutade sig med en snabb rörelse framåt och vinkade. Hennes ögon strålade, hela ansiktet strålade, och om inte deras två själar i det ögonblicket kysstes, som det heter i romanböcker, så vill jag inte sitta där jag sitter.

Villy grep kring soffkarmen, så hans vackra, nya handske remnade, och såg från Ester till Krycke, från Krycke till Ester.

»Jag sökte herrskapet hemma», sa i detsamma Krycke och kastade sig, vig som en pojke, ombord.

En stund senare promenerade vi uppåt Riddarholmen till, men Villygossen var försvunnen.

Tant Lova var den enda som såg, att han skyndade in åt staden med axlarna uppdragna och hufvudet nedböjdt, som om han träffats af en hagelskur.

Stackars Villygossen!

Men det är inte första gången som en hagelskur förstört en vacker solskensdag!

Måtte skadan bara inte vara ohjälplig!

FEMTONDE KAPITLET.

Svikna illusjoner. Federasjonen och själflysande herrar. Esters Moster.

Det är för tråkigt med den här angustiasmen!

Den är precis som om den vore målad i vattfärg: bara man skrapar på den alldrig så litet så är den förstörd.

Nu har jag hört Ödman flera gånger, och fast jag naturligtvis tycker att han är alldeles *utmärkt*, så är det ändå någonting helt annat.

Inte bryr jag mig ett *dugg* om att han heter Ödman, och skulle han låta bära sig i Padalkin, så skulle jag tycka att han bar sig åt som en riktig narr.

Och i går se'n, när vi kom ner till järnvägen med ett paket, som jag skulle skicka hem!

Jag trodde inte mina ögon!

Vattenkonsten var en lyktpåle; de vackra taflorna, färglaggda anonser; och hvar jag fick de luftiga pasascherna ifrån, *begriper* jag inte, såvida det inte var en sådan där hallusinasjon som jag läste om här om dagen.

Tänk, om jag vore en sådan där dam, som man kan sträcka ut käpprak mellan två stolar och hoppa jämfota på bröstet på utan att hon säger ett *knytt*, och som snokar i andras gömmor som en den värsta detektiv!

Jo, det vore treffligt!

Nej, då är jag hällre den tarfligaste *hjälfhustru*, ty hon förtjänar åtminstone sin brödbit i sitt anletes svett och — — —

Men det var ju om federasjonen och om min angustiasmen för *den* jag skulle tala.

Ingen kan tro hur glad jag blef, när Ester frågade mig härom dagen, om jag ville följa med på ett federationsmöte.

Om jag ville!

Jag, som i månader inte gjort annat än längtat efter att få göra federationsens personliga bekantskap!

Men man ska alldrig längta efter något, *alldrig*, för då blir man bara sviken.

Det var fröken Kullenborg hemma, som först intresserade mig för sällskapet, fast *bra* orediga begrepp hade jag om alltsammans, det måste jag erkänna, men så är de så mycket redigare nu då.

Efter Gripsholmsfärden hade Villy varit som bortblåst i hela 8 dagar. Han sa, att han varit hemma och hälsat på sin mamma, och naturligtvis hade han det, ty hvart ska ett barn ta vägen när det har sorg, om inte till sin mor, fast jag presis inte trodde att — — —

Han satt just och spelade Halma med Gustaf, när Ester kom för att hämta mig.

Litet blekare har han nog blifvit — och kanske litet tystare, men det klär honom, eljest är han sig lik.

Jag lade märke till, att han först hade som svårt att lyfta ögonen mot Ester, när han talade med henne, men hur det var, så kom han öfver det med.

När han fick höra hvart vi skulle gå, så *sa* han ingenting men gjorde en grimas, som riktigt förargade mig.

»Ingenting att grina åt», sa jag.

»Det vet inte tant Lova.»

»Vet jag inte? Sedlighet är alldrig någonting att grina åt.»

»Men att skratta åt. Ta mig fan jag någonsin haft så roligt, som när jag en gång var på ett sådant där nuck-möte som referent.»

»*Hvad* för slags möte?» frågade jag alldeles häpen.

»Nack-möte! Eller tror tant Lova kanske att karlar är så dumma och går dit?»

»En och annan», sa Ester lugnt.

»Öfver sextio, ja! Är man så gammal, så kan man gå hvart som hälst — till och med på federasjon!» Ester skrattade.

»Kom nu, tant Lova», sa hon sedan. »Eljest kommer vi för sent.»

»Strax», sa jag.

Och så hviskade jag åt Villy, att han skulle ta upp punsch och göra allt han kunde för att hålla Gustaf kvar, efter som han nu händelsevis för en enda gång tycktes hågad att vara hygglig och stanna hemma.

Ute ösregnade det.

Men hvem bryr sig om regn på våren, när det är Guds välsignelse i hvar droppe!

Vi skörtade upp och sträfvade i väg, men jag vet inte hur det var, Ester och jag, som eljest brukar gå så bra i par, drog alls inte jämnt den kvällen. Ibland var Ester före, ibland var hon efter, och litet emellanåt hackade hon mig riktigt oförsiktigt i ansiktet med paraplyn.

Plötsligt sa hon:

»Tant Lova, jag reser hem i morgon.»

»Käraste!» sa jag och stannade midt under en skvalränna, så häpen blef jag.

Med en otålig knyck knäppte Ester ned paraplyn och lät regnet strömma nedför ansiktet.

»Bror har skrivit efter mig», sa hon kort, »och jag reser, men jag kommer igen. Det går an att jag är myndig!»

Nu flög paraplyn i luften igen och det med en fart, som om den blifvit uppknäppt med mekanik.

Sedan fortsatte hon, så lugnt som om hon gjort mig till sin förtrogna för längesedan:

»Ser tant Lova, när man som vi under fyra år

slagit sig fram till hvarandra genom hinder efter hinder, genom tvifvel efter tvifvel, när man kämpat och lidit sig till hvarje tum, då är man inte hågad att höra på andras »förstånd». Det är något så oändligt betydelselöst — —»

Hon teg litet, sedan tillade hon:

»En djup lifsfråga skilde oss en gång åt. Jag förstod honom inte då, men jag förstår honom nu, ock så — —

Hennes ögon strålade.

»Du håller af honom, barn?»

Hon såg på mig, som om jag frågat något på Kinesiska.

»Nej», sa hon sedan med sitt vackraste leende, »så litet är det inte!»

Jag ville så förfärligt gärna höra litet mer, men framför allt var det en sak som riktigt *brände* i mig.

Tänk, om det var mitt fel alltsammans! Jag menar, att hennes bror var ond, och allt det där. Hade Krycke och hon inte träffats hos mig, så hvem vet — — —

Men så kom det för mig med ens, och det så lefvande, som om någon ropat i örat på mig, att de *där två* hade nog ingen och intet kunnat skilja åt, och då kände jag mig lugnad.

Emellertid beslöt jag att höra mig för litet, och så sa jag så där frågande:

»Moster vet väl — —?»

»Naturligtvis. För *henne* har vi inga hemligheter.»

»Och hon tillråder?»

»Nej. Men hon förstår oss.»

Det föll en riktig sten från hjärtat på mig. Hade mostern reda på förhållandet och förstod dem, så behöfde jag ju inte *alls* oro mig.

Nu gick vi en lång stund och mol teg, men Ester hade tydligen kommit i jämnvikt igen, ty nu följdes vi åt riktigt snällt.

Hade hon varit en vanlig flicka, så hade jag nog inte chenerat mig att fråga om litet af hvarje, men jag vet inte hur det var, nu kom jag mig inte för. Det kändes allra naturligast att tåga.

»Kära tant Lova», sa Ester vänligt, när vi väl var nära framme, »jag var riktigt stygg nyss. Tant Lova hade väl behöft få vara i fred för mina angelägenheter, men brors bref kom strax innan jag gick, moster var ute, och jag *måste* tala!»

»Tack barn», sa jag. »Du var visst inte stygg, tvärtom. Jag är glad du talade. Jag har nog sett — jag tycker så bra om honom — jag önskar — med ett ord — — —»

Nog är det bra eget och *förargligt*, att man jämt ska ha så svårt att finna ord, när man vill säga något vackert! Eljest kan de nog passa på minsann, isynnerhet om man är ond. Då störtar de ju fram som om de löpte i kapp och begagnar sig af alla möjliga mojänger för att ställa till villervalla.

Ja, visst är, att den mänskliga mekanismen är den mest invecklade mekanismen som finns, men så är det också en *Stor Låssmed* som funnit upp den!

Nu var vi emellertid framme, och sedan vi stått en stund i förstugan för att rinna af, började vi att stiga uppför trappan.

Framför oss gick en herre med uppvikta byxor, stora guttaperkagaloscher, lifrock och paraply, som han höll rakt ut från ryggen, så vi fick oss en liten extra dusch för hvart trappsteg han tog.

Han var mycket blek och såg ovanligt sedlig ut, alldeles som jag önskade att tvillingarnas pappa skulle ha sett ut, i stället för att vara mörk, rödblommig och liflig som eld.

I kapprummet stod ett medelålders fruntimmer med kropp som en stör och ett mycket strängt ansikte.

»Ska frökens moster tala i kväll?» frågade hon med en röst, som kom mig att hoppa högt i vädret, ty basröst hos fruntimmer hör till det som jag *allra* minst tycker om här i världen.

»Ja, jag tror det», svarade Ester.

»Kära du», hviskade jag, »hör din moster till federation?»

»Hon hör till allt där det behöfs mod och blod», svarade Ester, och så trädde vi in i salen, som just inte var något vidare vacker.

Herrar *var* det verkligen ondt om, men det är det ju alltid, när de inte kan få dricka litet punsch.

Jag tror, att om federation bara anordnade en liten servering, så skulle den nog få männen att svälja till och med litet sedlighet, och det tycker jag den *borde* göra, ty om något samfund *i alla afseenden* bör vara mest för herrar, så är det det samfundet.

Bredvid mig satt en dam, inte just så värst ung, med kortklippt hår och mansrock.

Jag tyckte först att hon såg *bra* lite treflig ut, men så lutade hon sig fram mot grannen och skrattade, och då tänkte jag just, att ingenting i naturen är fult, om det bara får den dager det ska ha.

Tänderna var *hennes* dager. De lyste upp hela ansiktet!

Bredvid Ester satt en gammal dam med hvitt hår, nästan inga läppar och spetslöja.

Hon såg fin ut, men framför oss hade vi ett fruntimmer, som jag hade riktigt svårt af, så *stygg* tyckte jag att hon såg ut med sitt svarta hår, sin gröna hy och sina långa gula tänder, som sköt fram ur munnen som spelmarker.

Jag blef riktigt glad att få lyfta ögonen från henne till grannen, en ung, söt människa med grå tröja och en den lilla allra som näpnaste hårpirivipp midt bak i nacken.

Eljest var det mycket ondt om unga ansikten, och det är ju inte underligt. Hvem bryr sig om sedlighet, när man är ung!

På en upphöjning stod ett bord, och på bordet låg några papper. Bäst det var, så trädde en herre fram — genomhygglig såg han ut — slog med en liten klubba i bordet och förklarade mötet öppnadt.

Jag satte mig till rätta på stolen, fällde ned schalen och drog en riktig suck af belåtenhet, men det blef också den första och den sista jag drog.

Du min eviga värld, hvad fick jag inte höra! Att det finns synd och elände till i världen, det visste jag, men på hvad vis den egentligen visade sig, därom hade jag, Gud ske lof, inga andra begrepp än dem jag fått i romanerna. Man talar om att skräda ord! Jo jag tackar jag! Det här var ju en riktig afskrädeshög, vet jag, som vi fick till lifs! *Alldrig* hade jag föreställt mig att något sådant kunde sägas och åhöras.

Till sist tog jag mod till mig och såg mig omkring för att se, om vi inte skulle kunna få tyst på karlen.

Men där satt alla dessa kvinnor och lyssnade till otäckelsen lika lugnt, som om de setat i kyrkan och åhört en predikan.

Jag vågade en blick på Ester. Stackars unge, så hon skulle vändas!

Hon var litet blekare än vanligt och satt med hopknippta läppar, som om hon varit rädd att inandas skämd luft, men eljest tycktes hon lika lugn och uppmärksam som de andra.

Då kände jag mig riktigt stukad.

När en ung flicka kunde höra på *sådant* utan att rodna, hvad skulle då inte en gammal gift Stockholmsfru tåla vid!

Nå, ändtligen slutade föredraget, och så trädde ett trefligt, rödblommigt fruntimmer upp på estraden.

Pass på, tänkte jag, nu ska det bli annat af!

Alla karlar är sig lika. När han kunde komma åt att vara chikanös, så passade han naturligtvis på. Men det blef visst inte något annat af — tvärtom. Det blef precis detsamma fast *mycket* värre!

Hon talade om osedligheten i Stockholm, talade så jag började att svettas. Fick man tro *henne*, så var Stockholm färdig för Vår Herres svafving hvar stund som hälst!

Till sist tog hon i hop med de gamla herrarna, »i synnerhet de öfver 60 år;» (Gustaf fyller 58 år nästa höst!) och då började jag att flytta på mig.

»Hur är det, lilla tant?» hviskade Ester. »Är det något som fattas?»

»Jo-o, det vill säga — jag vet inte — jag» —

I detsamma sa fröken eller frun, eller hvad hon var för slag, något som bestämdt skulle ha kommit mitt hår att resa sig, om det inte varit så väl fastsatt med 6 ben-nålar, och då svepte jag schalen omkring mig och steg upp.

»Hysch, hysch», lät det öfverallt.

»Moster ska strax tala om samskolor», hviskade Ester ifrigt.

»Det *må* hon», sa jag, »men inte blir det för mig. Jag har fått *nog* — jag går — jag mår illa — ingenting kan tvinga mig — jag menar — det skulle du göra med.»

»Nej tack», svarade Ester litet kort, »jag stannar.»

Nog märkte jag att hon kände sig sårad, men jag hade bara en tanke, den, att komma därifrån så fort som möjligt. Också riktigt ramlade jag nedför trapporna, till stor förnöjelse för två skolpojkar, som slank in på nedra botten med griffeltaflorna dinglande bak som ett par lösryckta skyltar.

När jag kom hem, så satt Villy och Gustaf fort-

farande och spelade Halma som ett par riktiga små oskyldiga änglar, omgifna af de sötaste moln af cigarrök. På bordet stod punsch, allt såg så hjärtans hemtrefligt ut, men när jag tänkte på hvad jag nyss hört så — —

Hvem kunde veta, *hvem* kunde veta — — ! — — !

»Redan hemma, gumman?» sa Gustaf fryntligt.

Jag knep i hop läpparna och började att ta af mig hatten.

»Det var värre än på Varieten, eller hur, tant Lova?» frågade Villy och kisade.

Jag teg fortfarande, ty förr hade jag bitit af mig tungan än berättat hvad jag varit med om.

»Det blir kanske så godt vi slutar», sa Gustaf, som jag tyckte, litet ängsligt.

»Åh», sa jag med dof röst, ja, jag hörde själf hur dof den lät, »har du inte gjort något *värre* i dina dagar så — — — Spela ni — om ni *kan!*»

Men Gustaf hade i en hast mist all smak för spelet, och Villy kilade sin väg efter en riktigt lam ursäkt.

Bestämdt hade de inte dåligt samvete *båda två!*

Jag var som förstenad invärtes. Litet bättre blef det, sedan jag druckit ett par koppar skållhett te, men riktigt brast det inte loss förr än vi skulle gå och lägga oss.

»Kära Ruffen lilla», sa jag och slog armarna kring hans hals, »du har väl aldrig — när du var ung — nej jag menar, se'n du blef gammal — Åh, Herre Gud så svårt det är att behöfva vara gift med en karl — när alla karlar — — ! För öfrigt tror jag inte ett ord af hvad den där gamla nu-u-ckan sa!»

Nu kom en hel störtflod af tårar.

Gustaf ville prompt skicka bud på doktorn, ty han trodde att jag hade blifvit sjuk igen, men jag hindrade honom och sa, att jag bara var litet närvös. (Gud signe den mannen, som uppfann det ordet, ty om någon bör

kallas för kvinnökönets välgörare, så är det han!) Men riktigt lugn blef jag inte, förr än Gustaf heligt lofvat mig att rekvirera alla sina cigarrer per telefon — cigarrboddarna är ju riktiga *pesthålor!!!* och att *alldrig* gå ut ensam efter klockan 11. Men hvem kan garangtera mig för att han håller sitt ord?

Bland 60-åringars *allra* minsta fel är att de ljuger som borstbindare och finner en riktig *njutning* i att bedra sina hustrur!

Jag önskar, att jag vore död, allra minst död, och framför allt önskar jag, att jag vore af med den där angustiasmen, ty att *bli* af med den hör till lifvets riktiga sorgestunder!

Fortsättning.

Påföljande morgon kom Ester och hämtade mig till ett länge beramadt besök hos sin moster. Jag hade läst öfver en liten läxa som jag skulle ge henne till svar på hennes fråga om »hvad jag tyckte», men som hon bara frågade »hur jag mädde», så hade jag ingen tack för min möda. Bra egen flicka, som aldrig är sådan man tror, men som alltid är sötare än man tror!

Nä ja, mostern ska få'et i stället!

Det ska riktigt göra mig godt att få sjunga ut min hjärtans mening!

Fru Halle — så heter mostern — är änka efter en järnvägstjänstemann och bor vid Valhallavägen.

Huset var snyggt och nytt med balkonger och krumelurer, och när vi ringde på, kom en ung näpen tjänstflicka i nystryken bomullsklädning och hvitt förkläde, och öppnade. Jag vet inte riktigt hvarför, men jag hade föreställt mig, att en barsk gammal piga skulle släppa in oss, och när jag fick se salongen, som jag hade haft klart för mig skulle vara mörk och slarfvig, blef jag lika förvånad.

Rummet var mycket ljust med stora blomstergrupper vid fönstren, byster och svaga men klara färger.

Hvad som mest förvånade mig var att allting såg så nytt och fint ut, fast jag nog af möblerna förstod, att jag befann mig inför ett äldre bo.

Luften var ovanligt ren och luktade blommor.

»Moster kommer strax», sa i detsamma Ester, som gått in i ett inre rum. »Jag har leksjon och måste gå, men tant Lova behöfver inte vara rädd», tillade hon med ett skälmaktigt leende, »moster slukar inte människor den här tiden på da'n.»

Det fick jag det!

Därpå nickade den otäcka ungen vänligt och lämnade mig ensam med mina pangseer.

Kort därefter hördes snabba, lätta steg; så veks dörrdraperiet undan och en ung flicka — tyckte jag först — visade sig i öppningen. Hon kom emot mig med utsträckt hand.

»Jag är så glad få göra er bekantskap», sa hon med ett vänligt leende. »Esters vänner är mina vänner.»

Nu såg jag, att i det täta, vågiga, blonda håret fanns en och annan grå strimma, samt att hon hade djupare skuggor under ögonen än ungdomen vanligen består sig. Men märkvärdigt skär och ung såg hon ut ändå — men — så ömtålig!

Nu förstod jag, hvarför Esters läppar så ofta darrade, när hon talade om mostern!

»Kom och sätt er här i min egen stoll!»

Därmed drog hon mig fram till en bekväm länstol, mjuk som ett försåt, och så innan jag visste ordet af, hade jag en pall under fötterna och en den raraste lilla sidenputa skjuten under hufvudet.

»Så», sa hon belåtet, »nu har ni det skönt, inte sannt?»

»Alldeles för skönt», sa jag smått skamsen.

»Man kan alldrig ha det *för* skönt», smålog hon, »åtminstone är det min åsikt. Jag är en fullkomlig sybarit i fråga om att sitta väl. Men nu ska ni också till tack trifvas, säg, vill ni inte det?»

»Det tror jag inte blir så svårt», sa jag.

Nu skrattade hon ett kort, muntert skratt, som lyste upp hela ansiktet, utom ögonen, ty öfver dem låg sorg, inte sorg för stunden, utan lifssorg, det såg jag nog.

Sedan pratade vi om litet af hvarje, mest om Ester; därefter halkade vi så småningom öfver till mötet i går.

Nu gällde det!

»Så tråkigt att ni skulle bli klen», sa hon till sist vänligt. »Ni hade värkligen ofvanpå allt det dystra behöft litet ljusa framtidsdrömmar att trösta er med. Den gyllene tid som ska bli, när flickorna inte längre är bara flickor för gossarna och gossarna inte längre bara gossar för flickorna. När människorna få växa upp, inte som skilda kön, utan som gemensamma arbetskamrater. Jag tror så mycket på samskolorna», tillade hon med ett litet leende.

Nu var det tid för mig att urladda mig, men jag vet inte hur det var; luntan ville inte brinna af. Bestämt var inte stolen alldeles för skön, den gjorde en feg. Men så sa jag beslutsamt:

»Det är ändå fasligt, att sådana där ohyggligheter ska vara — —»

»Vara sanna, menar ni», afbröt hon lifligt. »Ja, inte sannt, det är förfärligt.»

Hon lutade sig fram och såg mig ifrigt i ansiktet med de mörka, allvarliga ögonen.

Det — att alltsammans var sannt — hade jag då rakt inte tänkt på förut. Men naturligtvis, inte vågade väl människorna ljuga så där uppenbart.

»Men — men —» stammade jag — »hvad ska det ändå tjäna till att röra i'et? Det är för *otäckt*.»

»Ja», sa hon sakta, »fru Petterkvist må tro det har fordrats stor själföfvinnelse för att inte rygga tillbaka.»

Jag såg på den ömtåliga gestalten, på det ljusa, vackra rummet och förstod, att åtminstone af *hennes* hade det fordrats själföfvinnelse med besked.

»Ser ni», sa hon tankfullt, (så lika hon och Ester är ibland!) »vi kvinnor *måste* ta saken om hand, männen skulle af många orsaker alldrig ha gjort det, och om vi, jag menar den nuvarande generasjonen, inte kan göra annat än stupa för vår sak, så är det öfver de stupade de andra ska komma fram.»

I detsamma ringde det, och hvem trädde till min obeskrifliga otrefnad in, om inte fröken med spelmarkerna!

Hon hade två röda plättar på kinderna och såg upphettad ut.

»Tack för talet i går, bästa fru Halle», sa hon, sedan hon blinkat en hälsning åt mig som svar på presentsajonen, »men *förlåt* att jag säger, att vi alls inte har tid med sådana där framtidsperspektiv. När soporna ligger *högtals* utanför dörren, är det mest af vikt att föra bort *dem*, tycker jag. — — För öfrigt tror då inte jag en smul på den där samundervisningen. Pojkarna kommer att fördärfva flickorna, det är gifvet, men det har jag inte att göra med. Hufvudsaken är att sätta en damm för den närvarande depravasjonen (slås upp!). Till exempel tunnlar. Kan man tänka sig något mer omoraliskt än låghalsade klädningar och tunnlar!»

»Men tunnlar är ju upplysta», sa fru Halle lugnt.

»De långa ja, men inte de korta. I går till exempel var det bara jag och en herre i en blandad vagn — damkupeen var upptagen.

Han hade mycket *väl* hunnit att kyssa mig om han velat.»

»Ja, men det ville han inte?»

Fru Halles röst lät helt allvarsam, men nog såg jag, hur skalken låg och lurade i mungiporna.

»Det vet jag inte», svarade den gula högdraget, »men jag vet, att jag inte ville. Men *antag* att jag velat?»

»I så fall tycks det mig som om ingen haft med saken att skaffa», svarade fru Halle helt stilla.

»Ingen — haft — med — saken — att skaffa!»

Den gulas röst uttryckte ett helt haf af förfäran. »Nå, än vi då? Hvad ska *vi* göra? Ska vi eller ska vi inte vaka öfver sederna?»

»Det har åtminstone aldrig jag åtagit mig. *Vårt* göra är att blotta osederna, det är allt.»

»Nå är inte det en osed — —

»Att män och kvinnor kysser hvarandra? Nej, inte om det är kärlekens kyssar — och om andra kunde ju inte komma ifråga här.»

Fru Halle sa det där så fint och behagligt, att den gula kom af sig. Hon slog en knyck på nacken, mumlade något om omoralisk frisinnet och sa sedan högt:

»Jag kom egentligen hit för att nämna, att jag på nästa sammanträde ämnar föreslå, att vi ska aflåta en deputation till Drottningen om att Hon tackes understödja vårt förslag, att alla män vid högt vite borde åläggas att på resor å bröstet bära en liten själflysande lykta. När det blir mörkt, pang! så lyser lyktorna, och så vet man hvad de gunstig herrarna ärnar ta sig till, när de tror sig vara säkra.»

Ett friskt, klingande skratt afbröt henne. Det var fru Halle, som skrattade, skrattade med gropar i kinderna, rödblommig och med glittrande ögon.

I det ögonblicket såg hon ut som om hon varit 20 år.

»Tänk er, fru Petterkvist, en hel vagn med själflysande herrar! Ha ha ha!»

Jag skrattade med, ty det var omöjligt att låta bli, men i botten tyckte jag att förslaget var utmärkt.

Tänk, hvilken lättnad för en hustru, om hon alltid kunde följa med hvad hennes man tog sig för i mörkret!

Den gula reste sig majestätiskt upp.

»Jag ska inte besvära längre», sa hon med darrande röst. »Men när våra heligaste intressen trampas under fötterna af dem af hvilka man kan anse sig ha rättighet att fordra bättre, *hvad* ska man då begära af andra!»

Och så, som pil mot dörren! Men först passade hon på och slog omkull en stöl i brådskan.

Med en snabb rörelse torkade fru Halle bort tårarna, och när fröken fem minuter senare aflägsnade sig, såg hon åtminstone ut som en *tämjd* tigrinna.

»Se så», sa fru Halle, och drog sin stol närmare min, »nu ska vi prata litet om *er* i stället, det är mycket trefligare. Om något skadar vår sak, så är det sådant där. Det lockar fram skratt, och skratt det är det värsta som vi kan råka ut för. Men berätta nu litet om *er* själf. Säg, vill ni inte det? Jag måste veta, hvad det är som fångslat Ester så. Hon är i allmänhet inte lätt att fångsla!»

Hon sa allt det där på ett sådant sätt, att det var rent omöjligt att stå emot — men först frågade jag hvad hon tyckte om Krycke, för det intresserade *mig* mer än jag kan säga.

»Jag tycker mycket om honom», kom svaret snabbt.

»Det är en ovanligt nobel natur.»

»Men bra egen?» sa jag litet frågande.

»Åh ja», log hon, »populär blir han nog alldrig. Krycke liknar ett träd, som vuxit upp i skuggan och som förvridit sig under sin letan efter solljus. Men *arten* är ädel, det är säkert. Jag bara önskar —!»

Det drog en skugga öfver ansiktet — —

»Hvad då?» frågade jag ifrigt.

»Jo, att han inte fordrade så helt, men det är just *det* som gör honom så olik alla andra — — — Men

vill ni inte nu berätta mig litet om — Jockmock? Som ni hör, har jag reda på namnet.»

Hon log.

Och så berättade jag om »Jockmock» och om oss själva. Ja, jag vet inte hur det gick till, men hela vårt lif kom i dagen. Jag berättade om Gustafs och mina gemensamma sträfvanden, om vår lycka, om våra sorger och om små kolifejer. — Om barnen — och barn-barnen, om tvillingarna, om människan och hennes mann, om Alida — Ja, om alltihopa — men skjutsflickorna glömde jag, till min eviga skam.

Fru Halle afbröt mig ingen enda gång, men hon log ibland, skrattade ibland, såg deltagande ut ibland, och alldrig tyckte jag att jag talat med någon som förstätt mig så väl. Det var nog mest därför att jag fick tala i fred, tänker jag. Det är märkvärdigt hvad man tycker om att höra sin egen röst!

När jag slutligen reste mig upp för att gå, så tog hon min hand och sa hjärtligt:

»Tack! Ni vet inte, hur mycket ni har friskat upp mig! Vi lider af kvalmig luft här i Stockholm, också är hvarje frisk fläkt oss dyrbar. Jag hoppas att min sköna stol — om inte jag — snart ska locka er tillbaka.»

Så följde hon mig ut i tamburen och öppnade själf dörren för mig.

Det sista jag såg af henne var det friska, glada leendet, men nu först, när hon inte talade längre, såg jag också hur tård hon såg ut.

Jag skulle ha velat göra med henne som jag gjorde med min lilla Ada, när hon frisknade till efter närvfebern. Ta henne i en mjuk filt och bära ut henne i den friska, rara talskogen, där foglarna sjunger hela da'n och solen ger både hälsa och krafter.

Tramp, tramp, tramp, sa det på gatorna; vagnarna rullade så hårdt, aldeles som om de velat krossa någon.

I det ögonblicket tyckte jag, att hela staden var som ett vilddjur!

»Nej, Lovisa Petterkvist, det här duger inte», sa jag till mig själf. »Du *måste* skaffa dig sömn. Du ser ju syner midt på ljusa dagen. Vilddjur, kan tänka!»

Men hvad federasjonen angår, så ska jag aldrig säga ett ondt ord om den vidare.

De där orden om »själföfvinnelsen» kommer jag att minnas och akta i all min tid, men för deras möten tackar jag allra mjukast.

Herre Gud, *något* roligt ska man väl ha i denna världen, men för att någonsin kunna ha roligt när man oupphörligt hör talas om sådan där synd och uselhet, ja, till det måste man visst vara alldeles ovanligt utvecklad. Men *ett* kan vi hvardagshustrur göra för att hjälpa dem — — hålla efter hvar och en sin!

Vore roligt veta hvad 60-åringarna skulle komma att tycka om det!

SEXTONDE KAPITLET.

En riktigt svår Sug-djes-sjonshistoria, samt »man vet hvad man har», och så vidare.

»Tant Lova måste försöka med hypnotismen», sa Villy här om dagen. »Det här går, ta mig tusan inte an längre! Tant Lova ser ut som en fluga!»

»Jag är för ovig, kära du», sa jag.

»Ovig!»

»Ja, lektor Kull har sagt, att alla flugor söfver sig själf genom att stryka sig med bakbenet öfver hufvudet. Och är jag nu en fluga, så —»

»Se så skoja inte. Jag menar allvarsamt jag. Vet tant Lova hvad en sug-djes-sjon är?»

»Nej, söta du, det vet jag visst inte!»

Och nu skulle den präktiga Villy förklara hvad en sug-djes-sjon var för slag, men endera var jag ovanligt dum, eller också var saken ovanligt invecklad. Jag begrep inte en smul.

Det tycks, som om doktorn skulle släppa in sin själ i min själ, och så skulle hans själ säga åt min själ att sofva, och så skulle min själ lyda, fast på hvad *grund* begriper jag inte, ty så vidt jag förstår, behöfver inte en ann vara sämre än en ann! Det allra märkvärdigaste är ändå, hur doktors själ ska stå *ut med* att på det där viset kila ut och in i sina tjugo, trettio olika människor om dagen och ändå hinna med att något så när uppfylla sina skyldigheter mot honom själf, ty *fullkomligt* utan själ kan väl en doktor ändå inte reda sig, han må nu vara *hur* slängd som hälst, fast det skulle inte förvåna mig det *häller*, ty om något liknar trolleri, så är det en sådan där sug-djes-sjon! (Förfärligt svårt ord att stafva!)

Det lär finnas en doktor, som ska vara aldeles otroligt skicklig, men han är så upptagen, att man blir numrerad som ett stadsbud och *ändå* ibland får komma in först flera dagar efteråt.

Det tyckte jag var otrefligt, och så valde vi den här i stället, som inte är fullt så berömd, fast patsjänterna växer som en ström, sa Villy, som varit kamrat med honom i Upsala och nu följde oss en bit i väg.

»Bli inte rädd om han ryter litet», tillade Villy.

»Han har ingen mening med'et. Men efter som han var så förbannadt idiotisk att förlofva sig redan som kandidat, så måste han välja någonting annat populärt — ogifta läkare är eljest de allra populäraste — och så valde han brummbjörnsklassen. Hälsa honom emellertid!»

Så kilade Villy i väg och vi fortsatte promenaden.

Det är någonting märkvärdigt otrefligt med en läkares väntrum!

Möblerna se ut som om de tänkte: »nog duger vi åt er!» Och ens medolyckliga är så ovänliga att man knappt törs öppna mun. Arbeta går alls inte och böckerna är alltid de samma.

Jag minns hemma, när jag var tvungen att dagligen under en lång tid gå till stadsläkaren, för att få ett finger skött! Usch, jag fick riktiga kväljningar till sist af att se på de tre banden Familjejournal, som alltid låg på divansbordet, flottiga och smutsiga af allt begagnande.

Men det förstås, böcker är dyra, och läkare får nog i allmänhet inte så mycket betalt. Och så tänk bara, hur många de hjälper för rakt ingenting!

Men skulle de inte kunna få något slags anslag till böcker? Det skulle nog bli till glädje för *många!*

Det här var ett rysligt konstigt rum med grannt målade trästolar, *bondskåp* i hörnen och en soffa midt i rummet, som såg ut som en karusell.

I tamburen satt en jungfru och virkade, och 7 fruntimmer var redan komna, fast vi bespetsat oss på att vara de första.

»Gå hem du, gubben», hviskade jag åt Gustaf, »jag reder mig nog ensam.»

Men det ville inte Gustaf höra talas om, utan där satt han tåligt och nickade bakom ett gammalt Aftonblad, till dess det blef vår tur.

Doktorn var liten och satt med ett par eldkol till

ögon och det ljusa håret liksom med våld uppstruket öfver en hög panna.

»Hvem af herrskapet är sjuk?» frågade han efter en knapphändig knyck på kroppen.

»Ingen», sa jag fryntligt.

»Hvad har då herrskapet här att göra?»

»Det var en baddare att vara ohöflig», tänkte jag, men så kom jag i håg hvad Villy sagt och tog mig inte så hårdt.

»Min hustru sofver inte, hä hä», sa nu Gustaf.

»Nå, är det att vara frisk det? Var så god och sitt ned.»

Vi satt oss. Jag bredvid skrifbordet, Gustaf litet längre bort i en länstol.

Nu gjorde doktorn en hel mängd frågor så raskt och bestämdt, som om han haft dem liggande på lager.

Plötsligt sa han helt vänligt:

»Vore det inte bra skönt att få sofva litet?»

»Jo, det ska Gud veta», sa jag suckande.

»Nå, så sof då!»

Han sträckte ut handen och gjorde några krumelurer framför mitt ansikte.

»Sof, jag vill det!»

Nu var inte rösten barsk, kan tänka, utan mild och ljufvig som en västanvind.

Och någonting besynnerligt, någonting dufvet kände jag i hela kroppen, det kan intet förnekas.

Men så spände jag upp ögonen det värsta jag kunde, för att se hur han bar sig åt.

»Slut ögonen och sof.»

Det var en märkvärdigt vacker röst han hade, alldeles som musik!

Jag var nästan hågad att sofva, bara för att göra honom till viljes, men tittade gjorde jag allt litet ändå.

I detsamma lade han sin varma hand öfver ögonen på mig.

Det var första gången jag kände en annan karl-hand än Gustafs i mitt ansikte, också flög jag upp som en raket.

»Sof! Jag befäller det!»

Skulle bara fattas det, att jag *till* på köpet skulle låta befälla mig af en vildt främmande karl! Åh nej, så långt var det ännu inte kommet med Lovisa Petterkvist!

»Tackar allra mjukast», sa jag, och lade en guldta på bordet, »men jag tror inte — jag menar — så'n där sug-djes-sjon passar nog inte för mig.»

Doktorn ryckte på axlarna.

»Ni vill inte», sa han.

»Joo, det vill jag visst det — men det är bara så, att min själ är mest van att regera ensam. Jag menar — Tackar så mycket — — —

Kom nu, Gustaf lilla!»

Men Gustaf satt i sin stol och sof så fridfullt och lugnt, att det nästan gjorde mig ondt att behöfva väcka honom, fast jag riktigt skämdes på hans vägnar.

»Gustaf *lilla*», sa jag, men det var som att vinka åt ett bärg; han rörde sig inte.

»Gustaf *lilla*», sa jag en gång till och tog hans hand i min, men när jag släppte den, stannade den, till min obeskrifliga fasa, i luften alldeles stel.

»Herre Gud, han är sjuk», skrek jag.

»Visst inte», svarade doktorn intresserad. »Bara försjunken i hypnotisk sömn. Ett ovanligt intressant fall.»

»Vakna Gustaf *lilla*, *wakna!*» snyftade jag.

Men lika gärna hade jag kunnat tänka på att väcka brandvakten hemma på den tiden han vaktade stan, och inte tordes jag nypa honom i näsan håller, något som eljest alltid är min sista utväg.

»Har han några krämpor?» frågade doktorn, som

under tiden agerat med Gustafs armar som med en taburet, nej marjonett, så det riktigt sved i mig.

»Inga alls», snyftade jag. »Han dricker bara så *förfärligt* med öl.»

»Jaså, på det viset!»

»Också arbetar han alldeles ut sig med den där otäcka biljarden.»

»Det ska vi snart ta ur honom!»

»Hör ni hvad jag säger?» sa nu doktorn strängt.

Gustaf mumlade något, *hvad* kunde ingen höra.

»Ni får inte, hör ni, ni *får* inte smaka en enda droppe öl och inte ta en biljardkö i er hand. Hör ni?»

Gustaf mumlade något igen.

»Är det något annat?» frågade doktorn, som tycktes vara en både vänlig och hygglig karl när han glömde af sig.

»Nej, inte precis», stammade jag, ty jag hade blifvit alldeles yr i hufvudet af alltsammans, »men om — jag menar, ifall det skulle gå för sig? Hm!»

»Hvad då?»

»Ja — om — doktorn skulle kunna — om doktorn skulle vilja vara så oändligt oblischant — och om man skulle *kunna* — be — be — honom att inte gå ut utan mig?»

Doktorn drog på mun helt lite, ja så lite att det knappt syntes, och så sa han i samma stränga ton:

»Och så förbjuder jag er att gå ut utan er hustrus sällskap. Och nu, vakna! Jag vill det.»

Man riktigt såg, hur Gustaf, stackare, arbetade för att bli vaken.

»Krånklar han», tillade doktorn, »så för hit honom igen. Nej tack, inga mer pengar. Jag har fått nog. Mjuka tjänare, mjuka tjänare!»

Därmed förde han mig och den yrvakna Gustaf till dörren samt ropade: »härnäst!» hvilket betydde att nästa patsjent skulle komma in.

Vi satte oss litet i karusellen, medan Gustaf mornade sig.

»Besynnerligt hvad jag känner mig tung i hufvudet», sa han.

När vi väl kommit ut på gatan, började jag att helt försiktigt fråga ut honom om litet af hvarje, men han mindes tydligen inte en smula.

Jag kände mig som en riktig förbrytare, men på samma gång var jag så *förfärligt* glad.

Kunde det vara möjligt, att Gustaf värkligen skulle — — att doktors själ värkligen hade — —

Jag tordes inte tänka tanken ut, den var *för* underbar för att kunna vara sann, men vi får väl se, vi får väl se!

Åtta dagar senare.

Jag är som en chelee och har magrat flera skålpund. Där ser man följderna af att vilja fuska i vår Herres handtvärk!

Du min je, en sådan vecka!

Jag har nyss så godt som på mina bara knän bedt Gustaf — betänk *jag* på mina bara knän! — att han skulle gå ner och spela biljard med stoffilen, utan att jag lyckats röra honom mer än om han vore gjuten i brons.

Hvad det vill säga, att ständigt ha en karl trampande i hämlarna på sig, kan ingen förstå som inte försökt det. Det är helt enkelt *gräsligt!* I synnerhet när man bara har två rum och litterära instinkter som *ovillkorligen* vill på papperet.

Men för att nu börja med början, så var jag öfverlycklig i två hela dagar efter besöket hos doktorn. Gustaf såg inte åt en ölsejdel en gång, och hvad biljarden angår, så var det som om den alldrig funnits till.

Första aftonen var jag haj, ska jag säga, när klockan

slog 5 — han är numera alltid borta mellan 5 och 8 — men Gustaf blinkade inte ens, mycket mindre rörde på sig.

»Ska du inte gå ut?» frågade jag.

»Nej — hvart ska jag då gå?»

»Ja, inte vet jag — dit du brukar.»

»Jag brukar alldrig gå ut utan dig.»

Nu tyckte jag det kändes litet ruskigt, ty det var tydligt att han trodde på hvad han sa, men så förstod jag, att det var idel grannlagenhet af doktorsns själ att låta Gustafs själ tro, att han alltid gjort sin plikt (d. v. s. alldrig släppt ut Gustaf utan mig.)

Litet senare följdes vi åt ut.

Vi tittade som barnungar i bodfönstren, drack kaffe i Strömparterren och åt kväll på Hasselbacken. Det var *förtjusande* allt igenom.

Dagen därpå tyckte jag allt det var litet besynnerligt att inte få vara ensam medan jag stökade litet i rummen, skref bref och sådant där, men på samma gång kändes det så innerligt godt och *tryggt* att kunna nicka åt Gustaf i hvar femte minut.

Tillbringade dagen som den föregående, utom det, att vi tittade på »Skansen», en faslig smörja, gamla bondstugor, *renar* och *lappar* och sådant där skräp, som man har rent på näsan hemma.

Hade *nästän* lika roligt som dagen förut.

Tredje dagen började jag tycka, att jag stötte emot Gustaf hvart jag gick.

Till sist sa jag:

»Ska du inte gå ut och gå litet, gubben?»

»Jo, om du går med.»

Jag var inte mer hågad för en promenad den stunden än för att dansa slängpolska, men det hjälpte inte: ut *måste* jag!

Det rägnade, och när vi kom hem på kvällen, sura och trötta, hade vi inte haft en enda *smul* roligt.

Fjärde dagen riktigt brann jag af begär att få skriva litet, men tror nå'n människa att jag kom åt!

Gustaf satt som om han varit fastläst i soffhörnet.

Naturligtvis hade han *kunnat* gå sin väg, om han bara velat, men nu var han trilsk.

Det sa jag också åt honom, och därpå flyttade jag in skrifdonen i det inre rummet samt började att skriva.

Men det gick inte alls bra.

Bara det där medvetandet att det satt någon därute som undrade hvad jag gjorde var nog för att kväfva hvarenda inspirasjonssmula, och så fick jag inte vara i fred. Han kom efter naturligtvis.

Jag kände mig riktigt utledsen. Men så fick jag en ingifvelse!

Hvarför skulle inte *min* sug-djes-sjon kunna vara lika bra som doktors?

På kvällen, när Gustaf somnat riktigt godt, flyttade jag lampan i ett hörn, så att inte ljuset skulle väcka honom, och så smög jag mig fram till hans säng, iklädd tofflor, underkjol och nattmössa, ty prata hvad de ville om nattmössorna, så håller jag fast vid dem såsom både respecktingifvande och hårbevarande, och sedan jag öfvertygat mig om att han sof ordentligt, började jag att fara med händerna framför hans ansikte i alla möjliga riktningar, ty, tänkte jag, är det inte riktigt på *ett* vis, så är det väl riktigt på ett annat.

Därpå sa jag i den strängaste ton jag någonsin kunde åstadkomma:

»I morgon går du ut och går ensam, hör du *ensam!*»

Gustaf snarkade. Det tog jag för ett godt tecken.

»Och så spelar du biljard, hör du biljard, *minst* två timmar om dagen. Hör du?»

Gustaf snarkade igen, Gud ske lof.

»Och så dricker du öl — hör du *öl* — och blir som *förr* — hör du — som förr! Jag — vill — det!»

Nu drog Gustaf en den allra raraste långa timmerstock, och därpå smög jag mig tillbaka till min säng förtjust öfver mitt tilltag, fast fasligt skamsen på samma gång.

Tänk om någon sett mig stå invid min Gustafs säng, befallande honom att dricka, spela och öfvergifva mig, sin lagvigda hustru!!!

Men det finnes tillfällen i lifvet, när man inte bryr sig ett dugg om sin moral, och nu befann jag mig vid en sådan grind.

Men min sug-djes-sjon måtte inte ha varit af den rätta sorten, ty dagen därpå var Gustaf *rent faslig*. Han hängde efter mig som en kardborre.

Till sist tyckte jag, att jag hvarken kunde röra mig eller andas, och då beslöt jag att vi skulle ta bot där vi tagit sot.

Jag skylldes på, att jag måste tala vid doktorn en gång till, och så larfvade vi i väg en vacker morgonstund samma väg som sist.

Den här gången var det 12 fruntimmer före oss, och i karusellen satt två herrar som tycktes behöfva få sug-djes-sjon för dåligt humör. Slutligen blef det vår tur.

När Gustaf väl satt sig, spände doktorn bara ögonen i honom, och så sof han tvärt med detsamma.

»Nå, hur är det?» frågade doktorn. »Super han lika styft?»

»Super! Hva falls?» sa jag alldeles häpen. »*Min Gustaf supal!*»

»Ja, det var ju mot det frun begärde hjälp.»

»Nå du min skapare», snyftade jag. »Som om det inte vore nog med elände förut, utom att jag *till på köpet* ska beskyllas för att ha spridt ut en sådan svart lögn, som att min Gustaf är en supare! — Han som knappast smakar starkt! Men nu förvånar det mig inte *alls*, att det har gått som det har gått, när doktorn satt i

honom en fyll-bullts-sug-djes-sjons-själ. Hvad i all världen skulle vi med den att göra!»

Gud vet hvad doktorn sökte bland sina papper, men han måtte ha varit förfärligt ond, ty det lät alldeles som om han gnisslat med tänderna, och när han lyfte upp hufvudet, så var han alldeles blodröd i ansiktet. Men så sa han barskt:

»Har frun läst sagan om gumman och korfvarna?»

»Nej, det har jag inte», svarade jag ödmjukt, »men jag ska mycket gärna läsa den, om doktorn bara är så innerligt artig och lagar att Gustaf blir sådan han var. Han var alldeles utmärkt, alldeles lagom, alldeles sådan jag ville ha honom.»

»Och om jag nu sa åt honom att han skulle dricka öl hela dagen?»

»Åh Herre Gud, doktor!» skrek jag.

»Och att han skulle spela biljard hela natten?»

»Det vore gement», sa jag med kraft.

»Och att han alldrig skulle gå ut i sin hustrus sällskap?»

Nu började jag att storgråta, men då kastade doktorn äntligen krigsmasken af sig och sa riktigt hyggligt, fast *bra* bestämdt:

»Jag ville bara visa frun, hur pass bra det tar sig ut att leka med vetenskapen.»

Ja, så befallde han Gustaf att bli som förr, men inga pängar ville han ha den här gången håller.

»Jag tar bara betaldt för de sjukdomsfall jag behandlar», sa han. »För öfrigt är det jag som är er gäldenär. Mjuka tjänare.»

Jag kände mig allt bra stukad, men rättvist stukad, och då håller man till godo med hvad som hälst.

Hvad jag erfor, när vi på hemvägen gick förbi ölkällaren, kan jag inte ens beskriva.

Det kändes alldeles som när man är ute på fiske och ser en stor aborre nosa på betet.

Skulle han skulle han inte!

»Vet du, Lova», sa Gustaf, »jag tror jag går ner och tar mig en bock.»

»Ja, gör det, hjärtans Gustaf», sa jag strålande. »Det kan du just riktigt behöfva och jag med.»

»Jag begriper inte», fortsatte Gustaf, när vi väl fått oss hvar vår sejd, »men jag har rent varit som rädd för öl en tid?»

»Du hade kanske fördruckit dig», sa jag och tog mig en djup klunk, så han inte skulle se hur röd jag blef.

»Troligtvis, troligtvis! Men så smakar det så mycket bättre nu då! Skål gumman!»

Ja, Gud vet, när jag ska våga tala om den här historien för Gustaf!

Naturligtvis skall han ha reda på den, men inte ännu. Jag börjar alltmera förstå, hur illa jag burit mig åt — — och för att erkänna *det* så — så! Ja med ett ord, man måste ha tid på sig — dessutom är jag alldeles för uppskakad ännu — —

I går afton larfvade Gustaf i väg ut som vanligt, och i dag har han spelat biljard med stoffilen! — Men det säger jag, att en sådan där sug-djes-sjon är en förfärlig sak, *isynnerhet* om den råkar komma i orätt person, och hvad Vår Herres rådslag angår, så ska jag *aldrig* klaga öfver dem vidare, *aldrig*, ty att de är visa, det vet jag *nu*, om jag inte vetat det förr.

Men se'n kommer det konstigaste af alltsammans! Jag sofver, sofver som en stock, bara i glädjen öfver att allt är som förr!

SJUTTONDE KAPITLET.

En middagsbjudning. En fatal fiskfärs
och än fatalare Verdandister!

Här om dagen kom bjudningsbref från doktors till middag klockan 5. Middag klockan 5! Det hade jag alldrig varit med om förr, och hade jag fått som jag var sinnad, så hade jag inte kommit med på det nu håller. — — Jag var inte en enda smula hågad — rent ut sagt var jag blyg — men naturligtvis måste vi gå, när de varit så innerligt snälla och bjudit oss!

Om jag åtminstone visste hvad jag skulle ta på håret!

Sömmerskan, som jag frågade, sa plymer, men plymer och Lovisa Petterkvist! Nej, don efter person!

»Jag tycker du har så vackert hår så du gärna kan vara utan», sa Gustaf.

»Jag tycker tant Lova ska ta lefvande blommor», sa Villy.

Om bara Ester kom hem, vore det ingen nöd! Till sist beslöt jag mig för en fin hvit spets fastsatt med ett par lefvande narsissor. — —

Klädnigen är utsökt vacker, men jag undrar hvad de skulle säga hemma, om de fick se mig med en *sådan* framvåd och med lefvande blommor till? De åt upp mig med hull och hår, det är säkert!

Samma dag bjudningen var, stötte Krycke och Villy ihop här vid två-tiden.

Villy kom först.

Han såg ut som en retad ungtupp.

»Hvad är det åt dig?» frågade jag.

»Åh, just ingenting. Men förbannadt oförskämdt är det.»

»Hvilket då?»

»Jo, att bjuda mig så här på sladden.»

»Är du bjuden?» sa jag strålände. »Nå men så roligt det var!»

»Det är möjligt det. Men jag ämnar alls inte gå. — — Skylla på att de inte fått rätt på adressen! Känner sådana där öfverklass-snobbar, jag. Tänker visst inte krusa!»

»Kära du», sa jag. »En ungherre är väl inte alltid att ta på hyllan.»

»De kunde ha hört efter på byrån.»

»Det är ju alls inte sagdt att de vet, att du arbetar på en byrå.»

»Nå, än här då?»

»Se så, min gosse, var inte sticklig nu. Tant Lova skulle bli så glad, om du kom med.»

I detsamma knackade Krycke på.

»Jag skulle bara titta in och säga att vi träffas på middagen», sa han vänligt. »Doktor Holzen har nyss bedt mig, mest därför att hans Norrlandsvänner inte skulle känna sig så ensamma, det erkände han ärligt.»

»Så *hjärtans* snällt!» sa jag.

»Och du tänker verkligen gå på en sådan där öfversittarbjudning?» snäste Villy, »bjuden för andras skull!»

»Ja, hvarför inte? Hur många tror du är bjudna för sin egen skull? Jag går *gärna* — af många skäl.»

Villy brummade en hel mängd saker, puttrade och fräste som en gryta, men slutade med att rusa i väg hem för att se efter om han hade någon hvit halsduk, *ifall* han skulle besluta sig för att gå.

Besynnerligt med karlar!

Vara hur hyggliga de *vill*, så kan de alldrig räkna ut hur lång tid ett fruntimmer behöfver för att klä sig.

Där satt Krycke så lugn och treflig jag någonsin kunde begära, utan att en smul känna på sig att jag satt som på nålar.

Ändtligen såg han på klockan.

»Åh», sa han skämtande, »ännu har fru Petterkvist god tid att göra sig vacker på.»

»Förstås», sa jag litet närvöst, »men man har alltid litet att sy.»

»Har man?»

Han såg på mig tankfullt.

Nog vet jag hvem han i det ögonblicket såg framför sig med nålen i hand.

»Hvad jag tycker om kvinnor!» sa han sedan tvärt.

»Gör ni?» svarade jag litet långsamt, ty man får medge, att det var ord som kunde tas både si och så.

»Ja», sa han, »barn är ofta gamla, men kvinnor är alltid barn, det är det som ger dem en sådan charm. — — Men nu ska jag värkligen gå!»

Och så gick han ändtligen, men utan att göra sig någon brådska, det ska Gud veta.

Gustaf hade redan plockat fram alla sina saker och höll som bäst på att tvätta, borsta och fila sig. När han ska bort, byter han hvarenda tråd och är så kinkig på borstning, att vi använder fyra slags borstar hemma, innan han blir nöjd.

Nu hängde han läpp och såg olycklig ut. Jag förstod genast hvarför.

»Vänta», sa jag, »så ska jag dufva om dem ett tag.»

Litet hvar vet nog att man inte i ett huj borstar rock, byxor och väst, i synnerhet när de varit hotelborstade först. Innan jag hade slutat, var klockan nära 3, och just som jag väl fått på mig litet, ville Gustaf att jag skulle hjälpa honom med halsduksrosetten.

»Kära du», sa jag, »nog kunde du begagna köpta halsduksrosetter som annat folk, i stället för de här gamla

repen, som det ändå alldrig blir något snyggt af.» Endera var jag fumlig, eller också var remsan för hårdt stärkt. Alltnog — rosetten blef hisklig.

»Jag tror jag försöker själf», sa Gustaf.

»Var så god», sa jag.

Därmed satte jag på mig min släpkjol men trampade loss ett långt stycke af garneringen i detsamma.

»Det här börjar åtminstone trefligt», sa jag undergifvet, ty när någonting visar lust att gå *riktigt* på tok, blir jag alltid ovanligt foglig i detsamma.

Se'n var det omöjligt att finna kammkoftan.

»Har du sett kammkoftan, Gustaf?» frågade jag.

»Nehej», svarade Gustaf, som stod framför spegeln, eldröd och med sammantryckta tänder, som om det gällt att *bita* ihop halsduken, i stället för att *knyta* ihop den.

»Kom hit, din stackare», sa jag, »så ska jag väl hjälpa dig, fast det *naturligtvis* sedan blir *mitt* fel, om vi kommer för sent.»

Gustaf kom genast.

»Så vackra armar du har, Lovisa», sa han i detsamma han stack fram hufvudet.

»Äsch», sa jag.

»Och så vacker hals sedan!»

Mamsellen, nej fröken med spelmarkerna må säga just hvad hon vill, så tyckte jag om Gustafs lilla komplimang *ändå*. Och hvarför man inte i all anständighet kan få visa en hygglig hals lika så väl som ett hyggligt ansikte, kan jag då rakt inte begripa.

Emellertid hittade jag kammkoftan till sist under Gustafs *egen* rock; hur den kommit *dit*, vet han bäst själf, den skälmen, och strax därpå knackade hårfrisörskan på dörren.

Först hade jag alls inte velat höra talas om, att jag inte skulle kunna kamma mig själf, men Ville hade varit envis, och när jag nu såg hur bra de hvita spetsarna

tog sig ut på mitt finurligt krusade mörka hår — ännu har jag inte ett grått strå, Gud ske lof — var jag riktigt glad, att jag gifvit vika. När hon slutat, så sa den hyggliga människan:

»Kanske får jag bjuda på litet puder?»

Därmed for hon öfver ansiktet på mig med en mjuk sudd doppad i litet mjöl, och dämpad var min väl höga färg med ens.

»Det var bra», sa Gustaf belåtet.

»Nej du», sa jag, »inte något fusk. Sådan Vår Herre skapat Lovisa Petterkvist, sådan visar hon sig också.»

Därmed tog jag min spetsnäsduk och slog bort mjölet, fast bra försiktigt, det måste jag erkänna, ty nog såg jag, att mörjan klädde mig, och man är väl ändå inte mer än en svag syndig människa!

Gustaf, som var klädd i *ytterrock* precis 20 minuter före 5, sa ingenting, men han hade ett sätt att se på klockan som höll på att jäkta ihjäl mig, och man vet väl hur det går, när man ska skynda sig! Som jag sa! Hade jag fått vara i *fred*, hade jag varit färdig *mycket* förr.

Nu gick allt på tok! Ett par handskar sprack, och tre gånger knäppte jag klädningslifvet snedt. Men lyckligtvis måtte det ha varit fler som haft samma äfventyr, ty när vi kom in i doktorsnambur, fann vi den full af folk, men så var också klockan bara 5 minuter öfver tiden, hur mycket Gustaf än hade tittat!

»Vi följer med strömmen, så är det ingen som ser oss», hviskade jag litet modstulet, ty det var allt bra svårt att inte se ett *enda* bekant ansikte. Men den som såg oss, det var den hyggliga doktorn, som, hufvudet högre än alla andra, stod vid dörren och tog emot.

Han följde oss tvärs igenom rummet in i salongen och fram till sin hustru.

»Mina kära Norrlandsvänner, Hilma», sa han så högt att det ekade.

Jag kände mig riktigt chenerad men flatterad på samma gång, och blygheten var som bortblåst i detsamma.

Frun var utmärkt väl klädd i ljust lilla siden och såg för innerligt bra ut.

Bredvid henne stod en fyllig, vacker flicka klädd i skärt siden, som hon presangterade som sin halvesyster; och i en länstol satt en äldre dam, hvilken befanns vara hennes mor och som tog mig om hand på det vänligaste vis i världen.

Gustaf försvann sedan han bockat sig, men som jag känner hans förmåga att kunna tiga, när han befinner sig bland främmande, så var jag inte rädd att han på något vis skulle dumma sig. Så fort jag kom åt, så började jag att se mig omkring. Alldrig har jag sett ett besynnerligare rum! Och fast sakerna *i och för sig* var alldeles utsökt vackra, så — — —

*Sammetsbord och porselinssoffor, björnhudar och parasoller, fjäderbuskar och mässingstallriker; en stor vit jättebyst och en brandgul pojke med ett blått sammets-skyнке kring magen, sidengardiner med släp och alla möjliga slags möbler, som *alls* inte hörde ihop — allt var hoprördt huller om buller! Men så förstod jag hur det hängde samman. Troligen hade de snälla människorna fått så mycket saker i lysningspresent, att de rakt inte vetat hvad de skulle ta sig till! Och att hyra flera rum *bara* för möblerna hade ju varit en stor misshushållning. Nej, då var det bättre att ha det sådant det var, om det också såg litet tokigt ut.*

Nu kom min kära Villy svängandes med uppvidna mustascher, sprättig och fin. Han bugade sig djupt för värdinnan, hälsade på flera personer och tycktes vara vid sitt allra bästa lynne, Gud ske lof.

Kort därpå kom Krycke. Han däremot hade tydligen vänt avfigsidan till. Pannan var hoprynkad, kring mun låg hans allra försmädligaste grinmin och sedan

han gjort en knapphändig knyck för värdinnan, drog han sig undan i ett hörn utan att se sig om hvarken till höger eller vänster. Och han, som hade varit så glad att få komma!

»Vi brukar alltid ha sittande bord», upplyste den gamla frun, »men i dag var det omöjligt. 70 personer bjudna och bara 15 återbud!»

Det var riktigt roligt att sitta och titta på alla utmärkt väl klädda, hyggliga människor, som kom in.

»Söta», hviskade jag, »hvem är den där bleka, porösa, feta, flintskalliga äldre herrn, som just nu bockar sig och som blir så innerligen väl emottagen?»

»Det är brukspatron Hägervinge», svarade den gamla frun med en suck. »Han är mycket, mycket rik!»

»Det kan han just behöfva, stackare», sa jag medlidsamt. »Det måtte inte vara roligt att gå omkring och se ut som en fiskfärs i all sin tid!»

Mitt sällskap gaf mig en konstig blick, men nu började gästerna att röra på sig. Värdinnan fördes af en herre, som hade så mycket ordnar, att jag inte begriper, hur en enda människa kunnat hinna få så många meriter. Brukspatron ledde systemen, och doktorn konvojerade en gammal »hennes nåd», brukspatronens för detta svärmor. Jag började just att känna mig litet öfvergifven, men så kom doktorn strax därpå tillbaka och hämtade mig.

»Se så, fru Petterkvist», sa han, »nu ska vi ha trefligt! Vi har ställt i ordning ett riktigt litet bra Norrlandsbord i den ena fönstersmygen.»

»Kära doktor», sa jag, »ni skämmer alldeles bort oss.»

Men nu skrattade han sitt bullrande skratt och sa något vackert, som jag nog tror att han menade, ty han är nu en gång så genom hygglig den karlen, att han bestämdt menar hvad han säger, åtminstone när han säger något vackert. Gustaf hittade vi vid bordet, som var prydt med blommor. Strax därpå kom Villy ledande

en ung flicka i krem, och kort därefter Krycke ensam. Alla damer och deras kavaljerer fick sitta — de andra måste reda sig bäst de kunde.

»Nu är det skönt att inte höra till fotfolket», sa Villy belåtet.

»Det antar jag det alltid är», sa Krycke.

»Ja, bättre trampa än trampas», sa Gustaf.

»Usch!» sa jag. »Men söta ni, hvad är det där för en konstig herre, som trampar omkring som en äggsjuk höna?»

»Det är en poet, som vill läsa upp sina värser», svarade Villy.

»Nej», sa jag strålande. »Vill han! Så förfärligt snällt!»

Fyra vaktmästare med hvita handskar och frackar på händerna, passade upp, och ett värdfolk hade vi som var alldeles *utmärkt!*

De talade med alla, drack med alla, men inte såg jag dem förtära en bit själf.

Slutligen kom doktorn fram till oss med en upprägad tallrik i handen.

»Finns här husrum?» frågade han muntert.

»Tror jag det», svarade jag nytert. »Både husrum och hjärterum!»

Det var riktigt roligt att se honom hugga in på maten lika friskt som i fordna tider.

»Åh, hvad mat är godt!» sa han med en suck.

»Kommer strax!» ropade han därpå tvärt till svar på hustruns vackra ögon, som betraktade honom med riktig fasa. Och borta var han, sedan han stjalpt i sig ett par glas rödvin å rad, för att bocka sig för den gamla änkenåden.

Nio glas hade vi framför hvarje kuvärt.

»Hvad tror du, vi ska göra med dem?» sa jag sakta åt Gustaf.

»Dricka förstås.»

»Vi är väl inga kalfvar häller?»

På bordet låg en präntad matsedel i form af en fana.

»Behöfs inte», sa Villy, »det finns bara en matsedel i Stockholm!»

»Prata inte», sa jag.

»Fråga Krycke — och fröken här!»

»Ja», sa Krycke, »den är som skolundervisningen — obligatorisk.»

Det var riktigt roligt se hur uppmärksam och näpen brukspatronens unga dam var mot sin otrefliga granne.

»Är hon inte söt?» sa jag.

»Nej», svarade Krycke, ohöfligt.

»Nå, då går det an att jag vet en till då, som inte är söt», sa jag stött.

Stämningen och sorlet höjdes rätt efter rätt — alldeles som bevillningen, sa Villy, — och när vi var vid champagnen och de blandade kötträtterna, hade doktorn riktigt svårt att göra sig hörd, när han knackade i sitt glas och i helt knappa ord föreslog en skål för — »Brukspatron Hägervinge och hans unga svägerska som i dag firade sin förlofning.»

Jag trodde jag skulle svimma!

»Hur är det, tant Lova?» frågade Villy ifrigt. »Mår du illa!»

»Ja — nej — det var — bara en fiskfärs — som fastnade mig i halsen!»

Att tänka sig att jag hade kallat fästmannen för något så *fasligt*, och det inför hans blifvande svärmor till!

Kan jag då *alldrig* lära mig att hålla mun!»

Alla bord steg upp och drack med de nyförlofvade. Det blef ett klingande, ett nigande och bockande utan all ände.

»Nå, fröken», frågade Krycke i detsamma Villys unga

dam, som också varit borta och skålat med de nyförlofvade, »hur tar sig fästmannen ut på nära håll? Förgyllningen är väl äkta?»

Den unga flickan rodnade.

»Jag tror nog han är mycket snäll», sa hon sedan undvikande.

»Och ung och vacker — bara 60 år!»

Nu var han riktigt i håntagen, det hördes på rösten.

»Det kan ju vara ett konvenangsparti.»

»Ja, konvenangspartier har ta mig tusan rättighet att vara till de med», högg nu Villy in.

(Det var första gången han svor under middagen, eljest hade han varit alldeles ovanligt hyfsad och städad.)

»Samma rättigheter som ålderdomsförsäkringar, menar du», sa Krycke och höll sitt vinglas mot ljuset, »skada bara att premierna är — så dyrbara.

»Jag känner många, jag, som tycker om fiskfärs», inföll jag ifrigt, men teg i detsamma och blef blodröd ända upp i pannan.

Alla skrattade, och som jag inte kunde förklara hvad jag menade, så fick jag hålla till godo med, att Villy föreslog en skål för tant Lovas ku-li-nariska (slås upp!) distraktioner.

Nu knackade värden åter i sitt glas, och så steg poeten fram, stack handen inom västen, vred halsen några gånger fram och åter, kastade hufvudet tillbaka och började att med den vackraste röst uppläsa de vackraste värser jag någonsin hört.

Brukspatron var en grufva, hans hjärta ett guldfält, hans gifmildhet en outtömlig silfverådra. Lycklig den kvinna som mutat in ett sådant schakt — —. Och så kom de vackraste liknelser om juveler och pärlor. — »I hans skattkammare hade det endast fattats den snöhvita pärla, som han i dag — —»

Ja, det var några märkvärdigt granna värser!

Också fick han offantligt med applåder när han slutat, och de var *väl* förtjänta.

»Söta, hvad är han för slag?» hviskade jag.

»Festtalare», sa Krycke kort.

»Och akademisk pristagare», tillade Villy.

»Nå ja, det måtte väl kunna komma på ett ut.»

Nu drack vi mera vin, och så kom deserten, glass, frukt, ost och käk. När vi slutat den, reste herrn med alla ordnarna sig upp och bad att herrskapet skulle förena sig med honom i en tacksamhetsskål till det charmangta värdfolket för den charmangta middagen, och tog han sig friheten, att på samma gång han lyckönskade sin gamla högt värderade vän Hægervinge till hans charmangta fästmö, äfven lyckönska honom att ha vunnit inträde i en så charmangt familj.

»Det var en fasligt charmangt herre», hviskade jag åt Krycke.

»Åh ja, *något* ska han väl vara för alla sina ordnar», svarade den grinstickan.

Nu tågade vi fram i en lång rad och drack med värdfolket.

Det är ett bra vackert bruk det där, fast fruntimren förstås alltid får vin på klädningarna, och herrarna blir trampade på tårna. Men det skulle inte vara *hälften* så högtidligt att bara höja sitt glas och säga: »tack!», som Krycke föreslog.

I salongen fick vi kaffe, det utsöktaste kaffe, men — så små koppar! Fast jag bara smuttade på min, så såg jag ändå botten mycket förr än jag skulle ha önskat, och inte bjöd de om!

»Se här, tant Lova», sa Villy, som kom i detsamma försiktigt balanserande med en kaffekopp i sin öppna hand.

»Jag vet hvad en hederlig Norrländing behöfver, jag!»

»Bara det inte syns?» hviskade jag förtjust.

»Jag ska stå för.»

Och så njöt jag min rara påtår i skyddet af den snälla Villys breda rygg.

»Kära du», sa jag, »Gustaf måste väl alldrig köra fast —? Tack min gosse, för det rara kaffet.»

»Farbror kör alldrig fast nu för tiden», sa Villy och slog sig bekvämt ned i en stol.

Fästfolket hade tagit plats i en liten blå sidensoffa. Han hade på de bleka, feta kinderna fått några smala röda fläckar, som såg ut alldeles som kräftstjärtar, (fy Lovisa!) och pratade mycket ifrigt.

Hon var orimligt grann att se på och skrattade oupphörligt åt allt han sa, men nog tyckte jag att både skratt och färg var litet —

»Får jag presangtera registrator Kallström för fru Petterkvist.»

Det var doktorn och med honom *poeten!*

Den *prisbelönta* poeten!

Jag trodde jag skulle sjunka genom jorden, så förlägen blef jag!

Lyckligtvis hade jag Villy i närheten, eljest hade jag alldeles gått åt.

»Genom min vän Villy hörde jag nyss, att fru Petterkvist lär vara mycket förtjust i poesi?» sa poeten och satte sig, sedan han först låtit pångsneen hoppa från näsan med en riktigt skicklig knyck.

»Jaha — jag tackar — det är jag visst det, isynnerhet när man får höra något så utmärkt vackert som nyss.»

»Åh — jag ber — litet in — (eller im?) promtu bara! — — — Det måtte vara härligt där uppe i högan nord, när norrskenen flammar i brinnande glöd. Inte sannt?»

»Joo, det är det nog, men det händer så sällan numera.»

»Och hvarför?»

»Det — det vet jag inte» — stammade jag alldeles

yr i hufvudet. »Om — om det inte är eldsvådornas fel!»

Kluck, kluck, kluck! lät Villy mycket svagt i sin stol, men jag hörde honom ändå.

»Åh, ni menar —?» sa poeten lifligt. »Jag förstår! Det är sublimt detta! När mordbrandsfacklan flammar, så slocknar himlens eld! Det är tanke i det, det är tanke i det.»

Nu störtade Villys förfärliga skratt fram som en vårfod. Han är *ryslig* den pojken!

Den prisbelönte reste sig upp, kastade hufvudet tillbaka, bugade sig stolt och aflägsnade sig utan att ens bevärdiga Villy med en blick.

»Så du bär dig åt», sa jag sakta och förargadt. »Det hade varit bra mycket bättre om du hjälpt mig i stället. Det där jag sa om eldsvådorna var ju fänigt, vet jag.»

»Det är tanke i det, det är tanke i det! Det hörde ju tant Lova själf», skrattade Villy. »Kanske får vi nästa år ett prisepos »med tanke i», tack vare tant Lova, och så knorrar tant Lova ändå!»

»Hvem är det där då?» sa jag, försökande svälja förargelsen så godt jag kunde. »Den där ljusa artiga herren med det blanka skjortbröset?»

»Åh, det är ingenting», svarade Villy likgiltigt, »bara ett skjortbröst — eljest en så kallad liberal.»

»Nå, men den där krokiga med ordensbandet då, som står och tittar ut genom fönstret?»

»Det är en protektsjonist, som funderar på hur man ska kunna lägga tull på Vår Herres vindar.»

»Sitter du och är giftig?» frågade Krycke, som kom i detsamma.

Han såg mindre försmädlig ut än förut, men trött och olustig, fast jag nog såg, att han bjöd till att rycka upp sig.

»Giftig? Nej, inte ett dugg! Jag bara vittnar sanning.»

»Söta ni», hviskade jag, »titta! Ett sådant spektakel — han ser ut som en kalf! Jag menar den där unga i fracken, som hänger på honom som på en stör, och fårperuken!»

»Det är inte peruk», sa Krycke lugnt; »utan hans hjärnas naturliga växtlighet.»

»Den är bra, må tant Lova tro», sa Villy. »Han måste fram!»

Innan kalfven hunnit skydda sig, hade Villy rusat på honom i hans vrå, stuckit sin arm under hans och dragit honom fram till mig.

»Herr Jönsson, fru Petterkvist», presangterade han. »Fru Petterkvist är alldeles förtjust i din chevelyr!»

»Hä hä, hm, jäså värkligen!»

Kalfven tryckte fast en liten fyrkantig glasbit i ena ögat och stod framför mig med utåt krökta armar, som om han väntat att bli använd som gatstamp hvad stund som helst. Halsen var en half aln lång, och ögonen alldeles slöa.

Förfärligt när barn misslyckas på det viset!

»Fru Petterkvist är inte, hm, Stockholmsbo?» sa han till sist.

»Nej visst inte», svarade jag fryntligt, ty jag tyckte det var synd om stackaren, »vi är Norrländingar.»

»Jaså — hä — Norrländingar. Högst intressant! Jaha!»

Nu såg han alldeles hjälplös ut.

»Nå», frågade Krycke, som också slagit sig ned, »hur går det med herr Jönssons älsklingsidee — framtidsteatern?»

»Jo jag tackar bra!»

Kalfven såg i en hast helt upplifvad ut.

»Vi och några andra Fäng-dö-sjikel (konstigt namn!)

ska sätta den i gång. Inga kostymer alls — tropisk hetta — naturlig frihet. Piffigt hva? Äkta Variete.»

»Åh, jag tycker den är tillräckligt äkta som den är», sa jag.

»Högst intressant! Tycker den är äkta! Barnvälling!»

»Herr Jönsson är väl också road af operan?» frågade jag.

Kalfven såg aldeles förolämpad ut.

»Operan? Går alldrig. Plats för dibarn. Mjuka tjänare. Högst intressant.»

Därmed lutade han sig framåt ungefär en tum aldeles stel, som om han fortfarande spelat gatstamp, och drog sig tillbaka i sitt hörn.

»Jubeltyp», skrattade Villy.

»Varietens välsignelser», sa Krycke försmädligt. — —

Nästan alla herrar var nu försvunna — till och med fästmannen.

Värdinnan talade med alla, men fästmön satt ensam i sin soffa. Som jag just skämdes öfver min ovänlighet att inte ha sagt henne ett hyggligt ord på hennes högtidsdag, så tog jag Gud i hågen, kryssade mig fram genom alla farligheter och slog mig ned bredvid henne.

»Mitt namn är Lovisa Petterkvist», sa jag hjärtligt.

»Doktorn och vi är gamla goda vänner. Jag kom inte åt att gratulera fröken under middagen, men ville så gärna göra't nu i stället. Ja, lycka till, kära fröken! Kärleken fäster sig inte vid några år mer eller mindre, den, — lika litet som vid silfver eller guld. Håller man af någon, så håller man af någon, och en välsignad känsla är det, det är visst och sant.»

Den unga flickan såg på mig som från toppen af ett kyrktorn.

Sedan sa hon, fullkomligt höfligt, det kan inte nekas:

»Tack så mycket för er vänlighet. När man som

jag väljer med öppna ögon, är man alltid säker på *någon* grad af lycka.»

Därmed gjorde hon en böjning på sin vackra nacke och lämnade mig.

Nå ja — — hvad hade jag egentligen för rättighet att ryka på henne, vildt främmande som jag var!

I detsamma kom den blifvande svärmodern, som jag inte sett under hela middagen, in. Hon var rödögd, som om hon gråtit, men sa, att hon hade haft hufvudvärk och varit tvungen att ligga stilla ett par timmar.

Jo jo, men! Man kan få hufvudvärk af mindre än af att få en ny måg, fast inte trodde jag att *hennes* erfarenheter kunde vara af den sorten!

Vi pratade om litet af hvarje. Bland annat fick jag veta, att hon och hennes yngsta flicka hade ingenting, fast doktorinnan var rik genom sitt farfars arf.

Kort därpå kom doktorinnan fram till oss, och på fem minuter hade hon sagt fler behagliga saker än jag hinner med på ett år. Hon presangterade mig för flera damer, såg till att vi fick konfekt och seltervatten — och snart hade hon fått ihop ett riktigt litet trefligt fruntimmerskoteri kring ett af borden. Ja, så ska man göra les honnör!

»Nå», frågade en mycket hygglig människa med öppen kil i klädningslifvet både fram och bak, »hvad har fru Petterkvist roat sig med? Teatrarna förstås, men hvad mer?»

»Hå», sa jag fryntligt, »jag har varit med om litet af hvarje. Sist var jag på federasjon.»

Det blef aldeles tyst i kretsen med ens.

»Fe-derasjon?» sa slutligen en fyllig, vacker, ljushyad fru i blå sidenklädning. »Ja, det finns visst ett sådant sällskap, fast man i allmänhet inte talar om det — högt.»

»Jaså — gör man inte?» sa jag slagen, mest öfver

min egen dumhet, ty det *borde* jag ha kunnat tänka mig. »Men det är i alla fall hederligt af dem», tillade jag modigare, »att — —

»Har Assessorskan hört Arnoldson?» afbröt nu värdinnan, vänd till en spräcklig, mörk, medelålders dam, som såg ut som orm, färdig att krypa ur skinnet. »Jag hörde henne i Paris!»

»Nå hvad tyckte doktorinnan?»

»Ingen röst, men vacker — och förtjusande toaletter.

I en länstol halfåg ett svartklädt, ungt fruntimmer med hög spetskrage och fint ansikte.

»Hon lär komma hit», sa hon släpigt.

»Det vore för *väl*», sa den spräckliga. »Så man kunde få några ideer. Sömmerskorna är rent idiotiska. Man får lof att finna upp allting själf.»

Nu vände sig den svartklädda till mig och sa helt vänligt:

»Fru Petterkvist har kanske besökt några fler sammanträden? Främlingar är i allmänhet mycket mer vakna än vi Stockholmare.»

»Åh ja, nog har jag det», sa jag försiktigt, ty fast jag fasligt gärna ville svara *henne*, så var jag ändå rädd att dumma mig inför de andra.

»Hvilka då?»

»Gift kvinnas äganderätt, bland andra. Och i den har jag låtit skriva in mig», tillade jag med enerchi.

(Och det har jag, fast jag glömt att skriva upp det!)

»Fru Petterkvist tycks vara en riktigt rabulist», sa nu värdinnan med ett behagligt leende, men som inte smakade mig riktigt bra ändå.

»Nej», svarade jag rappt, »att vara rabulist betyder, så vidt jag vet, att sätta sig upp mot Kunglig Majestät och höga öfverheten, och den, som kan säga *det* om Lovisa Petterkvist, vill jag se i synen.»

Värdinnan fick hosta, men den blå sa:

»Om de bara ville låta oss vara i fred för deras föreningar! Kan man nu tänka sig något mer upprörande än att vilja utså misstro mellan man och hustru.»

»Det är alls inte meningen», sa jag ifrigt. »Tvärtom!»

»Jag är af fru Petterkvists åsikt», sa den svarta.

»Men inte jag», sa den spräckliga bestämdt.

»Och inte jag, och inte jag!» instämde alla de andra.

»Att vilja strida om mitt och ditt», sa den blå.

»Fy, så simpelt! För öfrigt, finns det väl något ljufvare än att ta allt af den mann man älskar?»

»Men i de fall där kärleken är slut?» frågade den svarta.

»Sådana fall kan jag knappt tänka mig», svarade den blå. »En redbar hustru älskar alltid sin mann, äfven — om hon inte älskar honom.»

»Bravo!» ropade de andra.

Den svartklädda log litet.

»Nåväl — antag —» sa hon sedan — »att en redbar hustru alltid älskar sin mann, men antag också, att *han* inte älskar henne, men förskingrar hennes ägen- dom ändå?»

»Då får hon böja sig», sa den blå mildt. »Det är kvinnans lott.»

»Nej pass», sa jag. »Ska nöden vara gemensam, så ska också glädjen vara det! Och håller man af hvarandra, så hvad gör det då hvem som har pängarna! Annat blir, om den ena eller den andra inte med samvete och rättvisa kan sköta sitt. Då är det väl för alla parter, skulle jag tro, att den, som har förståndet om hand, också har rätt att bruka't.»

Den svartklädda reste sig upp.

»Jag måste gå», sa hon artigt. (Dit kommer du alldrig, Lovisa!) »Mina små väntar mig.»

»Redan, fru grefvinna!»

Doktorinnan lät riktigt ledsen.

»Stackars grefvinna», sa den blå, när grefvinnan väl vändt ryggen till: »Hon har nog gjort sina sorgliga erfarenheter. Det sägs, att hennes man snart spelat bort hela hennes stora förmögenhet, men ändå — — —»

»Har ni hört», sa nu den brokiga, »så sorgligt? Hofrättsrådet Sennngrens son har blifvit Verdandist!»

»Åh—åh—», ljöd det kring hela bordet, alldeles som ett sorgackord.

Se så Lovisa, tänkte jag, nu är det tillfälle för dig att visa att du håller med höga öfverheten och inte är någon sådan där otäck rabulist!

Jag visste inte mer än den dag jag ska dö, hvad en Verdandist var för slag, men jag antog, att det var något modärnt namn på förfalskare eller något dylikt, och så gaf jag mig i väg på Guds försyn.

»Det är hårdt för föräldrar att bli sviken på det viset», sa jag.

Alla damerna nickade bifall, och till min glädje gaf mig den unga värdinnan en *riktigt* vänlig blick den här gången.

»Fru Petterkvist håller således inte med Verdandisterna?» frågade hon. »Jag antog nästan eljest att —»

»Jag!» sa jag. »Gud bevare mig! Hålla med sådana där bofvar!»

»Om också uttrycket är något starkt», sa nu en äldre dam i pärlgrått siden, »så är det ändå fullkomligt rätt i innebörden. »Hvart ska det ta vägen, om denna Gudlöshet, detta hån mot både Guddomliga och mänskliga lagar får fortsättas?»

»Ta vägen?» sa jag rappt, stolt i känslan att inte längre stöta mot dunbolstrar, ty så hade det kännits förut. »Känner jag höga öfverheten rätt, så vet den nog hvar den ska göra af sina Verdandister. En gräns måste sättas och gränsen det är — Långholmen!»

»Bravo, bravo!» sa den gamla damen.

»Min son är Verdandist», sa i detsamma högt och klart en dam, som setat litet för sig själf, »och det är jag stolt öfver.»

»Jag är också Verdandist», inföll nu Kryckes röst bakom mig, »och det räknar jag som min största heder.»

Lyckligtvis kom herrarna in just i det ögonblicket för att föra oss ut i matsalen. Ja, väl var *det*, ty jag var alldeles stel af förskräckelse.

Hvad hade jag nu gjort igen!

Jag smög mig undan i ett hörn och kände mig skamsen som jag vet inte hvad.

»Söta du, säg mig», hviskade jag en stund senare åt Villy, som lyckligtvis inte var inne när jag dummade mig, »hvad är en Verdandist för slag?»

»Det är en mann, som tänker fritt och vill lära andra att tänka.»

»Är *du* Verdandist då?»

Villy såg litet förlägen ut.

»Jag har varit», sa han sedan, »men här i Stockholm står de inte högt i kurs, och så ta mig fan jag begriper hvad det ska tjäna till att reta folk i onödan. Man kan ju ha sina åsikter för det.»

I detsamma kom herrn med alla ordnarna och Gustaf ut från spelrummet.

Han var blek, i stället för att Gustaf blifvit röd, och håret låg fastklibbadt af svett i pannan.

»Herr Petterkvist och jag har tillbringat en charmangt afton», sa han. »En ovanligt charmangt afton! Men också när man har en så charmangt fru — — —»

»Kära du», sa jag till Gustaf, när han väl gått, »hvad har du och byråchefen talat om, efter som ni haft så roligt?»

»Talat? Jag har inte sagt ett knytt på hela kvällen. Jag har bara spelat och tappat, men jag har tappat *mycket!*»

Kort därpå tackade Gustaf och jag för oss. Vi var trötta båda två och dessutom kände jag mig olycklig, trots allas stora vänlighet. Doktorn ville prompt hålla ett festtal för oss, och när vi väl kommit undan *det*, så skulle han ovillkorligen dricka med oss enskildt; så skulle hans hustru dricka med oss enskildt; så skulle hans svärmor dricka med oss enskildt och så måste de nyförlovade också till sist dricka med oss enskildt.

Ack, den präktiga doktorn!

Krycke hade försvunnit, utan att jag visste när, och Villy var så i tagen att passa upp på några unga damer, att han inte såg när vi gick.

Förfärligt roligt har det varit, och rysligt mycket har jag att skriva till barnen om! Men erkänn, Lovisa, att du har känt dig som en björn bland fina fåglar!

Jo, det *har* du!

Hvad Verdandisterna angår, så smälter jag dem *alldrig!* Men hvem kunde också *tro*, att de inte var något värre!!

ADERTONDE KAPITLET.

Modärn konst och gröna ärter. På jagt.
En frälsningsskandal.

Ändtligen är Ester hemkommen!

Jag blef så glad när hon trädde in, som om en af mina egna flickor kommit.

Litet magrare och allvarligare tycker jag allt hon blifvit, men glad och rar var hon ändå.

Åh, hvad den ungen skrattade åt min sug-djesjonshistoria! Verdandisterna nämnde jag ingenting om; jag tyckte det var *för* dumt!

»Kära du», sa jag till sist, allt för intresserad för att kunna hålla mun längre, »hur har det gått för dig?»

»Vi ha båda gjort hvad vi anser vara rätt», kom svaret så sakta så sakta.

Hvad jag *önskade*, att jag inte klumpat sta och frågat! Mådde jag något bättre nu?

»Men nu måste tant Lova tala om hvad tant tycker om moster», tillade hon i gladare ton.

»Henne tycker man nog inte bara om», sa jag betänksamt.

»Nej, inte sannt!»

Nu fick jag se ögonen stråla igen.

»Henne tycker man nog inte bara om! Och ändå är hon en af herr Villys »gamar», en indignasjonskvinna af renaste vatten.»

»Ja, då är det väl renheten som gör'et», sa jag, »ty fröken med spelmarkerna — — —»

Ja, det var fasligt så mycket vi hade att språka om.

»Det är sannt», sa Ester efter en stund, »jag mötte

herr Villy när jag gick hit, och då sa han, att han skulle komma och hämta oss klockan 12 för ett besök i Birger Jarls basar.»

»Det passar sig bra det», sa jag, »jag har just tänkt mig dit och köpa realisationsärter en hel vecka, fast det alldrig blifvit något af.»

(Det där låter som om jag tänkte köpa ärter en hel vecka, men *det* är naturligtvis inte meningen!)

»Jag tror det är fråga om taflor», smålog Ester, »modärna taflor.»

»Det kallar jag praktiskt», sa jag, »att sälja ärter och taflor i hop. Men *ska* vi gå, så ska vi också ha Krycke med oss. Jag är skyldig honom en ersättning för — hm — hm — —»

»För Gripsholmsfärden?» skrattade Ester, »inte sannt, lilla tant?»

Portjärer har *en* förtjänst: de vet allting.

Också dröjde det inte mer än högst en half timme innan Krycke trädde in.

Jag önskar att de som såg honom på doktorsn middag, skulle ha sett honom nu. Att en och samma människa *kan* så totalt skifta uppsyn. I dag riktigt lyste han upp rummet när han kom in — och så *god* han såg ut se'n!

Jag hade inte träffat honom sedan kalaset och kände mig just litet förlägen, men det hade jag kunnat bespara mig. Gud vet, om han ens kom i håg att Lovisa Petterkvist fanns till i världen.

Men det gjorde han ändå, ty plötsligt kom hela Verdandisthistorien i ljuset, fast berättad *så*, som om jag, fattiga mask, skulle ha tagit mig för att ge damerna en läxa för deras ofördragsamhet.

Du min je, hvar lurar inte försätet och frästelsen i denna världen för en stackars syndig människa!

Och jag föll, jag, sjönk som en gråsten på ett djup.

Ja, den gången fick du dig allt ett riktigt streck på svarta taflan däruppe, Lovisa! Men också, att från löjlig bli förvandlad till kvick, från dumdrstig till klok, och så att veta, att de där två alldrig skulle skratta åt saken sedan! — Ja, alltnog jag *teg* och höll till godo, fast jag invärtens kände mig svartare än det svartaste bläckhorn. Nog går det an att vara hygglig, så länge man inte blifvit frästad öfver förmågan, men låt en bara få en frästelse *större* än ens motståndskraft, och man får väl se!

Emellertid — för att litet blanda bort korten — så sa jag:

»Annat humör i dag, hva? Sist var det bara, hugg stick, stick hugg!»

»Ja», skrattade Krycke, »egentligen är det dumt att spärra ut taggarna så där, men så snart min natur berörs af något osympatiskt, så sker det, utan att jag vet af det. Middagspoeten anförtrorde mig, strax jag kom, festens ändamål, och adjö då mång pläsir! — Människohandel kan jag nu en gång för alla inte med.»

»Hon *kan* tycka om honom», sa jag.

»Kan hon? Nå ja, på det hela taget bör det vara mig aldeles likgiltigt. Det finns bara en människa man har rättighet att fordra det högsta af och det är af sig själf.»

»Ni har alltid fordrat det högsta af mig», log Ester.

»Nå, bevisar inte det bara min satts?»

Så han sa de orden!

Hur rar och präktig Gustaf än är, så börjar jag ändå frukta, att han alldrig haft den rätta poesin i sig!

Nu kom chokladen jag sagt till om, och strax därpå Villy.

Villy såg litet mulen ut först att inte få vara ensam herre på täppan, men det gick strax öfver. Han har tydligen satt sig in i situationen och tycks, Gud ske lof, ha godt läkhull!

»Vi borde allt ha Gustaf med», sa jag när vi äntligen var färdiga att gå, ihågkommande hur fult jag bar mig åt sist vi var och såg på taflor.

»Är han inte hemma?» frågade Villy. »Jag tittade i förbifarten in på båda stamtillhållen, men där var han inte.»

»Nå, då är han väl ute och åker rundt då», sa jag (Gustaf är alldeles tokig i att åka rundt!) »och får stå sitt eget kast.»

Att finna Birger Jarls basar hör inte till det lätta, undanstoppad som den ligger bakom en mängd hus vid Norrmalmstorg.

När vi väl kom dit, blef det en större öfverläggning om vi skulle ta ärterna först eller taflorna först.

»Jag röstar för ärterna först», sa Ester.

»Jag anser, att ärterna, såsom varande den säkraste behållning, bör tas efteråt», sa Krycke.

»Åh, skam», sa Villy.

»Först det nyttiga, se'n det roliga», afgjorde jag.

Så marscherade vi i sluten trupp, som Villy sa, upp till ärtherrn, som var mycket hygglig och lät oss smaka i oss nära tre halfva burkar med ärter, men så köpte jag till ersättning 6 dussin, så han blef nöjd ändå.

Emellertid så måste inte ordningen ha varit den rätta, ty när jag sedan kom in till taflorna, så tyckte jag att de var ärtgröna de med.

»Titta på litet rödt så går det öfver», rådde Ester.

Men grönt och rödt blir bestämdt gredelint, ty nu tyckte jag att allting blef gredelint i stället.

»Vänta litet», sa jag, och därmed tog jag fram en liten å dö kologn flaska, som jag alltid bär i fickan, och friskade upp ögonen med några droppar.

»Titta hit, tant Lova», sa i detsamma Villy och förde mig till en hög, smal tafla. »Den är piffig, hva?»

»Hvad föreställer den?» frågade jag.

»En aftonstämning.

»Jaså», sa jag undergifvet, »jag trodde det var en bit blå barnkammartapet, jag.»

»Tant Lova!» Villy lät förgrymmad. »Nå, än den här då?»

Nu spärrade jag upp ögonen det värsta jag kunde, men jag var inte människa att se hvad den föreställde ändå.

»Men tant Lova lilla, ser du då inte, att det är ett hvitt segel i en hvit luft mot en hvit himmel? Så't är konst, ska jag säga.»

»Det är möjligt», sa jag, »men för mig ser det ut som en våt tvätt upphängd till torkning.»

Ester skrattade.

Villy såg såråd ut.

»Det är kanske så godt vi går», sa han stelt. »Modärn konst roar tydligen inte tant Lova.»

»Söta du», sa jag, »jag begriper ju ingenting, och de där otäcka ärtorna förstörde alldeles ögonen på mig. Jag är visst road, *förfärligt* road.»

»Kanske den här slår an?»

Därmed drog eller rättare släpade Villy mig fram till ett fruntimmer, som stoppade strumpor.

»Det får du ursäkta», sa jag bestämdt, ty nu kände jag mig på säker mark, »men hvad det där fruntimret kan, men stoppa strumpor kan hon inte.»

»Jag skall säga tant Lova, att det där är ett förbannadt dugtigt arbete; ett bland de käckaste vi har.»

»Det resonnerar jag inte om», sa jag, »men stoppa strumpor kan hon *inte*. Och det är då håller inte underligt», tillade jag, »hon är ju vanför, stackars människa, i högra armen.»

»Vanför!»

På Villys röst hörde jag, att jag sagt något fasligt dumt igen, men det brydde jag mig inte en smula om, för *sannt* var det.

»Kanske han är »vanför» den där med?» frågade Villy och pekade på en ståtlig herre med gråsprängdt hår, som just tycktes ämna säga något, så lefvande såg han ut i rämen.

»Det vet jag inte», sa jag litet knapp i rösten jag med, ty blef han stött *alltjämt*, så kunde väl också jag bli stött *nå'n gång!* »Men jag kan alldeles inte med det här modärna modet att hålla händerna i byxfickorna alltjämt. I det dagliga lifvet är det *fullt*, men fastläst så där på en tafla, är det värre än fult. Jag är säker, att »de gamle» inte höll händerna i byxfickorna, de!»

»Antagligen inte», log Krycke, »isynnerhet som de inte hade några byxor.»

Nu skrattade vi allihopa, och Villygossen med.

»Nej men se på henne där i båten!» ropade jag. »Sol i nacken och luft som drar. Åh, så hjärtans treflig och rolig hon är att se på!»

»Är det inte det jag har sagt», sa Ester, »att tant Lova förstår sig på konst, bara hon får vara i fred.»

»Titta hit, fröken Ester», sa Krycke. »Hon är präktig!»

Han pekade på en rödhårig flicka i en röd kjol, mot en röd vägg och med ett par tjocka röda armar.

»Är hon inte vacker?» frågade Ester vänd till mig.

»Kära du», sa jag, »det där är alldeles för fint för mig. Jag är bara van vid naturen, som du vet, och där har jag aldrig sett så mycket rödt på en gång.»

Så såg jag på en värkligt söt gredelin skog med två pojkar med gredelina bakdelar, och så på en »kråkonselj», som riktigt kom mig att skratta, så lefvande var herrskapet.

»Kom hit, Krycke», sa Villy nästan med andakt i rösten.

»Han är ändå förbannadt styf! Den här pastellen

till exempel. Inte alls hans vanliga stil, men hur djåkligt själfständig är den inte — och läcker se'n! Hva?»

Det var ett fruntimmershufvud de tittade på.

Krycke ryckte litet på axlarna, men teg.

»Det är värkligen *utmärkt* vackert», sa jag, för att om möjligt höja mig litet i deras tanke. »Skada bara att de dammat henne så oförsiktigt: hon är ju alldeles suddig i hela ansiktet.»

Det ryckte i mungiporna på Krycke, och Villy såg ut som om jag gifvit honom en kall dusch. Förfärligt svår människa att göra till lags!

»Kom nu, så går vi och tittar på skulpturerna», föreslog Ester. »Tant Lova *måste* se Linné.»

»Tack du», sa jag, »men det är så godt jag håller mig till ärterna, det tycks vara det enda jag begriper.»

»Se så, tant Lova», sa Villy och stack sin hand under min arm, »inte ska vi vara knarriga nu! Tant Lova förstår fan ta mig konst lika mycket — — som de flesta.»

Krycke fick sig en utmanande blick, men den tycktes inte bekomma honom en smul.

»Bra saker en del, utmärkta några få», sa han lugnt när vi gick. »Det bästa är ändå att där finns så mycket som är dåligt.»

»Dåligt!» Villy borstade tvärt upp sig. »Hvad falls.»

»Ja, jag antar, att det är genom sina misstag, inte genom sina segrar, artisterna lika väl som författarna ska komma framåt.»

»Söta du, slipper jag Linné», sa jag åt Ester. »Jag är värkligen trött, och jag kan inte säga, att jag är värst förtjust i honom där han står i Humlegården. Han har så förfärligt korta ben och en så förfärligt lång kapp. Hur han ska kunna plocka blommor med *den*, begriper jag inte.»

»Titta!» sa Ester.

»Åh, min jel!» ropade jag.

Det var Linné lifslevande, fast han var alldeles hvit och satt fast med ryggen i väggen. Knäppt rock, käpp, hatt, och det där blida, goda ansiktet, som man får så klart för sig i »Fältskärens Berättelser», när Erika kokar äggen stenhårda och morbrodern får skämmas för henne på latin.

»Du», sa jag förtjust, »han har bestämdt nyss upptäckt Linnean!»

Krycke och Ester log båda två och såg så innerligt älskligt på mig, att mitt lilla misshumör från nyss alldeles försvann.

Jag tycker om de barnen, ja, det gör jag!

Nu kom Villy, som fördröjt sig hos ett badande fruntimmer utan vador, och till min stora glädje tyckte också han om Linné, hvarpå vi lämnade utställningen i den bästa sämja och i den bästa stämning.

När vi kom ner på Norrmalmstorg, så hvem fick vi se komma svängandes med spårvagnen från Djurgården om inte Gustaf, sprättig och fin som en ungdom på tjugu år.

»Kors, hvar har du varit?» frågade jag.

»Hä hä, tänkte åka rundt, men det var fullt, och så tog jag en tripp till Djurgården i stället för att få mig en mun luft.»

»Det gjorde du rätt i, gubben», sa jag utan att anal Åh-åh-åh!!!

Herrarne ville prompt att vi skulle ut och äta festmiddag, men Ester och jag hade redan gjort upp vår dag.

Till sist, när jag blef allt får hårdt ansatt, så sa jag:

»Det är omöjligt, vi ska på jakt.»

»Hvad då för jakt?» frågade Villy. »Höns? Hund? Katt? Fågel?»

»Nej, vi ska på tapetserejakt.»

»En alldeles ny sport», sa Krycke allvarsamt, »jag anmäler mig som deltagare, om jag får lof?»

»Nå än du då, Villy?»

»Nej tusan, det var santt! Jag måste hem och skriva resebref från utställningen; den ordinarie har blifvit sjuk.»

»Kan du *det* med?» frågade jag.

»En tidningsmann kan *allt*, i annat fall är han ingen tidningsmann. Men det var fan hvad jag känner mig sulten! Jag måste in på Opris och få mig en bit först. Kommer farbror med?»

»Ja, det kan jag väl göra: jag hinner nog på Börsen ändå.»

Så tog Villy Gustaf under armen och paddlade tvärs öfver torget, alldeles som en liten pigg bogserbåt ångar i väg med en ovig skuta.

»Se bara, hur han fiskar med ögonen efter något värdt att minnas», skrattade Ester. »Om någon är född till »press-slaf» så är det han!»

»Han är *rar*», sa jag.

I detsamma kom en droska in på statsjonen, den tog vi, och så var jag värkligen ute på tapetserarjakt till sist!

Hur den karlen pinat mig, kan jag inte ens säga, isynnerhet om nätterna, och hvad Alida angår, så har hon förföljt mig som Hvita Frun.

Också hade jag riktigt satt mig före att inte ge mig, förr än jag fick tag i mossjön.

Jag hade ur adresskalendern skrivit upp alla tapetserare som fanns, och så började vi dansen på Söder.

Väl var att han hette Hök.

Hade han hetat något på —son, så hade det varit som att leta efter en synål i en höstack, men Hökar var det mera ondt om.

Slutligen hade vi spårat honom ända till Smålandsgatan, men där var det slut med alla upplysningar.

En spjufver till gesäll frågade, om inte en glada kunde vara lika god — *han* hette nämligen Glada.

Som Krycke lämnat oss för att telefonera, så tyckte jag inte det var skäl att inlåta mig i meningsutbyte med karlen.

»Kom Ester», sa jag majestätiskt.

Just som vi skulle gå, såg ett fruntimmer, som höll på att sy mattor, upp.

Det var ett hårdt, härjadt ansikte med djupa ränder kring munnen och svarta, stickande ögon.

»Ursäkta», sa hon, »men hvad vill herrskapet Höken?»

»Hälsa honom från en bekant», sa jag försiktigt.

»Ja, sådana har han många», genmälde hon försmädligt. »Eljest finns han i Frälsningsarmeen.»

»Nej gör han», sa jag uppklarnande.

»Ja, det är just ett lagom tillhåll för sådana uslingar som han.»

»Uslingar!» sa jag, »det var ett hårdt ord.»

»Har frun varit gift me'n?» frågade hon i samma försmädliga ton.

»Åh, Gud bevara mig!» sa jag.

»Men det har jag.»

Det är omöjligt beskrifva hennes ton.

Höken blef med ens en nattsvart bof, och det är jag för ofrigt säker på att han är.

Nu sydde hon åter några tag, men så höll hon upp helt tvärt och såg på mig med ett slags ond nyfikenhet.

»Kanske frun kommer med hälsningar från henne?» frågade hon.

»Hvilken henne?»

»Landshöfdingsfröken där uppe i Norrland, som glömde både heder och hem och följde honom.»

»Det var en förbåld lögn», sa jag förgrymmad, ty att höga öfverheten skulle bli indragen i en sådan där slusks affärer var mer än jag kunde lida. »En fattig sömerska var hon!»

»Jaså», sa hon långsamt. »Nå ja, han narras med.

Jag vet det. Eljest var det just med den där fröken han först knep mig. Jag tyckte det var så hedersamt, Gud bevars, att slå en sådan där fin familjeflicka ur brädet.»

»Har ni barn?» frågade Ester medlidsamt.

»Nej, det är bara jag.»

Alldrig hade jag trott, att ord skulle kunna träffa en så! De stack genom hjärtat på mig som en riktig knif.

»Hvad har kvinnor med barn att klaga öfver», tillade hon häftigt. »De ha ju alltid *en* glädje, som ingen uselhet kan ta ifrån dem. Annat är det när man bara har sig själf att slita med. För öfrigt talar han i afton kl. 4. Det är ett stort tack- och väckelsemöte.»

»Ni borde inte ha släppt honom ifrån er», sa jag med stort eftertryck. »Gör man det, så får man stå sitt eget kast.»

Någonting likt ett leende drog öfver de tunna läpparna.

»*Frun* har visst alldrig tyckt för mycket om sin mann, hon», sa hon sedan försmädligt.

»Det kan man väl alldrig göra.»

»Försök på, så får frun se. Förr tål en mann att man slår honom än att — — Men se där kommer mästar'n.»

Hon började åter sy med full fart.

»Hvar bor ni?» frågade Ester hastigt.

»Hvad vill fröken med det?»

»Hälsa på er och kanske be er om en tjänst. Min moster söker just nu en fostermor för ett litet öfvergifvet barn» — —

»Jag tål inte ungar!» kom svaret häftigt. »Dessutom är jag en elak människa. Fråga grannarna.»

»Adressen?»

»Sibyllegatan 89», kom svaret motvilligt.

I detsamma trädde en halffin herre in i rummet — det var mästaren — och så tog vi adjö och gick.

Just som vi kom till droskan, så kom Krycke från sitt håll.

»Ni har funnit honom?» frågade han ifrigt.

»Ja», svarade Ester, »dessutom någonting annat!»

»Hvad då?»

»En karaktär.»

Nu berättade hon i få ord innehållet af vårt samtal med Höken.

Krycke såg riktigt intresserad ut. Men den som inte var intresserad, det var jag det. Jag kände mig mulen och missbelåten med mig själf, och det *riktigt* ändå.

»Hvad är klockan?» frågade jag slutligen.

»Strax fyra», svarade Krycke.

»Ja, då far vi väl till mötet då, om Ester vill», sa jag med en suck.

»Men lilla tant, blir inte det för mycket på en gång?»

»Jo kära du, det blir det visst det, men när man är en så elak, syndig, otäck varelse som jag, så behöfs det allt litet Guds ord ofvanpå.»

Ester gaf mig stora ögon, och hvad Krycke angår, så tog han strax därpå afsked. Han såg nog, den hyggliga karlen, att jag var ledsen, och ville inte vara i vägen.

Så sa vi åt kusken att köra till frälsningsarmeen, och där satt jag i vagnen och mol teg och surade hela tiden.

»Hur är det, kära tant Lova?» sa Ester slutligen vänligt.

»Ingenting, kära du», sa jag motvilligt. »Jag tycker bara, att jag hade kunnat kosta på den där stackars människan ett vänligt ord, i stället för att ge råd och pösa upp mig som en kalkontupp. *Du* visste genast hvad du skulle säga henne, du!»

»Det är mosters förtjänst», log Ester. »Hon har lärt mig att man alltid ska försöka förstå, och förstår

man bara, så är det sedan så lätt veta hvad man ska säga. Men nu förstår jag också, att tant Lovisa inte ska sitta där och pina sig i onödan.»

»Och hvad ska jag säga Alida, se'n?» fortsatte jag jämmerligt. »Kan *du* räkna ut det? Säga hvad jag *vill*, så kommer Höken alltid att bli en martyr, ty sådana är vi kvinnor: så snart en karl bär sig illa åt, så skyller vi alltid skulden på en annan kvinna. Fattas bara att hon kommer hitramlande för att trösta skatten. Det skulle *alls* inte förvåna mig.»

»Kommer dag kommer råd», sa Ester uppmuntrande. »Nu är vi framme.»

Frälsningsarmeens kyrka ligger inkilad mellan två stora hus. Nog måste *deras* innevånare ha det lugnt, tänkte jag, när jag väl fick klart för mig hvilken operareligion Frälsningsarmeen egentligen är.

Det här var som Varieten. *Något* hade jag föreställt mig, men *det* räckte alls inte till!

Ja, kan man kalla sådant där skoj för religion, så hade inte Vår Herre någon mening med sitt lif här på jorden, ty om någon värkade i det *tysta*, så var det Han.

Massor af gardister var där, och gardister i all *ära*, men i tilltäppta rum är de inte trefliga. Därtill jäntor, som fnittrade riktigt opassande, och pojkar, som knuffades, så det var en riktig skam.

»Nej», sa jag till sist, »det här står jag inte ut med. Mellan Guds hus och den här tillställningen är lika långt som mellan en mormon med 20 hustrur och en ärlig kristen med en.»

»Och ändå finns här så många som tror», sa Ester. »Se bara där och där, hvilket äkta uttryck de ansiktena ha. Men tyst, nu börjar vittnandet!»

Den ena skräpukshattsdamen efter den andra trädde fram och berättade hvilka dåliga personer de varit, innan

armeen fick tag i dem — men nu var de frälsta en och hvar eviga en.

»Tack söte Jesus, tack söte Gud, Gud vare prisad, prisad vare Gud», ackompanjerade de andra och slog i luften som om de sett flugor.

»Kom, så går vi», sa jag.

»Men Hök, då?»

»Han får vara. Man kan inte göra mer än man står ut med.»

I detsamma trädde en några och trettio års mann med magert ansikte, ljusblå ögon, smal, eldröd mun och små krusiga polisånger upp på estraden och började att tala.

Vid de första orden kände jag igen honom.

Det *var* Höken, fast han var betydligt fetare på den tiden *jag* kände honom.

Lätt att prata hade han alltid haft, men nu strömmade orden ur honom som när en bäck störtar utför en backe.

Han fiktade med armarna, himlade sig, höjde och sänkte rösten som den värsta aktör!

Han hade varit den sotsvartaste syndare på jorden berättade han, (nå, *det* var då sanning!) men nu var han rentvagen och vit, ja, hvitare än det hvitaste lamm, »och så säker på saligheten som om han hade den i sin byrålåda».

Då rann sinnet på mig.

»Tänk på Alida Malm och på din hustru!» ropade jag så högt jag förmådde.

Det myllrade till på estraden, som när man kastar en sten i en myrstack, och Höken blef krithvit i ansiktet.

»Tyst, söta tant!» hviskade Ester ifrigt.

»Nehej», sa jag högt, »jag tiger inte. Den mann, för hvilken två kvinnor sörjer sig fördärfvade, bör hålla

inne med att han är frälst, och vill någon veta hvem det är som har sagt det, så är det — — —»

»Tack söte Jesus, tack söte Gud», inföll nu kören med dubbel styrka, och så dånade musiken till så att min fattiga röst alldeles öfverröstades, och nu efteråt, är jag glad åt'et, ty det *hade* nog inte varit så roligt att få passera polisen som störare af sabbatsfrid, fast den frid som rådde *där*, den kunde jag då ha laggt på min lillfingersnagel, och straffet hade väl blifvit därefter, kan jag tro.

Människorna gapade på mig. Emellertid kom vi oantastade ut, och så befallde den snälla Ester kusken att köra så fort som möjligt.

Hela påföljande förmiddag satt jag inne och väntade, *ifall* polisen *skulle* komma och ta mig, men det gjorde den inte.

Gustaf säger, att jag burit mig förfärligt illa åt, och det tror jag nog att jag har gjort — mest därför att jag chikanerade Ester. Men när man har ett humör, så har man, och jag undrar, om inte själfva erkeängeln Gabriel skulle ha blifvit retad att höra en sådan där herre stå och skryta med saligheten som med en medalj för berömliga gärningar, som han fått af Vår Herre i stället för den risbadstu han så ärligt förtjänt?

Ester säger, att hon kan förstå den framgång som Frälsningsarmeen har, men det är mer än jag kan göra. — En sådan där — andlig muntrasjonsförening!!!

»Ser tant Lova», sa hon, »värmestugor, räddningshem, folkkök, musik och glädje, det är en religion, som de fattiga begriper. Hvad ger *vår* kyrka?»

»Själaspis, Gud ske lof!» sa jag.

»Ja — det är sannt» — Ester log litet —. »Men för den som svälter är själaspis inte alltid nog.»

Jag glömde säga, att när vi kom hem, hade den

rara Ruffen ordnat om en liten extra middag för oss tre, med *vin* till, och att i hvarje kuvert låg en biljett till operan på kvällen. Förtjänar han inte att sättas inom glas och ram, så säg!

NITTONDE KAPITLET.

Svartsjukans glödande tänger. Storheter.
Kvinnofrågan klar.

Fjorton dagar senare.

— — — Nej, Lovisa, beherrska dig. Ingenting anförtro ens åt papperet!

Villys mor har varit här.

Vi var tillsammans på Nacka och åt middag, och hjärtans roligt hade vi, ty *då* visste jag ännu inte att —!

Fru Berggren ser ut som om hon legat i en ask, sedan jag såg henne sist. Hon var lika blek, lika stilla och lika kylslagen. Villy passade upp på henne som på en drottning. Nog beundrar han henne, och nog älskar hon honom, men det tycks vara som förr — bekymren bär han bestämdt inte till henne, och då är det inte som det *bör* vara mellan mor och barn.

Att tänka sig att det bara är 8 dagar sedan dess!

Det hade lika väl kunnat vara åtta månader, ja år!

Sättas inom glas och ram? Ja, som ett *varnande exempel*. Men det var sannt, jag skulle ju ingenting säga!

Nu vet jag hvad gös a la Soto Mayor är. Det är gös a la dansmästare.

Jag har själf sett karlen där han står på Panoptikon, uppsträckt och fin, med fötter knappt större än ett lindebarns. Men hufvudet såg ut att tillhöra hans farfar.

Kanske att de brukar slå ihop två släktstorheter på det viset?

Offantligt intressant var det också att få se den söta Rolla, som tidningarna talade så mycket om på sin tid.

Jag hade då alltid tänkt mig, att en luftseglare som inte slog ihjäl sig, skulle vara märkvärdigare än en som slog ihjäl sig, men det förstås, allt beror på sättet.

Den här slog ju ihjäl sig så innerligt rörande och vackert, i en vik, alldeles för sig själf, medan ångbåtarna for omkring bland holmarna och sökte honom. Dessutom blef han ju begrafd af flera tusen människor, som var ute och strödde blommor på hans graf. Ja, nog var *han* tillräckligt märkvärdig alltid!

Så såg vi en herre som heter Sigge Wulf.

Han lär ha varit *nästan* lika märkvärdig som Rolla. Dog också ung — fast han *inte* slog ihjäl sig — och sjöng visor. Han lär redan ha fått en subskriberad grafvård, och hans byst ska huggas i marmor och af beundrare skänkas till nya operahuset, bara det blir färdigt.

Bredvid honom fanns en tom plats, afsedd för ett fruntimmer som heter Bianca. Hennes storhet sitter antagligen i hufvudet, ty hon lär redan ha skänkt sin hatt åt bolaget, sa Villy, och lofvat att rästen ska komma efter så småningom.

Gustaf ville prompt se den där *utmärkta* människan, som uppfunnit järnvägarna, men han fanns inte och inte Andersen håller, som så många Herrans gånger glädt både mig och barnen med sina sagor. Men det förstås, det kan då inte finnas plats för *alla* storheter!

Något som riktigt *störde* mig var att se Vårt Högt Älskade Konungahus stå där i lag med hvilka för ena som

hälst, utan att ens ha så mycket som en glaskupa stjälpt öfver sig en gång. Nog är det utomordentligt nådigt och nedlåtande, och allt sådant där, men hur ska det gå med respekten, om hvar lymmel, som betalar ut i krona, kan anse sig ha rättighet att kritisera Prins Karls fina ben eller Kronprinsessans vackra ögon? För att nu inte ens nämna det rent hiskliga uti, att kanske en slamsig piga torkar Deras Majestäter i ansiktet med en smutsig dammtrasa!

Just sådant är det som skapar socialistmötena vid lill Jans — vi var på ett härom dagen — och sådan där ohyggelse.

Så hörde vi fonografen!

Sanna mina ord, den uppfinningen kommer att ställa till en förfärlig villervalla i världen!

Ord är ämnade att fördunsta som dagg, håll dem kvar *mot* naturen, och det ska bli vackra historier utaf.

Tänk så mycket man säger *bara* för att bli lirikad med af den man håller af! Och så skulle sådant sedan kunna väfvas fram ur en sådan där låda!

Jo, jag *tackar* jag!

Emellertid så var det högst märkvärdigt, intressant och hämskt att höra Ödman sjunga »var hääalsad sköööna morgonstund», utan både hufvud, månsken och ben. Men jag föredrar honom med månsken och ben — hufvudet saknade jag mindre.

Nej, Lovisa, sitt inte och lek kurra gömma med dig själf längre!

Det går inte att skriva som om ingenting hade händt. Jag är så ledsen så jag kunde gråta blod om det hjälpte! Frun i Federasjon hade rätt!

De gamla herrarna *är* de värsta, och min är den värsta af allesammans. *Hvem* kunde tro något sådant! Alltsammans kommer sig af den där ohyggliga varieten, det är jag *säker* på. Han har alldrig varit sig lik se'n

dess. Jag har länge misstänkt, att inte allt var som sig borde, men först när jag tre gånger sökt honom förgäfves på ölkällaren och kyparen på biljarden sagt, att herr Petterkvist aldrig spelade biljard numera, började jag ana oråd, så mycket mer som han litet emellan talade om att skaffa sig peruk »för kylans skull», (nu i sommarvärmen!) och luktade parfym. (Gustaf lukta parfym!) Men visshet fick jag inte förr än jag märkte, att han till på köpet narrades för mig. Då började jag att spionera på honom.

Nog vet jag, alltid, att det är mycket *full* af en hustru att spionera på sin mann, men jag skulle ändå råda en och annan att göra det — kanske skulle hon, som jag, få se *vackra* saker! Jag har gråtit i flera dagar, så min näsa är alldeles blank, men Gustaf ser inte ens *det*.

I min förtviflan anförtrorde jag mig åt Villy, när han kom hit i morse.

»Tant Lova inbillar sig», sa han trankilt.

»Inbillar», sa jag förargad, ty nog var det *minst* sagdt nedsättande, att han skulle tro, att jag *kunde* inbilla mig något sådant. »Kanske jag inbillar mig, att han går till höger, när han säger att han går till vänster; kanske jag inbillar mig, att han flera gånger i veckan går in i ett vildt främmande hus utan att säga mig till, *och i hvilket hus just den där ohyggliga varietet-damen, miss Rås, bor*, kanske jag inbillar mig, att portvakten på mina försiktiga frågor svarade: 'Kors, är *det* fruns mann? Jag har just undrat hvad det kunde vara för en gammal herre, som sprang här i kapp med de unga.» Så far han till Djurgården nästan hvar kväll, fast han skyller på att han »åker rundt», och så — — — Men här brast min själfbeherskning, och jag började gråta som om hjärtat velat brista.

»Förbannadt drummligt!» sa Villy.

»Drummligt? — hvafalls?» sa jag. »Det var också ett uttryck!»

»Ja, kära tant Lova, det är nu en gång så, att endera är vi män monogamer eller polygamer.»

»Hä?» sa jag.

»Endera ha vi anlag för månggifte eller engifte. Det är förbannadt obehagligt för den som har anlag för månggifte, men —»

»Ptro!» sa jag. »Vill du säga, att en mann med anlag för månggifte, har *rättighet* att vara sin hustru otrogen?»

»Det är alls inte fråga om att vara otrogen! En mann kan mycket väl älska sin hustru ändå, och det är jag säker på att farbror — —»

»Fy!» sa jag. »Fy!»

»Det där förstår inte tant Lova!»

Nu hade Villy sin öfverlägsna ton igen.

»Nej Gud ske lof. Att äktenskapet såsom *sådant* inte är något skydd mot kärleken, det har jag både sett och kan förstå, ty ger inte ett äktenskap den högsta lycka, så ger det den högsta olycka, men det här! Kan du för öfrigt visa mig en enda *kvinn*a — som skulle kunna handla så — *älska* sin mann och ändå — — — Fy, säger jag ännu en gång!»

»Det är en förbaskad skillnad», sa Villy med hetta. »Att det finns olika sedelagar för de olika könen, erkänner väl alla modärna människor numera.»

»Men jag är ingen modärn människa, jag, därför erkänner jag ingenting. För mig blir ett smutsigt linne ett smutsigt linne, hvem som än begagnar det. Men för öfrigt bryr jag mig inte ett dugg om dina modärna åsikter: jag bryr mig bara om min hederliga, rara Ruffen, som råkat så illa ut!»

»Kors, jag trodde, att tant Lova allra minst skulle begära skilsmässa!»

»Nej du», sa jag med darrande läppar, »när man

haft allting gemensamt i 26 år, älskat hvarandra och lidit med hvarandra, så skiljs man inte därför att den ena råkat i olycka och den andra fått sorg. Såvida inte — såvida inte! — — — Ja, i vägen för Gustafs *lycka* kommer alldrig hans gamla Lova att gå. — — — Men nu är det kanske så godt du lämnar mig, min gosse. För närvarande är jag ingenting annat än en hustru som lider, och de människorna förstår du dig tydligen inte på».

Villy harklade sig, begagnade näsduken, och så rusade han på dörren utan att säga ett ord.

Han var tydligen riktigt sårad, men det kan inte hjälpas. Det är inte roligt att få stenar, när man hunger efter litet bröd. Det *minsta* jag hade kunnat begära hade väl varit, att han åtminstone skulle ha blifvit ond — — — Samma dags afton hände något så vackert, fast jag just då var för upptagen af mig själf för att kunna njuta af det riktigt, men efteråt har det värmt mig som ett solsken, ty trots *allt*, så säger jag ändå, att det inte behöfver gå på tok för *alla* som håller af hvarandra, om också — — —

Ester kom från Hökan.

En vacker afton var det, och vacker var hon själf med sina varma kinder och sitt litet urriga, guldröda hår. »Jo, det må tant Lova tro», sa hon ifrigt, »*den* fästningen var inte lätt att ta in. För mig hade det alldrig gått, men lyckligtvis hade jag lockat moster med mig, och för henne gaf den sig till sist.»

»Hur hade hon det, stackars ting?» frågade jag, glad att få komma från mina egna tankar litet.

»Åh jo — bra nog. Hon arbetar hemma nu. Tant Lova må tro rummet förvånade mig! Det var ljusst, snyggt och trefligt och med blommor i fönstren — en alldeles främmande ram åt *det* ansiktet, men så var det också inte en ram åt *henne*, utan åt honom.»

»Hva», sa jag, »åt *honom*, Höken?»

Ester nickade.

»Under sängen stod *hans* tofflor, och på en krok hängde en ny, skön nattrock — *hans* nattrock.

»Ser frun», sa hon som litet förlägen, »*om* han skulle vilja komma tillbaka, så — — —»

Moster nickade, alldeles som om hvad hon hörde var något som föll af sig själf. Allt hvad *jag* förstår med mitt förstånd känner hon med sitt hjärta — det är skillnaden oss emellan. Också riktigt rägnar det förtroenden öfver henne. Så småningom började Hökan att tala. Det var en riktig passionshistoria vi fick höra! — Här hade hon setat i *tre* år och väntat och lidit till en grad att — —!

Moster frågade, om *hon* inte känt kallelse för armeen, men då skulle tant Lova ha sett hur ögonen riktigt sprutade eld.

»Det är ju *den*, som har tagit honom ifrån mig!» ropade hon. — — »Ja, det var tragik som dög.»

»Fasligt obändig människa», sa jag.

»Medgifves», log Ester, »men jag tycker om obändigt folk, det är vanligtvis någonting att göra af.»

I detsamma hördes brådiskande steg i trappan. Jag trodde det var Villy som kom tillbaka, men det var Krycke som ryckte upp dörren, strålande, som om han vunnit högsta vinsten på Hamburger-lotteriet. Mig såg han inte, han hade bara ögon för en.

Ester reste sig upp, och fast hon stod midt i solskenet, såg jag att hon darrade till. Han tog hennes hand, från röd blef han vit och tvärtom, och så kom orden så sakta att de nästan föll som droppvis.

»Jag har fått fast anställning — korrespondentplats i Petersburg — 4,000 om året, garanti för 5 år. Jag har varit hemma hos er — ingen var hemma — så sökte jag er här —»

Esters ansikte blef så skärt och klart som om det varit upplyst innifrån.

»Ni vet», fortsatte Krycke lika lugnt och sakta — »ni vet», — nu kom det en darrning i rösten, — »att jag inte kan säga något mer!»

Med en för innerligt vacker rörelse och med det mildaste leende räckte Ester honom båda händerna — —

Han slog snabbt armen kring hennes lif och — — Ja, hvad som sedan tilldrog sig, vet jag inte, ty jag gick in i det inre rummet och försökte be en liten bön för deras lycka, men det gick skralt det, ty bäst det var så hörde jag mig själf säga:

»Gode Gud hjälp henne och honom att han aldrig må bli 60 år, amen!»

Det var just ingen uppbyggelig bön, men så dansade också tankarna omkring i hufvudet på mig som killingar. När jag efter ungefär en timme försiktigt tittade i dörrspringan, fann jag boet tomt, men på bordet låg en papperslapp på hvilken stod:

»Vi kommer snart igen.

Ester. Gudmund.»

Jag tyckte att blommorna såg friskare ut härinne än nyss, att fåglarne kvittrade gladare, ja, till och med den gamla röda sammetssoffan såg ny och frisk ut i färgen. Och det allt bara därför att »kärlekens solsken» strömmat härinne!

Ja, så *börjar* man lifvet — litet — hvar —! Gud gifve dem lycka — men!

Fyra dagar senare.

Nej, det här står jag inte ut med! Jag måste tala ut, eller också dör jag. Han fortsätter alla dar på samma vis och sofver om nätterna som en gris! Sofva, med ett sådant samvete! Karlarne måste vara gjorda af skapelsens allra sämsta utskottslera, eljest skulle de inte

kunna vara sådana *usla* käril som de är! Emellertid beslöt jag att vara lugn — fördragsam och mild — att försöka återvinna honom med godhet — — betrakta honom som sjuk — men tala måste jag! — —

Den kvällen just dröjde Gustaf ovanligt länge, men så snart han kom, märkte jag att han befunnit sig i rövvarhänder.

Halsduksrosetten var upprifven, hans få hårstrån omruskade, och så riktigt *stank* han af parfym.

Jag visste rakt inte hur jag skulle börja — det gjorde mig så ondt, när jag tänkte på, hur det skulle kännas för honom att på det viset behöfva skämmas inför sin egen hustru. Men så hjälpte mig Gustaf själf på trafven.

»Kära Lovisa, hm, hm», sa han, »det är något jag ville tala med dig om.»

»Ja, jag kan förstå det», sa jag så fogligt jag kunde, fast hjärtat sjönk som en sten i detsamma.

»Kom, sätt dig här», tillade jag nytert och drog honom ned bredvid mig i soffan. »Visst ska vi två gamla ha förtroende för hvarandra, och nog vet du väl, att jag är din allra bästa vän på jorden.» (Här ville tårarne fram, men jag höll dem tappert tillbaka.) »Om hon är ung, så låter hon kanske uppfostra sig. Sedan får vi väl se. Kanske blir hon *bådas* vår glädje på gammeldagarna, så underligt har man sett förut!»

Gustafs ansikte klarnade.

»Du vet?» sa han belåtet.

»Jaha», log jag, fast Gud ska veta hvad det leendet kostade mig.

»Du kan alldrig tro så söt hon är», fortsatte Gustaf lika belåtet. »Hon bryr sig alls inte om någon annan än mig. Vi tar henne naturligtvis med oss hem.»

»Hem? Ska vi — — jag menar — ska jag?»

Jag kände att jag blef alldeles blodröd, och det var då mindre underligt.

»Hvar ska jag eljest göra af henne?»

»Jag hade tänkt — trott», stammade jag — »att vi — nu först — skulle inackordera henne — till exempel på landet.»

»Hvad fick jag då för roligt af henne! Hon är mycket snygg af sig.»

»Hva falls! Snygg?»

»Och kommer naturligtvis att ligga hos mig.»

»Ska *hon!* Herre Gud, Gustaf», bröt det fram ur mig alldeles mot min vilja, »hur har du hunnit att *bli* så genomfördärfvad och på så kort tid till!»

»Hvad för något? Fördärfvad, jag?»

»Nå, *fräck* då, om du tycker bättre om det ordet! Jag hörde att rösten lät skarp, men så var också det här mer än kött och blod kunde stå ut med.

»Du är tokig, Lovisa!»

»Jag önskar att det vore *jag* som vore tokig!» Men så kom jag i håg, att jag skulle vara mild.

»Kära vännen lilla», sa jag och slog armarna kring hans hals, fast det riktigt kröp i mig, när jag kände hur han luktade, »tänk på dina barn och på dina oskyldiga barnbarn — tänk på oss alla! Inte *kan* du bry dig om det där fruntimret, när du har mig!»

»Hvilket fruntimmer?»

»Miss Rås, förstås.»

»Miss Rås?»

»Kanske hon inte heter miss Rås?»

»Jo — det gör hon — —»

»Du erkänner! Hur *kan* du Gustaf! En sådan där — varietet-mamsell! Hur kan du, hur kan du!»

»Varietet-mamsell!»

Gustaf fullkomligt gapade.

I detsamma stack en kypare in hufvudet och hälsade, »att nu var miss Rås här!»

»I samma ögonblick det fruntimret sätter sina fötter

inom våra dörrar, så sätter jag mina utom dem för att aldrig mer komma igen», sa jag bestämt. »Jag var villig att hjälpa dig med en sorg, men jag är alls inte villig att hålla till godo med en läghet. Nu vet du det.» Därmed läste jag med en energisk knyck igen dörren till det inre rummet och började att med famlande händer ta fram mina ytterkläder.

Nu visste jag hvad kvinnofrågan var! Det var helt enkelt att inte låta förtrampa sig i sina heligaste rättigheter!

Hur jag fick kläderna på mig, vet jag inte, ty utanför hörde jag Gustaf säga med sin allra kärälskligaste röst:

»Välkommen välkommen, lillan! Har hon längtat mycket efter fa'bo, hva?»

Snygg »fa'bo!» tänkte jag.

Jag önskade att min slöja hade varit tjock som en handduk, så jag skulle ha sluppit se något, medan jag passerade rummet.

Därmed öppnade jag dörren.

I detsamma flög något mjukt och ludet genom luften rakt upp i hatten, från hvilken plymerna snart rök som om jag haft den fule själf till modist.

»Gud, Gustaf, hvad är det!» skrek jag.

»Miss Rås», sa Gustaf lugnt. »Så flickan, så!»

Därmed ryckte han till sig en liten skär apa, som jag strax kände igen se'n Tivoli, från min hatt, och stoppade henne inom rocken, där hon sedan satt och gjorde de förfärligaste grimaser.

Jag sjönk förintad ned på en stol.

»Är — är miss Rås en apa?» stammade jag.

»Ja, hvad skulle hon eljest vara. Du tål ju inte apor. — Men vaktarn kunde inte ha henne längre — hon var tvungen att få komma hem. Jag har varit så rädd du

skulle känna nå'n lukt, men så hittade jag på det där med parfymen. Är hon inte söt?»

Nu hade jag emellertid hämtat mig litet.

»Är det apor du besöker på Lundtmakaregatan med?» frågade jag allra högst uppe på mina höga hästar.

Gustafs ansikte fick ett uttryck som jag bara sett det ha en gång förut, och det var, när Lund, vår kompanjon, måste bekänna alla sina fuffens.

I ett visste jag att han var oskyldig.

»Kära, älskade Gustaf förlåt mig!» ropade jag och kastade ytterkläderna på en stol.

Men han hörde mig inte.

Han promenerade fram och åter i rummet och öppnade munnen oupphörligt, som om något höll på att kväfva honom.

Slutligen kom det:

»Du borde just blygas, Lovisa! Om jag sett dig gå in i 40 hus, skulle jag inte ha fått några fula tankar ändå. Det är riktigt skamligt! Spioner hör alldrig rätt, och *ser* inte rätt häller, tycks det. Det hade varit bättre om — om du tagit ordentligt reda på, i stället för att — — — Men sådan är du — prata bara! Jag tycker om det som är livvadt, det gör alla karlar, men något dåligt har jag hvarken tänkt eller gjort — det borde du ha vetat. Jag har tegat därför att jag alltid blir mästrad; jag önskar jag fick vara i fred — men jag får *alldrig* vara i fred — det är inte roligt — du hade naturligtvis sagt att jag var för gammal och dum att lära — jag är alltid för gammal och dum, för dig, men nu har jag emellertid lärt lite Tyska och behöfver inte stå där som ett mehä, om det skulle komma på att — Att du, mina barns mor — det är *fult!* Jag — skulle — tro — jag men — ar — — phu!»

»Lilla rara du», snyftade jag, »tala inte ihjäl dig!

Ska du ovillkorligen gråla, så låt mig göra't som är mera van! Du är ju alldeles blå i ansiktet! Herre Gud! Se här, drick lite vatten! Det är alldeles orättfärdigt af dig att bära dig åt på det viset! Älskade Ruffen lilla, drick! Se här! Sätt dig i soffan. Är du bättre nu?»

Gustaf nickade litet, och så småningom hade jag den glädjen se hans ansikte få sin vanliga färg. Nu lade jag hans hufvud på min arm, och så började jag berätta allt jag gått igenom på den sista tiden. Att det alldrig föll mig in, att det kunde finnas något folk i de mörka rummen på nedra botten, än mindre, att portvakten med sina »unga karlar» menade elever!

Om jag nu också *hade* tyckt och sagt, att det var galet af honom, gamla karlen, att sätta sig på skolbänken, så hvad hade det betydtt mot att — —

»Men ser du, Gustaf lilla», slutade jag mildt — »det ligger i din natur att smysla, men det rör du väl inte för. Minns du hemma för flera år se'n, när du hvar-enda kväll gick till lasarettet och hälsade på Lund, den uslingen, och jag rent af höll på att ängsla ihjäl mig, fast jag sedan kokade soppor åt honom och allt möjligt godt. *Förtroende* är ändå det allra bästa — men jag ska också försöka bättra mig. Och nu *måste* du förlåta mig. Förlåt mig *riktigt*, eljest blir jag alldrig glad mer!»

Gustafs hufvud, som hittills legat som en klump på min arm, började äntligen att få lif i sig, och så firade vi vår försoning med en lång, hjärtlig kyss.

Påföljande morgon kom Villy i god tid. Han hade hoprynkade ögonbryn och gick med häftiga steg.

»Nu har jag tänkt på saken», sa han. »Det är förbannadt svinaktigt (ett sådant rysligt ord!) af far-bror, ty vid hans år bör man veta hvad man är eller inte är.»

»Således», sa jag lugnt, »om jag hade varit en *ung*

hustru och han en *ung* man, så hade han inte behöft veta — hvad han är?»

»Kära tant Lova, jag är villig att göra de medgifvanden jag kan, men att gå från min lifsåskådning är något som jag inte kan.»

»Dålig lifsåskådning, som du inte kan dela med din hustru», sa jag. »Emellertid: hvar och en för sig. Jag har gjort hvad *jag* anser vara rätt. Hon är därinne.»

»Hvem?»

»Miss Rås.»

Villy stannade tvärt.

»Hon kommer att följa med oss hem», tillade jag, riktigt förtjust öfver att låta honom gå igenom samma pärs som jag pröfvat på.

»Det måtte jag säga!» fräste Villy. »Endera har kvinnor aldeles för mycket stolthet, eller också ha de ingen stolthet alls. Hur tant Lova någonsin kan gå in på att — —»

»Se så, gå du in och hälsa på henne, i stället för att stå här och gråla! Men akta de få lockar du har kvar», tillade jag skrattande, »ty hårsovenir tycker hon om!»

Det var den enda hämd jag tog för alla hans fula ord.

Pepita, ty nu är Miss Rås omkristnad till Pepita, svek inte sin natur den här gången håller. (Jag undrar minsann inte på, att Gustaf vill skaffa sig peruk!) Men Villy var så förtjust öfver »förhållandena», som han uttryckte sig — fast jag naturligtvis fick lida rysligt med smäleik — att han rusade ut och kom tillbaka med fickorna fulla med nötter, som Pepita lät sig väl smaka. Och nu är de två de bästa vänner i världen. Hvad *mig* angår, så har jag heligt lofvat mig själf att bli som en

mor för kräket, — till tack för hennes stora hederlighet att vara den hon var! Det ryser i mig, när jag tänker på hur det skulle ha känts — om hon varit den andra!

TJUGOFÖRSTA KAPITLET.

Ett tråkigt kapitel.

Vi ha varit på middag hos en grosshandlare, affärsvän till Gustaf. Mycket fint hade de och *alldeles* samma matsedel som hos doktors, men nu börjar jag snart bli så härdad mot finesser att ingenting biter på mig.

Hos doktors har vi varit och tackat för sist. Det var Villy, som lärde oss den konsten; hemma brukas inte sådant där krus. Där fick vi höra, att bröllopet ska bli redan om 14 dagar.

»De ha ingenting att vänta på», sa doktorinnan. »Min blifvande svåger har en våning på tio rum, där ingenting fattas utom en fru.» (Att den förra inte har varit begrafd mer än knappt ett år, det talade hon inte om.)

Så visade hon mig linneutstyrseln, doktors och hennes gåfva.

Jag blef alldeles häpen öfver så mycket broderier, spetsar, lyx och krims-krams. Nattlinnena var af *siden*, betänk, af *siden*! och daglinnena var af rakt ingenting, bara farbolaner och spetsar.

Gamla frun gick omkring och såg lika rödögd ut som på kalaset, och fästmän, som kom insvängandes för ett par ögonblick — utsökt väl klädd i något svart med guld — tycktes lika munter, men obegripligt kinkig var hon på allting. Ingenting var »piffigt» nog!

Doktorn vill inte höra talas om, att vi ska resa före bröllopet, som ska stå på »Grand» och lär bli någonting »etvas anders».

(Undrar hvad det betyder?)

»Hägervinge kommer att hålla det själf», upplyste doktorn, »fast vi har öppen fullmakt att bjuda hvilka vi vill.»

»Lilla mamma är nog glad att slippa ifrån allt bestyr», tillade han och tog svärmodern i famn och svängde gummen rundt, så mössbanden flaxade.

(Besynnerligt att hon begagnar mössband ännu, fast det inte alls är modärnt!)

Så snällt af honom att inför oss låtsas, som om svärmodern var oberoende!

Inte kunde han veta, att hon anförtrott mig litet af hvarje.

När jag kom från doktors, så tittade jag in till Fia.

Hon hade skrivit ett par rader på morgonen.

Stackare hon!

Hon ska då gå igenom allt möjligt elände! Hennes äldsta gosse har råkat i slanger med några dåliga äldre kamrater, som lockat honom att snatta öl ur en källare. Dagen förut hade polisen kommit hem med honom och tilldelat honom »varning».

När jag kom, satt Fia lutad öfver bibeln och gret; pojken stod vid spisen och täljde på en barkbåt. Han försökte se käck ut, stackaren, men litet emellanåt ryckte det kring läpparna på honom.

När han fick se mig, så blef han alldeles blodröd. »Kommer frun *med?*» sa han.

»Med?» sa jag och tittade på honom litet närmare. Hvem skulle han vara, om inte min 12-åring från Tivoli!

Nu trodde han naturligtvis, stackars pojke, att jag skulle komma och lägga lök på lax, men det är inte mitt lag. Jag talade tvärt om så vänligt och uppmuntrande jag någonsin kunde, och när jag gick, hade jag den glädjen se pojckstackaren ligga med armarna kring moderns hals och gråta, gråta så där öfvergifvet som bara ett barn kan gråta, och då var det ingen fara med honom. Barnatårar kan drifva många goda frön till mognad, det är först när *de* torkat, som man har rätt att frukta det värsta.

När jag kom i porten, så hvem rent stötte jag emot, om inte min kära — — Hök, klädd i röd väst och röd mössa.

»Mjuka tjänare, herr Hök», sa jag fryntligt. »Som herr Hök ser, så hjälper inte Herren *alltid* de sina.»

Karlen mumlade något och vred på sig som om han varit uppträdd på en nål. Därpå försökte han kila sin väg, men det var alls inte i min smak. Hade han nu så här oförhappandes fallit i armarna på mig, så skulle han minsann ha sitt och jag ha mitt, för jag hade för längesedan räknat ut hur jag skulle bära mig åt, ifall Vår Herre vore nog nådig och låta mig få fatt i'n.

»Jag har riktigt längtat att få träffa herr Hök», sa jag.

Han mumlade något om, att han bodde här, att han hade mycket brådtom — och såg inte särdeles förtjust ut öfver mötet.

Men så sa han tvärt: »Var det kanske fru Petterkvist, som ropade i kyrkan här om dagen?»

»Jo jo men», sa jag. »Det slår allt in det.»

Nu borde jag skriva in hvad som sedan skedde, men det får vara. Jag är inte hågad. Ska emellertid lämna en bit bar, ifall jag vill skriva in det sedan.

När jag kom till hotellet, var Krycke och Ester hemma på högtidlig förlofningsvesit.

De såg strålände lyckliga ut, fast Krycke påstod, att han hade undergått »hudflängning i torget», där de nyss varit och profgått arm i arm.

»Ja», sa Ester, »egentligen var det ju bara en småsak, men det kändes ändå som ett stort obehag. Det var precis som om alla de där nyfikna ögonen profanerat — —» Hon häjdade sig.

»Nu är det emellertid gjordt», tillade hon glädtigt, »och vi ansåg det ju båda som en skyldighet mot — — mot oss själfva.»

Nu fick jag in litet vin och tårtor, ty det där modet att inte traktera de vänner, som är nog snälla att komma och hälsa på en, är jag rakt inte med om; och så måste vi naturligtvis dricka deras förlofningskåll!»

Så pratade vi om ditt och datt, och jag riktigt satt och solade mig i deras glädje. Kort efter sedan vi druckit mosterns skål i botten, reste Ester sig upp och tog afsked.

»Jag väntar dig vid fontänen om en stund», sade hon, nickade vänligt mot fästmannen och gick, innan jag ens hann hålla henne kvar.

Krycke reste sig också upp.

»Ser tant Lova», sa han, »det är något som Ester och jag ansett oss böra säga. Genom sin förbindelse med mig, kommer Ester inte allenast att bryta med nästan hela sin släkt, utan också antagligen med hela sitt umgänge. Det finns folk, som efter en tid ska anse det vara en skam att ha känt henne.»

»Åhå!» sa jag.

»Jag vill bara säga detta, ifall tant Lova — — —»

»Skulle vara en lågsinnad persedel», ifyllde jag.
»Men det är hon inte. Men säg mig, min kära gosse, (det var första gången jag använde det uttrycket

åt honom), »hvad har du då egentligen gjort? Spelat? Skuldsatt dig? Lefvat undan?»

Krycke ryckte litet på axlarna.

»Under några år af mitt lif var mina seder hvarken bättre eller sämre än de flesta unga mäns, möjligen något mer förfinade, men för hvarje hvad världen kallar dålig handling står jag fri. Det är bara så att jag inte kan ljuga.»

»Nå, men *det* måtte väl då inte vara något fel?»

»Jo, ett stort. Isynnerhet när man inte vill underkasta sig att ljuga officiellt. Dessutom — —»

»Hvad, du?» frågade jag nyfiket.

»Tänk, tant Lova, om, när du fått din förstfödda, det hade funnits en lag att du skulle linda honom i tunga, rostiga kedjor för att vara säker på att hålla honom kvar?»

»Det hade varit grymt», sa jag bestämdt?

»Ja, inte sannt, det hade varit grymt? Och så skulle du därtill ha samlat ihop en stor menighet och svurit på, att du tänkte älska honom i all din tid — —»

»Svära på något sådant! Det hade jag aldrig gjort!»

»Nej, inte sannt, det hade du aldrig gjort!»

Han såg på mig tankfullt, men så tryckte han raskt min hand och gick utan att tillägga ett enda ord vidare.

Ja, förstå sig på de där, den som kan! Nog är det bra konstigt att folk prompt ska göra lifvet så inveckladt, när det är så enkelt! Det är ju bara att lefva, vara glad i glädjen och undergifven i sorgen!

Men att jag håller af dem, det vet jag också.

Samma kväll satt jag hemma och kurade. När jag varit riktigt glad åt något, så blir jag alltid, eller åtminstone ofta, så urrig och konstig efteråt, ja till och med tungsinnt. Men som det inte är någon reson i sådant, brukar jag alltid ro upp mig igen och det så fort som möjligt.

Emellertid blef jag bra glad, när jag hörde Villys

bekanta steg i trappan, fast han kom ovanligt långsamt och tungt i dag. Det var som om han haft någon mer än sig själf att dra på. Strax han öppnade dörren såg jag, att han inte hade alla getterna hemma, han håller.

Han såg minst lika trött och urrig ut som jag och satte sig i gungstolen utan att säga ett ord.

»Hur är det med dig, min gosse», sa jag. »Arbetar du för mycket, eller tänker du för mycket?»

»Är det något fel, så är det väl det att jag tänker för litet. Det är ta mig fan inte så lätt att bli en kugg, när man är ämnad till en människa!»

Jag teg, ty jag märkte att han hade någonting på hjärtat, och då ska man aldrig störa folk.

Han tände en cigarett, gungade häftigt några tag, och så sa han tvärt:

»När man börjar, så må tant Lova tro att man har förhoppningar att bygga ett Ejjfeltorn med — — — Först skrifver man en bit som ingen vill ha. Så skrifver man en till och kommer i sjunde himlen, när en redaktör säger att han ska ta in den, om han bara får ändra litet. Ändringen består i, att han skär bort just själfva hjärtrotten, klämman, just det där som man *ville* ha sagt. Då blir man arg och går till en ann. Men hos de moderata är man för röd, hos de yttersta af det parti man tillhör, för tam. Under tiden svalter man, så det svider i tarmarna, och så går man tillbaka till redaktör numro ett, skrifver och blir strykt ända till dess man lärt sig konsten att stryka just det man ville ha skrifvit. Ja — så är kuggen färdig.»

Han drog några bloss och gungade så det knakade i medarna.

»Men förbannadt härsken känner man sig ändå ibland», kom det sedan.

»Härsken? Men gossen då!»

»Sitt inte och lägg märke till ord nu, tant Lova, de betyder fan ta mig ingenting.»

Nu var han uppe och trafvade.

»En kamrat gick sin väg från byrån i morse», sa han efter en paus likgiltigt.

»Och hvarför?»

»Han nekade att skriva en resensjon mot sin öfvertygelse.»

»Det gjorde han *rätt* i», sa jag med öfvertygelse. »Sådant måtte väl, om *något*, vara ohederligt!»

»Ohederligt!»

Villy gaf mig en konstig blick.

»Jag ska säga tant Lova, jag, att jag anser, att den som skref resensjonen, *fast* det stred mot hans öfvertygelse, handlade fan så mycket hederligare.»

»Basch!» sa jag.

»Jo, ty då hindrade han en, som verkligen ogillade boken, att rifva ner den. Man måste ta lifvet sådant det är, försvara den plats man har, göra det relativt goda man kan för sin sak — — — Hva sa tant Lova?»

»Ingenting», svarade jag nedslaget, ty nog märkte jag ganska väl, att han talade mycket mer för att öfvertyga sig själf än för att öfvertyga mig . . .

»Är det mitt fel, att det inte finns en tidning, där man kan få skriva hvad man vill, när man signerar? Är det mitt fel att — — —»

Han ställde sig vid fönstret och började att trumma på rutan.

Jag strök honom helt sakta öfver håret som jag brukade, när han var liten och kom med sina små sorger för att få tröst. Det var ju det enda jag kunde göra!

»Ta mej fan, har jag inte rätt!» sa han och vände sig om så plötsligt och häftigt, som om vi varit inbegripna i den häftigaste dispyt. »Genom att bryta nacken

af sig gör man ta mig tusan ingen nå'n tjänst, om inte möjligen sig själf, men det är för tidigt ännu! Tack moss' lilla!»

Han klappade vänligt min hand och var borta, innan jag hunnit att öppna munnen.

Åh Villygossen, Villygossen!

Det finns allt många slags broräcken — — —

Lifvet är nog ändå inte så enkelt som man tror — åtminstone inte i Stockholm!

TJUGOANDRA KAPITLET.

Hemifrån. Andeskåderi och den otäcka modisten.

I morse hade Gustaf och jag en liten kolifej igen, fast jag föresatt mig att vara en riktig ängel.

Men när man också alldrig får vara i fred!

Kan man tänka sig något mer oförskämdt! Passa på medan vi är borta och lägga packboden till butiken och ta upp en stor öppning åt Storgatan för ett nytt fönster med hel ruta i!

Hade nu Gustaf, i stället för att läsa Tyska, läst lagen för sin herr måg, så skulle han alldrig vågat bära sig åt på det viset!

Nu fick jag höra en förvånansvärd nyhet till.

Gustaf spekulerade på att — stänga boden och

öppna en slags kommissionsgrosshandel, så att köpmännen på platsen (d. v. s. mågen!) skulle kunna få sina varor för billigare pris!

»Gör som du vill», sa jag med darrande röst, ty boden håller jag af. »Ska vi på fattighuset, så gärna för mig. Men dum den som slaktar kon som ger en mjölk!»

»Skulle du kunna dricka mjölk, du Lovisa, om Beda, stackare, fick nöja sig med vatten?»

Gustaf såg på mig med sina vackra, blå ögon.

»Herre Gud!» sa jag, alldeles hvit i ansiktet. »Du har väl inte hört något farligt!»

Nej, det hade han då inte; bara att mågen låg vidt ute, och det kan vara farligt nog det, isynnerhet som han alldrig får bondhandeln så länge vi är kvar. Med fattighuset är det väl håller inte så farligt — —

Nå, ja, vi får väl se! En driftig karl är han, men om han beräknat att än vidare »utvidga sig» genom att sluka oss medan vi lefver, så har han *betydligt* tagit misste!

Det var så innerligt roligt att höra Gustaf tala om sina planer så *där på en gång*. Eljest brukar det komma ett ord då och ett ord då, nästan som om han vore rädd. Nej, den där »lurkan» var bestämdt inte bra: den gjorde folk så tystlåtna. Också ska den alldrig komma på mitt hufvud vidare!

Vi ska resa strax efter bröllopet, och för att skingra mig litet efter samtalet, drog jag fram vår stora koffert i tanke att börja lägga ned diverse smått.

När jag slog upp locket, så hvem låg i botten, om inte Buckholtskan! Det var riktigt roligt att träffa salig människan! Också började jag genast att bläddra i henne. Men jag vet inte hur det var! Jag tyckte inte alls att hon var så rolig som förut.

Resebeskrifningar är bara basch! Nej, en riktigt roman ska jag skriva. »En Ädel Kvinna», ska den heta.

Jag ser henne så väl! Snöhvít, med guldsnitt i ryggen och krumelurer på sidorna!

Hon ska vara så förfärligt ädel, lida allt, fördraga allt och slutligen genom sin mildhet omvända mannen, som ska vara en riktig bof i de första kapitlen. Till sist ska hon dö helt sakta, nredan en ung häradshöfding, som älskar henne vansinnigt och som hon älskar tillbaka, fast hon inte törs erkänna det ens för sig själf, helt mildt slår några darrande ackorder på pianot, och blomsterdoft tränger in genom det öppna fönstret från trädgården, där hon hör sina oskyldiga barns jollrande röster.

Det bör kunna bli en riktigt *vacker* bok!

»Det var fasligt hvad du ser salig ut, Lovisa», sa Gustaf, som i det samma kom från det inre rummet. »Hvad tänker du på?»

»Åh, just på ingenting», svarade jag alldeles blodröd. »Jag roade mig bara litet med Buckholtskän.»

Det är för besynnerligt att bara jag tänker på mitt författarskap, då skäms jag, som om jag skulle föda ett oäkta barn till världen. Det kommer sig troligen af den »själiska blygheten», som Krycke talade så vackert om här om dagen.

Men nu ska jag gå och hälsa på fru Hök, om jag kan komma mig före.

Nog är det löjligt, att jag, katiga människan, ibland kan riktigt känna radd för vissa människor, och Hökan hör till dem. Bara jag tänker på att besöka henne, känns det som om jag skulle bestiga ett eldsprutande bärg.

Emellertid vet jag genom Ester, att hon nu tagit emot det där lilla barnet — som då jag på inga *villkor* skulle ha vågat lämna henne — och att hon ska vara alldeles *tokig* i honom.

Då kan hon bli lycklig än en gång — utan den där profryttaren i frälsning, som jag just *önskar* att in-

dianerna — han har blifvit skickad till Afrika — ville spisa till middag! Kanske skulle det bli folk af honom sedan!

Några dagar senare. I största hast.

Att tänka sig hvad jag varit med om!

Hvad skall nu kunna förvåna mig!

Vi ha sett *andar!* Lifselevande, riktiga andar, som både svarade och skref, fast de, till följd af något slags astralförhållande, inte kunde visa sig annat än i osynlig måtto!

Det var för *grufligt* intressant! Och med honom har Gustaf stått och gjort stötar i veckor, utan att veta hvilken högst märkvärdig mann han är!

Jo, så mycket vet man om personers fördolda storhet! Och jag har kallat honom *stoffil!* Men det ska jag alldrig göra mera.

Det här var en helt och hållet privat andesammankomst, hvarför det var dubbelt snällt af stoff — — af kaptenen att stöta på oss.

Allt gick utmärkt, utom litet på slutet, men det gjorde ingenting — alltid kan något misslyckas!

Jag fick riktiga fross-skakningar, när vi blef införda i ett tre kvarts mörkt rum, där man mer anade än såg några varelser i närheten af ett stort bord, på hvilket det låg papper och pännor och brann en vaxstapel så väl omgärdad att den nästan inte syntes alls.

Sedan vi lyckligt och väl fått oss ett par stolar och setat alldeles orörlig några ögonblick, så frågade stoff — kaptenen sakta »om jag kände något?»

»Det är inte fritt jag tycker det drar litet i nacken på mig», hviskade jag lika sakta.

»Då är det en af dem som andas.»

»Hu!» skrek jag till.

»Tyst, tyst! Hvad säger ordföranden?»

Ordföranden, som såg ut som en vit kil i skum-

rasket, det var väl skjortbröstat som glänste, kan jag tro, upplyste, att andarna var ovanligt indisponerade för kvällen.

»Herre je», sa jag, »kanske att de har influensan?»

»Hysch!» sa kapten. »Reta dem inte! Andar har inte influensa.»

»Har de inte?» sa jag. »Jag trodde eljest, att när smittämnet låg i luften, så skulle — — —»

I detsamma kände jag tydligt att någon nöp mig i högra benet.

»Hu!» gallskrek jag.

»Hvad är det, hvad är det?» hördes det rundt omkring.

»Det var någon som nöp mig i högra benet», sa jag darrande.

»Är fru Petterkvist säker?» frågade kaptenen.

»Alldeles säker!»

»Sekreterare, ta till protokoll, att fru Petterkvist känt sig nypen i högra benet», sa ordföranden.

»Det var nog för influensan», sa en fruntimmersröst.

»Det är nog möjligt», svarade jag ödmjukt.

»En ursäkt skulle inte skada», föreslog ordföranden.

»Jag får allra mjukast be herrskapet andar så mycket om ursäkt», sa jag skälfvande, »men jag trodde inte att — — —»

»Tackar så mycket», sa ordföranden. »Det är tillfyllest.»

»Herre Gud, Lovisa», hviskade Gustaf i detsamma åt mig», det var ju jag som nöp dig, så du skulle hålla mun!»

»Bråka inte», sa jag, »nu är jag tagen till protokoll, och då är jag nypt!»

»Känner någon af de närvarande sig vara i tillräcklig korrespondans för att vilja hålla i pännan?» frågade ordföranden.

En smal skugga, som såg ut som ett fruntimmer, reste sig genast och gick fram till bordet.

»Är några andar närvarande?» frågade åter ordföranden.

Fruntimret ritade ihop något som befanns vara ett »ja!»

»Hvilka?»

»Idealisterna.»

»Jag kunde just tro det», sa ordföranden, »de är alltid så lätt stötta.»

»Är det någon särskild bland dem som herrskapet vill träffa?»

»Jag skulle ödmjukast fråga», sa jag, »om det går an att få träffa öfverstlöjtnant Lindesen?»

(Det var Esters far, och jag skulle så förfärligt gärna vilja göra hans om också bara andebekantskap.)

Fruntimrets hand stod stilla.

»Antagligen inte idealist», sa ordföranden.

»Det är alla militärer», sa en röst ur dunklet, »ty de tror på något som inte finns.»

»På hvad då?»

»På fosterlandskärleken!»

»Atterbom!» ropade nu en däst röst, ungefär som om han ropat fram en betjänt.

Strax skref fruntimret:

»Himmelska makter, hvem ropar mig

Från min rimbeströdda törnestig!»

»Det är han!» gick det som en susning genom rummet.

»Rimbeströdda törnestig! Så originellt — så likt honom!»

»Böttiger!» ropade en annan röst.

»Spanskt snus», skref fruntimret.

Spanskt snus? *Hvad* kunde det betyda? En ny dikt?

»Kanske hundsнус?» föreslog en pojkröst.

»Tyst! därborta!» sa ordföranden strängt.

»Är det någon som herrskapet vill träffa?»
 »Tigersköld», sa nu en blyg flickstämman.
 »I konungslig snäcka mitt rykte blef födt, och — —»
 skref fröken.

»Men *han* lefver ju!» inföll nu en amper fruntimmersröst.
 »Har han svarat, så är han död», sa ordföranden.
 »Men det är väl starkt! Jag har ju nyss —»
 »Ingen hetta, min nådiga, ingen hetta! Låt oss fråga.
 »När dog Tigersköld?»
 »Han har aldrig lefvat», skref fröken.
 »Hvem svarar?»

»Ha ha ha!» ritade pännan så fort den kunde flyga.
 »Åh», sa pojkrösten. »Fröken skrifver alltid ha ha ha,
 när inte fröken vet hvad fröken ska skriva.»

»*Jag!*»

Skuggan vid bordet flög i luften som uppknäppt ur en ask.

»Ljus, ljus!» skrek ett par röster.

»Lugn», sa andra.

»Jag — förolämpas — ingen — kan — vidare förmå mig — —», sa fruntimmersskuggan darrande fram och åter i dunklet, som om hon varit satt på spiral.

»Åh fröken får väl lugna sig. Min son är inte den som låter lu — — —»

»Mitt herrskap, mitt herrskap!» skrek ordföranden, och så smög Gustaf och jag oss osedda ut under den allmänna villervallan.

Strax därpå hann kaptenen upp oss. Han såg upphettad och förgad ut.

»Det är så», sa han, »att det finns en hel mängd okynniga andar, som inte begär bättre än att få ställa till villervalla.»

»Det är väl sådana där socialistandar, kan jag tro», sa jag och nickade. »Dem kan man undvara redan här på jorden.»

»Det är inte gärna möjligt, när man betänker sällskapet. Nej, snarare då några små poeter, som känt sig tillbakasatta, och nu tar hämd. Emellertid är det obehagligt när det inträffar, fast det naturligtvis inte en smul invärkar på det stora i själfva ideen.»

»Men», sa jag tvehågsen, »om det värkligen *finns* andar, hur går det då med bibeln?»

»Utmärkt, min nådiga! Som ni vet, var det Luther, som tog bort mellantillståndet;» (det visste jag naturligtvis *inte!*) »vi ha bara satt dit det igen, det är alltsammans. Men nu måste jag aflägsna mig. Jag hoppas vi ska ha bättre lycka nästa gång. Sist fick vi ett det vackraste latinska poem af Blanch. Mjuka tjänare!»

Så där är det, man ska alldrig, inte ens i botten af sina tankar, anklaga höga öfverheten. Den vet alltid hvad den gör.

Latinet är inte ett språk för *denna* världen utan för den *tillkommande!* Därför kallas det ett *dödt* språk. Nu vet jag det!

Obegripligt hvad det är uppfostrande att resa! Man får lära af allt! — och alla. Till och med af andar!

— — — — —
Tre dar senare.

Bjudningsbrevet till bröllopet är af kremfärgadt, tjockt siden med guldtryck. Ja, när man är så rik, så kan man ha råd att kosta på sig hvad som helst, men nog tycker jag det är *bra* öfverflödigt.

I dag fick jag ett litet bref från fru Halle med förfrågan, om jag vill öfvervara en enkel familjefest den 11:te. Således fyra dagar före Brukspatronsbröllopet.

Visst vill jag, fast jag har förtärligt ondt om tid!

Naturligtvis tycker man det är roligt att ha med sig litet smått hem åt en och hvar, men som Gustaf varit i snåltagen, har det varit en riktigt tröttsam vecka. Han bara talar om de där realisasjonssakerna, men det

säger jag rent ut, att värre smörja hade vi alldrig kunnat råka ut för.

Jag begriper inte hvar vi hade våra ögon, och lika litet att ett sådant skoj kan få fortgå!

Hvad ska det bli för barn af fäder, som står och ljuger så-rent förfärligt dagen lång!

Naturligtvis lögnare.

Får *de* sedan i sin tur fortsätta med »realisasjonerna», så slutar väl den därpå kommande generationen med att realisera sin egen pappa och mamma och fosterlandet med.

Det skulle *alls inte* förvåna mig!

Och så harmen därtill för alla som blir lurade.

Emellertid tog jag saken lugnt, så länge jag hade en slant kvar af mitt eget. Men nu är jag också så pank som en skolrätta!

Men skräp! Roligt har jag haft för hvar styfver, och narr den som sörjer runnet vatten.

I går tog vi farväl af Dramaten.

Hvad jag kommer att sakna allra mest, blir just den! Jag ville så förfärligt gärna ha skickat Fredrikson en blombukett, men Villy säger, att då kan han tro att jag är kär i honom. Och det vore ju fasligt! Tänk på kandidaten!

Eljest har jag inte mycket sett till Villy nu en tid. Han har fått dubbelt så mycket att göra, ser dubbelt så beskäftig ut och »fiskar» med ögonen dubbelt så ifrigt som förr. Men så tror jag nog också att han känner sig litet förlägen!

Det är alltid så. När man har gläntat på dörren till hjärtat litet, så tror man att folk sedan ska tränga sig in med våld.

Men det hade han inte behöft misstänka tant Lova för!

Nog är jag fasligt nyfiken, det måste jag ta på mig, men snåla mig till det som inte är mitt gör jag ändå inte.

Dagen därpå.

Jag har så förfärligt mycket att skriva om! *Stor-*

artade händelser! Kan man tänka sig en sådan tur. Åh, så svettig jag är, och varm och *lycklig!*

Lycksalig.

Allra mest lycksalig!

Lycksaligast!

Jo, det har varit en dag!

Herre Gud, hvem är det som knackar? *Alldrig* får man då vara i fred! — — —

Det var en pojke med hårklädseln till bröllopet.

Men så den ser ut!

Jag *har* gifvit med mig i fråga om plymerna, efter modisten sa, att jag inte *kunde* ha något annat, men alldrig har jag gått in på att se ut så här.

Två platta, breda vippor, som stå rakt ut som om jag ville stängas.

»Ta mig böfveln ser du inte ut som en kröningshäst, gumman», sa Gustaf.

Jag har visserligen inte haft den nåden att se några andra än målade kröningshästar, men jag antar, att hvad som passar ett — må vara alldrig så högt uppsatt djur — omöjligt kan passa en människa. Det är ingen annan råd: jag måste ut på språng igen!

Men hur ska det då gå med skrifningen!

Det är med inspirasjonen som med en uppslagen ölbutelj. Ställa den på korken bäst man vill, så slår den af sig ändå.

Så mycket vill jag ändå säga, ty ingen känner sin lefnads längd, att dör jag, så ska en liten gåsfjäder, som ligger insvept i skärt silkespapper i min nippask, tillika med barnens hårlockar följa mig i kistan.

*Jag har stulit den ur Hans Majestäts Konungens egenhändig*a — eller heter det kanske egenhufvudiga? *slummerkudde*, i dag, när vi fick se hela det Kungliga Slottet, ända intill köket!

Ingenting gick ändå upp mot arbetsrummet!

Hvilka drömmar, hvilka tankar bestormade mig ej, när jag för ett ögonblick vågade sätta mig på samma stol, som kanske nyss förut uppburit — —!

Jag såg en guldmidd lakej träda in och lämna mig ett bref på en silfverbricka.

I det brefvet låg ett porträtt och på det porträttet stod:

»Till Lovisa Petterkvist från hennes konung!»

Väl, att den drömmen alldrig *kan* bli en verklighet, ty då dog jag på fläcken af idel förtjusning.

Och nu måste jag ut från alltsammans!

Den *otäcka* modisten!!

TJUGOTREDJE KAPITLET.

Allvar.

Ester har varit här i dag.

Hon kom i skymningen, drog fram en pall till soffan där jag satt, och började att tala helt lugnt och sakta.

»Ett äktenskap, som börjar med en lögn, är inte något äktenskap.»

Nej, jag kan inte skriva ned hvad hon sa!

Det här hade jag då alldrig kunnat föreställa mig! Alldrig!

»Civiläktenskap, som borde finnas, men som inte finns!» Hvad är det för slag? Jag önskar att det finnes hundra slags Civiläktenskap, hällre än att — —

Nej, Lovisa, nu måste du tala litet särskildt med din Gud för att komma i jämvikt igen!

Allvaret i lifvet liknar en droppe olja. Man känner inte stort när den faller, men hur det är, så tränger den sig igenom ändå till sist. Den här oljedroppen har jag nog gått och burit på länge, fast —

Åh, åh, åh! *Så* svårt det är att också behöfva gråta öfver *henne!* Men så söt hon såg ut — och så allvarlig. Hur *kan* människorna förvrida sanningen så, och *tro* på hvad de säger!

Åh Lovisa, Lovisa! Hvad hade du här att göra!
Världen är allt för invecklad för dig!

TJUGOFJÄRDE KAPITLET.

»Af djup och innerlig kärlek.»

Jag vet inte hur det är, men ibland vaknar man med en känsla af att det är så roligt att lefva, och så tycker man precis, att man lefvat förut, fast man inte vet hvar eller hur. Man vet bara, att *det* har man sett förut, *det* har man känt förut, och ändå så tycker man att allt man ser är så märkvärdigt nytt.

Just så kände jag mig den dagen, när jag skulle på familjefest till fru Halle.

Människorna hade lika väl kunnat vara måfolk, och när jag ringde på, pinglade klockan både så bekant och främmande, som om jag hört den för flera hundra år se'n på en helt annat planet.

Men lyckligtvis försvann den där besynnerliga stämningen genast, när en vaktmästare i frack öppnade och började att hjälpa mig af med kappan.

Vaktmästare har ett förfärligt sätt att se på människor — alldeles som bankfolk tittar på sedelpackar. Man känner sig sorterad och laggd i bundt inom en handvändning. Lyckligtvis hade jag min bruna på mig, så jag fick komma bland hundralapparna, det såg jag.

Fönsterpersjennerna var nedfälda i salongen, alla ljusen i kronan tända, rummet, som luktade viol, var för

innerligt nätt och inbjudande med sina lefvande växter och ljusa färger.

Besynnerligt nog hade jag alldrig känt behof af att återse fru Halle. Det var som om jag hällre hade velat minnas henne.

När hon nu kom mig till mötes i sin ljust gråa dräkt, af ungefär samma färg som håret, sin mjuka, hvita spetskrage, skära hy och bröstbukett af blekröda rosor, såg hon alldeles ut som en taffla.

Jag skulle bra gärna ha velat ta henne i famn och ge henne en kyss, om jag bara vågat, men jag vågade inte.

»Välkommen», sa hon hjärtligt. »Jag visste nog, att ni inte skulle svika.»

Svika! Nej förr — —

Ester syntes inte till.

Vid fönstret stod Krycke högtidsklädd och med en blomma i knapphållet.

Han var ovanligt blek.

Bredvid honom stod Villy och en annan herre — en kusin till Krycke, fick jag sedan höra, och lika lik honom som en konstgjord blomma en lefvande.

I soffan satt ett par välklädda, hyggliga fruntimmer, som jag blef presangerad för. Det var alla gästerna.

Det låg någonting ovanligt högtidligt öfver så väl rummet som människorna — själfva Villy var tyst.

Fru Halle såg på Krycke.

Han nickade och så försvann hon i det inre rummet och kom strax därpå utledande med Ester, som var klädd i en enkel vit ylledräkt med en bukett oranchblommor vid bröstet. Ester var mycket, mycket blek, hon med, men lugn, vacker och värdig.

Krycke trädde henne till mötes, och så möttes de båda under ljuskronan.

»Tvångslag skapar undantagshandlingar», sa fru Halle med sin låga, klara röst. »Jag skulle för öfrigt önskat,

att det varit en annan hand än min, som lämnat min systers barn åt den make hon valt, men öfver andras handlingar har inte vi att dömma. Jag vet, att det är till en i ordets djupare betydelse hederlig mann jag lämnar henne, det gör mig lugn. Må den Gudom, som bor i hvar och en människas själ, göra er väg ljus och hjälpa er att bära den börda ni frivilligt pålaggt er.»

Hon lade Esters hand i Kryckes.

»Af djup och innerlig kärlek, tager jag, Gudmund Krycke, dig Ester Lindesen till min äkta maka», sade Krycke med sin djupa, allvarliga röst.

»Af djup och innerlig kärlek, tager jag, Ester Lindesen, dig Gudmund Krycke till min äkta make», svarade Esters stämma lika lugnt och klart tillbaka.

Så satte han en ring på hennes finger, kysste henne varmt och innerligt, hvarpå han sakta förde henne fram till mostern, som höll henne länge och hårdt tryckt till sitt bröst.

Alla vi andra grät, det var alldeles omöjligt att låta bli.

Det var någonting så ljust och skärt öfver dem, någonting så ärligt och högtidligt i de enkla orden, att åtminstone jag för en stund alldeles glömde att sakna hvad jag väl *alldrig* tänkt mig möjligt sakna vid en vigsel: en präst!

Vi lyckönskade — den ena efter den andra.

Jag med en tyst kyss, Villy med en tvär knyck, kusinen artigt, de båda damerna hjärtligt.

Esters ansikte hade fått färg och Kryckes var lugnt och ljust.

»Och nu till bords, mitt herrskap», sa fru Halle glädtigt. »Vårt kära brudpar måste vara ombord senast klockan 8.»

Hon bad kusinen föra sig, brudparet förde hvarandra, Villy ledde mig och de båda damerna redde sig utan kavaljerer.

Matsalen var ett litet rum med färgade fönster och röda väggar, äfven den för trefligt prydd med höga, lefvande växter.

På bordet stod ett sockerbagarskepp för fulla segel, och vid hvarje kuvert låg en liten bukett violer.

Stämningen var litet tryckt först, men fru Halle och Krycke fick oss snart glada.

Alldrig hade jag trott honom ha en sådan förmåga att få andra att prata, fast han själf, som vanligt, sa litet nog.

Den enda som teg nästan alldeles, var Villy.

»Hur är det, min gosse?» hviskade jag, men jag hann inte få något svar, ty nu reste fru Halle sig upp med champagneglasen i hand.

»Man hör så ofta talas om lyckans farkost», sa hon, »och detta med rätta. Lifvet är ett mäktigt, ett förfärligt mäktigt haf, öfver hvilket vi alla måste segla för att uppnå det mål vi en gång utstakat som vårt.

När man blifvit så pass gammal som jag, har man hunnit att bli feg. Man har varit utsatt för så många stormar, stött på så många undervattensskar, utstått så många skeppsbrott, att man inte känner sig hågad söka nya farleder, utan anser sig lycklig, ifall man — om också med lappade segel och nödmast — kan uppnå yttersta udden af den guld kust man en gång tänkt eröfra — och där få dö.

Men de unga tänker och handlar på ett annat vis, Gud ske lof. De föraktar prutning. Det finaste och ädlaste i dem är deras kompass. Så hissa de modigaste andarna signalflaggan, och så ut på upptäcktsfärd, ju längre bort ju bättre, ju idealare mål ju härligare. Denna ungdomens tro på sig själf är det vackraste som finns i lifvet, ja, den är mer, den är lifvet själf. Därför måste vi ta på deras tro med ömma händer, böja oss, äfven där vi inte kunna dela deras hopp. Vi vet, att det inte finns någonting så skärt och vackert i lifvet, att det inte kan

dragas ned, misstydas, eller tjäna till föredöme för vrångbilder. — Hon häjdade sig litet och de mjuka läpparna darrade till — — Därpå fortsatte hon: »Men vi vet också, att kärleken bär i sig Gudomens heliga eld: den upplyser, hälgar och värmer allt. En skål för vårt unga brudpar! Vi önskar dem lycka, inte kallt och konvensjonelt, utan af varmaste, uppriktigaste sinne!»

Nu såg jag, att hon hade ögonen fulla af tårar, men så sade hon raskt:

»Er skål, barn!»

Därmed tömde hon glaset, och vi andra följde exemplet.

Plötsligt lemnade Ester sin plats, kastade sig på knä och gömde hufvudet i mosterns sköte.

»Åh, mamm' lill, åh, mamm' lill!» mumlade hon.

»Så, liten!» sa fru Halle, och strök henne ömt öfver håret. »Sentimental? Hvad tror du Krycke ska säga om det?»

Ester kysste hennes händer gång på gång; därpå återvände hon till sin plats.

Kort därpå reste sig Krycke upp och höjde sitt glas som om han ämnade säga något. Ansiktet arbetade och läpparna ryckte.

»Tack!» kom det slutligen knyckigt och aflugget.

Vid Gud var det inte det enda han sa, och det tyckte jag just var knussligt, men hvar fågel sjunger efter sin näbb! Någon talare blir han då aldrig!

»Visste du af det här?» hviskade jag åt Villy, när vi återvände till salongen.

Han skakade på hufvudet.

»Visste tant?»

Jag nickade.

Nu serverades kaffet, och strax därpå körde tre hyrkuskekipasch fram.

Ester hade under kaffedrickningen bytt klädning och kom nu in i den sötaste grå resdräkt.

I detsamma lämnade vaktmästaren henne ett telegram.

Hon blef röd, hon blef blek, stackars liten, men så bröt hon det och gaf, det sedan med ett vackert leende till Krycke.

»Det förefaller mig», sa Krycke, »som om det här borde läsas högt.»

Därmed lämnade han telegrammet till fru Halle, som, efter att ha ögnat igenom det, läste:

Syster!

På hvad du anser för din högtidsdag, vill jag icke att du ska sakna min lyckönskan. Måtte du bli lycklig! Om ej, så vet du att mitt hem nu som förr står dig öppet.

Bror *Axel*.

»Gud ske lof!» sa jag.

»Ja», sa fru Halle med en vänlig nick åt Ester, »det gjorde barnet godt. Och nu i vagnarna, mitt herrskap.»

I första vagnen åkte brudparet, fru Halle och, trots alla protester, jag.

»Tant Lova *måste* komma med oss», sa Ester, »jag har någonting särskildt att säga eller rättare att bekänna.»

»Hvad då?» frågade jag, när vi väl kommit i ordning, och vagnarna börjat rulla i väg.

»Jo», här rodnade hon litet, »att jag först tyckte, att tant Lova *bara* var rolig.»

»Nå ja», sa jag fryntligt, »det hade varit värre, om du tyckt, att jag bara varit tråkig.»

Nu skrattade hon sitt friska, älskliga skratt.

Så satt vi tysta litet, jag försjunken i tankar, men så sa Krycke, i det han lutade sig fram mot mig:

»Tant Lova har rätt, vår religion är ingen religion för hela världen ännu — — men vi hör inte till hela världen vi.»

Därmed tog han sin hustrus hand i sin och såg på henne med sitt soliga, goda leende — —

Båten låg och rök, folk skyndade fram och åter på landgången — vi kom i sista minuten.

Fru Halle slog armen kring Esters hals och kysste henne innan hon hoppade ur vagnen, likaså gjorde hon med Krycke, fast han fick sin kyss på pannan.

»Se så barn», sade hon sedan käckt. »Upp med seglet nu —»

»Och signalfaggan i toppen!» ifyllde Villy, som kastat sig ur sin vagn för att hinna öppna vagnsdörren åt oss. »Vi är fler, som kommer efter», tillade han betydelsefullt, i det han hjärtligt skakade deras händer.

Jag hann bara få en kyss på kind, de andra damerna likaså — så skyndade de unga tu ombord.

Efter ett par ögonblick började fartyget att backa. I detsamma syntes Krycke och Ester på öfre däck.

Deras ögon sökte genast mostern. Fru Halle, som stod så långt ute på kajen som möjligt, log och nickade. Att tår efter tår föll i detsamma, syntes nog inte ifrån däck, men kanske *kändes!* — Nu började båten att helt sakta glida ut mot hafvet, »det förfärligt mäktiga hafvet».

Vi vinkade och vinkade, men Gud vet om de såg oss.

Mostern viftade endast en gång helt obetydligt med näsduken, eljest rörde hon sig inte.

De två unga vackra människorna på däck stod så klara mot den ljusa luften, mycket tydligare och klarare än alla andra, tyckte jag. Plötsligt förde Krycke Esters hufvud helt sakta mot sitt bröst och lade handen ömt och beskyddande på hennes hjässa.

Det låg någonting så tryggt och vackert i den rörelsen, att mitt dumma hjärta, som nästan hotade att värka sönder af sorg, blef lugnt.

Allt längre ut gled båten.

Ännu syntes de unga tu tydligt, men så småningom

liksom smälte de ihop till en. Båten blef allt otydligare — till sist var det som om den blandat sig med luften. Den syntes inte mer.

Fru Halle sa oss nu farväl. Hon var förfärligt blek, och jag kände genom handsken, hur kall hennes stackars lilla hand var, men hon föreföll fullkomligt lugn och talade mycket vänligt, fast orden var litet knappa.

En af damerna åkte med henne, vi andra föredrog att gå.

»Nå — hvad sägs», sa Villy, som var alldeles vit i ansiktet, och grep kusinen i knapphålet. »Var det inte — var det inte — stiligt?»

»Sådant där säger man, men man gör det inte», svarade kusinen med ett artigt leende, lyfte på hatten och aflägsnade sig uppåt slottet till.

»Fisk!» sa Villy förargad och så högt, att jag är rädd det hördes.

Damen i vårt sällskap fästade sina kloka ögon på Villy.

»Ni anser således», sa hon, »att de handlat rätt?»

»Visst fan — jag menar — hvem skulle väl inte tycka det — såvida man inte är en fisk eller ett krypdjur! — Men vänta — de ska få se!»

»Många tycker, få handlar», svarade damen lugnt. Så bjöd också hon oss farväl, steg upp i en spårvagn och var snart ur sikte.

Under hemvägen sa Villy och jag inte ett ord, men när vi skiljdes, så fick jag se något i hans ögon som just gjorde mig godt.

»Hvad nu min gosse, jag tror du gråter.»

»Nej visst inte — ja, det vill säga, jag vet inte! Det var så förbannadt stiligt, det stiligaste jag någonsin varit med om — och en sådan stämning se'n! Att våga göra något, att vilja göra något — fan ta mig — är det inte — sådant stärker en, ska jag säga — ger en mod och lust — ger en —»

»Vill du inte stiga med upp?» frågade jag.

»Stänga in mig efter något sådant? Nej, ut i skogen ska jag — hvar som hälst, där man kan få gå — andas ut — skrika — känna att man lefver — är ung!»

Han tog ett par steg.

Plötsligt stannade han igen.

»Medge, tant Lova, att det var stilig! Medge! Förbannadt stilig!»

Därmed rusade han i väg som en stormvind, och jag var allt för glad att ett par timmar i tysthet få öfvertänka allt jag varit med om. Gustaf var nämligen inte återkommen från Djurgården, dit han farit med Pepita, så hon skulle få hälsa på sina förra kamrater.

Inte förstod jag dem. Det känns som om jag *alldrig* skulle komma att förstå dem. För mig är lag lag och Guds ord Guds ord, men så mycket förstår jag, att om någonsin två människor ägt ett par makars *hjärtan*, så är det de där två. Också säger jag af innersta uppriktigaste sinne:

»Må Gud hjälpe och skydde dem! En trofast vän ska de ha i Lovisa Petterkvist, så länge hon lefver!»

På natten drömde jag att Kryckes hand förvandlades till en stor vit dufva. Den drömmen gjorde mig så godt.

Kanske att Vår Herre förstår dem, Han. Då reder de sig nog!

TJUGOFEMTE KAPITLET.

Ett bröllop.

Jag ska då alltid ha tur!

Just som jag skulle börja att klä mig till bröllopet,

så kom kaptenen för att tala om hur det egentligen hängde samman med det där andeherrskapet.

Han hade varit med på en strängt enskild seangs, och då hade de lyckats leta ut att det var — Tegnér, som ställt till hela ofoget. Kan man tänka sig!

Den utmärkta Tegnér, som skrivit den vackra Fritjofs saga, öfver hvilken jag hade gråtit så många Herrans gånger. Hvem hade kunnat tro något sådant! Men sedan han blifvit ande, tycks han ha förvandlat sig till en riktig spjufver — (ja, det är kapten som säger det, inte jag!) och lär bara göra narr af allting här på denna jorden — *i all synnerhet* af Akademien.

Nog är det bra eget!

Af den *snälla, hyggliga* Akademien, som väl alldrig har gjort en *mask* för när, annat än delat ut pris!

Jag sa att jag tyckte att det var rent opassande!

Det tyckte kapten med, också lär de ha kommit öfverens om att härnäst idealisterna anmälde sig, skulle de inte bli emottagna.

När kapten gick, var jag så uppskrämd af alla historier han berättat, att jag ställde mig i ett hörn för att inte ha ryggen oskyddad, medan jag klädde mig. Det var långt ifrån ett bekvämt sätt att göra toalett, och när jag därtill tänkte på, att jag kanske hade Gud vet hur många andeherrar till åskådare, så kan ingen undra på, om jag kände mig kuslig till mods.

Gustaf, som kom hem först när jag var i det närmaste klädd, hade en pojke med sig, som bar en kartong.

»Se här har du», sa han och tog fram en hvit sidensarschkappa kantad med svandun.

»Åh du, så förtjusande!» sa jag. »Alldrig har jag sett något så vackert!»

»Tyckte just du behöfde litet att lysa upp bruningen med», myste Gustaf belåtet och skickade i väg gossen med en dricksslant.

Gustaf hade prompt velat ge mig en ny klädning till bröllopet, men för det hade jag sagt rent nej.

Hvad i all världen ska jag med två blåsor att göra, hemma, där vi bara har en stor fest om året — Oskarsbalen! Men nu skulle jag »lysas upp» i stället!

Visst tyckte jag att det var ett syndigt öfverdåd, men jag hade varit gift för länge för att säga något.

Vill en karl ge en present finns det ingenting som är för dyrt. Vill han däremot inte, så finns det ingenting tillräckligt billigt. — Emellertid beslöt jag i mitt stilla sinne att lämna igen kappan dagen därpå och köpa presenter åt mågarna för pängarna, ty något ska de väl ha, och på det *hela* taget är de inte så tokiga ändå — såsom *mågar* betraktade — förstås!

Nu fäste jag en näsduk öfver ryggen för att skydda plagget riktigt väl, och vek upp snibbarna under slängkappan, som jag kastade öfver mig, fast det var alldeles för tidigt, men det kan vara roligt att en gång få påminna Gustaf om, att det inte *alltid* har varit *han*, som fått vänta på mig!

Också satt jag mig midt i dörren, så han skulle se mig riktigt, men min fröjd blef inte lång, ty —

På natten.

Jag hade tänkt skriva riktigt långt om bröllopet, men — —, jag ska försöka ändå, fast pännan alldrig kännts så tung.

Hela trappuppgången på Grand var prydd med lefvande växter, och det låg en tjock, röd matta ända ut på gatan.

Vagn efter vagn kom.

Oj oj oj, så mycken finess! Men nu först vet jag, hvad som menas med att vara låghalsad! Det menas, att inte ha något lif alls och till det lifvet inga ärmor. Jag skämdes, så jag inte visste hvar jag skulle vända mina syn-

diga ögon. Och det var ändå *bättre* fruntimmer! Hvad ska man då kunna begära af Varietetmamseller!

Salen var som ett växthus, och förfärligt fint var det öfverallt! Etwas Anders betyder tydligen det changtlaste som finns! Straxt inom dörren stod en den allra sötaste hvitklädda unge med ett koger på ryggen och lämnade blommor åt damerna, allt efter som vi kom in.

Doktorinnan, klädd i gult siden, hälsade mycket vänligt på min hvita sidensarschkappa, och hennes mor var ny från topp till tå.

Under ett par höga palmer stod kullerstolarna af skärt siden, på en mjuk, nästan vit matta. Där ställde sig en präst med snöhvitt hår, sidenkappa och det vackraste ansikte, och så slogs dörrarna upp — — —

Gud vet, hur de bar sig åt, men i samma ögonblick bruden steg inom tröskeln fördubblades belysningen —. Ja, det var också någonting att se på!

Hon var klädd i skärt siden med löst släp, fodradt med hvit sidenschars, lång, genomskinlig spetslöja och ett halsband, som gnistrade så det nästan gjorde ondt i ögonen.

Tolf vackra tärnor och tolf marskalker följde henne. Allting var skärt. Klädningar, hanskar, skor, solfjädrar blommor — ja, allt, utom marskalkarna förstås, för de var klädda i uniform.

Det var en riktigt grann syn allt igenom!

Nu kom brudgummen från andra sidan.

Han var fin som en kammarduksnål och såg ovanligt hygglig ut, om han bara inte flåsat så förfärligt. Men nu lät det som ett litet lokomotiv ångat fram genom salen, och när han kom närmare syntes nog de 60 åren — kanske mest därför att han bjudit till att dölja dem så väl.

»Så förfärlig brudgummen ser ut!» hviskade ett fruntimmer bredvid mig bakom sin solfjäder.

»En miljon», svarade den andra lika sakta. »För mindre hade hon inte gjort det, det har hon själf sagt.»

»Hon var ju förlofvad med din kusin?»

»Bara sins emellan. Han står där — den andra till höger bland marskalkarna, han med oranchblomman i knapphållet. Hvarifrån han fått den, vet — —»

»Hysch, det börjar!»

Nu slog hofpredikanten — ty det var en hofpredikant — upp handboken. De två, som snart skulle varda ett, stod framför honom — och så började vigseln.

Men fast vigselorden är det högtidligaste jag vet, och fast jag brukar höra på dem med innerlig glädje och andakt, både som en erinran och en upplyftelse, så hörde jag nu ingenting, förr än han kom till frågorna: Vill du hafva denna — —

Brukspatron kastade en snabb blick på den hvita nacken med de granna stenarna och svarade däst men tydligt:

»Ja.»

Bruden lyfte för en sekund ögonen till marskalken med oranchblomman i knapphållet, ja, Gud hjälpe henne, det gjorde hon, sedan svarade hon lika stadigt:

»Ja.»

»Hvad Gud förenat, skall människorna icke åtskilja», läste hofpredikanten.

Och se'n höll han en utmärkt vacker betraktelse öfver rankan, som söker den mognade ekens skydd.

»Har du hört», hviskade åter min granne till sitt sällskap, »den sista skandalen?»

»Nej, hvilken?»

»Ester Lindesen har följt Krycke till Petersburg utan att vara gift.»

»Åh, så gräsligt! En sådan fräckhet!»

Jag vände på hufvudet för att säga något, men det var rent som om orden stockat sig i halsen. Jag skändes att försvara dem här!

Hela rummet sjönk undan, jag såg åter de två lyckliga ansiktena under ljuskronan i den enkla salongen, hörde åter de allvarliga, kärleksfulla rösterna säga:

»Af djup innerlig kärlek tager jag dig — —»

Var inte *det* mycket mer en vigsel än — —

Efter en stund slutade hofpredikanten sitt vackra tal. Han var den första som lyckönskade, och sedan gick bruden ur fann och i fann och blef kysst och gratulerad i all oändlighet. Det fanns visst bara *en*, som höll sig undan, och det var jag, dumma Lovisa Petterkvist.

Och nu sitter jag här midt i natten och tänker och tänker utan att kunna komma till någon slags klarhet för det.

Jag är inte skapad för att tänka. Jag får ondt i hufvudet. Jag både svettas och fryser och känner mig olycklig! — — —

Det var en utmärkt vacker sång efter vigseln och sedan musik af blåsinstrumenter och öfver 100 telegram på en silfverbricka och i kotiljongen rullades en hel ugn in. När luckan öppnades, så satt två tomtar därinne och smidde dekorasjoner vid elektriskt ljus.

Supeen var riktigt läcker, kvartetter fick vi mellan hvar rätt och tryckta värser på veläng delades ut vid desserten, men ändå så — — —

»Hur är det med humöret, fru Petterkvist?» frågade doktorn en gång. »Inte lika friskt som vanligt, hvasa?»

»Åh jo», sa jag — »jag är bara litet yr i mössan af all ståt!»

Åh, mitt fattiga hufvud!

Det känns precis som om det vore för trångt för tankarna som vill in.

Men hur det var, så arbetade jag mig till en åsikt till sist, och vid den står jag, om jag så ska brännas på bålet för et.

Så länge det jag sett i dag inte anses för *sådan* synd och skam att hvarje dörr stänges, så länge har häller ingen enda människa rättighet att säga *ett* ondt ord om Kryckes, hur illa de än burit sig åt.

Det är hederligare att offra världens aktning för hvad man anser vara rätt, än köpa glans och prakt för hvad man *vet* vara den högsta orätt!

Så, nu är det sagdt. Men i jämvikt var jag inte för det. På natten kunde jag alls inte sofva. Jag låg och vred mig och våndades, som om jag legat på eld, och bara jag slöt ögonen såg jag samma tankar, som förföljde mig hela kvällen, liksom uppritade i mörkret. Det var för mycket svårt!

Men vid tretiden tände jag ljus, gick försiktigt upp efter salmboken och läste sakta för mig själf gång på gång brudvigseln.

Då var det, som om jag fått tillbaka något riktigt kärt, som jag tappat, och så somnade jag till sist med kinden mot salmboken, men på morgonen, när jag vaknade, var bladen skrynkliga och våta. Jag hade gråtit mig till sömns — — —

Nej, om *det* bröllopet vill jag alldrig skriva något mera.

TJUGOSJETTE KAPITLET.

Afskedsvesiter. Villys afslag. Afresa.

Båda rummen ser ut som om de varit med i sjögång!

Stolar och bord är fulla af saker, och framför linnekistan ligger jag på knä och packar i mitt anletes svett.

Villy har sträckt ut sig på soffan med fötterna på

karmen, och röker cigarett. Det är ett förfärligt själfvåld, men sista dagen är det ju inte värdt att vara så sträng.

Gud vet, när vi träffas härnäst! Nej, ska jag nu sta och bli hjärtnupen igen. Det är då visst inte värdt!

Är det meningen att vi ska träffas, så träffas vi nog.

I natt har jag setat uppe mest hela natten och ordnat med dagboken. Satt streck på t:na och prickar öfver i:na och stoppat in så många kommor jag hunnit med! Värst har varit att veta hvar jag skulle sätta dem! Också har det gått på Guds försyn. Ja, det säger jag, att hvar människa borde uppfostras som om hon skulle bli författare, ty de här förberedelserna är ofantligt tröttsamma.

Gustaf har varit ute och sprungit hela dagen.

Nu, i sista stund, har det kommit på honom, att han ska köpa allt möjligt, och med sin vanliga opraktiskhet skulle han nog dra hem presenter åt halfva stan, om jag inte hindrade honom.

Pepita är utom sig af förtjusning öfver hvar ny sak jag lägger ner och är så näpen och söt, att man kan äta opp henne.

Nyss lindade hon en eldröd sidenduk kring magen på sig och såg så tokig ut, att vi började gapskratta alla tre.

»Såga hvad du vill, Gustaf», sa jag, »så är hon lik Ada som liten.»

»Åh, bättre såg allt Ada ut», svarade Gustaf.

»Det förstås», sa jag stött. »Men sådana är karlarna, de tröttna på *allt* — till och med på sina egna barn! Tom till mig, hon, flickan lilla. Hon behöver visst inte vaja hatad!»

»Kluck, kluck, kluck», sa Villy, men jag hade så brådtom att jag inte ens hade tid ta reda på hvad han skrattade åt — — —

I går var jag på afskedsvesiter hela dagen. —

Doktorinnan, som är en både vänlig och rar människa, när man väl blir van vid hennes chantiljess, sa, att hon skulle komma ned till båten.

Nog var det *bra* snällt af henne, och doktorn svor på, att om han också skulle köra ut alla sina patsjänter, så skulle han vara nere och vifta.

Fru Halle låg sjuk, så jag fick bara titta in som hastigast.

Hon var mycket, mycket blek, och ögonen föreföll mörkare och sorgsnare än någonisn, men leendet var nästan lika friskt.

Från Ester hade varit bref.

Resan hade gått bra, och de var båda så intresserade af den stora staden. Till mig hade de skickat så många hjärtliga hälsningar. Så lofvade fru Halle att låta litet bordsilver från mig följa med de saker hon skulle skicka.

En vänlig nick, en käck handtryckning från den afmagrade handen, och så var jag åter i den soliga salongen, där hyasinter och resedor stod och doftade och hennes stora stol med sina mjuka kuddar, väntade.

Skulle den få vänta förgäfves?

Själft behandlade hon sin sjukdom som en bagatell, »vanligt vårarbete», påstod hon — men — —

Ja, med torra ögon gick jag inte nerför trappan, det är säkert.

Sedan kvistade jag in till doktorinnans mor, som nu flyttat i sin egen lilla våning. Tre små söta rum med gammalmodiga möbler, sådana där som våra. Möbler, som hade varit med i både rägn och solsken och som man lär sig hålla af som gamla vänner.

Jag blef så hjärtligt emottagen och skulle prompt dricka förmiddagskaffe. Jag riktigt såg, hur det smakade henne att få servera kaffe ur *sin* panna, på *sitt* gamla bord och ur *sina* gamla koppar.

»Min måg doktorn, är alldeles utmärkt hygglig», sa hon, »och jag trufdes där *särdeles* bra, men när min måg brukspatronen, erbjöd mig tillräcklig stor pangsjon, för att jag skulle kunna ha mitt eget, så sa jag naturligtvis inte nej. Han är ju så ofantlig rik — och så ofantligt snäll!»

Hon sa det sista som om det gällt få mig att svälja en sked elak medesin.

Pangsjonen hade tydligen gjort värkan. Nå ja, vi är väl inte annat än svaga människor litet hvar!

Om unga frun sa hon:

»Gud ska veta, hur mycket jag var mot det partiet.

Jag och doktorn gjorde allt vi kunde för att öfvertala henne. 35 års skillnad i ålder är ingen småsak det, och så är ett löfte ett löfte, om också den andra var fattig. Men *nu* vill jag inte höra några klagovisor, det säger jag ifrån.»

Hon såg sig omkring i det nätta rummet och knep ihop läpparna på ett riktigt energiskt vis.

Klagovisor *hade* således kommit.

Det gjorde mig just godt!

Hon behöfver tuktas, tuktas *mycket!*

Så var jag hos grosshandlarens och lämnade kort från både mig och Gustaf, och på hemvägen öfvervann jag mig ändtligen och kilade in till Hökan. Men det hade jag ingenting för, ty hon var inte hemma.

»Hon är väl ute i skogen igen med ungen, kan jag tro», sa en grannkvinna, som jag knackade på hos.

Jag lämnade ändå mitt paket, en riktigt söt bärklädning med sockar till, »från fröken Ester», hälsade jag, och så begaf jag mig hem, fasligt trött, men mycket nöjd med min dag.

Gustaf och jag har nu haft en hel mängd öfverläggningar om det där grosshandelskapet, och som jag inte kan inse, att han löper någon egentlig risk, så har

jag gifvit med mig, men först passade jag på och gjorde mina villkor likväl.

I början sa Gustaf bestämdt nej, och då lät jag honom vara — naturligtvis. — En äkta man är lika känslig som en termometer. Håller man honom för varm, så rusar han i väg mycket längre än man vill ha honom; håller man honom däremot *lagom* varm, så stannar han i nio fall af tio just vid den punkt man önskar.

Nu skulle jag just delge Villy resultatet af alla våra funderingar.

Men hvad fick jag till lön för all min möda? — Jo otack!

Fast jag kan inte presis säga att han var otacksam håller. Det var bara så, att han inte ville!

Och jag, som hade trott mig göra så väl! — att han skulle bli så glad! Jag, som nästan gifvit med mig bara för villkorets skull!

»Kära gossen», sa jag, »inte blir det så fint och inte så roligt att sitta på vårt kontor som att moja sig här i Stockholm med litteratur och allt möjligt rart, men du får din säkra bärning, och så — och så —» tillade jag stammande, ty nu var jag just vid den ömma punkten — »så slipper du att känna dig — det där förfärliga ordet.»

»Hvilket förfärligt ord?»

»Härsken», sa jag sakta.

»Kära tant Lova! Tant Lova *är* en prima mumm!»

Nu for han tvärs igenom alla mina packsaker som en plog, bara för att komma åt att dunka mig i ryggen.

»Men ser tant Lova, det går inte. Jag skulle vara död efter en vecka. Jag *måste* jobba med litteratur, det ligger i blodet på mig, vara med midt upp uti allt som sker —. Och så vore det fegt. Jag har det för öfrigt förbannadt bra. — Hvem får alltid göra hvad man vill? Tänk på soldaterna!»

»Ja, men soldaterna behöfver inte säga hvad de inte menar de», sa jag modstulen.

»Det behöfver inte jag håller, ty naturligtvis *menar* en kugg ingenting. Annat är, när jag sätter mitt namn inunder — — Men får jag komma i sommar och hälsa på i stället? Det vore tusan så komiskt få se gamla Jockmock en gång till!»

»Och så ska du ta mamma med dig», sa jag uppklärnande, »och så ska ni stanna hos oss hela sommaren. Hvad säger du om det?»

Nu blef Villys belåtenhet så bullrande, att Pepita blef ond och flög honom i kalufven, och det hade han ärligt förtjänt, ty nog hade han svikit mig *fastligt*; och *ändå* var det inte *det* som — — — Värst var, att han *kunde* finna sig i att — —

Städerskan har varit gråtögd hela morgonen för att vi ska resa, och inte tror jag att det *bara* är kyparsjukan, som gör uppassarna så ledsna i ansiktet och mjuka i ryggen.

De kommer nog att sakna oss *litet*, och det känns riktigt godt att veta, fast jag numera alls inte tycker att de se ut som hofmän.

Vi ha frågat Villy om drickspängar för att inte dumma oss igen, och till hvad han sa, har Gustaf laggt en femma åt dem hvar.

Också tycktes alla vara nöjda, till och med portjären, hvilket gladt mig allra mest, ty jag trodde *väckligen*, att portjärer *alldrig* kunde bli nöjda.

På förmiddagen samma dag vi skulle resa, kom en liten den mest förtjusande korg fylld med violer. Det hade minsann inte behöfts något kort för att jag skulle förstå, att den var från fru Halle, och strax före nedresan till båten kom Villy knogandes med en hel kudde af pangseer med en bukett gula rosor i ena hörnet.

»Villy», sa jag förebrående, »tror du jag tycker om det här?»

»Tant Lova skulle, ta mig tusan, ha den stiligaste blomstermanik, som fanns att få för pengar, och därmed punktum. Se så!»

Nu körde han kudden bakom hufvudet på mig, som om den varit fylld med dun, och hvad var då att göra annat än hjärtligt tacka och ta emot?

Besynnerligt nog, så hade Villy aldrig talat om Ester och Krycke, men nu sa han:

»Om — om tant Lova skrifer så hälsa — —»

»Det ska jag, min gosse.»

»Säg dem att korparna hackar förstås — men att vi — många — tyckte det var styft — ur-styft. Om också — —»

»Om också?»

»Åh ingenting —. Hälsa emellertid hjärtligt.»

Jag nickade tyst.

Pepita skrek ända till dess Gustaf tog och stoppade henne inom rocken. Där satt hon sedan och blinkade helt förnöjd med sina små söta ögon, och så var vi äntligen resfärdiga, sedan jag väl för tionde gången dragit fram alla lådor och vändt upp och ned på allt som fanns i rummet, för att se efter att ingenting blifvit glömdt.

Alla tog så innerligt vänligt adjö, och när vagnen slutligen satte sig i rörelse under hela hotellets bockningar och hviftningar, så kostade det riktigt *på* att fara!

Vid båten stod redan doktorinnan med en charmant bukett af kamelior och rosor i handen. Hennes mor var också — tänk så vänligt! — nere, följd af en jungfru med korg på armen.

De skulle gå till Munkbron och handla, upplyste hon, men hon ville prompt säga mig farväl i förbifarten först.

Stoffilen, d. v. s. kaptenen, var nog artig att lämna mig en solfjäder, på hvilken låg tre förtjusande rosor i olika färger.

Jag kände mig så fasligt hågad be honom ta hem den till sin hustru, ty jag är säker på, att hon inte får några andra rosor än de morötter hon köper på torget (han har nämligen anförtrott mig, att hon är en utmärkt »hushållsmänniska»), men jag tordes inte. Han kunde ju skicka mig en idealistsjäl på ryggen, och för det tackar jag allra mjukast. Det där andeskapet passar inte alls för min fysik.

På däcket stod Fia och höll sin äldsta gosse, klädd i splitter ny kavaj, i handen. Han ska följa med oss hem och med Guds hjälp bli en duktig karl i småstadsluften.

Just som båten lade ut, kom doktor Holzens droska körandes i full fart.

»Stopp, stopp!» ropade han och kastade sig ur med en jättstor påse i handen. »Hälsa Jockmockarna! Pass på! Det är kusiner till fraspannkakorna!»

Därmed kastade han påsen öfver relingen, och *fast* den sprack, så flera bakelser trillade i sjön, så hade vi ändå namnam för hela resan.

»Välkommen igen!» skrek doktorn, »eller också kommer vi!»

»Gör det», ropade jag strålände.

»Ja — gör -- det», instämde Gustaf.

Nu backade båten allt mer.

»Hederliga, präktiga tant Lova!»

Det var Villy som gastade. Nog var det fasligt opassande, men Gud ska veta så godt det gjorde i hjärtat på mig.

Hela kajen såg ut som ett snöfall af idel näsdukar. Jag hviftade med en i vardera handen så det skulle ta något. Plötsligt rusade Pepita, som hittills setat stilla

som en riktig liten raring, upp på Gustafs axel och började att nicka och vinka, hon med, allt under det hon litet emellan torkade sig i ögonen med kanten af sin lilla kjol.

Det såg för galet ut. Också gapskrattade alla människor både på båten och i land.

»Åt oss ska de då skratta i det sista», sa Gustaf förargad.

»Gör ingenting, gubben», sa jag raskt, »bara det finns *någon* som gråter. Och det *vet* jag att det finns.»

Gustaf gick ned med Pepita, den ena efter den andra af passacherarna försvann, men jag stod kvar och vinkade, nu inte längre åt människorna, utan åt själfva staden.

Gud vet hur det har gått med att odla min själ! Jag fruktar, skralt.

Jag känner mig mycket ödmjukare, mycket osäkrare, mycket okunnigare än förr, men oförgätliga *minnen* har jag samlat.

Skulle jag glömma det!

Nej, vinka Lovisa, vinka åt denna stad, som ger så mycket, tar så mycket, som med ett ord — är som den är och som du nog kommer att sakna *förfärligt!* Det sista jag anade var Söder med sina broar och — — räcken!

»Står du där och vinkar ännu, gumman», sa Gustaf. »Jag tycker sjön suger! Kom går vi ner och får oss en bit.»

Prosa, prosa, ditt namn är mann!

Men hvad vore lifvet utan prosa? En oas utan öken. Så gick vi ner och åt!

Bref samma års höst från Lovisa Petterkvist till Villy:

Kära Villy!

Jag är aldeles yr i hufvudet! Kan det vara möjligt. Jag tror jag förgås! Men hvad tror du Gustaf ska säga, och bar-

nen se'n, om alla galenskaper? Nog *hade* min Ädla Kvinna varit *hundra* gånger bättre, prata du hvad du vill om, att ädla kvinnor inte är modärna längre. Hur gick det till! Hvad sa förläggaren? Han måtte väl inte ångra sig? Fast nog är det fasligt att bli presangerad i nattroja och underkjol, när man har sidenklädning med släp. Skulle du inte kunna skriva ett litet förord och säga, att det *alls* inte varit min mening att komma ut så här ohyfsad, att jag skäms förfärligt — eller något sådant där? *Kära* du, *gör* det, och framför *allt* — håll ut-kik på bockarna och „-na och stryk *allt*, som är opassande! Det här är ju ingen bok! Herre Gud, hvad jag är glad!

Din tår- och skrattblandade
tant *Lova*.

P. S.

Naturligtvis är jag *allra mest* glad.

P. S. P. S.

Söta du, telegrafera innan den första resensjonen kommer, så jag hinner lägga mig till sängs, om den skulle bli för svår!

D. S. D. S.

Två månader senare.

Telegram från Lovisa Petterkvist till Villy.

Du har ju tryckt mig *presis* sådan jag är! Och omslaget se'n! Jag tror jag *dånar*! Telegrafsvär betalt!

Lovisa Petterkvist.

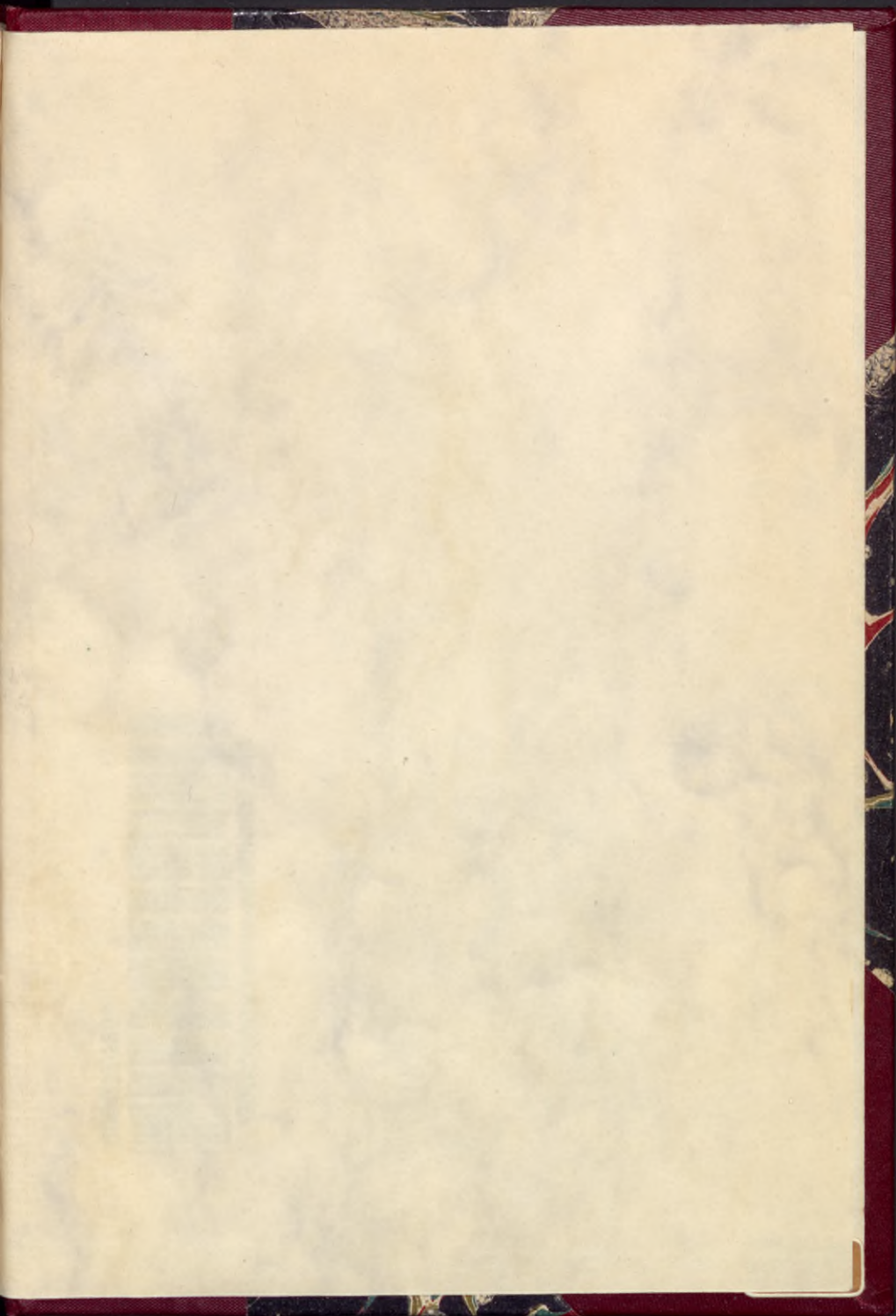
INNEHÅLL.

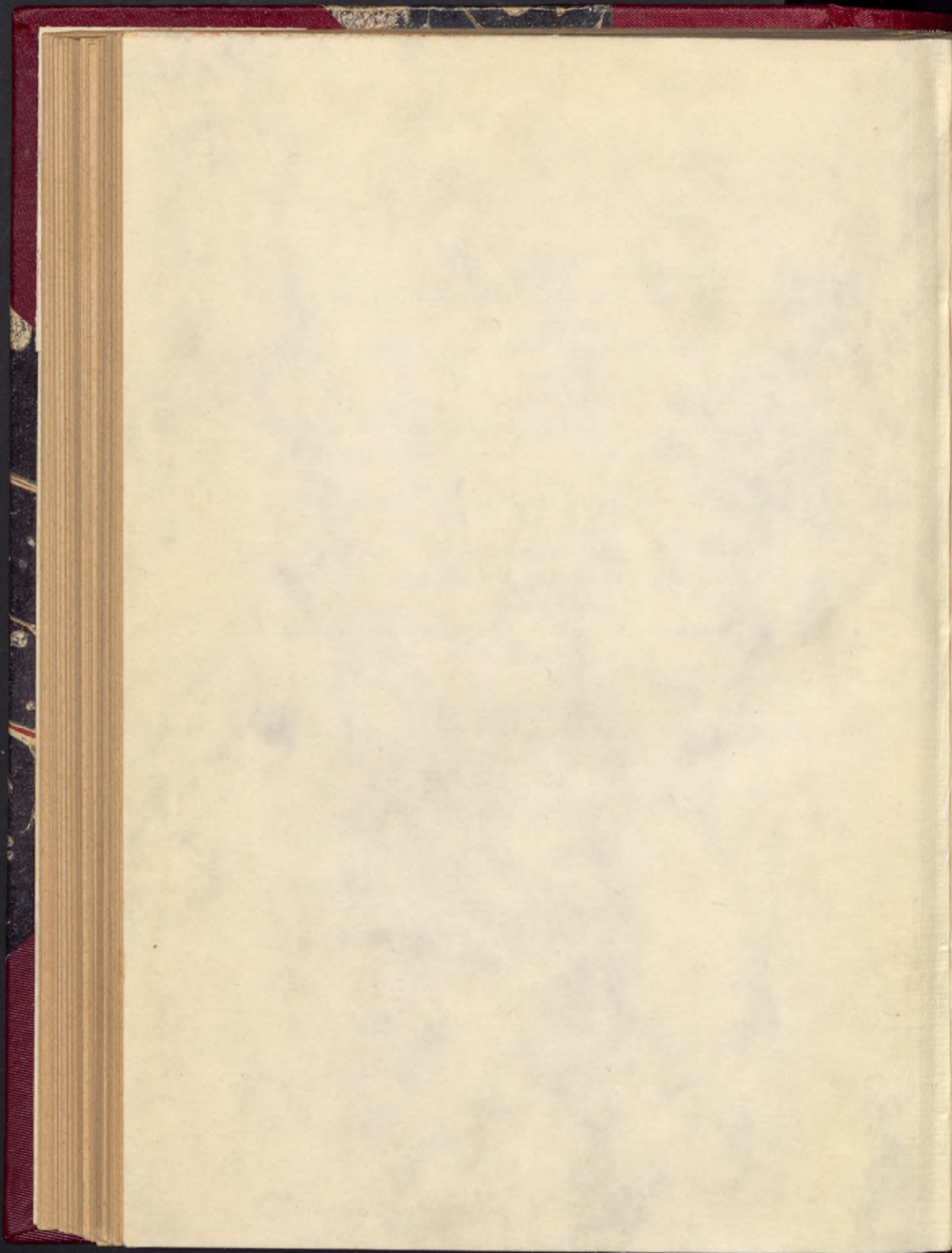
	<i>Första kapitlet.</i>	
Planer		1
	<i>Andra kapitlet.</i>	
Förberedelser		9
	<i>Tredje kapitlet.</i>	
Skuggsidor		12
	<i>Fjärde kapitlet.</i>	
Rent hjärtslitande		16
	<i>Femte kapitlet.</i>	
Jo, jag tackar, jag!		18
	<i>Sjette kapitlet.</i>	
En vriden statsjon. Konstig stil och en ny bekantskap		22
	<i>Sjunde kapitlet.</i>	
Ett högtidligt ögonblick. Studentmössor. Sjuglasvagn och bugande hofmän		31
	<i>Åttonde kapitlet.</i>	
Nattsvart. En räddande ängel		38
	<i>Nionde kapitlet.</i>	
Hvad en hårfrisör kan! Rojalismen. Ack Ödman		47
	<i>Tionde kapitlet.</i>	
Konststudier i ölkällare. Hasselbacken och tra, la la, tra la-la la		54
	<i>Elfte kapitlet.</i>	
Dagen efter. Fru Susanna och »de gamle». Inte så lätt som man tror		88
	<i>Tofte kapitlet.</i>	
Ett hämskt broräcke. Gamla bekanta. På Dramaten. Olika resultat		107
	<i>Trettonde kapitlet.</i>	
Krycke. Allt för intressant konversation och någonting obeskrifligt på slutet		118

<i>Fjortonde kapitlet.</i>	
Ett rättvist straff. Ett besynnerligt möte och en Uppståndelse. kolifej	130
<i>Femtonde kapitlet.</i>	
Uppfostrande böcker. Tidningsplaner och andra planer. En ryslig händelse i Gripsholms slott	143
<i>Sextonde kapitlet.</i>	
Svikna illusioner. Federasjonen och själflysande herrar. Esters moster	163
<i>Sjuttonde kapitlet.</i>	
En riktigt svår Sug-djes-sjonshistoria, samt »man vet hvad man har», och så vidare	179
<i>Adertonde kapitlet.</i>	
En middagsbjudning. En fatal fiskfärs och än tatalare Verdand- dister	191
<i>Nittonde kapitlet.</i>	
Modärn konst och gröna ärter. På jagt. En frälsningsskandal	212
<i>Tjugonde kapitlet.</i>	
Svartsjukans glödande tänger. Storheter. Kvinnofrågan klar	227
<i>Tjugoförsta kapitlet.</i>	
Ett tråkigt kapitel	241
<i>Tjugoandra kapitlet.</i>	
Hemitrån. Andeskåderi och den otäcka modisten	248
<i>Tjugotredje kapitlet.</i>	
Allvar	258
<i>Tjugofjärde kapitlet.</i>	
»Af djup och innerlig kärlek.»	259
<i>Tjugofemte kapitlet.</i>	
Ett bröllop	267
<i>Tjugosjette kapitlet.</i>	
Afskedsvesiter. Villys afslag. Afresa	273

Stach 14/11
27c

82

6000250599

Göteborgs universitetsbibliotek

2.25
JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

